

Secció V. Anuncis

Subsecció segona. Altres anuncis oficials

PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

10305 *Informació sobre la tramitació al Parlament de les Illes Balears (participaciociudadana@parlamentib.es) del Projecte de llei agrària de les Illes Balears (RGE núm. 13528/26)*

Atès que la Mesa del Parlament de les Illes Balears, en sessió de dia 7 d'octubre de 2026, ha acordat d'admetre a tràmit el projecte de llei agrària de les Illes Balears (RGE núm. 13528/26), per tal de fer efectiu l'article 124.2 del Reglament del Parlament es publica el projecte de llei esmentat, el text del qual es transcriu a continuació.

A la data de la signatura electrònica (13 d'octubre de 2026)

El president del Parlament de les Illes Balears
Gabriel Le Senne Presedo

Projecte de llei agrària de les Illes Balears

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

L'agricultura, entesa en aquesta Llei com el conjunt de treballs necessaris per obtenir productes agrícoles, ramaders o forestals, és un sector de l'activitat econòmica que, a diferència d'altres, té una importància que transcendeix la mera producció. La seva rellevància s'estén als àmbits social, territorial, paisatgístic i mediambiental. Així, en una mateixa activitat conflueixen de manera indissociable **una finalitat essencialment productiva i unes funcions socials, territorials, paisatgístiques i ambientals que deriven del manteniment d'una activitat agrària viable i econòmicament rendible.**

La protecció del medi rural ha de ser compatible amb el desenvolupament d'una activitat agrària productiva i rendible. Les mesures ambientals aplicables al sector han de ser proporcionades, estar justificades mitjançant criteris tècnics i científics i tenir en compte la contribució essencial dels agricultors, ramaders i gestors forestals a la conservació activa del territori. La protecció ambiental no pot comportar, en cap cas, la imposició de càrregues desproporcionades que comprometin la viabilitat de les explotacions agràries.

El sector agrari gestiona més del 85 % del territori de les Illes Balears i té un paper rellevant en l'equilibri socioeconòmic i territorial de la comunitat autònoma, la qual cosa obliga a conservar-lo per diverses raons, entre les quals destaca el manteniment d'un teixit rural essencial en un arxipèlag amb desequilibris considerables i processos accelerats d'assentament urbà destinats a allotjar un nombre creixent de residents i turistes, que incideixen intensament en el cicle d'abastiment, transformació i consum de recursos bàsics i limitats com el sòl, l'aigua o l'energia.

Les illes són territoris especialment vulnerables davant la dependència externa d'aliments i d'entrades agràries. Per això, a les Illes Balears l'aposta per la seguretat i la sobirania alimentàries és imprescindible. A més, cal tenir en compte que la producció d'aliments inclou tota la cadena alimentària, des de la producció fins a la comercialització al consumidor final, incloent-hi també la transformació. Per tant, la contribució de l'activitat agrària a la generació de llocs de feina i a l'activitat econòmica és rellevant. Aquesta Llei promou l'increment de les produccions locals i la millora dels canals de venda, de manera que una part més gran dels marges econòmics resti en mans dels productors.

Igualment, les administracions públiques de les Illes Balears han de defensar la reciprocitat i la igualtat de condicions davant les produccions procedents de tercers països que no estiguin sotmeses a exigències equivalents en matèria sanitària, laboral, ambiental, fitosanitària i de benestar animal.

Així mateix, l'agricultura no es limita a produir béns, aliments i matèries primeres per a mercats en els quals els consumidors finals i les empreses estan disposats a pagar-ne el valor. També genera béns públics de caràcter social, com la protecció del patrimoni cultural i

etnològic, i de caràcter ambiental, com el suport d'hàbitats, la protecció de la biodiversitat, la conservació de varietats i races autòctones, la lluita contra els incendis i la desertificació o la creació de paisatges no urbanitzats, entre d'altres, que no disposen de mercat ni de preu.

Així doncs, el sector agrari balear té una importància fonamental des del punt de vista ambiental, atès que constitueix un suport essencial per als ecosistemes i, en particular, per al desenvolupament de funcions ecològiques i serveis vitals. Entre d'altres, destaquen la producció de biomassa; l'emmagatzematge, el filtratge i la transformació de nutrients i d'aigua; el manteniment de les reserves genètiques; la producció d'aliments, fibres i matèries primeres; la retenció de carboni; la conservació del patrimoni etnològic, arqueològic i geològic, i l'alt valor afegit de les marques d'origen i qualitat de les Illes Balears.

El manteniment del sector agrari és una prioritat no sols per les raons ja exposades, sinó també perquè constitueix una peça imprescindible d'un sector turístic de qualitat i de naturalesa, que no es pot desenvolupar sobre la base de l'abandonament del territori i la destrucció del paisatge. Ben al contrari, les sinergies entre el turisme de qualitat i l'agricultura generen un valor afegit al qual les Illes Balears no poden renunciar. Per tot això, el sector agrari es considera un sector estratègic, **en totes les seves modalitats productives, sens perjudici del reconeixement específic de les funcions territorials, paisatgístiques i preventives desenvolupades per l'agricultura, la ramaderia extensiva i la gestió forestal activa.**

Tanmateix, malgrat aquesta funció, estratègica i multifuncional, el sector agrari es troba immers en una crisi profunda provocada per múltiples factors, entre els quals destaquen:

- a) Els efectes negatius derivats de la insularitat, que impedeixen a les Illes Balears competir en igualtat de condicions amb la resta dels territoris peninsulars i amb la Unió Europea.
- b) La baixa rendibilitat de l'activitat agrària, conseqüència, entre d'altres, del fet que històricament els productors de les Illes Balears han hagut de suportar uns costos de producció més alts i, alhora, han percebut preus més baixos per les produccions, en comparació amb la resta de l'Estat.
- c) La manca de rendibilitat del sector agrari, que limita la capacitat d'inversió i provoca la descapitalització del sector.
- d) L'elevat preu de la terra, fruit de la pressió del mercat immobiliari de segones residències i de la terciarització de l'economia balear.
- e) La falta de dimensió de moltes explotacions, amb un grau elevat de minifundisme.
- f) La dificultat de contractar mà d'obra assalariada, agreujada per un cost laboral molt superior al de la resta de l'Estat a causa de la competència del sector de serveis.
- g) La manca de relleu generacional, conseqüència de l'escàs atractiu del sector per la seva baixa rendibilitat.
- h) La manca de transparència dels mercats, derivada de les seves dimensions reduïdes i de l'aïllament geogràfic, la qual cosa redueix la competència.
- i) L'escassa competitivitat de l'agroindústria, que és la menys rendible de l'Estat.
- j) La normativa en matèria d'ordenació del territori, urbanisme i medi ambient, dissenyada sense tenir en compte les necessitats del sector agrari, excessivament restrictiva per al desenvolupament de l'activitat agrària i complementària, i que frena les inversions en les explotacions.
- k) La ineficàcia de molts ajuts de la política agrària comuna, calculats amb paràmetres i criteris continentals, que no s'adapten al context insular balear.
- l) L'escassa competitivitat de la indústria agroalimentària per la falta de dimensió.
- m) La competència deslleial de productes procedents de tercers països que no estan sotmesos a exigències equivalents a les imposades als productors de les Illes Balears.
- n) L'excés de regulació europea, estatal, autonòmica i local i la imposició de càrregues administratives, ambientals i econòmiques que no tenen en compte la realitat productiva ni les singularitats de les explotacions agràries de les Illes Balears.

El caràcter estratègic de l'agricultura ja va justificar, l'any 2014, l'aprovació d'una llei destinada a cobrir el buit legislatiu, atendre els problemes del sector agrari balear i eliminar els obstacles que, incomprensiblement, la legislació territorial, urbanística i mediambiental de les Illes Balears havia imposat a l'activitat agrària i complementària. L'objectiu era desenvolupar l'agricultura i gestionar el territori i el medi ambient de manera més equilibrada i intel·ligent, en contraposició a les polítiques restrictives i prohibitives que s'havien aplicat tradicionalment, que oblidaven que protegir no és prohibir i que desconeixien el paper essencial de l'agricultura en la gestió del territori, el medi ambient i el paisatge.

Contra aquestes polítiques i a favor del paper fonamental de l'agricultura, ja s'havia expressat Gaspar Melchor de Jovellanos. Tenint en compte el paper protector del sector agrari respecte del medi ambient, el territori i el paisatge, caldria que qui protegeix fos compensat per aquesta tasca. **De la mateixa manera que l'ordenament jurídic exigeix assumir responsabilitats pels danys causats, també ha de reconèixer i compensar la contribució positiva dels qui mantenen productivament el territori.** Aquesta compensació es pot fer principalment de dues maneres: mitjançant ajuts directes o afavorint i facilitant accions i oportunitats de negoci que, alhora, generin noves fonts d'ingressos per al sector.

La Llei 12/2014, de 16 de desembre, agrària de les Illes Balears, va establir per primer cop un marc normatiu autònom que donava suport explícit al sector agrari de l'arxipèlag. No obstant això, la seva substitució per la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears, va restringir i anular molts dels drets i avantatges clars que s'havien aconseguit per dinamitzar i millorar la rendibilitat econòmica de les explotacions agràries de les Illes Balears.

En el període previ a l'elaboració d'aquesta Llei, s'han rebut nombroses aportacions de més de vint entitats per incloure modificacions i noves propostes en el nou text normatiu. Aquestes aportacions s'han recollit en la seva immensa majoria, fet que demostra la necessitat de revisar la normativa vigent, ja que no satisfia les necessitats ni les demandes del sector agrari de les Illes Balears.

Davant d'aquesta situació, s'ha optat per dur a terme una revisió profunda de la darrera Llei, recuperant tots aquells aspectes de la normativa de 2014 que afavorien els usos agraris i milloraven les rendes del sector. A més, s'hi han incorporat noves propostes en la mateixa línia, com ara la definició i el desenvolupament de noves activitats complementàries, **tenint en compte les necessitats de diversificació, continuïtat i rendibilitat de les explotacions agràries de les Illes Balears**, o la posada en valor del producte local amb definicions clares i el foment de la venda directa a les explotacions agràries.

La Llei estableix una política agrària pròpia, plenament adaptada a les condicions econòmiques, socials i ambientals particulars, amb **l'objectiu prioritari de garantir la viabilitat, la continuïtat i la competitivitat de les explotacions agràries, com també el manteniment de la població i de l'activitat econòmica en el medi rural**.

Els objectius de la Llei, regulats en l'article 8, constitueixen fermes declaracions d'intencions que inclouen l'impuls econòmic, el reconeixement de la insularitat, la millora de les estructures agràries, el reconeixement social, el relleu generacional, la millora de la qualitat de vida a les zones rurals, la valorització dels productes locals i de qualitat, la innovació tecnològica, les bones pràctiques i l'impuls de la gestió forestal, l'ús de la biomassa i les energies alternatives. Aquestes mesures persegueixen el desenvolupament econòmic i social del sector, i també el reconeixement del seu caràcter multifuncional. Entre les propostes per dinamitzar el sector agrari, la Llei estableix:

- a) Noves definicions que aclareixen conceptes, milloren la gestió administrativa i resolen problemes detectats.
- b) L'impuls de les activitats complementàries que recull la Llei estatal 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, i les noves que inclou la política agrària europea, que poden generar rendes addicionals a les pròpies de l'activitat agrària i afavorir el manteniment de les explotacions, la preservació del medi ambient, la conservació del paisatge i, en definitiva, la protecció del territori, dins d'una visió multifuncional de l'agricultura. Aquestes activitats han d'estar vinculades a una explotació agrària real i no poden substituir ni desplaçar la seva activitat productiva principal.
- c) L'impuls de l'agroindústria com a motor que estimula el sector productor i que en permet la supervivència, especialment la que utilitza el producte local com a matèria primera.
- d) Un nou impuls al producte local, la venda directa i la degustació, que incrementen el valor afegit de la producció agrària.
- e) El reconeixement de les entitats cooperatives i societats agràries de transformació com a elements rellevants en l'estructuració, l'articulació i l'impuls del sector agroalimentari i en la garantia de la seva continuïtat, sens perjudici del suport i de l'accés en igualtat de condicions dels agricultors individuals i de les explotacions agràries familiars.
- f) El foment de la cohesió social i de l'associacionisme, en especial per mitjà de les agrupacions de titulars d'explotacions agràries preferents, tant en la fase de transformació com en la de venda directa.
- g) El foment, mitjançant els canvis d'ús, de la recuperació del patrimoni rural construït, que en molts casos amenaça ruïna per la falta de rendibilitat de l'activitat agrària i pels excessius tràmits administratius.
- h) L'ordenació i la posada en valor dels fons i del compost d'origen agrari, i el seu aprofitament per a usos agraris com a esmena orgànica del sòl i com a mètode de lluita contra la desertització, la millora de la fertilitat del sòl i la prevenció dels efectes de la sequera, l'erosió, la desertificació i altres fenòmens meteorològics adversos.
- i) La recuperació de l'esperit original de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears, i el Decret 147/2002, de 13 de desembre, que la desplega, i també de la consideració pràctica dels usos agraris com a usos admesos.
- j) L'aclariment de les accions habituals a les explotacions agràries que no han d'estar sotmeses a control preventiu previ, atès que són inherents a l'activitat agrària, alhora que es reforça la seguretat per evitar el frau en l'ús dels avantatges per a les explotacions agràries prevists per elements aliens al sector, de manera que se'n facilita i simplifica la gestió. La declaració responsable i la comunicació prèvia han de constituir els instruments ordinaris d'intervenció administrativa sempre que sigui legalment possible, i l'autorització prèvia s'ha de reservar per a les actuacions que tinguin un impacte significatiu degudament acreditat.
- k) La consideració del sector forestal com a activitat agrària, amb especial atenció a l'impuls de la seva gestió i a la recerca d'un valor de mercat dels aprofitaments forestals —principalment la biomassa—, amb la finalitat de generar economia i ocupació, mantenir els ecosistemes i prevenir els incendis forestals.
- l) L'aprofundiment en el procés d'articulació del sector agrari amb la demanda de la població tant resident com turística, planificant la producció amb la finalitat de comercialitzar productes lligats al territori i a la provisió de béns públics relacionats amb el medi ambient, el paisatge i la cultura rural.
- m) La revisió i la simplificació dels procediments per a la millora del coneixement agrari.
- n) La proposta de mesures per protegir els usos i costums propis de l'activitat agrària, supeditant-hi altres normes.

- o) Les mesures per assegurar l'accés a l'aigua de reg per a les explotacions agràries i per millorar la qualitat de les aigües depurades.
- p) L'actualització de la normativa dels registres agraris d'acord amb la normativa sobrevinguda.
- q) La inclusió de les modificacions legislatives agràries aprovades en els darrers anys.

La Llei també s'inspira en la Llei 45/2007, de 13 de desembre, per al desenvolupament sostenible del medi rural. Aquesta norma, que té caràcter de legislació bàsica, reflecteix la realitat actual del medi rural, cada vegada més diversificada, i en reconeix la multifuncionalitat rellevant per a la societat en conjunt. Com en la Llei esmentada, **les actuacions previstes tenen caràcter multisectorial i s'orienten prioritàriament a la viabilitat econòmica, la producció alimentària, la fixació de població, la creació d'ocupació i la gestió activa del territori.** Entre aquestes mesures per al desenvolupament rural destaquen:

- a) El foment de noves activitats d'alt valor afegit, com també dels processos d'integració vertical en la cadena alimentària, per garantir l'impuls del sector agroalimentari i l'aplicació de mesures concretes d'identificació de l'origen dels productes agroalimentaris i del suport a la producció local.
- b) El foment d'un turisme lligat a l'activitat agrària, amb un reforç clar del component agrari d'aquestes activitats que canalitzi els beneficis directament cap a les explotacions agràries.
- c) El desenvolupament de mesures destinades a promoure la producció i l'ús d'energies renovables, especialment la biomassa i l'energia fotovoltaica, reconeixent-ne la importància per reduir els costos energètics, millorar l'autosuficiència de les explotacions i aprofitar els recursos agraris i forestals, que poden generar noves rendes per a les explotacions agràries. Aquestes mesures han d'estar vinculades al consum, a les necessitats o als recursos de l'explotació, i no poden substituir l'activitat agrària ni comportar una ocupació desproporcionada de sòl productiu.
- d) El foment de l'activitat econòmica en el medi rural per mitjà de les cooperatives agroalimentàries i les societats agràries de transformació, com també el suport a la seva constitució, sens perjudici de la protecció de l'agricultor individual i de l'explotació familiar.

Amb totes aquestes mesures i la resta que preveu la Llei, es compleix el mandat de l'article 130 de la Constitució, que obliga els poders públics a atendre a la modernització i al desenvolupament de tots els sectors econòmics, especialment de l'agricultura i la ramaderia, a fi d'equiparar el nivell de vida de tots els espanyols.

Aquest és l'esperit de la Llei, una Llei que no dona ajuts sinó eines que impulsin el desenvolupament del sector agrari, que cerca millorar la rendibilitat de les explotacions agràries facilitant-ne l'activitat i assegurant-ne la funció mediambiental, ja que no es pot fer agricultura verda amb números vermells. **Les exigències ambientals que excedeixin les obligacions bàsiques legalment aplicables no poden imposar-se sense una justificació tècnica suficient, una avaluació del seu impacte econòmic i, quan comportin costos o limitacions addicionals, l'establiment dels mecanismes de compensació corresponents.**

Ara més que mai, davant les incerteses de la política europea, la fragilitat dels mercats internacionals i la volatilitat dels preus, els agricultors i ramaders necessiten eines sòlides que els garanteixin la continuïtat i els permetin fer feina en el territori i continuar oferint tots els beneficis que aquesta activitat aporta a la societat. **En conseqüència, les polítiques públiques agràries de les Illes Balears han de protegir activament el sector primari davant qualsevol mesura europea, estatal, autonòmica o local que, sense una justificació suficient i proporcionada, en comprometi la rendibilitat, la competitivitat o la continuïtat.**

II

Partint del caràcter essencialment productiu i estratègic de l'agricultura i del reconeixement de les seves funcions socials, territorials i ambientals, aquesta regulació té com a objectiu fomentar la modernització i el desenvolupament dels sectors econòmics agrari, ramader, agroalimentari, forestal i de desenvolupament rural a les Illes Balears, **millorar-ne la rendibilitat i la competitivitat i garantir la continuïtat de les explotacions,** en compliment del mandat de l'article 130 de la Constitució espanyola, que encomana als poders públics aquesta responsabilitat.

Així mateix, l'article 24.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en la redacció de la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, estableix que des del reconeixement social i cultural del sector primari de les Illes Balears i de la seva important labor en l'activitat productiva i el manteniment del paisatge, el territori, el medi ambient, la cultura, les tradicions i els costums més definidors de la identitat balear, les administracions públiques de les Illes Balears han d'adoptar les mesures polítiques, jurídiques i legislatives que garanteixin els drets d'aquest sector i dels seus agricultors i ramaders en el seu desenvolupament i protecció. **Aquest mandat estatutari obliga a situar els agricultors i ramaders, la viabilitat de les seves explotacions i el manteniment de l'activitat productiva en el centre de les polítiques públiques agràries.**

Quant al règim de distribució competencial, l'article 148.1 de la Constitució espanyola estableix les matèries en què les comunitats autònomes poden assumir competències, i en concret, el punt 7 fa referència a l'agricultura i la ramaderia, d'acord amb l'ordenació general de l'economia, i el punt 21, a la sanitat.

En aquest sentit, cal fer referència al Reial decret 3540/1981, de 29 de desembre, pel qual es transfereixen competències en matèria d'agricultura i pesca al Consell General Interinsular de les Illes Balears, i a l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears aprovat per la Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer, la disposició transitòria primera del qual preveu que d'acord amb l'apartat a) de la disposició transitòria setena de la Constitució, el Consell General Interinsular queda automàticament dissolt en constituir-se vàlidament el primer Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el qual assumeix totes les competències i atribucions que exercia el Consell.

Tant en l'Estatut d'autonomia de 1983 com en la reforma aprovada per la Llei orgànica 3/1999, de 8 de gener, s'estableixen les matèries d'agricultura i ramaderia, d'acord amb l'ordenació general de l'economia, com a competència exclusiva de la Comunitat Autònoma.

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en la reforma aprovada per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, estableix en l'article 30 les matèries en què la Comunitat Autònoma té la competència exclusiva, sens perjudici del que disposa l'article 149.1 de la Constitució. En concret, el punt 10 estableix literalment: «Agricultura i ramaderia. Qualitat, traçabilitat i condicions dels productes agrícoles i ramaders i dels productes alimentaris que se'n deriven. L'exercici d'aquestes competències es realitzarà d'acord amb l'ordenació general de l'economia», i el punt 43: «Denominacions d'origen i altres indicacions de procedència relatives als productes de la comunitat autònoma».

D'altra banda, l'article 31.4 de la mateixa norma estableix que en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, corresponen a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears el desplegament legislatiu i l'execució de les matèries de sanitat vegetal i animal.

Per a l'àmbit insular, l'article 70 estableix les competències pròpies dels consells insulars, a més de les que els siguin atribuïdes per la legislació estatal, entre les quals, en el punt 12, preveu «Agricultura, ramaderia i pesca. Qualitat, traçabilitat i condicions dels productes agrícoles i ramaders i dels productes alimentaris que se'n deriven».

Finalment, l'article 37 de l'Estatut d'autonomia estableix que l'exercici de totes les competències de la Comunitat Autònoma s'ha de fer d'acord amb els termes que disposa la Constitució, i l'article 38, que en l'àmbit de les competències que en aquest Estatut se li atribueixen, corresponen a les Illes Balears, a més de les facultats expressament previstes, totes les que siguin inherents al seu exercici ple.

En aquest marc, correspon al Govern de les Illes Balears l'exercici de les competències de la Comunitat Autònoma a què es refereix el títol III de l'Estatut d'autonomia, exceptuant les que són pròpies dels consells insulars o els han estat transferides, sens perjudici de les competències legislatives que corresponen al Parlament de les Illes Balears, d'acord amb l'article 58.1 de l'Estatut d'autonomia.

La Llei 8/1999, de 12 d'abril, d'atribució de competències als consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera en matèria d'agricultura, ramaderia, pesca i artesanía, va preveure que el Govern de les Illes Balears es reserva la potestat de programar, desenvolupar i coordinar la política agrària comuna de les Illes Balears; planificar les matèries que afectin l'activitat general de l'economia de les Illes Balears, i establir programes d'actuació d'àmbit suprainsular, entre d'altres.

L'exercici d'aquestes competències s'ha de dur a terme respectant l'autonomia dels consells insulars i garantint la coordinació necessària per evitar duplicitats, criteris contradictoris i càrregues administratives diferents per als agricultors i ramaders segons l'illa on desenvolupin la seva activitat.

En l'àmbit autonòmic, sobre la base de les competències esmentades atribuïdes per l'Estatut d'autonomia, es van promulgar les lleis següents: la Llei 12/2014, de 16 de desembre, agrària de les Illes Balears; la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears, que derogà l'anterior, i la Llei 1/1999, de 17 de març, de l'Estatut dels productors i industrials agroalimentaris de les Illes Balears.

En aquest apartat, és pertinent fer referència a la Llei 12/2014, de 16 de desembre, agrària de les Illes Balears, que va regular per primera vegada a la comunitat autònoma l'ordenació dels sectors agrícola, ramader, forestal i agroalimentari, i el desenvolupament rural, reconeixent-los a tots el caràcter estratègic i multifuncional. Tal com ja assenyalava, de manera molt encertada, l'exposició de motius d'aquesta norma, el seu esperit estava orientat a proporcionar els instruments necessaris per afavorir el desenvolupament del sector agrari a les Illes Balears, **eliminar obstacles administratius i territorials, facilitar la inversió i millorar la rendibilitat de les explotacions.**

La recuperació d'aquest esperit constitueix un dels eixos d'aquesta Llei, que pretén retornar a l'activitat agrària la centralitat que li correspon com a activitat econòmica pròpia del sòl rústic.

El Govern de les Illes Balears exerceix la iniciativa per a la potestat legislativa mitjançant l'elaboració, l'aprovació i la posterior tramesa de projectes de llei al Parlament, de conformitat amb l'article 47.1 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i l'article 43.1 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears.

Aquesta Llei, en la seva tramitació, incorpora la consulta a tots els actors interessats o implicats en l'activitat agrària, amb l'objectiu de **conèixer i valorar les necessitats reals del sector agrari i d'afavorir una participació àmplia dels agricultors, ramaders, titulars d'explotacions familiars i altres operadors vinculats al sector, directament o per mitjà de les organitzacions professionals agràries, les cooperatives agràries, les associacions i agrupacions agràries de productors i els col·legis professionals relacionats amb el sector.** Així mateix, té en compte la participació de la societat civil i d'altres administracions, amb la implicació de tots els consells insulars

—especialment dels que tenen transferides competències en aquesta matèria—, perquè puguin aportar els aspectes propis i diferenciats de cada territori insular, de manera que la Llei reculli els aspectes específics que afavoreixin l'activitat agrària. Tot això de conformitat amb les pautes procedimentals generals que estableix la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears; les previsions específiques de la normativa aplicable segons el tipus d'entitat que ha de ser consultada, i la normativa sectorial aplicable.

III

Aquesta Llei s'adopta com a mesura legislativa des del reconeixement social i cultural del sector agrari de les Illes Balears i de la seva important labor en l'activitat productiva i el manteniment del paisatge, el territori, el medi ambient, la cultura, les tradicions i els costums més definidors de la identitat balear, tot garantint els drets d'aquest sector en el seu desenvolupament econòmic, **la llibertat d'empresa, la seguretat jurídica i la continuïtat de les explotacions agràries.**

Aquesta Llei neix de la necessitat d'establir una política agrària pròpia de les Illes Balears, adaptada a les condicions econòmiques, socials, territorials i ambientals de l'arxipèlag, que fomenti la modernització, la productivitat, la competitivitat i la rendibilitat de l'activitat agrària, de manera que mantengui la política agrària enfocada al reconeixement social i professional dels agricultors i ramaders, a la millora de les seves rendes i a la continuïtat del sector primari.

L'objectiu és disposar d'una llei clara i ben definida que reconegui la importància del sector agrari, doni suport i resposta a les necessitats del sector primari i posi a l'abast d'agricultors i ramaders les eines necessàries per desenvolupar la seva activitat sense entrebancs. Així mateix, la norma ha d'impulsar la transformació del sector a partir d'una vertadera simplificació administrativa que permeti exercir l'activitat agrària i complementària a les Illes Balears sense traves innecessàries i faciliti el dia a dia dels titulars d'explotacions agràries.

Amb aquesta finalitat, l'autorització administrativa prèvia s'ha de reservar a les actuacions que, per la seva naturalesa i impacte acreditat, requereixin un control preventiu, i s'han de prioritzar la declaració responsable, la comunicació prèvia i la tramitació simplificada sempre que sigui legalment possible.

Aquest objectiu requereix, sens dubte, millorar la rendibilitat i reduir les diferències en el nivell de vida entre el sector agrari i la resta de sectors, de manera que les persones dedicades a l'activitat agrària tinguin garantit que, en l'àmbit rural, poden consolidar la seva activitat i assegurar-ne la continuïtat.

També s'estableixen els mecanismes per facilitar i simplificar les relacions entre els titulars d'explotacions agràries i les administracions públiques, garantir la participació dels agricultors, ramaders i entitats representatives del sector en els òrgans de consulta i assessorament legalment establerts, i reconèixer-los el dret a l'associacionisme professional, amb la finalitat de garantir-los l'accés als avenços tècnics i als mecanismes legals de defensa dels interessos propis. Així mateix, s'afavoreix la cooperació i l'organització per defensar les produccions locals, a fi d'afavorir els productors de les Illes Balears i, en definitiva, reduir la dependència exterior, reforçar la seguretat i la sobirania alimentàries i millorar la posició dels productors locals davant la competència procedent de fora de les Illes Balears.

La defensa de la producció local s'ha de basar també en el principi de reciprocitat, de manera que els productes procedents de tercers països competeixin en condicions equivalents en matèria sanitària, laboral, ambiental, fitosanitària i de benestar animal.

La Llei també elimina traves urbanístiques per permetre que les explotacions puguin desenvolupar les seves activitats, que són pròpies de tot el sòl rústic, sense estar sotmeses a condicionants històricament pensats per a altres tipus d'activitats.

La modernització, la competitivitat i la viabilitat del sector agrari i pesquer de les Illes Balears exigeixen disposar d'una informació estadística rigorosa, actualitzada i fiable. La manca d'un sistema estable i coordinat d'estadístiques agràries i pesqueres pot dificultar la planificació i l'avaluació de les polítiques públiques en aquests àmbits.

Amb aquesta finalitat, es crea la Unitat Tècnica d'Estadística i Anàlisi Econòmica Agrària i Pesquera, integrada dins l'Institut de Recerca i Formació Agrària i Pesquera de les Illes Balears (IRFAP), com a organisme de referència per a la recopilació, el tractament i l'anàlisi de la informació econòmica i estructural del sector primari balear, sense generar duplicitats amb altres òrgans estadístics o administratius ni incrementar innecessàriament l'estructura del sector públic instrumental.

Aquesta Unitat permetrà no només disposar d'estadístiques fiables, sinó també aprofitar, amb totes les garanties de confidencialitat i seguretat jurídica, la gran quantitat de dades que gestiona l'Administració autonòmica per mitjà de les sol·licituds d'ajuts, declaracions fiscals, expedients d'autoritzacions o altres fonts administratives. L'objectiu és detectar quins subsectors o territoris són més vulnerables, orientar millor els ajuts públics i millorar l'eficiència de les polítiques agràries i pesqueres, avaluant especialment la rendibilitat, els costos de producció, els efectes de la insularitat i l'impacte econòmic de les normes sobre les explotacions.

Així mateix, la norma estableix el deure de col·laboració en la facilitació de la informació estrictament necessària per elaborar estadístiques agràries i pesqueres, sempre amb respecte estricte a la normativa vigent en matèria de protecció de dades personals i d'estadística pública, i garantint que la informació obtinguda només es pugui emprar amb finalitats estadístiques i d'anàlisi econòmica.

A més, des de l'aprovació de la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears, s'han produït canvis normatius, tant a escala comunitària com nacional, que fan necessària l'adaptació als aspectes modificats i al marc jurídic derivat de la nova política agrària comuna de la Unió Europea. Per això, la Llei incorpora la revisió i l'actualització de continguts per respondre a les noves necessitats, i per atendre i resoldre aspectes que dificulten els usos agraris, tenint en compte l'experiència adquirida i el temps transcorregut des de l'aprovació de l'anterior regulació. Aquesta adaptació s'ha de dur a terme defensant les singularitats derivades de la insularitat, evitant càrregues addicionals innecessàries i garantint que l'aplicació de la política agrària comuna contribueixi efectivament a la rendibilitat i a la continuïtat de les explotacions de les Illes Balears.

Així, amb la finalitat d'impulsar l'agricultura, la ramaderia i el sector forestal, la Llei estableix un conjunt de mesures per al desenvolupament rural, que inclouen, entre d'altres:

- El foment de noves activitats amb més valor afegit i dels processos d'integració vertical en la cadena alimentària, amb la finalitat de garantir l'impuls del sector agroalimentari, i l'aplicació de mesures concretes per identificar l'origen dels productes agroalimentaris i fomentar la producció local i la seva comercialització, tant de manera individual com mitjançant diverses formes d'associacionisme, amb l'objectiu d'incrementar la competitivitat.
- La possibilitat de desenvolupar activitats complementàries a l'activitat agrària, que permetin, mantenint-la, millorar-ne la rendibilitat, amb la finalitat d'assegurar la continuïtat de les explotacions, afavorir la incorporació de joves al sector i estructurar unitats familiars vinculades. Les activitats complementàries han d'estar vinculades a una explotació agrària real, beneficiar econòmicament els seus titulars i no poden substituir ni desplaçar l'activitat productiva principal.
- La implantació de mesures destinades a millorar l'aprofitament de les aigües, amb una incidència especial en les aigües procedents de depuració relacionades amb la garantia del reg, la resposta davant les sequeres, les onades de calor i altres fenòmens meteorològics adversos; com també la promoció de la producció i l'ús d'energies renovables vinculades a les necessitats de les explotacions, especialment la biomassa i l'autoconsum, per reduir els costos energètics i la dependència exterior de combustibles. Aquestes instal·lacions no poden substituir l'activitat agrària ni comportar una ocupació desproporcionada de sòl productiu.
- La implantació de mesures específiques que permetin minimitzar les dificultats derivades de la insularitat, amb l'objectiu de fer rendibles les explotacions agràries de les Illes Balears.
- El foment del cooperativisme agroalimentari i altres fórmules associatives de producció com les societats agràries de transformació i les seves activitats com a instruments voluntaris per a la millora de la posició de l'agricultor dins la cadena de valor, per mitjà de les economies d'escala, l'organització de la producció, la seva transformació i la comercialització dels seus productes als mercats. Aquest foment s'ha de dur a terme sens perjudici de la llibertat d'organització de l'agricultor individual i de les explotacions familiars, com també de la igualtat d'accés a les mesures de suport.

D'acord amb l'article 49.1 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, queden suficientment justificats els principis de bona regulació següents:

- Principi de necessitat, ja que la regulació respon a criteris d'interès general i té per objectiu atendre la modernització i el desenvolupament dels sectors econòmics agrari, ramader, agroalimentari, forestal i de desenvolupament rural de les Illes Balears, en compliment del mandat dirigit als poders públics de l'article 130 de la Constitució espanyola. Aquesta Llei s'adopta també com a mesura legislativa des del reconeixement social i cultural del sector primari de les Illes Balears i de la seva important labor en l'activitat productiva i el manteniment del paisatge, el territori, el medi ambient, la cultura, les tradicions i els costums més definidors de la identitat balear, garantint els drets d'aquest sector i dels seus agricultors i ramaders en el seu desenvolupament i protecció, de conformitat amb l'article 24.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.
- Principi d'eficàcia, atès que aquesta Llei cerca assolir els objectius establerts i constitueix l'instrument adequat per regular la matèria.
- Principi de proporcionalitat, ja que aquesta norma es limita només a establir les mesures necessàries i adequades per atendre la finalitat que es vol aconseguir, evitant imposar obligacions o restriccions desproporcionades als titulars de les explotacions.
- Principi de seguretat jurídica, ja que aquesta Llei s'insereix de manera estable, coherent i clara en l'ordenament jurídic aplicable.
- Principi de transparència, atès que en el procés d'elaboració i tramitació d'aquesta Llei, la informació s'ha publicat en el portal web del Govern de les Illes Balears, permetent-hi l'accés universal per garantir la informació a la ciutadania i facilitar la participació.
- Principi d'eficiència, ja que la Llei té com objectiu eliminar càrregues administratives innecessàries, evitar duplicitats i racionalitzar la gestió dels recursos públics.
- Principi de qualitat, atès que la regulació atén la modernització i el desenvolupament del sector econòmic de referència, sobre la base d'un diagnòstic de les necessitats productives, econòmiques i territorials del sector.
- Principi de simplificació, ja que la Llei prioritza la declaració responsable, la comunicació prèvia, la interoperabilitat i la reducció dels terminis i tràmits exigibles als agricultors, ramaders i titulars d'explotacions agràries.

Sobre la base de les previsions anteriors, tot i que la Llei persegueix una regulació sectorial concreta amb un criteri tècnic encertat, també cal adoptar un enfocament previ i global que reconegui la importància econòmica, social i territorial del sector agrari, garanteixi unes condicions dignes per als agricultors i ramaders i tenguin en compte les necessitats reals de les explotacions, d'acord amb els principis de llibertat, seguretat jurídica i justícia.

Finalment, cal reconèixer que en una bona política agrària la continuïtat és indispensable, ja que els bons resultats requereixen temps i poden comportar costos immediats sense que els efectes es percebin de manera instantània. Per això, en aquest àmbit sectorial, les administracions públiques han de garantir estabilitat normativa, planificació a llarg termini, seguretat jurídica i continuïtat pressupostària, evitant canvis constants de regulació que impedeixin als agricultors i ramaders planificar les seves inversions i assegurar el futur de les explotacions.

IV

Aquesta Llei inclou un total de 234 articles, i s'estructura en un títol preliminar, dotze títols, tres disposicions addicionals, deu disposicions transitòries, una disposició derogatòria, sis disposicions finals i un annex.

El títol preliminar, sota la rúbrica «Disposicions generals», inclou la delimitació de l'objecte de la regulació; l'àmbit material i territorial; el reconeixement de la insularitat; un recull de definicions als efectes d'aquesta Llei, la legislació autonòmica de les Illes Balears i els instruments d'ordenació econòmica, territorial, urbanística, mediambiental i de qualsevol altra classe, de competència autonòmica, insular o local, i també els objectius de la Llei.

Cal destacar el reconeixement de la insularitat del territori, de manera que les administracions públiques de les Illes Balears, en la seva activitat i les relacions amb l'Administració de l'Estat i amb la Unió Europea, han de preveure la insularitat del territori de la comunitat autònoma com un fet diferencial i mereixedor de protecció especial i prioritària, amb dificultats específiques per assolir la competitivitat, la rendibilitat i la continuïtat de les explotacions agràries, i compensar els efectes negatius que el fet insular provoca en els sectors agrari i agroindustrial i en el desenvolupament rural, a fi de poder competir en igualtat de condicions i drets amb la resta de l'Estat i la Unió Europea, atesa la previsió de l'article 3 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en la redacció de la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer.

Així mateix, en el títol preliminar es dedica un article al reconeixement del caràcter estratègic de l'agricultura per a la seguretat alimentària local i per garantir el manteniment dels recursos naturals que la sustenten, la sobirania alimentària, l'activitat econòmica i la continuïtat del medi rural.

També s'hi inclou el reconeixement de la simplificació administrativa com a principi que ha d'inspirar l'actuació de les administracions competents en matèria agrària i agroalimentària de les Illes Balears, a fi de disminuir la càrrega administrativa per a les persones titulars d'explotacions agràries i els operadors econòmics vinculats, així com també per a la pròpia administració, a l'abast dels objectius de la legislació aplicable.

La declaració responsable, la comunicació prèvia, la interoperabilitat administrativa i la no exigència de documents que ja estiguin en poder de les administracions públiques han de constituir els instruments ordinaris de simplificació, sempre que sigui legalment possible.

El títol I, sota la rúbrica «L'exercici i el registre de l'activitat agrària i els drets i les obligacions dels titulars de les explotacions agràries», inclou els capítols següents:

- Capítol I. L'exercici de l'activitat agrària. Es reconeix el principi bàsic de la llibertat d'exercici i es regulen els títols habilitants per a aquest exercici, que, segons els casos, són permisos o declaracions responsables, en harmonia amb la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, i l'article 69 de la Llei 39/2015, d'1 de octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.
- Capítol II. L'obligació d'inscripció en el registre agrari i la declaració responsable.
- Capítol III. Els registres agraris. Es reconeix la importància registral en harmonia amb la legislació bàsica i atenent el repartiment competencial entre la Comunitat Autònoma i els consells insulars.
- Capítol IV. Els drets i les obligacions dels titulars d'explotacions agràries inscrites.

El títol II, sota la rúbrica «Les competències», inclou els capítols següents:

- a) Capítol I. Les competències en matèria agrària. S'atén al règim de distribució de competències entre el Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els consells insulars.
- b) Capítol II. Els òrgans col·legiats de consulta i assessorament. S'hi recullen els consells agraris insulars, el Consell Agrari Interinsular, el Consell Forestal Interinsular de les Illes Balears, els consells agraris locals i el Consell Assessor de Recerca i Innovació en el sector primari, aquest darrer com a òrgan d'assessorament tècnic en matèria de R+D+I+T de la conselleria competent en matèria agrària i de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera.

El títol III, sota la rúbrica «La producció agrària», inclou els capítols següents:

- a) Capítol I. Disposicions comunes.
- b) Capítol II. La producció agrària ecològica.
- c) Capítol III. El règim hídric de les explotacions agràries. A més de reconèixer el caràcter estratègic del sector agrari i la vinculació de la planificació hidrològica i de preveure el foment de la reutilització d'aigües regenerades, s'hi recull el règim de directrius en els

informes ambientals o sectorials relacionats amb la utilització d'aigües regenerades per a regadius agrícoles, el règim d'autoritzacions de les infraestructures de regadiu públiques i altres directrius en l'elaboració del pla hidrològic de les Illes Balears.

d) Capítol IV. Energies renovables a les explotacions agràries. Es regula de manera més exhaustiva el règim d'energies renovables amb la finalitat de reduir els costos energètics, augmentar l'autosuficiència de les explotacions i evitar les càrregues administratives innecessàries. Així mateix, es regulen les condicions especials per a les instal·lacions d'energia amb la classificació d'agrovoltaica.

e) Capítol V. Disposicions relatives als productes, subproductes i envasos d'origen agrari i als fems. S'harmonitza la necessària protecció del medi ambient amb les bones pràctiques agràries i ramaderes.

f) Capítol VI. La producció agrícola.

g) Capítol VII. La producció ramadera en les modalitats extensiva i intensiva, ambdues reconegudes com a activitats estratègiques i necessàries per a la producció alimentària i l'economia social.

h) Capítol VIII. Gestió i aprofitament forestal.

La regulació de la producció agrícola, ramadera i forestal atén a la normativa comunitària i a la legislació estatal i sectorial. Així mateix, s'hi inclou la regulació relativa a la distància entre explotacions equines, i l'aplicació del Reial decret 1086/2020, de 9 de desembre, pel qual es regulen i es flexibilitzen determinades condicions d'aplicació de les disposicions de la Unió Europea en matèria d'higiene de la producció i comercialització dels productes alimentaris i es regulen activitats excloses del seu àmbit d'aplicació.

L'aplicació de la normativa comunitària i estatal s'ha de dur a terme amb criteris de proporcionalitat, simplificació i adaptació a la realitat insular, evitant càrregues addicionals que no siguin legalment exigibles.

El títol IV, sota la rúbrica «L'activitat complementària», inclou els capítols següents:

a) Capítol I. Disposicions generals.

b) Capítol II. Activitats complementàries relacionades amb la conservació de l'espai natural, la protecció del medi ambient, la formació en tècniques i matèries pròpies agràries i l'elaboració d'estudis i investigacions dels àmbits agrari i rural.

c) Capítol III. Activitats complementàries artesanals.

d) Capítol IV. Activitats complementàries agroturístiques i d'agricultura de lleure.

e) Capítol V. Activitats complementàries relacionades amb èquids.

L'activitat complementària de l'agrària s'entén com l'activitat que té lloc a l'explotació agrària, vinculada a aquesta, que pot representar una millora de la rendibilitat agrària diferent de la que s'obté directament de l'explotació sense substituir ni desplaçar la seva activitat productiva principal.

Així, les activitats considerades una activitat complementària a l'activitat agrària, per la seva vinculació a una explotació agrària i la destinació o la naturalesa de les finques, es consideren usos admesos en tot tipus de sòl i no estan subjectes en cap cas a la declaració d'interès general, tot i que requereixen, si escau, les autoritzacions urbanístiques d'acord amb la legislació reguladora, el títol habilitant corresponent d'acord amb el que preveuen la legislació d'activitats i aquesta Llei i la inscripció en el registre agrari.

La seva vinculació a l'explotació ha de ser real, efectiva i verificable, i els beneficis econòmics han de revertir principalment en la continuïtat de l'activitat agrària i en els seus titulars o familiars vinculats.

El títol V, sota la rúbrica «Els usos agraris», inclou els capítols següents:

a) Capítol I. Disposicions generals. S'hi preveu la vinculació del planejament econòmic, territorial, ambiental i d'altres àmbits, i el règim de directrius aplicables als instruments d'ordenació quan regulin activitats agràries o complementàries. De manera general, s'hi estableix la consideració dels usos agraris com a usos admesos en el sòl rústic. Així mateix, es disposa la necessitat d'un informe vinculant de l'Administració agrària en la tramitació de disposicions reglamentàries i planificacions que afectin aquest tipus de sòl.

b) Capítol II. Agrupació i divisió de finques rústiques. Es regula la divisió de les finques, respectant la unitat mínima de conreu i forestal, i es fomenta la concentració de finques amb la finalitat de facilitar un millor aprofitament de les explotacions.

c) Capítol III. Edificacions, construccions i instal·lacions. S'hi estableix una regulació integradora de manera que s'afavoreixen els instruments necessaris per a l'activitat agrària i alhora es promouen la sostenibilitat i la protecció ambiental. També s'hi introdueix una nova regulació de les condicions de les edificacions en explotacions d'oci i autoconsum, i la regulació de la senyalització de les explotacions. Finalment, s'hi defineix el caràcter agrari dels vivers i centres de producció de material vegetal.

El títol VI, sota la rúbrica «Implantació d'elements no agraris en sòl rústic», inclou el règim d'infraestructures i dotacions energètiques en sòl rústic i les condicions agràries per a la implantació d'habitatges unifamiliars en sòl rústic. A més, també s'hi defineix el règim dels centres de protecció d'animals, nuclis zoològics d'animals de companyia, refugis definitius per a animals i instal·lacions destinades a la falconeria. Finalment, s'hi introdueixen les activitats de serveis a l'agricultura a antigues construccions agràries i s'hi regulen els centres veterinaris per a èquids.

El títol VII, sota la rúbrica «Reconeixement dels valors agraris i els serveis ambientals», inclou el règim de custòdia del territori, els agrocompromisos, els reconeixements de les aportacions ambientals de l'agricultura, els contractes territorials, els bancs de terres, l'aprofitament agrari de les finques públiques i els parcs agraris i el Fons de Pastures de les Illes Balears.

Tots aquests instruments han de tenir caràcter voluntari per als titulars de finques i explotacions, llevat de les obligacions imposades expressament per la normativa bàsica aplicable. No poden condicionar l'exercici ordinari de l'activitat agrària ni generar noves taxes o càrregues desproporcionades. Quan impliquin compromisos, costos o limitacions addicionals, han de preveure els mecanismes de compensació corresponents.

El reconeixement de les aportacions ambientals de l'agricultura ha de ser voluntari i no pot comportar més obligacions o càrregues administratives per als agricultors que no s'hi acullin. Així mateix, s'ha d'orientar al reconeixement de la captació de carboni i dels beneficis generats per les produccions agràries, sense que pugui constituir un requisit per accedir a l'activitat agrària o a les mesures de suport.

El títol VIII, sota la rúbrica «La transformació i la comercialització», inclou els capítols següents:

- a) Capítol I. Principis generals, que inclou els objectius, la identificació dels productes agraris i agroalimentaris, la seguretat i la seva traçabilitat.
- b) Capítol II. La qualitat diferenciada i el producte local. A més de millorar la regulació per potenciar i promoure mesures en aquest àmbit, es dedica una regulació més exhaustiva a la promoció del producte local.
- c) Capítol III. La transformació de productes agraris i agroalimentaris.
- d) Capítol IV. La promoció i la comercialització dels productes agraris i agroalimentaris de les Illes Balears.
- e) Capítol V. El subministrament de productes agraris i agroalimentaris a les institucions públiques de les Illes Balears.
- f) Capítol VI. La venda directa. Es complementa la regulació, i s'hi inclou la degustació de productes dins els elements que integren l'explotació o a zones habilitades.

El títol IX, sota la rúbrica «La millora del coneixement agrari», inclou els capítols següents:

- a) Capítol I. Disposicions generals.
- b) Capítol II. Recerca, desenvolupament i innovació agrària i alimentària.
- c) Capítol III. La transferència del coneixement.
- d) Capítol IV. La formació agrària.
- e) Capítol V. Del sistema d'informació i anàlisi econòmica.

El títol X, sota la rúbrica «La funció social i preventiva», inclou els capítols següents:

- a) Capítol I. El relleu generacional, les explotacions familiars i la incorporació al sector agrari.
- b) Capítol II. Les assegurances agràries, les zones catastròfiques i la prevenció de riscos laborals.

El títol XI, sota la rúbrica «L'associacionisme agrari», recull el principi de promoció de l'associacionisme agrari i regula els processos de consulta amb les entitats representatives del sector. Així mateix, s'hi estableix el règim del cooperativisme agrari i les societats agràries de transformació i la integració cooperativa agrària, respectant en tot cas la llibertat d'associació i la igualtat de tracte de l'agricultor individual, l'explotació familiar i les altres fórmules voluntàries d'organització empresarial.

El títol XII, sota la rúbrica «El règim d'inspecció i d'infraccions i sancions en matèria agrària i agroalimentària», inclou els capítols següents:

- a) Capítol I. Disposicions generals, sobre regim jurídic i potestat sancionadora.
- b) Capítol II. La inspecció.
- c) Capítol III. El restabliment de l'ordre jurídic pertorbat i la reposició de la realitat física alterada.
- d) Capítol IV. Infraccions.
- e) Capítol V. Sancions.
- f) Capítol VI. La prescripció i la caducitat d'infraccions i sancions.
- g) Capítol VII. El procediment sancionador.

En la disposició addicional primera es regula el procediment extraordinari d'incorporació a l'ordenació d'edificacions, construccions i instal·lacions agràries construïdes amb anterioritat a l'entrada en vigor de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears; en la disposició addicional segona es regulen les notificacions electròniques i l'assistència en l'ús de mitjans electrònics del Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA), en la disposició addicional tercera es regulen els requisits per a la implantació de noves explotacions ramaderes avícoles intensives a les Illes Balears.

Així mateix, s'estableix un règim transitori aplicable a diversos àmbits d'actuació: l'instrument de gestió forestal sostenible per a les forests públiques; les atribucions i funcions en matèria agrària a Mallorca; les condicions de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a les explotacions d'oci i autoconsum; les condicions mínimes per a l'activitat d'agroestada; els requisits per assolir la condició d'explotació agrària; el règim de les explotacions agràries preferents anteriors a aquesta llei; el règim de les agroestades existents; el règim dels agroturismes existents; la vinculació als planejaments territorials i urbanístics, i la implantació d'habitatges unifamiliars en sòl rústic.

Mitjançant la disposició derogatòria única, es deroguen totes les disposicions del mateix rang que aquesta Llei, o d'un rang inferior, que s'hi oposin, la contradiguin o siguin incompatibles amb el que disposa, i es deroga expressament la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears.

Les disposicions finals primera i segona modifiquen la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries: la disposició final primera modifica la matriu d'ordenació del sòl rústic, les categories de sòl, la regulació dels usos i les normes específiques de l'annex I, i la disposició final segona modifica les definicions de les activitats regulades en aquesta matriu. Amb la disposició final tercera es regula una modificació del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears. Amb les disposicions finals quarta, cinquena i sisena s'autoritza el desplegament reglamentari i es determina l'entrada en vigor.

Finalment, l'annex regula la gestió dels fons, i n'estableix l'objecte, les definicions, el règim aplicable a la producció, l'emmagatzematge i la utilització, i també el contingut mínim del pla de producció i gestió.

TÍTOL PRELIMINAR DISPOSICIONS GENERALS

Article 1 Objecte

Aquesta Llei té per objecte l'ordenació general dels sectors agrícola, ramader, agroalimentari i forestal, i també el desenvolupament rural de les Illes Balears, reconeixent-ne el caràcter estratègic i multifuncional i la funció fonamental d'establir polítiques de circularitat econòmica, en el marc de la política agrària comuna europea i la legislació de l'Estat. Igualment, pretén facilitar el desenvolupament dels usos agraris com a eina essencial per millorar la rendibilitat de les explotacions agràries, i promoció la competitivitat i el desenvolupament de polítiques per prevenir l'abandonament de l'activitat agroalimentària.

Article 2 Àmbit material

L'àmbit material d'aplicació d'aquesta Llei comprèn la regulació i el registre de l'exercici de les activitats agrària i complementària; la producció, la transformació i la comercialització agrària i agroalimentària; els usos agraris; la promoció agroalimentària i les seves fórmules associatives de producció i altres matèries relacionades.

Article 3 Àmbit territorial

Aquesta Llei, d'acord amb el que preveu l'article 2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, s'aplica a tot el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 4 Caràcter estratègic de l'agricultura

L'agricultura a les Illes Balears constitueix una activitat estratègica per a la seguretat alimentària local, per a la preservació dels valors ambientals, culturals i paisatgístics rurals, i per garantir el manteniment dels recursos naturals que la sustenten.

Article 5 Insularitat

De conformitat amb l'article 174 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea, l'article 138.1 de la Constitució i l'article 3 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, les administracions públiques de les Illes Balears, en la seva activitat i en les relacions amb l'Administració de l'Estat i amb la Unió Europea, han de preveure la insularitat del territori de la comunitat autònoma com un fet diferencial, mereixedor de protecció especial i prioritària i amb dificultats específiques, per garantir la

rendibilitat, la competitivitat i la continuïtat dels sectors agrari i agroindustrial, com també el desenvolupament rural, i han de compensar els efectes negatius que el fet insular els provoca, a fi que aquests sectors puguin competir en igualtat de condicions i drets amb els de la resta de l'Estat i la Unió Europea.

En aquesta línia es tindran en compte les condicions especials de les illes de Menorca, Eivissa i Formentera per la situació de doble insularitat en el cas de les dues primeres i de triple insularitat en la tercera.

Article 6

Simplificació administrativa

Les administracions competents en matèria agrària i agroalimentària de les Illes Balears han de promoure, de manera efectiva, la simplificació administrativa en els àmbits de competències respectius, a fi de disminuir la càrrega administrativa tant per a les persones titulars d'explotacions agràries i els operadors econòmics vinculats com per a la mateixa Administració, i mantenir-la limitada i proporcionada als objectius de la legislació aplicable.

Les administracions competents en matèria agrària han de promoure la implantació de sistemes d'acompanyament per a les persones titulars d'explotacions agràries per a la tramitació i l'execució dels procediments administratius relacionats amb aquesta Llei i amb l'aplicació de la política agrària comuna.

Article 7

Definicions

1. Als efectes d'aquesta Llei, de la legislació autonòmica de les Illes Balears i dels instruments d'ordenació econòmica, territorial, urbanística, mediambiental i de qualsevol altra classe, de competència autonòmica, insular o local, cal ajustar-se preceptivament a les definicions que estableix aquesta Llei, que entén per:

a) Activitat agrària: conjunt de treballs necessaris per a les actuacions següents:

1r. La preparació, l'adequació, la millora i el manteniment del sòl i la vegetació i l'obtenció de productes agrícoles, ramaders o forestals i les matèries primeres secundàries corresponents. Inclou, per exemple, la rompuda, el desempedregament, l'anivellament, l'aportació de terres i esmenes destinades a la millora del sòl amb finalitats agrícoles —sempre que no se superin 60 cm de modificació del perfil topogràfic original—, el manteniment i la reparació dels murs de contenció de les marjades i parets seques de l'explotació agrària, el conreu, la plantació, la sembra, el cultiu, la poda, l'adobament, el reg, els tractaments fitosanitaris i la collita.

2n. L'emmagatzematge, la separació, la classificació i l'envasament de la producció agroalimentària pròpia i altres productes no alimentaris que es generin de l'activitat mateixa.

3r. La venda directa i la degustació de productes, tal com es defineixen en aquesta Llei.

4t. L'aprofitament i la valoració de les matèries primeres secundàries obtingudes a explotacions agrícoles o ramaderes, pel que fa a recursos i nutrients, sempre que siguin per a ús de l'explotació pròpia.

5è. La gestió o la direcció i la gerència de l'explotació agrària.

6è. La protecció dels cultius i els esplets contra els agents meteorològics (pluja, fred, calor, pedregada, vent, etc.) i altres agents nocius naturals (insectes, fongs, rosegadors, fauna silvestre o assilvestrada, etc.).

7è. La plantació, la sembra, l'arrelament, el transplantament, l'empelt, el repicat, l'engreix i la formació de plantes de viver tant per a fruiters com per a horticòles i plantes ornamentals.

8è. La cria, el manteniment i la custòdia d'animals d'espècies ramaderes i l'obtenció de productes ramaders primaris.

9è. La custòdia, l'emmagatzematge, el manteniment i la reparació de la maquinària, els vehicles i els equips utilitzats com a mitjans de producció, adscrits a l'explotació agrària pròpia.

10è. Les actuacions destinades a la silvicultura i altres activitats relacionades amb l'aprofitament dels forests.

b) Activitat agrària d'oci i autoconsum: conjunt de treballs fets a sòl rústic amb la finalitat d'obtenir productes agraris que es destinen principalment al consum del titular, al manteniment del paisatge agrari o exclusivament com a activitat d'oci, sense que hi hagi activitat econòmica. Inclou també la tinença i la cria d'animals d'espècies ramaderes amb els mateixos objectius.

c) Explotació d'oci i autoconsum: conjunt de béns i drets organitzats pel titular en l'exercici de l'activitat agrària d'oci i autoconsum que consisteix en si mateixa una sola unitat.

d) Activitat complementària de l'activitat agrària: les activitats següents, sempre que estiguin vinculades a l'explotació agrària:

1r. L'activitat de transformació dels productes de l'explotació agrària, sempre que es dugui a terme amb productes de l'explotació pròpia, d'explotacions agràries preferents associades entre si o, en cas de cooperatives i societats agràries de transformació (SAT), de les explotacions dels seus socis, de conformitat amb la legislació agrària.

2n. Les activitats relacionades amb la conservació de l'espai natural, la protecció del medi ambient, la formació en tècniques i matèries pròpies agràries i l'elaboració d'estudis i investigacions de l'àmbit agrari i rural que tinguin relació amb l'activitat que es du a terme a l'explotació agrària.

3r. Les activitats agroturístiques que es defineixen en aquesta Llei.

4t. Les activitats d'agricultura de lleure que preveu aquesta Llei.

5è. Les activitats cinegètiques i les activitats artesanals que utilitzin com a material principal matèries primeres d'origen agrari o forestal de l'explotació agrària pròpia.

6è. Les activitats eqüestres que es recullen en l'article 120.

7è. La generació d'energia elèctrica a partir de fonts renovables en les condicions que estableix l'article 44.

8è. Les activitats de compensació o atenuació dels efectes de la contaminació, i també les activitats d'aprofitament i posada en valor de les matèries primeres secundàries obtingudes en la mateixa explotació per al reaprofitament de recursos i nutrients i la reducció dels costos de l'explotació.

9è. Encara que no estigui vinculada amb l'explotació, la participació i la presència de la persona titular (en el cas de persones jurídiques, del representant nomenat), com a conseqüència d'elecció pública, en institucions de caràcter representatiu o òrgans de representació de caràcter sindical, cooperatiu o professional, sempre que estiguin vinculats al sector agrari.

e) Producte agrari sense transformar: productes alimentaris que no han estat sotmesos a una transformació, incloent-hi els productes que s'han dividit, partit, seccionat, llescat, desossat, picat, pelat o escorxat, triturat, tallat, netejat, mesclat, desgreixat, espellolat, molt, refrigerat, congelat, ultracongelat o descongelat.

f) Transformació agrària o agroalimentària: qualsevol acció que alteri substancialment el producte inicial, incloent-hi el tractament tèrmic, el fumatge, la curació, la maduració, l'assecatge, la marinada, l'extracció, l'extrusió o qualsevol combinació d'aquests procediments.

g) Agricultor a temps parcial: persona física titular d'una explotació agrària que dedica a activitats agràries en aquesta explotació com a mínim la cinquena part i com a màxim la meitat del seu temps total de treball.

h) Agricultor a títol principal: agricultor professional que obté almenys el 50 % de la renda total de l'activitat agrària exercida en la seva explotació i dedica a activitats no relacionades amb l'explotació com a màxim la meitat del seu temps total de treball.

i) Agricultor jove: persona que ha complert divuit anys i encara no n'ha fet quaranta-un, que exerceix o vol exercir l'activitat agrària.

j) Agricultor professional: persona física titular d'una explotació agrària que obté almenys el 50 % de la renda total d'activitats agràries o altres activitats complementàries, sempre que la part de renda procedent directament de l'activitat agrària de l'explotació pròpia sigui com a mínim el 25 % de la renda total i el volum d'ocupació dedicat a activitats agràries o complementàries sigui igual o superior a la meitat d'una unitat de treball agrari (UTA). Per al càlcul de la renda total, es consideren nuls els rendiments d'activitats amb valor negatiu.

k) Agricultura extensiva: agricultura que es du a terme adaptant els factors de la producció agrícola a l'extensió de la base territorial, els recursos hídrics disponibles, les característiques de la superfície utilitzada i les condicions climàtiques de la zona.

l) Agricultura intensiva: producció agrícola que es du a terme modificant els factors de producció, normalment amb entrades elevades de capital, mitjans, tecnologia i treball, i es desenvolupa sota plàstic en estructures permanents —que no es consideren una coberta sinó un mitjà de protecció i generació d'un microclima—, nous o espais tancats, superiors a 50 m².

m) Agrupació o organització de productors agraris (APA): agrupació o organització, la fórmula jurídica de la qual correspon a cooperatives o a societats agràries de transformació, que està constituïda per iniciativa dels productors, i controlada per aquests, amb un nivell d'explotació i activitat econòmica i organitzativa suficient, amb les finalitats següents:

1r. L'adaptació de la producció i el rendiment dels productors membres de l'agrupació a les exigències del mercat.

2n. La concentració, la tipificació, la industrialització i la comercialització en comú dels seus productes.

3r. L'establiment de normes comunes relatives a la informació sobre la producció, amb especial referència a les collites i la disponibilitat.

4t. Qualsevol altra activitat que puguin dur a terme les agrupacions de productors, com ara el desenvolupament de competències empresarials i comercials, o l'organització i la facilitació de processos innovadors.

També es consideren *agrupacions de productors* totes les que recull la normativa europea i estatal.

n) Agrupació de titulars d'explotacions agràries preferents: qualsevol unió amb personalitat jurídica, independentment de la forma jurídica, composta exclusivament per titulars d'explotacions agràries preferents de les Illes Balears, inscrites en el registre agrari corresponent. Les cooperatives agràries i les societats agràries de transformació en les quals tots els socis siguin titulars

d'explotacions agràries preferents de les Illes Balears, inscrites en els registres agraris corresponents, es consideren agrupacions de titulars d'explotacions agràries preferents. A aquestes agrupacions també poden pertànyer les societats agràries de transformació de comercialització i les cooperatives agràries de les Illes Balears que no siguin titulars d'explotacions agràries.

o) Biocarbó: carbó vegetal obtingut mitjançant la piròlisi de biomassa a menys de 700° C, que s'utilitza com a millorant del sòl a llarg termini.

p) Cultiu agrícola: cultiu que comprèn els conreus herbacis, els conreus llenyosos, els cultius de fongs, les armenteres i les pastures permanents, i inclou les pastures arbustives i les pastures arbrades reconegudes com a admissibles per les normes comunitàries.

q) Cultiu agrícola d'espècies llenyoses: sembra o plantació, en una explotació agrària, d'espècies llenyoses sotmeses des de la implantació a una intervenció humana continuada, amb una finalitat agrària, industrial o energètica.

r) Custòdia del territori: conjunt d'estratègies o tècniques jurídiques mitjançant les quals els propietaris i els usuaris del territori s'impliquen en la conservació i l'ús dels valors i els recursos naturals, culturals, paisatgístics i agraris.

s) Element de l'explotació: Els béns immobles de naturalesa rústica i qualsevol altre objecte d'aprofitament agrari permanent; l'habitatge amb dependències agràries; les construccions i les instal·lacions agràries, fins i tot de naturalesa industrial, i el bestiar, les màquines i les eines integrats en l'explotació i que hi estan afectes, l'aprofitament i la utilització dels quals corresponen al titular en règim de propietat, arrendament, dret d'ús i gaudi o fins i tot per mera tolerància de l'entitat propietària. Així mateix, constitueixen elements de l'explotació tots els drets i les obligacions que corresponen al titular i estan afectes a l'explotació.

t) Explotació agrària: conjunt de béns i drets organitzats empresarialment pel titular en l'exercici de l'activitat agrària, primordialment amb finalitats de mercat, que constitueix en si mateix una unitat tecnicoeconòmica.

u) Explotació agrària familiar: conjunt de béns i drets organitzats empresarialment pel seu titular per a la producció agrària, principalment amb finalitats de mercat, sempre que constitueixi el mitjà de vida principal d'un o diversos nuclis familiars.

v) Explotació agrària preferent: explotació agrària que es troba en alguna de les situacions següents:

1r. És una explotació agrària prioritària.

2n. És una explotació agrària el titular de la qual és un agricultor professional.

3r. És una explotació agrària el titular o la titular de la qual és una societat cooperativa agrària, una societat agrària de transformació, una societat cooperativa d'explotació comunitària de la terra, una societat rural menorquina, una societat civil, una comunitat de béns o qualsevol altra forma associativa en la qual almenys un 50 % dels socis són agricultors professionals i un 50 % de les participacions pertanyen a agricultors professionals. En el cas que es tracti d'una societat anònima, les accions han de ser nominatives, i almenys un 50 % del capital social, si n'hi ha, ha de pertànyer a socis que siguin agricultors professionals. A més, totes aquestes societats han de tenir per objecte principal l'exercici de l'activitat agrària, incloent-hi, si s'escau, la complementària.

4t. És una explotació agrària que compleix els quatre requisits següents:

a) Genera, com a mínim, un treball equivalent a les unitats de treball agrari, ramader o forestal, o una combinació d'ambdues, següents: a Mallorca i Menorca, 1; a Eivissa, 0,5, i a Formentera, 0,3.

b) Genera, com a mínim, uns ingressos agraris equivalents als percentatges de la renda de referència següents: a Mallorca i Menorca, un 25 %, i a Eivissa i Formentera, un 10 %. S'entenen com a ingressos agraris els que provenen de l'activitat agrària, les activitats complementàries que preveu l'article 7.1.d), punts 1r i 5è, i els procedents de les indemnitzacions percebudes per mitjà del Sistema d'Assegurances Agràries Combinades. Per a aquesta definició, els ajuts agraris no computen com a ingressos agraris, excepte en el cas de joves agricultors, per als quals què sí que computaran durant els dos primers anys des de la seva incorporació.

c) Té la superfície mínima següent:

- A Mallorca i Menorca: 10 hectàrees cultivades, destinades a pastures o forestals contínues, amb un instrument de gestió, o 20 de discontinües. En el cas d'explotacions amb cultius d'hortalissa de regadiu, fruita dolça de regadiu, cítrics de regadiu o vinya, s'exigeixen 2 hectàrees cultivades contínues, excepte en el territori inclòs en el Paisatge Cultural de la Serra de Tramuntana, en què poden ser discontinües.

En cas d'explotacions ramaderes que no assoleixin les superfícies anteriors, es requereix un mínim de 20 UBG. Per als productors exclusius de mel, es requereix un mínim de 125 caseres en producció simultàniament.

- A Eivissa: 4 hectàrees cultivades, destinades a pastures o forestals contínues, amb un instrument de gestió, o 10 de discontinües. En el cas d'explotacions que tinguin cultius d'hortalissa de regadiu, fruita dolça de regadiu, cítrics de regadiu o vinya, s'exigeixen 2 hectàrees cultivades.

- A Formentera: 2,5 hectàrees cultivades, destinades a pastures o forestals contínues, amb un instrument de gestió, o 5 de discontinües. En el cas d'explotacions que tinguin cultius d'hortalissa de regadiu, fruita dolça de regadiu, cítrics de regadiu o vinya, s'exigeixen 2 hectàrees cultivades.

En cas d'explotacions ramaderes que no assoleixin les superfícies anteriors, es requereix un mínim de 10 UBG. Per als productors exclusius de mel, es requereix un mínim de 65 caseres en producció simultàniament.

A les explotacions mixtes, el càlcul es fa aplicant la part proporcional de cada tipus d'aprofitament del sòl.

Per als productors exclusius de caragols, es requereix una superfície de producció mínima de 1.000 m², sense el requeriment d'assolir una unitat de treball agrícola anual.

Per a les explotacions que únicament tinguin cultius amb el sistema de coberta no accessible o hivernacle, es requereix una superfície mínima de 5.000 m².

d) Compleix les bones pràctiques agràries regulades en el marc de la política agrària comuna.

w) Explotació agrària prioritària: explotació agrària que compleix els requisits que estableixen els articles 4, 5 i 6 de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.

x) Explotació forestal: explotació agrària dedicada principalment a l'aprofitament de recursos forestals, d'acord amb el que preveu l'article 6.i) de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests.

y) Gestió forestal: planificació i execució d'actuacions per a l'ordenació i l'ús dels boscs i altres terrenys forestals, amb la finalitat de complir objectius ambientals, econòmics, socials i culturals específics.

z) Llabor: element que, botànicament o vulgarment, es designa amb aquest nom i la destinació de la qual és reproduir l'espècie o establir conreus, i també els tubercles, bulbs i altres òrgans i material viu que s'utilitzin amb aquestes finalitats.

aa) Organisme nociu: organisme que pot provocar danys agraris, ambientals, econòmics o a la salut humana.

ab) Organització agrària: organització professional agrària de caràcter general constituïda i reconeguda a l'empara de la Llei 19/1977, d'1 d'abril, sobre regulació del dret d'associació sindical, que té entre les seves finalitats estatutàries la defensa dels interessos generals de l'agricultura, entesa com les activitats agrícoles, ramaderes i silvícoles, i la defensa i la promoció dels interessos professionals, econòmics i socials dels agricultors, ramaders i silvicultors.

ac) Parcel·la de regadiu: parcel·la que compleix les condicions següents:

1r. Disposa d'un cabal d'aigua autoritzat suficient per al reg.

2n. Disposa de la infraestructura necessària per al reg, o tècnicament és possible instal·lar aquesta infraestructura.

3r. S'hi pot implantar efectivament un cultiu de regadiu.

ad) Parcel·la de secà: parcel·la agrícola que no és de regadiu, independentment que s'hi cultivi o no.

ae) Planta de viver: planta sencera o part d'una planta destinada a l'establiment de plantacions, i també material vegetal no inclòs en la definició de llavor que s'utilitza per a la reproducció o la multiplicació, incloent-hi els clons.

af) Ramaderia extensiva: ramaderia que no es du a terme en estabulació permanent, que aprofita els recursos naturals del territori basant-se principalment en el pasturatge i que té lloc a explotacions agràries amb un factor agroambiental inferior a la quantitat màxima de nitrogen admissible per hectàrea, sens perjudici del compliment dels requisits establerts en les normes bàsiques d'ordenació de les diverses espècies. Les explotacions apícoles i les de caragols es consideren extensives.

ag) Ramaderia intensiva: ramaderia que es du a terme en estabulació permanent o que no es pot considerar extensiva.

ah) Sobirania alimentària: capacitat de les Illes Balears per mantenir i reforçar una producció agrària i alimentària pròpia, viable i competitiva, reduir la dependència exterior i respectar la llibertat de decisió dels productors locals, estiguin associats o no, en la

producció, la distribució i la comercialització d'aliments, amb l'objectiu de garantir l'accés a l'alimentació per a tota la població del territori.

ai) Titular de l'explotació agrària: persona física, ja sigui en règim de titularitat única o compartida, o persona jurídica, inscrita en el registre corresponent, que exerceix l'activitat agrària organitzant els béns i els drets que integren l'explotació amb criteris empresarials i assumint els riscos i les responsabilitats civil, social i fiscal que puguin derivar de la gestió de l'explotació. Les comunitats de béns també es poden considerar titulars d'explotació

aj) Ús agrari: ús relacionat amb la destinació o la naturalesa de les finques quan es vincula a les activitats agrària i complementària que regula aquesta Llei.

ak) Varietat o cultivar: conjunt de plantes d'un sol tàxon botànic del rang més baix conegut, que compleix els requisits següents:

1r. Es defineix per l'expressió de determinats caràcters morfològics, fisiològics, citològics, químics, bioquímics o altres de caràcter agrícola o econòmic, resultants d'un determinat genotip o d'una determinada combinació de genotips.

2n. Es distingeix de qualsevol altre conjunt de plantes per l'expressió d'un d'aquests caràcters com a mínim.

3r. Es considera una unitat, tenint en compte l'aptitud per propagar-se sense alteració.

al) Varietat de conservació: varietat que, per a la salvaguarda de la diversitat biològica i genètica, constitueix un patrimoni irremplaçable de recursos fitogenètics, cosa que fa necessari conservar-la mitjançant el conreu i la comercialització de llavors o de plantes de viver d'ecotips o varietats autòctones adaptades naturalment a les condicions locals i regionals amenaçades per l'erosió genètica.

am) Venda directa: acte de vendre sense intermediaris els productes de l'activitat agrària i complementària que tinguin origen a l'explotació mateixa. També té la consideració de venda directa l'acte de vendre sense intermediaris els productes alimentaris dels aprofitaments miners. En el cas d'explotacions agràries preferents, els productes en venda poden tenir l'origen a explotacions agràries preferents associades, i en cas de cooperatives i societats agràries de transformació, a les explotacions dels seus socis. La venda directa sols es pot efectuar a l'explotació pròpia; a explotacions agràries preferents associades; a explotacions preferents dels socis, en cas de cooperatives i societats agràries de transformació; a mercats municipals; a vehicles mòbils adaptats a aquest efecte, o a altres llocs que no siguin establiments comercials permanents. També s'hi inclouen els productes transformats en indústries de transformació agrària sense caràcter de complementària, sempre que els ingredients primaris tinguin l'origen a l'explotació agrària.

Les operacions entre els socis i la cooperativa o la societat agrària de transformació a la qual pertanyen no es consideren un esglaó de la cadena de comercialització en el sentit d'una relació comercial entre parts externes.

an) Venda en circuit curt: venda de productes de l'activitat agrària i complementària d'àmbit geogràfic autonòmic que fan els productors o les agrupacions de productors agraris per als consumidors finals, amb la intervenció, com a màxim, d'un agent econòmic intermediari.

Les operacions entre els socis i la cooperativa o societat agrària de transformació a la qual pertanyen no es consideren un esglaó de la cadena de comercialització en el sentit d'una relació comercial entre parts externes.

Així mateix, no tenen la consideració de vendes les entregues de béns ni les prestacions de serveis proporcionades per les cooperatives i societats agràries de transformació a favor de les persones sòcies, tant si són produïdes per les cooperatives o societats agràries de transformació o per les seves persones sòcies com adquirides a terceres persones per al compliment de les seves finalitats.

ao) Via de treta: accés temporal amb la finalitat exclusiva d'extraure un recurs forestal que s'està aprofitant i que s'executa en el moment de l'aprofitament.

ap) Viver i centre de producció de material vegetal i de reproducció vegetativa: empreses que tenen com a activitat principal produir o comercialitzar llavors, plantes i material de reproducció vegetativa. La producció s'entén com el conjunt d'operacions encaminades a multiplicar i condicionar les llavors, els planters i el material de reproducció vegetativa per a la sembra o la plantació i la comercialització, com la venda, la tinença destinada a la venda, l'oferta de venda i qualsevol cessió, lliurament o transmissió amb la finalitat d'explotació comercial, de producció de llavors o de plantes de viver, a títol oneros o gratuït.

aq) Unió de cooperatives: entitat constituïda a l'empara de la Llei 5/2023, de 8 de març, de societats cooperatives de les Illes Balears, que té entre les seves finalitats estatutàries la defensa dels interessos generals de l'agricultura —entenen-hi incloses les activitats agrícoles, ramaderes i silvícoles—, i la defensa i la promoció dels interessos professionals, econòmics i socials dels agricultors, ramaders i silvicultors, mitjançant entitats cooperatives o societats agràries de transformació.

ar) Producte de temporada: producte que en algun moment de l'any, de manera natural, a causa del seu cicle biològic, es troba en el punt òptim de consum i que només està disponible al mercat durant un període de temps determinat. Presenta una estacionalitat en la qual assoleix les màximes propietats organolèptiques: gust, aroma i aspecte, entre d'altres.

as) Espècie ramadera: espècie animal, i les seves classificacions, següents: bovins, equins, ovins, caprins, porcins, camèlids, aus de corral, ratites, conills, abelles mel·líferes, caragols per a consum humà, espècies d'invertebrats la producció dels quals està autoritzada i altres animals, com ara cérvols destinats a la producció de carn, espècies criades per a activitats cinegètiques, animals de pel·leteria, aquicultura i bestiar no classificat en altres espècies.

at) Animal no productiu: espècie animal no inclosa en el punt anterior.

au) Producte local: producte agrícola o alimentari que presenta alguna de les característiques següents:

1r. Producte agrícola cultivat a les Illes Balears.

2n. Producte ramader produït a les Illes Balears.

La carn de les espècies de porcí, oví, caprí i aviram ha de provenir d'animals criats i sacrificats a les Illes Balears, d'acord amb el estableix, per a cada cas, l'article 5.1.a) del Reglament d'execució (UE) núm. 1337/2013 de la Comissió, pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (UE) núm. 1169/2011 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a la indicació del país d'origen o del lloc de procedència per a la carn fresca, refrigerada o congelada de porcí, oví, caprí i aviram. La carn de boví ha de procedir d'animals sacrificats i criats a les Illes Balears durant un mínim de nou mesos.

3r. Producte de la pesca, el marisqueig o l'aquicultura comercialitzat en primera instància a punts de primera venda, llotges o centres d'expedició de les Illes Balears.

4t. Aliment no transformat, produït per productors primaris de les Illes Balears. Amb relació a l'aigua, només tenen la consideració de producte local les aigües minerals naturals i les aigües de brollador que defineix el Reial decret 1798/2010, de 30 de desembre, pel qual es regula l'explotació i comercialització d'aigües minerals naturals i aigües de brollador envasades per al consum humà, que tinguin l'origen a les Illes Balears.

5è. Aliment produït i comercialitzat sota una denominació d'origen protegida, una indicació geogràfica protegida o una indicació geogràfica de les Illes Balears.

6è. Producte transformat i aliment composts per més d'un ingredient que tenguin com a ingredient primari algun dels productes esmentats en els punts anteriors, i que s'hagi elaborat a les Illes Balears.

També tenen la consideració de *producte local* els productes forestals, fusters o no fusters, obtinguts a terrenys forestals de les Illes Balears, i els productes no alimentaris que compleixin alguna de les condicions anteriors.

Les mencions «kilòmetre zero», «km 0», «producte de proximitat» o altres que induïxin a determinar l'origen local del producte, s'entenen com a sinònim de «producte local», i en cap cas no poden ser emprades en productes que no compleixin aquesta definició.

av) Degustació de productes: activitat vinculada a la venda directa, que pot dur-se a terme a explotacions agràries autoritzades, i que consisteix a oferir al públic la possibilitat de consumir, de manera senzilla o elaborada, productes agroalimentaris procedents de la mateixa explotació. En el cas de les explotacions preferents, també es poden oferir productes d'altres explotacions agràries preferents associades o, si en són socis, de les cooperatives agràries o societats agràries de transformació a què pertanyin. Aquesta activitat ha d'estar vinculada a la venda directa dels productes objecte de la degustació.

aw) Granja escola: establiment, espai o instal·lació dedicat a la divulgació de l'activitat agrària i de les tasques agrícoles i ramaderes, amb un enfocament didàctic i pràctic, orientat a fomentar el coneixement i el respecte pel medi rural i natural. Pot acollir espècies ramaderes i cans de pastor, i està especialment destinat a infants i joves. També pot destinar-se a activitats terapèutiques per a col·lectius amb necessitats especials, com ara persones amb diversitat funcional o addiccions o altres col·lectius en situació de risc. No inclou serveis d'allotjament ni la tinença d'animals d'espècies silvestres per exposar-los.

ax) Biomassa vegetal: fracció biodegradable dels productes i altres restes d'origen vegetal procedents d'activitats agràries, la silvicultura i la jardineria d'espais privats, que es destina a ser utilitzada com a combustible per a la producció d'energia, com a esmena orgànica o com a matèria primera per a l'elaboració d'aquestes esmenes, per incorporar-la al sòl o per a la indústria de la fusta. També tenen la consideració de biomassa vegetal —i no de subproductes o residus— les restes que s'obtenen en els processos agraris o agroalimentaris de transformació de material vegetal, quan la seva finalitat principal no sigui obtenir aquest producte, com ara, entre d'altres, les procedents de l'elaboració d'oli, vi, productes hortofructícoles, fruits secs o d'altres, inclosos els excedents i rebuigs de la producció agrària o agroalimentària que no siguin considerats residus sòlids urbans de gestió municipal, sempre que es destinin a la producció d'energia, esmenes orgàniques per al sòl o matèria primera per a aquestes esmenes.

ay) Activitat agrovoltaica: combinació de l'activitat agrària amb la producció i comercialització d'energia fotovoltaica, sempre que la instal·lació dels sistemes de producció d'energies renovables no comporti la pèrdua de superfície agrària útil —excepte la produïda per les estructures d'ancoratge— i que, sota les estructures d'aquests sistemes, es desenvolupin efectivament tasques de cultiu agrícola. Les estructures han de tenir una altura lliure mínima per permetre l'ús efectiu del sòl d'acord amb les tecnologies disponibles, sens perjudici del que s'indiqui en el desplegament reglamentari d'aquesta Llei.

a) No es consideren cultiu agrícola les pastures permanents. Es considera producció energètica agrovoltaica la que es genera sobre les cobertes d'hivernacles i altres estructures de protecció de cultius.

b) La pèrdua o el cessament de l'activitat agrària efectiva determina la pèrdua de la consideració d'activitat agrovoltaica, sens perjudici de les conseqüències urbanístiques, energètiques i sectorials que corresponguin.

az) Empresa de serveis a l'agricultura: empresa o entitat que du a terme activitats de subministrament o reparació de maquinària i equips agrícoles i ramaders, subministrament de matèries primeres, serveis específics agraris a les explotacions agràries i qualsevol altre servei necessari per a la producció agropecuària a les Illes Balears. S'hi inclouen, entre d'altres, concessionaris de maquinària i equips agropecuaris; fabricants, minoristes i distribuïdors d'adobs i productes fitosanitaris; proveïdors de materials destinats a l'activitat agropecuària i agroalimentària; indústria auxiliar agrícola (de subministraments de plàstics, hivernacles, substrats, sistemes de reg, envasos, embalatges, etc.); empreses de serveis agraris com llaurar, fer tractaments, podes o recol·lecció; empreses i cooperatives de comercialització de productes agraris de producció local, i vivers i centres de producció de material vegetal o de reproducció vegetativa.

També tenen aquesta consideració les cooperatives agràries, les societats agràries de transformació i les entitats sense ànim de lucre que prestin serveis idèntics o similars, incloent-hi associacions professionals agràries, entitats representatives de denominacions de qualitat diferenciada i sindicats agraris, entre d'altres.

ba) Zona d'alt risc d'incendi (ZAR): àrea en què la freqüència o la intensitat dels incendis forestals, juntament amb la importància dels valors amenaçats, fan necessari aplicar mesures específiques de protecció. La declaració de les zones d'alt risc d'incendi s'estableix en el marc de la planificació de la defensa contra incendis forestals aprovada per la conselleria competent en matèria de forests.

bb) Centre de protecció animal: establiment destinat a l'allotjament i la cura dels animals extraviats, abandonats, desemparats o confiscats, siguin de titularitat pública o privada, dotat de la infraestructura adequada per atendre'ls i de les autoritzacions legalment aplicables.

bc) Nuclis zoològics d'animals de companyia: establiments que són objecte d'autorització i registre i que tenen com a activitat l'allotjament temporal o definitiu d'animals de companyia. S'exclouen d'aquesta definició els centres veterinaris.

bd) Refugi definitiu per a animals: refugi o centre autoritzat per a l'estada permanent d'animals que han estat abandonats, decomissats, cedits voluntàriament, rescatats o procedents de circumstàncies similars, en el qual romanen fins que es moren. En cap cas, aquests animals poden ser objecte d'utilització o venda.

be) Botiga agrària de producte local: establiment comercial situat en sòl urbà gestionat per una cooperativa agroalimentària, societat agrària de transformació o una altra fórmula empresarial vinculada a una explotació agrària preferent, on es venen al públic, principalment i de forma destacada, referències incloses dins la definició de producte local i també productes primaris o elaborats provinents dels socis de la cooperativa o societat agrària de transformació. Aquests establiments es regiran per la normativa sectorial de comerç i activitats pel que fa a les autoritzacions i al funcionament.

bf) Base territorial de l'explotació agrària: és el conjunt de superfícies de sòl identificades amb la referència SIGPAC sota la gestió del titular de l'explotació agrària vinculada. Estan inscrites en el Registre d'explotacions agràries, que constitueix el suport físic necessari per dur a terme les seves activitats agràries i complementàries.

bg) Explotació agrària singular: Explotació que no compleix cap de les condicions per ser classificada en cap dels altres tipus d'explotacions agràries o que no té una finalitat empresarial, i que du a terme projectes de caràcter social, científic o educatiu vinculats a l'agricultura, o és titularitat d'una administració pública.

2. Les definicions que estableixen la legislació estatal o de la Unió Europea que siguin diferents de les que recull aquesta Llei, prevalen en el seu àmbit d'aplicació.

Article 8

Objectius

Aquesta Llei té els objectius següents, entre d'altres:

- a) El desenvolupament econòmic i social de l'activitat agrària, complementària i agroalimentària i el desenvolupament econòmic i social del medi rural a les Illes Balears, que n'asseguri el manteniment i el desenvolupament, de conformitat amb el seu caràcter estratègic i multifuncional.
- b) La consolidació de l'agricultura, la ramaderia, la producció forestal i l'agroindústria com a activitats econòmiques de referència en el medi rural, amb el foment, quan escaigui, d'altres activitats amb caràcter complementari, tot fent-les compatibles amb el respecte als valors naturals, la integritat de l'entorn i la protecció dels animals en els termes que estableix la normativa vigent, i, en general, garantint el benestar de les persones que viuen en el territori i en tenen cura.
- c) El reconeixement del fet insular i la compensació dels efectes perversos de la insularitat sobre l'activitat agrària i agroalimentària, en particular, i el món rural, en general.
- d) La millora de les estructures agràries, orientada a obtenir rendes agràries que assegurin la viabilitat econòmica de les explotacions agràries.
- e) El reconeixement social de l'activitat agrària i la posada en valor del seu caràcter multifuncional, no només com a productora d'aliments, sinó també d'altres externalitats que hi siguin inherents no recompensades pel mercat, com les potencialitats ambientals i la seva contribució a l'aprofitament eficient dels recursos i subproductes, reconeixent a l'activitat agrària la capacitat de fixar diòxid de carboni en els sòls, preservar el paisatge i la biodiversitat, gestionar equilibradament el territori i conservar el medi rural i el patrimoni cultural i etnològic de les Illes Balears.
- f) La producció de productes agraris de qualitat que responguin a les demandes del mercat i satisfacin les expectatives dels consumidors, garantint preus justs, la suficiència i la seguretat alimentàries, la sanitat animal i vegetal i el benestar dels animals, reduint la dependència d'aliments provinents de fora de les illes i defensant davant les institucions competents l'aplicació del principi de reciprocitat als productes agraris i agroalimentaris procedents de tercers països, de manera que se'ls exigeixin condicions equivalents a les aplicables als productors de les Illes Balears.
- g) El foment de la indústria agrària i alimentària com una baula fonamental per a la integració del sector productiu en la cadena de valor i com un instrument bàsic del desenvolupament econòmic en el medi rural.
- h) La millora de la qualitat de vida en el medi rural, afavorint especialment el manteniment de la població vinculada a l'activitat agrària i el relleu generacional i facilitant la incorporació de joves i nous professionals a les explotacions agràries en condicions d'igualtat.

El foment de la producció i la comercialització competitiva de béns agraris, alimentaris i no alimentaris, a les explotacions agràries, incloent-hi les activitats silvícoles, cinegètiques i energètiques; l'artesania alimentària i no alimentària, i qualsevol altra activitat relacionada amb la destinació o la naturalesa de les finques.

- j) La valorització de la peculiaritat dels productes agraris tradicionals i innovadors de les Illes Balears, fomentant els signes distintius d'origen i qualitat i el prestigi i la rendibilitat de la indústria agroalimentària de les Illes Balears com a instrument bàsic d'una renda agrària adequada i del desenvolupament econòmic en el medi rural.
- k) La intervenció administrativa adequada en les activitats agràries i agroalimentàries, definint les competències de les diferents administracions públiques i les mesures de foment i intervenció, i també la participació adequada dels titulars de les explotacions, per si mateixos o per mitjà dels seus representants, en els mecanismes de decisió.
- l) La millora de l'eficàcia i la competitivitat de les activitats agràries, complementàries i agroalimentàries, globalment considerades, facilitant la distribució justa i eficient dels costos i els beneficis en la cadena de valor agrària i fomentant fórmules de cooperació agràries i la creació d'ocupació.
- m) El foment de la implantació d'activitats complementàries com a mesura per millorar els ingressos de les explotacions i possibilitar-ne l'adaptació a la demanda en cada moment.
- n) El foment de la producció local, la venda directa i la venda en circuits curts de comercialització.
- o) La millora de l'orientació al mercat i l'augment de la competitivitat de les explotacions agràries, tant a curt termini com a llarg termini, per mitjà de la investigació, la tecnologia, la digitalització i la formació.
- p) El foment de les bones pràctiques agràries i del benestar animal, contribuint al manteniment de la sanitat vegetal i animal, la conservació i la millora dels recursos genètics propis i la implementació de sistemes que garanteixin la innocuïtat i la traçabilitat dels productes agraris.
- q) L'impuls de la gestió forestal amb l'objectiu de millorar l'aprofitament forestal sostenible i la prevenció dels incendis forestals, i la posada en valor dels aprofitaments forestals tant fusters com no fusters amb la finalitat de crear un mercat que generi economia i ocupació.
- r) La potenciació del desenvolupament i la implantació de les energies renovables vinculades a les explotacions agràries, sempre que siguin compatibles amb el manteniment efectiu de l'activitat agrària i contribueixin a reduir els costos de producció o a generar renda complementària; en especial, el foment de la producció d'energia a partir de biomassa vegetal com a font alternativa, facilitant-ne l'extracció, l'emmagatzematge, el tractament i el transport, i impulsant les indústries que es dediquin a processar-la o transformar-la energèticament.
- s) El desenvolupament de mesures que garanteixin les dotacions hídriques necessàries per dur a terme els usos agraris i fomentin l'ús eficient de l'aigua en l'agricultura, especialment en la modernització de regadius i l'aprofitament d'aigües regenerades i pluvials, i també d'accions encaminades a afavorir la recuperació d'aqüífers i a evitar-ne la contaminació difusa.

- t) La conservació, la protecció, la restauració i la millora dels sòls agrícoles i forestals.
- u) L'impuls de l'associacionisme agrari, especialment el constituït per cooperatives i societats agràries de transformació, tant per a la producció com per a la transformació i la comercialització dels productes agroalimentaris.
- v) La garantia de la participació de les organitzacions professionals agràries, les cooperatives i unions de cooperatives i les associacions i organitzacions sectorials representatives del seu àmbit d'actuació, seguint el models de la Unió Europea, amb el Comitè de les Organitzacions Professionals Agràries i la Confederació General de les Cooperatives Agràries de la Unió Europea, en els òrgans i els fòrums de discussió i disseny de les polítiques agràries i alimentàries. Així mateix, la garantia que aquestes entitats seran consultades per a l'elaboració de normes, plans i programes que afectin els sectors agrari i agroalimentari.
- w) La protecció i el foment de les cooperatives i les societats agràries de transformació, mitjançant mesures que afavoreixin la inversió empresarial, la creació d'ocupació, l'elevació del nivell de formació socioprofessional i la preparació tècnica dels socis i l'associacionisme, i també de les seves estructures d'integració econòmica i representativa, amb ple respecte a la seva llibertat i autonomia.
- x) La promoció agroalimentària del producte local adreçada tant a la població resident com als visitants.
- y) L'establiment de les eines adequades i àgils per a l'adaptació del sector primari als fenòmens climàtics adversos.
- z) El compliment de la normativa obligatòria derivada de la política agrària comuna (PAC), amb la defensa de les singularitats de les Illes Balears i sense imposar als productors càrregues, compromisos o models de caràcter voluntari addicionals als exigits per la normativa aplicable.
- aa) La disminució de la càrrega burocràtica de l'Administració agrària, especialment la relacionada amb els ajuts i els instruments financers, mantenint una càrrega administrativa limitada i proporcionada als objectius de la legislació aplicable.
- ab) La facilitació de la mobilitat de la maquinària agrícola en les zones rurals.
- ac) La millora de la cobertura de les xarxes de dades a les zones rurals que donen cobertura a les explotacions agràries.
- ad) La facilitació de la gestió dels animals domèstics i de companyia en situació d'abandonament.

TÍTOL I

L'EXERCICI I EL REGISTRE DE L'ACTIVITAT AGRÀRIA I ELS DRETS I LES OBLIGACIONS DELS TITULARS DE LES EXPLOTACIONS AGRÀRIES

CAPÍTOL I

L'exercici de l'activitat agrària

Article 9

Llibertat d'exercici i títols habilitants

1. L'exercici de les activitats agràries i complementàries definides en aquesta Llei es pot dur a terme d'acord amb el que estableix aquesta Llei. Aquestes activitats es consideren relacionades amb la destinació o la naturalesa de les finques i tenen la consideració d'ús admès en tot tipus de sòl, d'acord amb les limitacions i condicions que s'estableixin en cada cas. Si no es compleixen els condicionants específics perquè es pugui considerar un ús admès en cada situació, es considera un ús prohibit.
2. L'exercici de l'activitat agrària està subjecte a la inscripció en el Registre autonòmic d'explotacions agrícoles, que requereix, segons els casos:
 - a) Els permisos i les declaracions que preveu la legislació sectorial que correspongui i els que requereix la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, quan l'activitat agrària requereixi una avaluació d'impacte ambiental d'acord amb la normativa aplicable.
 - b) La declaració responsable d'inici de l'activitat, quan l'activitat agrària no requereixi una avaluació d'impacte ambiental.
 - c) Les autoritzacions de les autoritats ramaderes en els casos prevists per la normativa de sanitat i producció animal, especialment pel que fa a la inscripció correcta en el Registre ramader.
3. Sens perjudici del que estableix la normativa reguladora del Registre general d'explotacions ramaderes, les explotacions agràries d'oci i autoconsum es poden inscriure en el Registre autonòmic d'explotacions agrícoles.
4. L'exercici de l'activitat complementària que preveu l'article 7.1.d) d'aquesta Llei està subjecte a la inscripció en el Registre autonòmic d'explotacions agrícoles, i als efectes del que disposa la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, s'hi aplica la regulació següent:
 - a) A les que preveuen els punts 2n, 5è cinquè, 6è i 7è, se'ls aplica la Llei 7/2013 quan estiguin subjectes a l'avaluació d'impacte ambiental. Aquesta Llei també s'aplica a les activitats que recull el punt 2n, com ara granges escola, centres d'interpretació i altres activitats que tinguin lloc en establiments permanents de concurrència pública.

b) A les que preveuen els punts 1r, 3r i 5è artesanals, se'ls aplica la Llei 7/2013, i també a les que recull el punt 4t quan tinguin lloc en un o més edificis.

c) A les activitats que preveu el punt 6è, se'ls aplica la Llei 7/2013 quan estiguin subjectes a l'avaluació d'impacte ambiental, a l'avaluació de repercussions ambientals o que tinguin lloc en establiments permanents de concurrència pública.

5. El gaudi i l'ús de lleure privat i l'autoconsum de productes propis s'integren entre les facultats del dret a la propietat i dels llogaters dels terrenys, si així ho tenen estipulat, sens perjudici de les limitacions i els deures que estableixen la legislació aplicable i el dret civil.

CAPÍTOL II

L'obligació d'inscripció en el registre agrari i la declaració responsable

Article 10

Declaració responsable d'inici de l'activitat agrària i complementària

1. Els titulars de les explotacions agràries estan subjectes a la presentació, pels mitjans electrònics establerts, de la declaració responsable corresponent per a l'inici de l'activitat agrària o complementària davant l'Administració pública competent en matèria agrària.

2. S'entén per *declaració responsable d'inici de l'activitat agrària i complementària* el document electrònic subscrit per la persona titular de l'explotació agrària, sota la seva responsabilitat, en el qual manifesta que compleix els requisits que estableix tota la normativa vigent per començar l'exercici de l'activitat agrària o complementària, que disposa de la documentació que ho acredita i que es compromet a mantenir-ne el compliment durant el termini de temps inherent a aquest exercici.

La persona titular ha de comprovar que les dades de la seva explotació estan actualitzades en el sistema d'informació geogràfica de la PAC (SIGPAC) i les ha de mantenir actualitzades.

3. L'Administració pública competent en matèria agrària ha d'aprovar, amb caràcter general, mitjançant una resolució dels òrgans competents, el model i el contingut mínim normalitzat d'aquesta declaració responsable, que servirà de plantilla referència per a tots els titulars d'explotacions agràries.

Aquesta aprovació té com a finalitat garantir la uniformitat i la seguretat jurídica del procediment, sense que, en cap cas, la presentació de la declaració responsable constitueixi una sol·licitud sotmesa a resolució administrativa individual.

4. Les explotacions ramaderes que requereixin autorització prèvia de l'autoritat competent en matèria agrària per a la seva instal·lació o ampliació, l'han de tramitar d'acord amb la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal.

Article 11

Efectes

1. La presentació de la declaració responsable d'inici de l'activitat, acompanyada de la documentació exigida, si escau, habilita per al desenvolupament de l'activitat de què es tracti des del dia en què es presenta, sens perjudici del compliment d'altres obligacions que exigeixin altres normes aplicables, en especial les ramaderes, i de la facultat de comprovació posterior que tinguin atribuïdes les administracions competents.

2. Per cobrir els riscos derivats de la responsabilitat de l'activitat agrària i complementària, són exigibles les assegurances, les fiances o altres garanties equivalents que estableixi la normativa específica, que s'han de mantenir en vigor durant tot el període de desenvolupament o exercici de l'activitat.

3. La inexactitud, la falsedat o l'omissió, de caràcter essencial, de qualsevol dada, informació o documentació que s'incorpori a una declaració responsable d'inici o de modificació de l'activitat, o la no presentació de la declaració responsable o de la documentació que sigui requerida per acreditar el compliment del contingut de la declaració, si escau, pot motivar l'obertura del procediment corresponent, que pot derivar en la imposició d'una sanció o en l'adopció de mesures restrictives, com ara la impossibilitat de continuar l'exercici de l'activitat des del moment en què es tenguí constància del fet, o la cancel·lació de la inscripció en el registre insular agrari corresponent, amb l'obligació del responsable, si escau, de restituir la situació jurídica al moment previ al desenvolupament o l'exercici de l'activitat, sens perjudici de l'exigència de les responsabilitats penals, civils o administratives que corresponguin.

CAPÍTOL III

Els registres agraris

Article 12

Els registres insulars agraris

1. Les administracions públiques insulars que tinguin atribuïdes competències en matèria agrària han de mantenir la secció insular del registre autonòmic d'explotacions agrícoles corresponent al seu àmbit insular, en el qual s'han d'inscriure preceptivament les explotacions agràries que duguin a terme l'activitat agrària i, si s'escau, la complementària, que defineix l'article 7.

2. La inscripció en el registre insular agrari respecte és un requisit indispensable per a l'inici i l'exercici de les activitats agrària i complementària a les explotacions agràries que preveu l'article 13.1, apartats a) i b). L'Administració competent està exceptuada de l'obligació de dictar i notificar la resolució expressa sobre les modificacions de les dades d'inscripció, sempre que el sistema informàtic permeti consultar aquestes modificacions. Les persones interessades poden obtenir en qualsevol moment un certificat de la inscripció que reflecteixi la situació actual de l'explotació amb les modificacions corresponents. En aquest certificat hi han de figurar, com a mínim, les dades que identifiquen el titular de l'explotació, la seva categoria, la seva base territorial, les dades ramaderes vinculades, els elements de l'explotació i les possibles activitats de venda directa i complementàries que duguin a terme.

3. Les seccions dels registres insulars agraris constitueixen l'instrument bàsic estadístic i directori per a l'aplicació de la política agrària de les administracions públiques de les Illes Balears, amb l'objectiu principal de disposar de manera permanent, integrada i actualitzada de tota la informació necessària per al desenvolupament, la planificació i l'ordenació del sector agrari de cada illa.

4. En els registres han de constar, com a mínim, les dades exigides per la normativa bàsica estatal sobre registres d'explotacions agrícoles, de les explotacions agràries de les Illes Balears i les dades recollides en altres registres administratius relacionats amb les activitats agrària i complementària dels titulars. Així mateix, si escau, s'hi han d'incloure les dades que figuren en la sol·licitud única dels ajuts de la política agrària comuna i en les subvencions públiques de caràcter agrari que hagin rebut els titulars de l'explotació.

5. La conselleria competent en matèria d'agricultura pot desplegar reglamentàriament els aspectes del procediment d'inscripció com també els requisits específics que han de complir les explotacions agrícoles per ser-hi inscrites, intentant establir un sistema senzill i àgil per dur a terme la inscripció i vetllant per simplificar al màxim el procés i reduir al mínim la documentació justificativa. També pot regular, mitjançant una resolució del conseller corresponent, el càlcul de les unitats de treball agrícola i dels marges bruts en funció del tipus de cultiu o de ramat, les condicions concretes de sistema de cultiu o de maneig del ramat i la zona geogràfica on es desenvolupa el cultiu o s'ubica el ramat, com també el fet que es tracti de sistemes de producció ecològica o integrada.

6. De conformitat amb la normativa estatal bàsica en la matèria, els titulars de les explotacions agràries i les empreses vinculades —ja siguin persones físiques o jurídiques o entitats sense personalitat jurídica— s'han de relacionar amb les administracions públiques competents als efectes del Registre autonòmic d'explotacions agrícoles, exclusivament amb els mitjans electrònics establerts.

7. Els titulars de les explotacions agràries han de comunicar electrònicament al Registre insular agrari les modificacions que afecten la classificació de l'explotació, els canvis de superfícies o de cultius, les activitats complementàries i el cessament de l'activitat. La comunicació s'ha d'efectuar en el termini màxim d'un mes des de la modificació i ha d'anar acompanyada dels documents que, si escau, determini la normativa que hi sigui aplicable.

8. La baixa en el Registre autonòmic d'explotacions agrícoles es produeix d'ofici o a sol·licitud de la persona interessada si s'acredita la desaparició de l'explotació o l'explotació deixa de complir els requisits exigits reglamentàriament per a la inscripció. Així mateix, l'explotació pot canviar de categoria si deixa de complir els requisits corresponents. Tant la resolució de baixa com la de modificació s'han de dictar havent donat audiència prèvia a les persones interessades.

9. La baixa definitiva i la modificació de la classificació s'han de publicar en la pàgina web del FOGAIBA, amb una periodicitat mínima de tres mesos, amb la finalitat que si aquests fets poden constituir la pèrdua de drets edificatoris o d'activitats i usos concedits a l'empara d'aquesta Llei, les administracions que els hagin atorgat puguin actuar en conseqüència.

Article 13

Classificació de les explotacions que s'han d'incloure en els registres agraris

1. Els registres agraris han de classificar les explotacions en les categories següents:

- a) Explotacions agràries, distingint específicament les prioritàries i les preferents.
- b) Explotacions agràries singulars, previstes en l'apartat següent.
- c) Explotacions d'oci i autoconsum.

d) Altres categories de caràcter merament registral que es puguin crear reglamentàriament, sense que es puguin atribuir drets, beneficis, usos o activitats diferents dels prevists expressament en aquesta Llei.

2. Els consells insulars amb competències en matèria agrària, per causes degudament justificades, poden classificar com a *explotació agrària singular* les explotacions que no compleixin les condicions per ser classificades com a altres tipus d'explotacions agràries, a proposta del conseller insular competent en matèria agrària i amb la tramitació prèvia de l'informe que ho justifiqui. Aquesta classificació pot atorgar-se per a projectes socials, científics o educatius o bé promoguts per una Administració pública. En l'àmbit de l'illa de Mallorca, mentre no es produeixin les transferències de les competències en matèria d'agricultura, la competència per a la inscripció i la classificació correspon al vicepresident del FOGAIBA o al director general d'Agricultura.

3. La classificació com a explotació agrària singular correspon al conseller competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears quan l'exercici de l'activitat o el projecte agrari tingui caràcter pluriinsular o autonòmic o afecti o pugui afectar la política agrària comuna.

4. Les sol·licituds de classificació de les explotacions agràries s'han de presentar pels mitjans establerts en l'article 12.6 d'aquesta Llei. De manera voluntària, es pot especificar si l'explotació és de titularitat única o compartida i si té caràcter familiar.

5. No és necessari presentar una nova sol·licitud de ratificació de la catalogació de l'explotació sempre que el titular, per mitjà de la sol·licitud única de la PAC, hagi aportat la documentació per demostrar que es compleixen els requisits establerts. En aquest cas, l'Administració la ratificarà d'ofici.

Article 14

El Registre autonòmic d'explotacions agràries

1. La conselleria competent en matèria d'agricultura del Govern de les Illes Balears, bé directament o per mitjà dels seus organismes adscrits, ha de gestionar el Registre d'explotacions agràries. Aquest Registre ha de contenir la informació que recull l'article 12.4 de totes les seccions insulars. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'agricultura del Govern de les Illes Balears, bé directament o per mitjà d'òrgans adscrits, és competent per classificar les explotacions, en l'àmbit autonòmic, en qualsevol de les categories que preveu l'article 13.

2. La conselleria competent en matèria d'agricultura del Govern de les Illes Balears, bé directament o per mitjà d'òrgans adscrits, ha de gestionar el Registre d'explotacions agràries mitjançant un sistema de tractament informàtic, que ha de permetre alhora la gestió de les seccions dels registres insulars i la interoperabilitat amb els registres sectorials que exigeix la normativa bàsica estatal. Així mateix, pot subscriure convenis de col·laboració amb els consells insulars que poden incloure la utilització de mitjans, serveis i recursos d'una altra Administració per a l'exercici de competències pròpies o delegades.

3. Els titulars de les explotacions agràries poden accedir en qualsevol moment al Registre d'explotacions agràries pels mitjans electrònics establerts, com també obtenir un certificat de la situació actual de l'explotació en què figurin, com a mínim, les dades següents: el titular de l'explotació, la seva classificació, la seva base territorial, les dades ramaderes vinculades, els elements de l'explotació i les possibles activitats de venda directa i complementàries que duguï a terme.

CAPÍTOL IV

Els drets i les obligacions dels titulars d'explotacions agràries inscrites

Article 15

Drets

D'acord amb la normativa que hi sigui aplicable, i en particular amb aquesta Llei, el titular d'una explotació agrària inscrita en el registre insular agrari té els drets següents:

- a) Exercir lliurement l'activitat agrària, sense més limitacions que les que estableixen les lleis.
- b) Dur a terme les activitats complementàries reconegudes en aquesta Llei, la qual cosa obliga a mantenir sempre l'activitat agrària vinculada que les justifica.
- c) Residir a l'explotació agrària, d'acord amb la normativa vigent.
- d) Rebre de l'Administració la informació necessària relativa al compliment dels requisits que exigeix la normativa agrària, tant amb caràcter previ a l'inici de l'activitat com durant el seu desenvolupament, i l'assessorament tècnic necessari per facilitar-ne el compliment.
- e) Ser informat de les mesures i les actuacions més rellevants que duguï a terme l'Administració en matèria agrària.
- f) Participar, en els termes que es prevegin en cada cas, mitjançant les organitzacions més representatives, les unions de cooperatives i les organitzacions sectorials, en els procediments d'adopció de decisions públiques i d'aprovació de normes relacionades amb l'activitat agrària que el pugui afectar.

- g) Accedir als serveis que presta l'Administració en matèria agrària.
- h) Sol·licitar subvencions, ajuts i altres mesures de foment de l'activitat.
- i) Tancar les parcel·les de l'explotació.
- j) Sol·licitar la declaració de les reserves o els vedats dels recursos silvestres de les explotacions agràries i forestals i de les finques rústiques.
- k) Promoure, comercialitzar i transformar els productes agraris, i fins i tot vendre directament els productes en els termes que estableix aquesta Llei.
- l) Participar en els programes de formació agrària.
- m) Implantar instal·lacions d'energia renovable per a autoconsum, d'acord amb el que estableix aquesta Llei.
- n) Executar les obres d'edificació i altres construccions, i també les instal·lacions, vinculades a l'explotació.
- o) Instal·lar les infraestructures i els equipaments vinculats a l'explotació.
- p) Promoure la reconstrucció, la rehabilitació, la reforma i el canvi d'ús de les edificacions, les construccions i les instal·lacions existents vinculades a l'explotació agrària, sempre que el nou ús estigui inclòs entre els usos agraris que preveu aquesta Llei.
- q) Reubicar edificacions de l'explotació agrària, en els termes que preveu aquesta Llei.
- r) Permutar o agrupar finques rústiques, amb la finalitat d'unificar parcel·les i adquirir més dimensió per a la rendibilitat econòmica.
- s) Conèixer les amenaces i les possibles fonts de contaminació que puguin afectar l'exercici de l'activitat agrària i sol·licitar que es prenguin les mesures adequades per evitar-les.
- t) A les explotacions agràries prioritàries, obtenir de manera preferent beneficis, ajuts o qualsevol altra mesura de foment que preveu l'ordenament jurídic.
- u) Inscriure parcel·les sota contractes verbals amb la propietat tal com estableix l'article 1.278 del Codi civil.

Article 16

Obligacions

El titular d'una explotació agrària té les obligacions inherents a l'exercici de l'activitat agrària i, si s'escau, de les activitats complementàries, que estableix aquesta Llei. Entre aquestes obligacions, es poden destacar les següents:

- a) Obtindre els permisos i presentar les declaracions que preveu la legislació per a l'inici i l'exercici de l'activitat.
- b) Comunicar a l'Administració pública competent en matèria agrària els permisos i les declaracions a què es refereix l'apartat a).
- c) Exercir l'activitat d'acord amb les pràctiques i els mètodes de gestió que la normativa consideri exigibles, i en concret complir les exigències relatives a les bones pràctiques agràries i a la sanitat vegetal i animal.
- d) Utilitzar correctament les infraestructures agràries públiques.
- e) Comunicar al consell insular o a l'organisme del sector públic instrumental corresponent, les modificacions de les dades incloses en la declaració responsable relatives a l'explotació agrària o a l'activitat, i també el cessament o la modificació de l'activitat, en especial les que afectin la classificació de l'explotació, els canvis de superfícies o de cultius i les activitats complementàries.
- f) Gestionar, si escau, els productes derivats i subproductes d'origen agrari, els residus d'envasos de productes fitosanitaris i zoosanitaris, els residus i subproductes d'origen animal i altres residus produïts en l'exercici de l'activitat, en els termes que preveu aquesta Llei.
- g) Produir, emmagatzemar, gestionar, transportar i utilitzar els fems, i en particular redactar un pla de producció i gestió de fems i mantenir un llibre de producció i gestió, en els termes que preveu aquesta Llei, si escau.
- h) Vetllar pel benestar del ramat, si escau, i pel bon estat sanitari dels cultius, les plantacions, les collites, els productes vegetals, les masses forestals, el medi natural i els materials connexos objecte de comerç.
- i) Facilitar tota la informació que requereixi l'Administració competent amb relació a l'estat fitosanitari de l'ecosistema agrícola o la massa forestal de l'explotació.
- j) Comunicar immediatament a l'Administració competent qualsevol detecció atípica d'organismes nocius o de quarantena o símptomes de malaltia en vegetals, animals o material de reproducció vegetal.

TÍTOL II LES COMPETÈNCIES

CAPÍTOL I Les competències en matèria agrària

Article 17

Competències reglamentàries

Correspon als consells insulars la competència reglamentària en matèria d'agricultura i ramaderia, qualitat, traçabilitat i condicions dels productes agraris i ramaders, i dels productes alimentaris que en deriven, d'acord amb l'article 72 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears,

sens perjudici de la competència del Govern de les Illes Balears per establir els principis generals a què es refereix l'article 58.3 de l'Estatut.

Article 18

Competències executives

1. Corresponen als consells insulars, d'acord amb l'article 70.12 i 71 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, les competències executives i de gestió en matèria d'agricultura i ramaderia, qualitat, traçabilitat i condicions dels productes agrícoles i ramaders, i els productes alimentaris que se'n deriven.

2. No obstant les competències dels consells insulars, el Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, per si mateixa o per mitjà dels seus organismes del sector públic instrumental, són competents en els serveis, les funcions i les actuacions següents:

- a) Representar les Illes Balears en qualsevol manifestació extracomunitària o supracomunitària, especialment davant el ministeri competent en matèria agrària i davant les institucions i els òrgans de la Unió Europea.
- b) Programar, desenvolupar i coordinar la política agrària comuna de les Illes Balears.
- c) Planificar i coordinar les matèries atribuïdes als consells insulars pel fet que afecten l'activitat general de l'economia de les Illes Balears.
- d) Planificar els programes finançats o cofinançats amb fons que procedeixin de la Unió Europea o de l'Administració General de l'Estat.
- e) Elaborar i establir programes d'actuació d'àmbit suprainsular, fer-ne el seguiment i avaluar-ne els resultats.
- f) Proposar campanyes d'àmbit regional o estatal i fer-ne el seguiment.
- g) Preparar, elaborar i editar publicacions d'àmbit regional.
- h) Organitzar cursos de capacitació agrària d'àmbit suprainsular, siguin d'ensenyament reglat o no.
- i) Coordinar i planificar la millora del coneixement agrari i agroalimentari d'àmbit general, sens perjudici que els consells insulars puguin fer-ho en l'àmbit insular.
- j) Elaborar i mantenir l'estadística d'àmbit interinsular.
- k) Gestionar els registres interinsulars.
- l) Exercir les competències no atribuïdes expressament com a pròpies als consells insulars en l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. El Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han d'exercir les competències per mitjà de la conselleria competent en matèria agrària i dels seus organismes del sector públic instrumental.

3. Es reconeix el règim singular de Formentera, de manera que el Consell Insular de Formentera ha d'exercir les competències municipals i insulars que corresponen respectivament al municipi i a l'illa de Formentera.

Article 19

Promoció de l'activitat agrària en l'àmbit local

1. Els municipis, d'acord amb les seves possibilitats, han de contribuir als objectius d'aquesta Llei en l'exercici de les seves competències, com ara en matèria urbanística i d'activitats, camins rurals, infraestructures locals, medi ambient, residus, recursos hídrics, mercats municipals, fires i escorxadors. Així mateix, han de dur a terme polítiques de foment de la producció local, la producció ecològica i la venda directa, i en general, totes les iniciatives que siguin d'interès per al món rural en el terme municipal.

2. Els ajuntaments han de prioritzar l'adjudicació dels espais dels mercats municipals, fires i llocs que no siguin establiments comercials permanents als titulars d'explotacions agràries inscrits en el registre de venda directa, com també a aquells operadors que ofereixen productes emparats en la certificació autonòmica de producció ecològica.

3. Els ajuntaments poden establir bonificacions en l'ús dels espais dels mercats municipals, fires i llocs que no siguin establiments comercials permanents als titulars d'explotacions agràries inscrits en el registre de venda directa i a altres operadors que comercialitzin més del 50 % en volum de producte local sota el segell corresponent.

4. Les ordenances municipals han de vetllar per protegir l'activitat agrària; per això, han de preveure un tractament diferenciador, d'acord amb els usos propis del sòl rústic, respecte d'altres activitats no agràries. En particular, han de tenir en compte les tasques, els renous, els horaris, els usos i les olors inherents a aquesta activitat, així com les particularitats de la circulació de la maquinària agrícola - pel que fa la seva mida i a les zones on treballa -, i les necessitats quant a les dimensions dels accessos a les parcel·les i les característiques específiques dels tancaments adequats a les diferents espècies de ramat, entre altres aspectes.

5. Per aprovar i modificar el planejament urbanístic municipal i les ordenances municipals que afectin el sòl rústic i l'activitat agrària, l'Administració agrària competent a cada illa ha d'emetre preceptivament un informe que valori el compliment d'aquesta Llei i els efectes que es generaran sobre els usos agraris al municipi. L'informe ha de ser favorable per a l'aprovació definitiva de la normativa corresponent. Si l'informe no s'emet en el termini màxim de dos mesos, pot no ser tingut en compte en el procediment d'aprovació corresponent.

6. Les ordenances que afectin l'activitat agrària que estiguin en vigor en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, disposen d'un any per adaptar-s'hi.

Article 20

Activitat de foment

1. D'acord amb l'article 73 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, correspon als consells insulars, en col·laboració amb el Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en el marc de la política agrària comuna i de la competència de l'Estat sobre les bases i la coordinació de la planificació econòmica, l'activitat de foment i la fixació de polítiques pròpies en les matèries objecte d'aquesta Llei, en l'àmbit insular, sens perjudici de les competències del Govern i de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a què es refereix l'article 18.2 i de la fixació de polítiques comunes a totes les illes per mitjà dels instruments corresponents.

2. No obstant el que disposa l'apartat 1, i d'acord amb l'article 115 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, el Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, per si mateixos o per mitjà dels seus organismes del sector públic instrumental, han de gestionar els ajuts amb fons europeus i estatals. Per als fons que estiguin cofinançats per la Comunitat Autònoma es poden establir requisits o condicions addicionals als de la legislació estatal o europea **per atendre les singularitats i necessitats del sector agrari de les Illes Balears, i que no generin càrregues administratives desproporcionades als beneficiaris.**

El Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han de preveure, en els pressuposts propis, les dotacions econòmiques necessàries per atendre el cofinançament de les previsions que estableixen tant la política agrària comuna com la legislació de l'Estat i els plans de desenvolupament rural, i consignar-hi les previsions econòmiques oportunes amb aquesta finalitat.

Article 21

Relacions entre l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els consells insulars

Les relacions entre l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els consells insulars es regeixen pels principis que estableix la legislació bàsica de l'Estat, i especialment pels de lleialtat institucional, cooperació i coordinació.

Article 22

Cooperació o col·laboració interadministrativa

1. L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els consells insulars poden establir mecanismes de col·laboració o cooperació de conformitat amb la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques; els articles 77 a 85 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i el títol VIII de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de consells insulars.

2. En particular, el Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i, si escau, els organismes públics competents i els consells insulars, a fi d'articular la cooperació i la col·laboració interadministratives, poden, entre d'altres:

- a) Subscriure convenis de col·laboració.
- b) Elaborar plans, programes i protocols d'actuació conjunta.
- c) Crear consorcis o societats mixtes.

Article 23

Coordinació interadministrativa

1. Sens perjudici de la coordinació general a què es refereix l'article 117 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de consells insulars, i d'acord amb el que disposa l'article 72, apartats 2 i 3, de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en relació amb l'article 31 de la Llei de consells insulars, el Govern de les Illes Balears pot coordinar l'actuació dels consells insulars en l'exercici de la competència transferida en matèria d'agricultura, quan afecti els interessos de la Comunitat Autònoma, sens perjudici de comptar amb la participació dels consells insulars, en les circumstàncies i per mitjà dels instruments que preveu la mateixa Llei de consells insulars.

2. En particular, l'actuació dels consells insulars s'ha de coordinar, preferentment, per mitjà dels instruments següents:

- a) Directrius de coordinació, en els termes de l'article 124 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de consells insulars.
- b) Plans i programes sectorials en els termes que preveu l'article 3 de la Llei 8/1999, de 12 d'abril, d'atribució de competències als consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera en matèria d'agricultura, ramaderia, pesca i artesanía i 124 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de consells insulars.
- c) La Conferència Sectorial de Consellers Competents en Matèria Agrària.

Article 24**Conferència Sectorial de Consellers Competents en Matèria Agrària**

1. La Conferència Sectorial de Consellers Competents en Matèria Agrària és l'òrgan de cooperació i coordinació en matèria agrària i agroalimentària de la comunitat autònoma de les Illes Balears en matèries o assumptes d'interès comú.
2. La Conferència Sectorial de Consellers Competents en Matèria Agrària està formada pel conseller competent en matèria agrària de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, que la presideix, i els consellers competents en matèria agrària dels consells insulars.
3. El règim i el reglament intern de la Conferència Sectorial de Consellers Competents en Matèria Agrària s'han d'establir en el si del mateix òrgan.

CAPÍTOL II**Els òrgans col·legiats de consulta i assessorament****Article 25****Denominació**

Els òrgans col·legiats de consulta i assessorament en matèria agrària i forestal són:

- a) Els consells agraris insulars.
- b) El Consell Agrari Interinsular.
- c) El Consell Forestal Interinsular de les Illes Balears.
- d) Consell Assessor de Recerca i Innovació del sector primari.
- e) Els consells agraris locals.

Article 26**Els consells agraris insulars**

1. Els consells agraris insulars són òrgans de consulta i assessorament en l'exercici de les competències en matèria agrària dels consells insulars.
2. Els consells insulars, a proposta del conseller insular competent en matèria agrària, han de determinar la composició, les funcions i el règim de funcionament del consell agrari insular respectiu, i han d'assegurar en tot cas una representació equilibrada entre el sector productiu, l'Administració i els col·legis professionals tècnics vinculats a l'activitat agrària. En tot cas, els consells agraris insulars es reuniran almenys una vegada l'any.
3. Cada consell agrari insular pot proposar que s'incloguin en l'ordre del dia del Consell Agrari Interinsular els assumptes que vulgui que siguin tractats en política agropecuària d'àmbit balear o estatal.

Article 27**El Consell Agrari Interinsular**

1. El Consell Agrari Interinsular és un òrgan de consulta i assessorament en l'exercici de les competències en matèria agrària de la conselleria competent de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i del seu titular.
2. Són funcions del Consell Agrari Interinsular:
 - a) Actuar com a òrgan de coordinació entre els consells agraris insulars i la conselleria competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears i com a òrgan d'assessorament al conseller en les qüestions de caràcter agrari que aquest li traslladi.
 - b) Elaborar els estudis, els informes i els dictàmens relatius a assumptes d'especial interès que li encomani el conseller. Els informes o dictàmens que s'emetin no tenen caràcter vinculant.
 - c) Ser oït en relació amb els projectes de disposicions de caràcter general que promogui la conselleria competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears, a judici del conseller, com també en relació amb els plans d'actuació anuals de la conselleria i dels seus pressuposts.
 - d) Informar la conselleria competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears sobre la situació del sector agrari i sobre el grau d'eficàcia assolit per les mesures que hagi adoptat la conselleria.

- e) Proposar a la conselleria competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears iniciatives o mesures per a la millora del sector agrari.
- f) Prestar la col·laboració que sol·liciti el conseller en la preparació i l'execució de la política agrària de la comunitat autònoma.
- g) Prestar col·laboració a la conselleria competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears en les mesures que s'adoptin per avançar cap a la sobirania alimentària.
- h) Qualsevol altra funció que li encomani el conseller competent en matèria d'agricultura del Govern de les Illes Balears.

3. El Consell Agrari Interinsular ha d'elaborar el reglament de funcionament intern. Aquest reglament ha de ser aprovat per mitjà d'una resolució del conseller competent en matèria d'agricultura del Govern de les Illes Balears.

4. El conseller competent en matèria d'agricultura, mitjançant una ordre, pot regular la composició del Consell Agrari Interinsular de les Illes Balears, i ha d'assegurar en tot cas una representació equilibrada entre el sector productiu, l'Administració i els col·legis professionals tècnics vinculats a l'activitat agrària. La composició ha de garantir una representació plural del sector productiu, sense atribuir a cap organització o entitat la representació exclusiva dels agricultors i ramaders de les Illes Balears. En tot cas mantindrà els principis de representativitat seguint el models de la Unió europea, amb el Comitè de les Organitzacions Professionals Agràries (COPA) i a la Confederació General de les Cooperatives Agràries (COGECA) de la Unió Europea.

5. El Consell Agrari Interinsular es reunirà almenys una vegada l'any per garantir una via de comunicació entre l'Administració agrària autònoma i les entitats membres. Aquestes entitats podran presentar iniciatives, suggeriments i demandes en les matèries que les afectin.

Article 28

El Consell Forestal Interinsular de les Illes Balears

1. Amb l'objecte de facilitar la participació social i la representació del sector forestal en la programació, el desenvolupament i la promoció de les polítiques forestals en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears, es crea el Consell Forestal Interinsular de les Illes Balears com a òrgan d'interlocució, consulta i suport de l'Administració forestal autònoma.

2. El Consell s'ha de reunir almenys una vegada a l'any i ha de garantir una via de comunicació i cooperació recíproques entre l'Administració i els col·lectius interessats en l'àmbit forestal, que permeti a la societat presentar iniciatives, suggeriments i demandes en aquesta matèria.

3. El Consell Forestal Interinsular ha d'elaborar el reglament de funcionament intern, el qual ha de ser aprovat per mitjà d'una resolució del conseller competent en matèria de forests del Govern de les Illes Balears.

4. El conseller competent en matèria de forests, mitjançant una ordre, pot regular la composició del Consell Forestal Interinsular, i ha d'assegurar en tot cas una representació equilibrada entre el sector productiu, l'Administració i els col·legis professionals tècnics vinculats a la gestió forestal.

Article 29

Consell Assessor de Recerca i Innovació del sector primari

1. El Consell Assessor de Recerca i Innovació és un òrgan col·legiat de consulta i assessorament tècnic de l'Institut de Recerca i Formació Agrària i Pesquera (IRFAP) de les Illes Balears, que té la finalitat d'orientar les polítiques, els programes i les activitats de recerca, d'innovació i de transferència de coneixement en el sector primari.

2. Corresponen al Consell les funcions següents:

- a) Assessorar en l'elaboració, la implementació i la revisió dels plans estratègics de recerca i innovació de l'IRFAP.
- b) Avaluar projectes i programes de recerca i transferència de coneixement, i emetre informes i recomanacions sobre la seva pertinència, la qualitat tècnica i l'impacte potencial.
- c) Proposar línies de recerca i innovació que responguin a les necessitats del sector primari i de la societat balear.
- d) Facilitar la interacció i coordinació entre l'IRFAP, els centres de recerca, les universitats, les empreses i els altres agents implicats en el coneixement i la innovació.
- e) Orientar sobre la formació i capacitació del personal investigador i tècnic de l'IRFAP.
- f) Promoure la difusió dels resultats de la recerca i les iniciatives d'innovació, i garantir-ne el màxim impacte i utilitat per al sector i la societat, especialment pel que fa a les pràctiques d'adaptació a les adversitats climàtiques i al foment de les varietats locals i les races autòctones.

3. El Consell s'ha de reunir almenys una vegada l'any. El seu funcionament intern, incloses la presidència, la convocatòria i la secretaria, s'establirà en un reglament aprovat mitjançant una resolució del conseller competent en matèria agrària.

4. El conseller competent en matèria agrària, mitjançant una ordre, determinarà la composició del Consell, la durada dels mandats dels membres, els requisits per a la designació i qualsevol altre aspecte necessari per garantir-ne el funcionament correcte, i s'assegurarà en tot cas una representació equilibrada entre el sector productiu, l'Administració i els col·legis professionals tècnics vinculats a l'activitat agrària.

El Consell pot emetre dictàmens, informes i recomanacions, tant a petició de l'IRFAP com per iniciativa pròpia, amb l'objectiu de millorar la qualitat, l'eficiència i la pertinència de la recerca i la innovació en el sector primari.

5. El Consell Assessor de Recerca i Innovació col·laborarà, a requeriment de la direcció de l'IRFAP, en l'elaboració, el seguiment i l'avaluació de l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari.

Article 30

Els consells agraris locals

Els ajuntaments poden constituir consells agraris locals com a òrgans d'assessorament i consulta del municipi.

Article 31

Altres òrgans de consulta

La conselleria competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears pot constituir meses sectorials, sobre productes específics o matèries especialitzades, com a òrgans d'assessorament i participació. En aquestes meses hi han d'estar representades, com a mínim, les organitzacions professionals agràries, les entitats representatives de les cooperatives agroalimentàries, els consells reguladors de qualitat, les associacions de productors relacionats directament amb la matèria a tractar o dels sistemes de producció transversals i els consells insulars amb competències en matèria agrària.

TÍTOL III LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA

CAPÍTOL I Disposicions comunes

Article 32

Règim jurídic

La producció agrària a les Illes Balears, que comprèn la producció agrícola i ramadera i l'aprofitament forestal, es regeix per la normativa comunitària, la de l'Estat, aquesta Llei i la legislació sectorial que hi sigui aplicable.

Article 33

Principis de la producció agrària

Les administracions públiques, i en especial les competents en matèria agrària, han de vetllar perquè la producció i l'activitat agrària s'atenguin als principis que s'indiquen a continuació, entre d'altres:

- a) La producció de productes agraris i d'aliments segurs i de qualitat, adaptats a les demandes del mercat.
- b) La creació i el foment d'empreses agràries i alimentàries amb viabilitat econòmica i responsabilitat social.
- c) Les bones pràctiques agràries, la gestió responsable dels recursos naturals, la conservació del paisatge rural i el foment de les actuacions i les mesures agroambientals destinades a prevenir l'erosió, mitigar els efectes dels fenòmens adversos, adaptar-se a les adversitats climàtiques i conservar el medi ambient i els agrosistemes com a elements de retenció de CO₂ i millora de la fertilitat del sòl i de protecció de la biodiversitat.
- d) La sobirania alimentària, la seguretat alimentària, la sanitat vegetal i el benestar i la sanitat animal.
- e) El foment de les explotacions agràries basades en la figura de l'agricultor professional i l'explotació agrària prioritària com a elements fonamentals del procés de producció agrària.
- f) La igualtat d'oportunitats entre totes les persones en el sector agrari.
- g) El foment de la producció local, així com de la producció diferenciada, integrada i ecològica i convencional.
- h) El foment, la conservació i la millora dels recursos genètics vegetals i animals de les Illes Balears.
- i) El foment de les energies renovables i les noves tecnologies en les explotacions agràries.
- j) La modernització del sector agrari mitjançant el foment i la posada en comú del coneixement, la recerca, el desenvolupament, la innovació i la digitalització en l'agricultura, la silvicultura i les zones rurals.
- k) L'adopció de les noves tecnologies de la informació, la investigació, el desenvolupament, la innovació i la formació, en els sectors agrari i alimentari.

- l) El foment del control biològic i biotecnològic dels organismes nocius per a l'agricultura i la ramaderia.
- m) El foment de les agrupacions de productors per facilitar la implantació d'innovacions i el desenvolupament d'accions per a la millora de la sanitat, la seguretat, la qualitat i l'eficiència i la viabilitat de la producció agrària.
- n) El control i l'optimització dels mitjans i els instruments de la producció agrària, amb l'objectiu de gestionar racionalment les explotacions mitjançant programes de formació per a la gestió adequada dels recursos naturals i la valorització òptima dels subproductes que es generin.
- o) El foment de l'ús dels materials biodegradables.
- p) El foment de l'adquisició de maquinària agrícola d'ús comú.
- q) L'establiment de programes d'inspecció tècnica i de control de característiques de la maquinària agrícola, amb la finalitat de millorar el rendiment dels treballs i prevenir riscos en la salut i la seguretat en l'activitat agrària.
- r) El foment de les explotacions comunitàries de la terra o les de treball associat en el sector agrari per mitjà de fórmules associatives com les cooperatives i societats agràries de transformació, així com el foment de les agrupacions o les organitzacions de productors agraris, tal com es defineix en l'article 7.1.m) d'aquesta Llei.
- s) El funcionament eficaç del mercat interior dels vegetals obtinguts mitjançant determinades noves tècniques genòmiques, i també dels aliments i pinsos que els continguin o en derivin, d'acord amb la normativa aplicable i amb un enfocament pragmàtic i basat en l'evidència científica, de manera que puguin contribuir a la productivitat, l'eficiència i la competitivitat del sector agrari a les Illes Balears.

Article 34**Planificació**

1. Els consells insulars, d'acord amb els principis a què es refereix l'article anterior, poden elaborar plans estratègics per a diferents produccions agràries, sens perjudici de la previsió de l'article 58.3 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

2. L'Administració de la Comunitat Autònoma, per mitjà de la conselleria competent en matèria agrària, pot aprovar plans, programes i campanyes relatius a la política agrària comuna, finançats o cofinançats amb fons de la Unió Europea, l'Administració General de l'Estat i la Comunitat Autònoma mateixa, d'àmbit autonòmic o supràinsular o que desenvolupin plans o programes comunitaris o estatals.

Article 35**Control de la cadena agrària i agroalimentària**

1. El Govern de les Illes Balears, a proposta conjunta dels consellers competents en matèria agrària, sanitària i de consum, ha de promoure les mesures necessàries per millorar el control de tota la cadena agrària i agroalimentària —des del productor fins al consumidor— i, si escau, unificar-la.

2. D'acord amb la normativa comunitària d'higiene i seguretat alimentària i la Llei 12/2013, de 2 d'agost, de mesures per millorar el funcionament de la cadena alimentària, el Govern de les Illes Balears ha d'instar les autoritats competents a aplicar mesures de flexibilitat en matèria d'higiene alimentària, com ara excepcions, adaptacions i exclusions.

CAPÍTOL II**La producció agrària ecològica****Article 36****La producció agrària ecològica**

1. Amb la finalitat de fomentar la producció ecològica a les Illes Balears, les administracions amb competències en matèria agrària promouran el suport als operadors ecològics de les Illes Balears adequadament inscrits, d'acord amb el Reglament (UE) 2018/848 del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de maig de 2018, sobre producció ecològica i etiquetatge dels productes ecològics, sense que aquest suport pugui comportar la discriminació o el desavantatge dels altres sistemes de producció agrària legalment reconeguts.

2. Els objectius que s'han d'assolir en aquest aspecte són:

- a) Reforçar la producció i la rendibilitat de les explotacions agràries ecològiques.
- b) Estimular la demanda i garantir la confiança dels consumidors.
- c) Impulsar la conversió i consolidació de la cadena de valor de la producció ecològica.
- d) Incrementar la formació, la innovació i la recerca entre els operadors ecològics.
- e) Enfortir els processos de transformació i comercialització de la producció ecològica.

Article 37**Accions de suport als sistemes de producció ecològica**

Les accions de suport als operadors ecològics es poden concretar, entre d'altres, en:

- a) Complementar les primes anuals aplicables als cultius i al ramat per evitar prorrates en els ajuts d'agricultura i ramaderia ecològica.
- b) Considerar la implantació de sistemes de puntuacions específiques per als projectes que estiguin promoguts per operadors inscrits en agricultura ecològica sense que comportin una preferència automàtica ni un desavantatge per als altres sistemes de producció agrària legalment reconeguts.
- c) Considerar l'establiment d'una major intensitat en els ajuts per als projectes inclosos dins els sistemes de producció ecològica o que utilitzin productes obtinguts per aquests sistemes, tenint en compte la seva viabilitat, rendibilitat i interès per al sector agrari de les Illes Balears.
- d) Donar suport a les entitats certificadores per reduir els costos de certificació als operadors.
- e) Fomentar la presència d'operadors ecològics en els mercats públics locals.
- f) Fomentar, quan sigui adequat a les característiques i finalitats de la finca, sistemes de gestió ecològica en les finques propietat de les administracions públiques.
- g) Dur a terme actuacions específiques i diferenciades en la promoció agroalimentària.
- h) Elaborar projectes de recerca, digitalització i innovació específics per als sistemes de producció ecològica.
- i) Impulsar la formació especialitzada en tècniques de producció ecològica que augmentin la rendibilitat dels operadors.

Les actuacions descrites en aquest article també es duran a terme de manera anàloga en els operadors de transformació i comercialització de productes ecològics, com també en actuacions d'aquicultura ecològica.

CAPÍTOL III**El règim hídic de les explotacions agràries****Article 38****Caràcter estratègic del sector agrari i vinculació de la planificació hidrològica**

La planificació hidrològica de les Illes Balears ha de tenir en compte el caràcter estratègic del sector agrari tant en l'economia productiva com en el manteniment i la conservació del medi rural i natural.

1. D'acord amb els recursos hídrics disponibles i l'ordre de prioritats que estableix la legislació en matèria d'aigua, la planificació hidrològica ha de preveure les necessitats hídriques de les explotacions agràries de les Illes Balears i ha de garantir les concessions i les autoritzacions atorgades i les noves concessions i autoritzacions que es puguin atorgar per a usos agraris, amb preferència sobre les destinades a habitatges aïllats en sòl rústic i altres usos impropis a aquest tipus de sòl.
2. Així mateix, s'ha de fomentar la modernització dels sistemes de reg, la reutilització d'aigües regenerades, l'aprofitament d'aigües pluvials, l'aplicació de pràctiques dirigides a prevenir totes les fonts de la contaminació difusa dels aquífers i l'ús eficient de l'aigua en l'agricultura.
3. En sòl rústic, en cas de coincidència de procediments per a l'autorització d'usos agraris i usos no agraris, quan es presentin dificultats per a l'accés a aigua, s'ha de donar prioritat a l'autorització dels usos agraris, o a l'atorgament de les concessions corresponents, respecte dels usos no agraris condicionats, especialment els destinats a habitatge en sòl rústic.
4. La planificació hidrològica de les Illes Balears, en relació amb els nous aprofitaments i concessions, ha de disposar dels mecanismes necessaris per garantir l'accés prioritari de les explotacions agràries davant d'altres usos que no són propis del medi rural, excepte els destinats a l'abastiment de la població.

Article 39**Foment de la reutilització d'aigües regenerades**

1. L'ús agrari és prioritari en la reutilització de les aigües regenerades per sobre de la resta d'usos. La planificació hidrològica ha de fomentar la reutilització de les aigües regenerades, amb la quantitat i la qualitat adequada per a l'activitat agrària, sempre que la naturalesa del cultiu i les condicions de la comercialització ho permetin.
2. Les administracions públiques competents en matèria agrària i hidràulica han de fomentar, sempre que sigui possible, l'ús d'aigües regenerades amb una quantitat i una qualitat suficients per a finalitats agràries, sense que aquest ús impliqui necessàriament substituir els

recursos tradicionals disponibles.

3. Els ajuntaments de les Illes Balears, en l'àmbit de les seves competències, han d'establir mesures per evitar la salinització de les aigües residuals. A aquest efecte, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, han de dur a terme una auditoria de la situació al seu municipi i, si escau, aprovar un pla d'actuació que permeti reduir la salinitat a valors de conductivitat inferiors a 2,2 dS/m en un termini màxim de cinc anys.

4. Les administracions insulars i autonòmiques han de prioritzar els ajuts en matèria del cicle de l'aigua a favor de les inversions hidràuliques promogudes pels ajuntaments que incloguin actuacions destinades a reduir la salinitat de les aigües residuals.

5. Les administracions competents en matèria de gestió i depuració d'aigües residuals han d'adoptar les mesures necessàries per reduir-ne la salinitat amb la finalitat que puguin ser utilitzades per a regadius agrícoles. Els costos de dessalinització d'aquestes aigües no s'han de repercutir en cap cas a les explotacions agràries receptores.

Article 40

Directrius per a l'elaboració dels informes ambientals o sectorials relacionats amb la utilització d'aigües regenerades per a regadius agrícoles

Les administracions públiques han de seguir les directrius següents en l'elaboració dels informes sobre les avaluacions d'impacte ambiental de projectes vinculats a la reutilització d'aigües regenerades per a regadius agrícoles:

- Valorar comparativament la destinació inicial de les aigües regenerades amb el nou ús de regadiu proposat, sense tenir en compte altres usos que no s'incloguin en el projecte corresponent.
- Valorar l'efecte multiplicador del regadiu sobre la productivitat agrària, que millora la rendibilitat de les explotacions agràries i també del producte local.
- Avaluar l'efecte del regadiu en la prevenció de l'abandonament de terres agrícoles, l'erosió dels sòls i la desertificació.
- Considerar l'increment de l'acció fotosintètica dels cultius en regadiu i, per tant, l'augment de fixació de CO₂.
- Reconèixer l'ús admès de l'activitat agrària de regadiu com a generador de valors de rendibilitat propis del sòl rústic, enfront d'altres activitats econòmiques alienes a aquest tipus de sòl.
- Valorar la capacitat del regadiu de diversificar de manera viable l'economia del territori i de contribuir a la fixació de població al medi rural amb una activitat directament vinculada amb l'ús propi del sòl on s'ubica.
- No imposar de manera sistemàtica l'obligació de clausurar captacions existents.

Article 41

Règim d'autoritzacions de les infraestructures de regadiu públiques

Les infraestructures de regadiu promogudes per les administracions públiques o per comunitats de regants declarades d'especial interès estratègic, insular o supramunicipal no estan subjectes a cap acte de control preventiu municipal. Tanmateix, el promotor té l'obligació d'informar els ajuntaments afectats sobre les actuacions que s'han de dur a terme.

Article 42

Exempció de la taxa de concessió d'aigües regenerades.

Queden exemptes del pagament de la taxa de concessió d'aigües regenerades les corporacions de dret públic, sempre que la concessió sigui per a ús agrari.

Article 43

Altres directrius per a l'elaboració del pla hidrològic de les Illes Balears

El pla hidrològic de les Illes Balears ha de contenir les directrius següents en relació amb l'activitat agrària:

- Garantir unes dotacions d'aigua adequades per als diferents tipus de conreu que en facin viable la rendibilitat econòmica.
- Evitar, en la mesura de les possibilitats de gestió dels aqüífers, que les explotacions agràries prioritàries i professionals quedin excloses de les reduccions, autoritzacions o concessions, i garantir que tinguin preferència en les ampliacions de cabdal i volum, d'acord amb els recursos hídrics disponibles i l'ordre de prioritats que estableix la legislació en matèria d'aigua.
- Preveure que, a les zones agràries, les actuacions destinades a minimitzar el risc d'avingudes i inundacions incloguin la neteja d'elements que puguin obstruir el pas de l'aigua a séquies i torrents, la recuperació del canal original, la protecció de la llera amb marges de pedra, l'eliminació de vegetació no protegida i el manteniment de la coberta vegetal mitjançant pastura o mitjans mecànics.

CAPÍTOL IV**Energies renovables a les explotacions agràries****Article 44****Energies renovables**

1. S'entén per *energia renovable* la que prové de fonts d'energia no fòssil, entre d'altres, l'energia solar, tant la fotovoltaica com la termosolar; la geotèrmia; l'eòlica; la produïda a partir del biogàs; la generada a partir de biomassa vegetal i de cultius energètics llenyosos, i també els sistemes d'emmagatzematge i gestió de l'energia renovable.

2. Les administracions públiques de les Illes Balears, especialment les competents en matèria d'energia i d'agricultura, han d'afavorir la integració de les energies renovables en l'estructura productiva de les explotacions agràries, i han d'establir les condicions tècniques, jurídiques i socioeconòmiques necessàries per fomentar la implantació de les energies renovables, amb les mesures correctores, protectores o compensatòries que en minimitzin els impactes ambientals.

3. Es considera un ús admès en sòl rústic la instal·lació de sistemes i equipaments de producció d'energies renovables per a l'autosuficiència energètica, sempre que l'entitat que generi i consumeixi l'energia sigui una explotació agrària, una cooperativa agrària o una societat agrària de transformació. Per considerar que es tracta d'autosuficiència, la capacitat de generació instal·lada no pot superar en més del 25 % la potència total instal·lada en l'explotació o entitat mateixa. No obstant això, quan la instal·lació d'autoconsum se situï en terra, la superfície ocupada no ha de ser superior a mitja hectàrea i, a la vegada, tampoc no ha de superar el 5 % de la base territorial de l'explotació.

Aquestes instal·lacions s'han d'ubicar preferentment sobre cobertes sense aprofitament agrari productiu o en terrenys de menor productivitat agrària, sempre que sigui tècnicament possible i econòmicament viable per a l'explotació. En cap cas poden comportar la substitució de superfícies efectivament destinades al cultiu o a pastures permanents. En aquest cas, mantindrà la condició d'ús admès en sòl rústic comú. En la resta de sòl, es considera un ús condicionat.

La comercialització dels excedents d'energia procedents d'aquestes instal·lacions no altera la seva consideració d'instal·lació destinada a l'autosuficiència energètica, sempre que el consum de l'explotació constitueixi la finalitat principal de la instal·lació.

4. La comercialització dels excedents d'energia procedents d'instal·lacions d'energies renovables destinades a l'autosuficiència energètica es considera una activitat complementària només en els casos en què el titular de l'explotació agrària sigui qui els comercialitzi.

5. Les instal·lacions de generació d'energia renovable destinades a l'autosuficiència de les explotacions agràries no estan subjectes a la regulació dels instruments urbanístics municipals ni insulars, ja que constitueixen elements propis de les explotacions agràries.

6. Les instal·lacions de generació d'energia renovable destinades a l'autosuficiència de les explotacions agràries no requereixen permís d'instal·lació ni autorització prèvia ni títol habilitant quan no es prevegi la comercialització dels excedents. Si es preveu una comercialització dels excedents, es requereix una comunicació prèvia juntament amb la presentació d'una fitxa tècnica que justifiqui les potències instal·lades i l'excedent previst, amb independència de la destinació de l'energia generada, inclosa l'evacuació d'excedents a la xarxa de distribució. No obstant això, s'ha de disposar dels informes sectorials favorables corresponents quan sigui necessari, especialment quan es vulguin ubicar a espais naturals protegits.

7. La generació i comercialització d'energia renovable, independentment de la que preveuen els apartats anteriors, també té caràcter d'activitat complementària de l'agricultura sempre que estigui vinculada a una explotació agrària preferent, una cooperativa agrària o una societat agrària de transformació, i es doni algun dels casos següents:

- a) Les instal·lacions energètiques estiguin sobre cobertes d'edificacions o instal·lacions agràries de l'explotació.
- b) L'energia es generi a partir d'un sistema agrovoltaic.

En aquests casos, també es consideren un ús admès en sòl rústic comú. En la resta de sòl, es considera un ús condicionat.

En cap cas, la consideració de la generació i comercialització d'energia renovable com a activitat complementària de l'agricultura pot emparar la implantació d'instal·lacions fotovoltaïques convencionals sobre el terreny quan la producció i comercialització d'energia constitueixi l'ús principal de la superfície afectada. Així mateix, tampoc no pot comportar la substitució de superfícies efectivament destinades al cultiu o a pastures permanents.

En el cas de les instal·lacions agrovoltaïques del supòsit b), s'ha de mantenir de manera real i efectiva l'activitat de cultiu agrícola, sense pèrdua de superfície agrària útil més enllà de la derivada de les estructures d'ancoratge, en els termes establerts en l'apartat a) de l'article 7.1.

8. Les instal·lacions de generació, emmagatzematge i evacuació considerades com a activitat complementària que preveu l'apartat anterior només requereixen una comunicació prèvia per a l'inici i l'exercici de l'activitat i els informes sectorials preceptius favorables corresponents.

9. També es consideren un ús admès en sòl rústic les xarxes d'evacuació i les instal·lacions d'emmagatzematge d'energia vinculades exclusivament als tipus d'instal·lacions que preveu aquest article, sempre que no hagin d'estar sotmeses a algun tipus d'avaluació ambiental. En cas contrari, es regiran per la normativa territorial urbanística.

10. Els ajuts públics en matèria d'energies renovables que estableixi l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han de prioritzar aquestes energies per a les explotacions agràries preferents, les associacions d'explotacions agràries preferents, les cooperatives agràries i les societats agràries de transformació.

Article 45

Condicions especials per a les instal·lacions d'energia amb la classificació d'agrovoltaica

1. Les condicions d'implantació de les instal·lacions d'energia renovable a les explotacions agràries que descriu l'article anterior s'han de regular exclusivament per mitjà d'aquesta Llei i de la normativa general en tot allò que no es reguli en aquesta Llei.

2. L'Administració agrària de cada illa pot exonerar del compliment del paràmetre d'altura màxima que determina el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears per a les instal·lacions agrovoltaiques, tal com preveu l'article 133.

CAPÍTOL V

Disposicions relatives als productes, subproductes i envasos d'origen agrari i als fems

Secció 1a

Disposicions relatives als productes derivats, envasos i residus generats a explotacions agràries i agroalimentàries

Article 46

La biomassa vegetal per a l'aprofitament circular de recursos i nutrients

1. La biomassa vegetal no té la consideració de residu quan es destini a l'obtenció d'esmenes orgàniques per incorporar al sòl d'acord amb la normativa en vigor.

2. Les administracions públiques han de promoure la utilització de biomassa vegetal com a esmena orgànica per incorporar-la al sòl, atès el seu valor en la prevenció de la desertització, la millora de la fertilitat i de l'estructura del sòl, l'aprofitament dels recursos vegetals disponibles a les explotacions i la reducció de costos de gestió i fertilització, el foment de l'economia sostenible, els models de circularitat, la prevenció dels incendis forestals i la conservació dels espais naturals.

3. Les administracions competents en matèria agrària poden establir protocols i criteris tècnics aplicables al compostatge de biomassa vegetal que assegurin l'obtenció de matèria orgànica i nutrients mitjançant sistemes que garanteixin un maneig ambientalment adequat dels materials aprofitats.

4. Per a les activitats de compostatge exclusivament de biomassa vegetal, s'ha de disposar de l'autorització prèvia de l'Administració competent en matèria d'agricultura i d'un pla de gestió tant de les restes com del producte final. Se n'exceptuen les activitats fetes en la mateixa explotació, a partir de material primari generat exclusivament en aquesta explotació i destinat al seu ús intern.

5. La regulació dels punts de gestió de biomassa vegetal s'han d'ajustar al que estableix l'article 96.

6. Les activitats de compostatge que incorporin materials diferents a la biomassa vegetal resten subjectes a la normativa sectorial aplicable i no es regeixen pel que disposa aquest article.

7. Els consells insulars establiran mecanismes per prioritzar l'accés al compost generat a les seves plantes als agricultors professionals i a les explotacions agràries prioritàries.

Article 47

Productes derivats d'origen agrari

1. Tenen la consideració de productes derivats d'origen agrari o agroalimentari —i no de subproductes o residus— els productes que s'obtenen en els processos de transformació agraris o agroalimentaris quan la seva finalitat principal no sigui obtenir aquests productes, sempre que compleixin les condicions següents:

a) Que es tenguin la seguretat que s'utilitzaran ulteriorment.

- b) Que la substància o l'objecte es pugui utilitzar directament sense haver de sotmetre's a una transformació ulterior diferent de la pràctica industrial habitual.
- c) Que la substància o l'objecte es produeixi com a part integrant d'un procés de producció.
- d) Que l'ús ulterior compleixi tots els requisits pertinents relatius als productes i a la protecció de la salut humana i del medi ambient per a l'aplicació específica, i que no produeixi impactes generals adversos per a la salut humana o el medi ambient.

S'hi poden incloure, entre d'altres, la biomassa vegetal; els productes derivats de l'elaboració d'oli, vi, productes hortofructícoles, lactis, fruita seca i d'altres, o els excedents i els rebuigs de la producció agrària o agroalimentària.

2. Els productes derivats dels processos agraris o agroindustrials es poden destinar a usos agraris, en concret, al compostatge, la fertilització i l'alimentació animal, llevat que l'Administració pública competent en matèria agrària disposi expressament el contrari perquè consideri que hi ha un risc sanitari o ambiental. S'han de respectar les limitacions relatives a quantitats i terminis d'aplicació de cada tipus de producte derivat, els quals s'han de gestionar a l'explotació mateixa, tancant el cicle, o bé se n'ha de demostrar la destinació final, d'acord amb la legislació específica relativa a la fertilització de sòls.

3. Reglamentàriament es poden establir les condicions d'ús agrari dels productes derivats de l'elaboració d'oli, vi i lactis, sens perjudici que també se'n puguin establir per a altres productes.

Article 48

Residus d'envasos de productes fitosanitaris i altres envasos d'àmbit agrícola

Els envasos de productes fitosanitaris comercials, industrials o particulars i altres envasos d'àmbit agrícola no comercials o industrials, s'han de gestionar per mitjà d'un sistema integrat de gestió o un sistema de dipòsit de devolució i retorn d'envasos, d'acord amb la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular, i la normativa que la desplega.

Article 49

Altres residus no perillosos generats a explotacions agràries

1. Els consells insulars, en la planificació sectorial en matèria de residus, han d'incloure previsions específiques relatives a la gestió correcta i a la destinació dels residus no perillosos procedents del sector agrari, com ara els plàstics d'hivernacle, tubs de reg, sistemes de degoteig, materials d'emballatge de farratges i altres de naturalesa similar. També s'hi han d'incloure els residus que recull la Llista europea de residus (LER 01 02 04); els envasos comercials o industrials amb codis LER 15 01 01, 15 01 02 i 15 01 03, i altres residus del mateix subcapítol. En aquesta planificació s'ha de tenir en compte la importància estratègica del sector agrari i s'han de prioritzar les opcions de gestió que redueixin els costos per a les explotacions agràries, facilitin la reutilització i la valorització dels materials quan sigui possible i garanteixin una gestió ambientalment adequada.

2. Els residus derivats del manteniment de maquinària o instal·lacions, s'han de gestionar d'acord amb la normativa específica. En el cas dels pneumàtics fora d'ús (LER 16 01 03), la seva eventual reutilització dins l'explotació agrària només es pot admetre mentre es mantinguin físicament íntegres i no presentin signes de degradació i s'utilitzin per fixar plàstics protectors de farratges i altres productes agraris.

3. La gestió dels residus als quals es refereix aquest article s'ha de dur a terme d'acord amb la jerarquia de residus que estableix la normativa vigent.

4. Les restes de substrats orgànics utilitzats a explotacions agràries intensives o a cultius sense sòl —com ara el compost de bolets o la fibra de coco per a l'horticultura o la llana procedent de la tosa del ramat ovi— no tenen la consideració de residus mentre no continguin altres elements. Aquests materials poden ser reutilitzats com a esmenes o protectors del sòl sense necessitat d'una autorització específica, sempre que es compleixi la normativa ambiental i sectorial aplicable.

Article 50

Gestió dels residus amb característiques de perillositat

1. El Govern i l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han d'incloure en la planificació sectorial previsions específiques relatives a la gestió correcta dels residus perillosos de procedència agrària, entre els quals han de figurar, entre d'altres, els següents:

- a) Els residus agroquímics que contenen substàncies perilloses (LER 02 01 08*).
- b) Els residus del tractament o la prevenció de malalties d'animals (LER subcapítol 18 02 i Decret 136/1996, de 5 de juliol, d'ordenació dels residus sanitaris a la comunitat autònoma de les Illes Balears).
- c) Els olis de taller i altres residus procedents de la reparació i el manteniment de la maquinària (LER capítol 13).
- d) Els acumuladors i les bateries (LER subcapítol 16 06).

2. L'apartat anterior s'entén sens perjudici de la gestió per mitjà de gestors privats, degudament autoritzats d'acord amb la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular.

Secció 2a

Disposicions relatives als residus d'origen animal

Article 51

Gestió de subproductes d'origen animal no destinats al consum humà

1. Els titulars de les explotacions ramaderes, propietaris o posseïdors de subproductes d'origen animal no destinats al consum humà (SANDACH) generats en l'activitat ramadera, inclosos els animals morts, estan obligats a gestionar-los correctament, amb les condicions de manipulació, trasllat o valorització que fixen les normatives comunitària, nacional de transposició i autonòmica, i són responsables dels costos que se'n derivin.

2. Els operadors del sector a què es refereix l'apartat 1, per dur a terme l'activitat, han d'estar inscrits en els registres administratius corresponents.

3. Els consells insulars, amb la col·laboració de l'Administració autonòmica, han de disposar de les infraestructures públiques necessàries per al tractament dels subproductes d'origen animal no destinats al consum humà, inclosos els cadàvers d'animals. Aquestes infraestructures han de respondre a la directriu general de reduir els costos de tractament per als agricultors i ramaders i, alhora, garantir una gestió ambientalment adequada d'aquests subproductes.

4. Es poden autoritzar infraestructures de titularitat privada que compleixin la normativa ambiental corresponent amb la mateixa finalitat que preveu l'apartat anterior.

Secció 3a

Disposicions relatives als fems

Article 52

Producció, emmagatzematge, gestió i ús

1. La producció, l'emmagatzematge, el transport i la gestió dels fems —tant dels sòlids com dels líquids o purins—, i també l'ús d'aquests fems com a esmena o fertilitzant, en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'han d'ajustar a aquesta Llei. No tenen la consideració de residus els fems que es destinin únicament a explotacions agràries com a esmena orgànica. En el cas que tinguin com a destinació instal·lacions que no siguin explotacions agràries o un gestor autoritzat, s'ha d'aplicar la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular.

2. Les disposicions que estableix aquesta Llei sobre comercialització, producció, emmagatzematge, transport i gestió dels fems com a esmena o fertilitzant s'apliquen sens perjudici de les normes vigents corresponents.

Article 53

Definicions

Als efectes d'aquesta Llei, s'han tenir en compte les definicions de l'article 7 i de l'apartat 2 de l'annex.

Article 54

Producció

1. La producció de fems a les explotacions ramaderes de les Illes Balears es calcula d'acord amb les quantitats i els paràmetres que estableix la taula d'equivalències de l'annex, sens perjudici del compliment dels requisits que s'estableixen en les normes bàsiques d'ordenació de les diverses espècies.

2. Això no obstant, les administracions públiques competents en matèria agrària, a sol·licitud de la persona titular de l'explotació, poden establir fonamentadament quantitats i paràmetres diferents, com a resultat de l'aplicació de les millores tècniques disponibles a l'explotació ramadera o de la utilització de les quantitats i els paràmetres que estableixen el Reial decret 47/2022, de 18 de gener, sobre protecció de les aigües contra la contaminació difusa produïda pels nitrats procedents de fonts agràries, i la normativa que el desplega, com també la normativa autonòmica al respecte.

Article 55**Emmagatzematge**

1. Les explotacions ramaderes no extensives han de disposar d'un sistema d'emmagatzematge de fems que s'ajusti a les condicions i a la capacitat que estableix l'apartat 4 de l'annex.
2. Això no obstant, les explotacions agràries poden disposar d'un femer temporal sobre el terreny natural, que no té la consideració d'emmagatzematge de fems, que compleixi les condicions a què es refereix l'apartat 4 de l'annex.
3. Resta totalment prohibida la connexió de les aigües pluvials als sistemes d'emmagatzematge de fems, independentment que siguin sòlids o líquids.

Article 56**Recollida i transport**

Els fems s'han de recollir i transportar en condicions que en garanteixin una gestió adequada, sense necessitat de document comercial ni certificat sanitari, llevat que les administracions públiques competents en matèria agrària disposin altrament.

Article 57**Gestió**

1. Els fems produïts en una explotació ramadera poden ser gestionats:
 - a) Pel titular de l'explotació ramadera, com a fertilitzant o esmena dels terrenys de l'explotació pròpia o d'altres explotacions.
 - b) Mitjançant la cessió directa al titular d'una explotació agrària en la qual no s'han generat els fems, per utilitzar-los-hi com a fertilitzant o esmena.
 - c) Mitjançant la cessió a un gestor de fems.
 - d) Mitjançant qualsevol altre sistema que prevegi la legislació vigent.
2. Els gestors de fems tenen les obligacions següents:
 - a) Complir la normativa vigent en matèria de subproductes d'origen animal i productes derivats no destinats al consum humà.
 - b) Estar inscrits en el Registre general d'establiments, plantes i explotadors que preveu la normativa estatal.
 - c) Disposar, si escau, d'instal·lacions d'emmagatzematge que s'ajustin a les condicions que s'estableixin reglamentàriament.
 - d) Distribuir els fems com a fertilitzant o esmena o, si escau, acreditar-ne documentalment la gestió correcta.

Article 58**Utilització**

1. Els fems produïts en una explotació ramadera es poden emprar com a fertilitzant o esmena del sòl, sense que en cap cas tinguin la consideració de residus si s'utilitzen d'acord amb el que estableix aquesta Llei.
2. La utilització de fems com a fertilitzant o esmena del sòl no està subjecta a autorització administrativa, tot i que ha de constar en el pla de producció i gestió a què fa referència l'article següent.

Article 59**Pla de producció i gestió**

1. El titular d'una explotació ramadera —excepte en el cas d'una explotació ramadera reduïda, a què es refereix l'apartat 2.f) de l'annex— està obligat a disposar i aplicar un pla de producció i gestió dels fems de l'explotació i a aplicar-lo.
2. El pla de producció i gestió ha d'incloure, com a mínim, el contingut que estableix l'apartat 6 de l'annex.
3. El titular de l'explotació ramadera i el gestor dels fems han de registrar qualsevol modificació substancial de les dades que figuren en el pla, i també el cessament o el canvi d'activitat. A aquest efecte, s'entén per modificació substancial la que representa una variació superior a un 25 % de la superfície disponible, el volum de fems o la quantitat de nitrogen generada o gestionada respecte del que figura en el pla.
4. Els titulars d'explotacions ramaderes i els gestors de fems han de tenir una còpia del pla vigent a disposició de l'Administració.

Article 60**Llibre de producció i gestió dels fems**

1. El titular de l'explotació ramadera que generi els fems, l'explotació que els utilitzi com a fertilitzant o esmena i el gestor de fems han de tenir un llibre de producció i gestió dels fems, permanentment actualitzat i a disposició de l'Administració, i conservar-lo durant tres anys després de la darrera anotació, fins i tot en el cas que cessi l'activitat.
2. Sens perjudici de l'apartat 1, les explotacions ramaderes amb un factor agroambiental inferior a les aportacions màximes de nitrogen establertes per a cada zona que tinguin un pla de producció i gestió elaborat i aplicat d'acord amb l'article 55 i una dimensió inferior a 20 UBG estan eximides de disposar del llibre de producció i gestió dels fems.
3. El llibre de producció i gestió dels fems ha de tenir el contingut mínim a què es refereix l'apartat 7 de l'annex.

CAPÍTOL VI**La producció agrícola****Article 61****Línies d'actuació**

En l'àmbit de la producció agrícola, i d'acord amb els principis que recull l'article 33, s'han de seguir les línies d'actuació següents:

- a) Fomentar iniciatives per a la gestió viable econòmica i ambiental dels cultius agrícoles.
- b) Crear i mantenir una xarxa agrometeorològica a les Illes Balears.
- c) Fomentar l'ús de llavors i plantes certificades, en especial de les varietats locals.
- d) Fomentar la fertilització racional dels cultius amb els productes orgànics i inorgànics que permet la legislació vigent, racionalitzant l'ús de fertilitzants en els programes establerts per a les zones vulnerables.
- e) Promoure el control i l'ús racional dels productes fitosanitaris en les condicions adequades per a la preservació de la salut dels productors i consumidors, i l'equilibri natural dels ecosistemes agraris i forestals.
- f) Promoure campanyes de subministrament de mitjans de producció agraris, com ara productes fitosanitaris, adobs i llavors, entre d'altres.
- g) Fer el seguiment de l'evolució de la renda agrària i dels resultats econòmics de les explotacions en els diversos subsectors agrícoles i ramaders.
- h) Fomentar les agrupacions de defensa vegetal amb la finalitat de millorar la sanitat dels vegetals i els productes vegetals i de prestar serveis de gestió, assistència i transferència tecnològica.
- i) Fomentar l'adquisició de maquinària agrària eficient i establir programes d'inspecció tècnica i control de característiques per millorar el rendiment del sòl i prevenir riscos laborals en l'activitat agrària.
- j) Fomentar l'ús d'energies renovables amb la finalitat d'estalviar costos de producció, augmentar les rendes agràries i aconseguir una pràctica agrària viable.
- k) Fomentar la producció agrària de les Illes Balears, potenciant l'ús de tecnologies que permetin una millora de les tècniques de control integrat de plagues.
- l) Fomentar la recuperació agrària de terres abandonades i millorar les condicions dels sòls per augmentar-ne la fertilitat.
- m) Fomentar les actuacions i les mesures agronòmiques destinades a prevenir l'erosió del sòl i els efectes de la sequera i d'altres fenòmens meteorològics adversos, i afavorir la captació de carboni per millorar la fertilitat dels sòls.
- n) Fomentar la utilització dels plàstics biodegradables incloent-hi campanyes de subministrament a les explotacions agràries.
- o) Afavorir les tècniques de lluita contra les plagues, com el control biològic, l'ús de fauna auxiliar, l'impuls dels reservoris de fauna i la utilització de mètodes biotecnològics, com feromones i trapes per a insectes.
- p) Impulsar mesures tributàries per afavorir la recuperació i l'explotació correcta de les terres de cultiu i donar prioritat als usos propis del sòl rústic sobre els usos atípics.
- q) Fomentar la venda directa i la venda en circuits curts de comercialització.
- r) Fomentar les explotacions comunitàries de la terra per mitjà de fórmules associatives, cooperatives i societats agràries de transformació, i també el foment de les agrupacions o organitzacions de productors.
- s) Fomentar la modernització de les pràctiques agrícoles per optimitzar l'aprofitament dels recursos hídrics.
- t) Evitar la contaminació per organismes genèticament modificats.
- u) Enfortir els sistemes agraris per fer-los resistents a les adversitats climàtiques amb la implantació de varietats de plantes locals i races autòctones, les rotacions de cultius i cobertes vegetals, com també amb la protecció dels pol·linitzadors per assegurar les collites.

Article 62**Llavors i productes fitosanitaris**

1. Quant a llavors i plantes de viver, s'ha de fomentar l'ús de materials vegetals de multiplicació amb una qualitat oficialment controlada i certificada, d'acord amb la normativa, amb l'objectiu de millorar la producció agrària i la sanitat vegetal.
2. S'ha de promoure el control i l'ús racional dels productes fitosanitaris per garantir l'equilibri natural dels ecosistemes agraris i forestals i assegurar que s'apliquen en condicions correctes, preservant la salut dels aplicadors i els consumidors, i que se'n gestionen adequadament els envasos buits.
3. L'Administració agrària té, a més, les funcions següents, entre d'altres:
 - a) Protegir les varietats locals com a patrimoni que són de les Illes Balears i garantir-ne el coneixement per mitjà de la creació d'un catàleg de varietats locals d'interès agrari. El catàleg ha de ser creat i regulat reglamentàriament.
 - b) Fomentar el manteniment, la conservació, la millora, l'intercanvi i la venda d'aquestes varietats.
 - c) Introduir les varietats locals en els projectes de recerca, desenvolupament i innovació amb la finalitat de seleccionar-les, millorar-les, reproduir-les i optimitzar-ne la rendibilitat.
 - d) Fomentar l'ús, l'intercanvi i la venda de les llavors pròpies de varietats tradicionals i autòctones.
 - e) Crear un registre de proveïdors de varietats locals.

Article 63**Adobs i manteniment de la fertilitat del sòl**

1. Les administracions autonòmica, insular i local han de garantir la conservació del sòl rústic amb valor agrícola i ramader tant pel valor agronòmic com per la importància en la garantia de la conservació de la biodiversitat i del paisatge i la protecció contra la desertització i l'erosió.
2. Les administracions autonòmica, insular i local han de fomentar pràctiques que contribueixin a millorar la fertilitat, l'estructura i el contingut en matèria orgànica del sòl. S'ha de prioritzar el compostatge per a ús agrari davant la resta de valoritzacions de la fracció orgànica dels residus sòlids urbans, dels llots de les estacions depuradores de les aigües residuals i de les podes.
3. L'actuació de les administracions públiques competents en matèria agrària en relació amb els adobs s'ha d'orientar a garantir la utilització racional de l'adob en general i a proporcionar suport i assessorament sobre bones pràctiques de fertilització. També s'ha de fer un èmfasi especial a fomentar l'ús dels adobs orgànics, com els fems o els composts produïts a les Illes Balears, i aconseguir les condicions necessàries per aplicar les exigències tècniques necessàries sobre composició, definició, denominació, identificació i envasament, amb la finalitat de salvaguardar els interessos de tots els agents de la cadena de producció i comercialització, els consumidors, el medi ambient i els recursos hídrics.

Article 64**Aplicació dels llots de depuració al sòl amb finalitats agràries**

1. Queda sotmesa al règim d'autorització administrativa per la conselleria competent en matèria de residus, qualsevol aplicació de llots de depuració als sòls amb fins agraris i, per tant, també les persones físiques i jurídiques responsables de les operacions d'aplicació d'aquests llots.
2. Aquesta autorització administrativa resta vinculada a l'informe preceptiu i vinculant de l'administració insular agrària competent, que s'ha de pronunciar sobre la idoneïtat de la parcel·la com a receptora dels llots de depuració. Aquesta Administració és la responsable d'efectuar els anàlisis de sòls, d'acord amb el que estableix l'annex IIB del Reial decret 1310/1990, de 29 d'octubre, pel qual es regula la utilització dels llots de depuració al sector agrari. A més, ha de fer el seguiment de les parcel·les receptores, en les quals pot establir condicionants previs, com també requisits relatius als tractaments previs dels llots, als volums i a les èpoques d'aplicació i, quan hi hagi raons agronòmiques, sanitàries o ambientals degudament acreditades, limitar-ne o prohibir-ne l'aplicació.
3. L'Administració insular agrària competent ha de mantenir un registre d'aplicació dels llots de depuració al sòl amb fins agraris i ha de subministrar al Ministeri d'Agricultura i Pesca la informació necessària sobre la utilització dels llots tractats destinats a l'activitat agrària, d'acord amb el que estableix el Reial decret 1310/1990, de 29 d'octubre, pel qual es regula la utilització dels llots de depuració del sector agrari.
4. Les persones físiques o jurídiques responsables d'aquestes aplicacions han de tenir l'autorització corresponent de la conselleria competent en matèria de residus com a gestors de residus i li han de comunicar prèviament la relació de parcel·les destinàries, com també els seus titulars, de manera que aquesta conselleria pugui sol·licitar a l'administració insular agrària competent l'informe que n'acrediti la idoneïtat.

5. S'han d'establir reglamentàriament les condicions d'ús agrari i d'aplicació dels llots de depuració.

Article 65

La sanitat vegetal

1. La sanitat vegetal dels productes agraris s'ha d'organitzar amb un doble objectiu: prevenir la introducció i la propagació d'organismes nocius i combatre qualsevol plaga o malaltia que afecti els vegetals i els productes vegetals a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. Els consells insulars, en els àmbits territorials respectius, han de crear una xarxa de vigilància fitosanitària que integri un conjunt d'actuacions orientades a la recollida i l'anàlisi de la informació disponible sobre assumptes fitosanitaris. Aquesta xarxa ha de permetre, en el territori insular, la detecció primerenca i l'avaluació de riscos de plagues, malalties i altres agents nocius no parasitaris que puguin afectar els vegetals i els productes vegetals, i l'adopció de mesures de control i la presa de decisions per prevenir-los, evitar-ne la propagació i erradicar-los, si és possible, d'acord amb la normativa sectorial aplicable.

3. El Govern de les Illes Balears pot coordinar l'actuació dels consells insulars, en relació amb la xarxa de vigilància fitosanitària, en les circumstàncies i per mitjà dels instruments a què es refereix l'article 23.2.

4. L'Administració competent en matèria agrària, en l'exercici de les competències pròpies, pot establir mesures que garanteixin que el material vegetal o els substrats que siguin susceptibles de ser portadors o hostes d'organismes nocius n'estiguin lliures.

Article 66

Vigilància i comunicació de l'estat fitosanitari dels cultius

Els propietaris i gestors de terrenys; els titulars de productes vegetals, ornamentals, forestals, de cultius productius o espontanis; els agricultors; els silvicultors; els comerciants; els importadors; els professionals, i en general, els titulars d'explotacions agràries en primer terme o, en defecte d'aquests, els titulars de terrenys a sòl rústic —inclosos els destinats a activitats d'autoconsum o d'oci, els improductius i els silvícoles—, i també els importadors, els comerciants i els professionals de productes agraris o de qualsevol superfície amb coberta vegetal, han d'exercir les activitats d'acord amb la normativa sobre sanitat vegetal, i concretament, han de seguir les directrius següents:

- a) Vigilar els seus cultius i terrenys forestals, i facilitar tota la informació sobre l'estat fitosanitari quan ho requereixin els òrgans competents.
- b) Comunicar a l'Administració pública competent qualsevol aparició atípica d'organismes nocius o símptomes de malaltia en els vegetals o els productes vegetals.
- c) Prendre les mesures de control fitosanitari i d'eliminació que estableixi l'Administració pública competent en matèria agrària.

CAPÍTOL VII

La producció ramadera

Secció 1a

Disposicions generals

Article 67

Caràcter estratègic de la ramaderia

La ramaderia és una activitat essencial per a la seguretat alimentària local i per garantir l'aprofitament dels recursos del territori amb les espècies i races adequades, assolir una compatibilitat amb els ecosistemes que la sustenten i el territori i contribuir a la generació de serveis ambientals i socials.

Article 68

Línies d'actuació

En l'àmbit de la producció ramadera, d'acord amb els principis que estableix l'article 33, s'han de seguir les línies d'actuació següents:

- a) Establir les directrius d'actuació en matèria de prevenció, control, lluita i erradicació de les malalties que afecten els animals.
- b) Establir els requisits ambientals que han de complir les explotacions ramaderes ubicades en el territori de les Illes Balears en matèria de producció i gestió de fems i purins per a l'ús agrari.
- c) Garantir al màxim el benestar animal al llarg de la seva vida.
- d) Fomentar les agrupacions de defensa sanitària per a la millora de la sanitat i el benestar dels animals, i de la qualitat i la seguretat dels productes ramaders.

- e) Fomentar la prestació dels serveis de gestió, assistència i transferència tecnològica ramadera.
- f) Fomentar la producció ramadera de les Illes Balears potenciant l'ús de les noves tecnologies.
- g) Fomentar l'ús de les energies renovables, amb la finalitat d'augmentar les rendes obtingudes mitjançant l'estalvi en els costos de producció i l'increment dels ingressos de les explotacions.
- h) Fomentar el desenvolupament de programes de millora genètica animal.
- i) Fomentar la conservació i la millora de les races ramaderes autòctones.
- j) Fomentar el consum dels productes de la ramaderia, en especial aquells provinents de les races autòctones.
- k) Promoure campanyes de subministrament de mitjans de producció ramadera
- l) Dur a terme el seguiment i el control de les condicions de la producció ramadera i l'alimentació dels animals.
- m) Promoure l'adaptació de les explotacions ramaderes perquè els sistemes de producció siguin més viables, eficients i adaptats a les condicions productives de les Illes Balears, i responguin a les exigències normatives i del mercat.
- n) Implementar sistemes eficients, econòmicament viables i ambientalment adequats de manipulació, valorització i eliminació de cadàvers d'animals, residus i subproductes derivats de l'activitat ramadera, tenint en compte el fet pluriinsular.
- o) Impulsar els instruments que permetin una millora de la qualitat de les activitats relacionades amb l'obtenció dels productes ramaders.
- p) Potenciar els programes de foment de la ramaderia extensiva i el silvopastoralisme, amb la finalitat de conservar el territori, el paisatge i els ecosistemes.
- q) Promoure un maneig adequat de l'alimentació animal, fomentant la bona gestió del pasturatge i la prioritització de fórmules alimentàries basades en matèries primeres locals.

Secció 2a

Disposicions específiques sobre la producció ramadera

Article 69

Identificació animal

1. Els animals de les explotacions ramaderes han d'estar identificats segons les condicions que estableix la normativa vigent. L'obligació d'identificació correspon als titulars de les explotacions i als propietaris o responsables dels animals, en els termes que preveu l'article 7 de la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal.
2. Els serveis veterinaris oficials han d'immobilitzar els animals no identificats; fer-los els controls necessaris i, segons els resultats, ordenar-ne la identificació i, si escau, supervisar-ne el sacrifici i l'eliminació dels cadàvers, d'acord amb la normativa vigent.
3. No obstant el que estableix el punt anterior, els animals no identificats també poden ser cedits als centres de protecció d'animals, nuclis zoològics d'animals de companyia i refugis definitius per a animals legalment establerts, cas en que adquireixen la condició d'animals no aptes per al consum i resten subjectes als requisits sanitaris corresponents.

Article 70

Traslats d'animals

1. Els animals procedents d'una explotació amb destinació a una altra explotació, a una altra unitat productiva de la mateixa explotació, al mercat o a l'escorador, s'han de traslladar en les condicions sanitàries i amb la documentació administrativa i sanitària que determini la normativa vigent.
2. El trasllat d'animals en contra de la normativa vigent dona lloc a la retenció dels animals i, si escau, a l'aïllament. Un cop se'ls hagin fet els controls administratius i sanitaris necessaris, se'ls ha de regularitzar o, si no és possible, se'ls ha de sacrificar i eliminar, d'acord amb la normativa vigent.

Article 71

Benestar animal

1. De conformitat amb la normativa vigent aplicable, els titulars de l'explotació i els propietaris o els responsables dels animals han de complir les condicions de benestar animal, i especialment:
 - a) Disposar d'unes instal·lacions adequades per a les necessitats fisiològiques i etològiques de l'espècie i la raça, respectant la normativa aplicable.
 - b) Proporcionar als animals una alimentació ajustada a les seves necessitats nutricionals i a les seves preferències alimentàries, com també garantir l'accés a l'aigua per beure de manera adequada, en qualitat i quantitat, per cobrir les seves necessitats al llarg de tot l'any.

- c) Proporcionar als animals unes condicions de vida que els evitin estrès innecessari, malalties, dolor i por crònica.
- d) Procurar que les instal·lacions estiguin preparades per minimitzar els impactes de les adversitats climàtiques, especialment les altes temperatures.
- e) Adoptar les mesures necessàries per garantir el benestar dels animals durant el transport o el sacrifici.

2. L'autoritat competent en benestar animal pot ordenar la retirada dels animals quan es detectin mancances de benestar i no s'esmenin en el termini establert. Aquests animals es poden dipositar en centres d'acollida amb els quals s'ha signat un conveni i en refugis d'entitats sense ànim de lucre legalment constituïdes que acceptin animals de producció i èquids, sempre que compleixin les mesures corresponents de sanejament animal.

3. Els titulars d'explotacions agràries poden utilitzar el material natural resultant de la neteja de les costes, fins i tot la posidònia, per les seves propietats de comoditat i salubritat, com a jaç o llit del ramat. La retirada d'aquest material s'ha de fer d'acord amb la normativa ambiental vigent. També el poden utilitzar, sol o mesclat amb fens o amb altres materials orgànics d'origen agrari, com a fertilitzant o esmena del sòl, de conformitat amb les disposicions del capítol IV del títol III d'aquesta Llei. Als efectes d'aquest apartat, no es considera posidònia humida la que es troba dipositada o acumulada sobre l'arena de la platja emergida, encara que presenti signes d'humitat superficial o a l'interior de l'acumulació.

Article 72

Alimentació animal

1. Es consideren productes destinats a l'alimentació animal els pinsos i els farratges, tant els de producció pròpia com els adquirits, i també les premescles, els additius, les matèries primeres i altres substàncies o productes emprats amb aquesta finalitat, inclosos els derivats de la indústria agrària. L'alimentació animal ha de complir la normativa europea i estatal.

2. La política en matèria d'higiene i seguretat dels productes destinats a l'alimentació animal s'ha de basar en un plantejament global i integrat que estableixi les condicions i els mecanismes necessaris per garantir-ne la plena innocuïtat i traçabilitat.

3. Així mateix, la política en matèria d'alimentació animal s'ha de basar en el principi d'igualar els costos de producció amb els de les explotacions de la resta de l'Estat.

Article 73

Obligacions en matèria de sanitat animal

Els propietaris dels animals són responsables de complir els requisits de sanitat animal, de conformitat amb l'article 7 de la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal. Especialment, tenen les obligacions següents:

- a) Assumir els costos derivats de la consecució de la sanitat animal, sens perjudici del que, si s'escau, prevegi o disposi l'Administració pública competent en matèria agrària en relació amb les campanyes oficials de sanejament davant d'epidèmies o plagues.
- b) Disposar de les instal·lacions necessàries per a l'aplicació correcta dels plans de sanejament que preveu la legislació aplicable.
- c) Col·laborar activament amb els serveis veterinaris en les actuacions relatives a la sanitat dels animals.

Article 74

Distància entre explotacions equines

1. A causa de les particularitats geogràfiques derivades de la insularitat i de l'alt nombre d'explotacions equines a les Illes Balears, s'establirà reglamentàriament una distància mínima entre les edificacions d'una explotació que allotgi menys de sis caps de bestiar equí respecte d'altres explotacions equines, llevat de les pastures, i respecte de qualsevol altre establiment o instal·lació que pugui presentar un risc higienicosanitari, com ara plantes de gestió de subproductes animals no destinats al consum humà, escorxadors, fàbriques de productes per a l'alimentació animal, abocadors i qualsevol altra instal·lació on es mantinguin animals que puguin representar un risc epizootic.

2. Per al càlcul de la distància esmentada en l'apartat anterior s'ha de mesurar a partir del punt de l'edifici més a prop de les explotacions, els establiments o les instal·lacions respecte dels quals s'estableix aquesta distància, o si no hi ha explotacions, establiments o instal·lacions, des de les àrees a l'aire lliure on s'allotgen els animals que estan més a prop de la instal·lació respecte de la qual s'estableix aquesta distància.

3. Les condicions d'ubicació establertes s'apliquen, així mateix, a les ampliacions de superfície destinades al manteniment d'èquids que duguin a terme les explotacions que ja estiguin en funcionament en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

4. Les explotacions equines ubicades al voltant d'instal·lacions esportives equines i hipòdroms de caràcter permanent degudament inscrits en el Registre general d'explotacions ramaderes (REGA) de les Illes Balears, queden exemptes de complir les distàncies mínimes respecte de les explotacions equines limítrofes per poder inscriure's en el REGA, tot i que han de complir la resta d'obligacions de caràcter mediambiental,

sanitari i de benestar animal que els siguin aplicables i, específicament, han de disposar d'un programa sanitari comú i adequat al tipus de concentració equina.

5. El reglament que reguli el registre ramader de les Illes Balear ha de detallar els requisits generals i específics que han de complir aquest tipus d'instal·lacions.

Article 75

Races ramaderes a les Illes Balears

1. Les administracions públiques han de garantir una protecció especial de les races de bestiar autòctones, no només pel seu valor com a part del patrimoni genètic animal de les Illes Balears, sinó també perquè majoritàriament es crien en règim extensiu, amb els beneficis que aquest model aporta al manteniment de l'activitat ramadera, la gestió del territori i la conservació del medi rural.

2. Les administracions públiques competents en matèria ramadera, d'acord amb els principis generals que estableix aquesta Llei, han de fomentar el manteniment, la conservació i la millora de les races autòctones de les Illes Balears, i supervisar i controlar en l'àmbit territorial respecte les associacions oficialment reconegudes per a la gestió dels llibres genealògics amb les mesures de suport tècnic i econòmic adequades.

3. Les administracions públiques competents en matèria de ramaderia han de fomentar i impulsar sistemes d'identificació dels productes procedents de les diferents races autòctones de les Illes Balears amb l'objectiu de millorar-ne la comercialització i evitar el frau agroalimentari.

4. Així mateix, les administracions públiques han de garantir una protecció especial a les altres races ramaderes de les Illes Balears que hagin estat objecte de plans especials de selecció genètica en els darrers anys, amb l'objectiu de conservar i millorar els avenços racials obtinguts.

Article 76

Mesures per fer efectiu el caràcter estratègic de la ramaderia

Les administracions de les Illes Balears han de:

- a) Donar suport al sector per dur a terme estudis de costos i anàlisis de viabilitat de les explotacions.
- b) Donar suport als escorxadors de les Illes Balears, impulsant que en l'entorn es creï una vinculació efectiva entre producció, sacrifici i comercialització.
- c) Impulsar els distintius de qualitat que puguin emparar les produccions ramaderes de les Illes Balears.
- d) Treballar per un funcionament transparent dels mercats ramaders, impulsant llotges i fent el seguiment de l'evolució dels preus.
- e) Promoure que les polítiques agràries comunitària, estatal i autonòmica compensin els costos d'alimentació animal a les Illes Balears derivats de la insularitat, fins a assolir-ne l'equiparació efectiva amb els del conjunt de l'Estat.
- f) Donar suport i impulsar la innovació i modernització en els escorxadors de les Illes Balears per millorar les condicions de feina, el benestar animal i l'optimització dels processos de sacrifici.

Article 77

Aplicació de les normes que estableix el Reial decret 1086/2020, de 9 de desembre, pel qual es regulen i es flexibilitzen determinades condicions d'aplicació de les disposicions de la Unió Europea en matèria d'higiene de la producció i comercialització dels productes alimentaris i es regulen activitats excloses del seu àmbit d'aplicació

1. Les instal·lacions i construccions corresponents a petits escorxadors, tal com defineix el Reial decret 1086/2020, de 9 de desembre, pel qual es regulen i es flexibilitzen determinades condicions d'aplicació de les disposicions de la Unió Europea en matèria d'higiene de la producció i comercialització dels productes alimentaris i es regulen activitats excloses del seu àmbit d'aplicació, s'han de considerar un ús admès en la categoria de sol rústic comú, sens perjudici del compliment de les normatives sectorials corresponents, especialment les de caràcter ambiental, sanitari i ramader. En cap cas, aquestes instal·lacions no es poden situar a menys de 250 metres dels nuclis urbans residencials, sens perjudici del que disposi la normativa bàsica estatal, que prevaldrà en cas que estableixi una distància superior.

2. Les noves instal·lacions destinades al sacrifici de petites quantitats de carn d'aus de corral i de conills, definides d'acord amb el Reial decret 1086/2020, i també les seves sales de desfer i punts de comercialització, sempre que estiguin vinculats a una explotació agrària, es consideren un ús admès en sol rústic comú, sens perjudici del compliment de les normatives sectorials corresponents, especialment les de caràcter ambiental, sanitari i ramader.

3. Els promotors de les instal·lacions descrites en aquest article que siguin titulars d'una explotació agrària prioritària o singular i només processin els animals de l'explotació pròpia o d'explotacions agràries associades o socis, es poden acollir a les possibilitats d'exoneració de paràmetres que estableix aquesta Llei.

4. Les instal·lacions modulars desmuntables o mòbils destinades al sacrifici i la manipulació de la carn requereixen únicament la presentació d'una declaració responsable d'inici de l'activitat, sens perjudici de l'obtenció de les autoritzacions sectorials que corresponguin, especialment les de caràcter sanitari i ramader. Aquestes instal·lacions no computen als efectes d'edificabilitat ni d'ocupació.

5. Els establiments de manipulació de carn de caça que regula el Reial decret 1086/2020 es consideren un ús admès en sòl rústic quan el promotor sigui una explotació agrària preferent que disposi d'un vedat de caça que inclogui les espècies que s'hi manipularan i únicament processi les peces de caça de l'explotació agrària mateixa o les provinents d'altres explotacions agràries preferents associades, d'acord amb aquesta Llei, sens perjudici del compliment de les normatives sectorials corresponents, especialment les sanitàries i cinegètiques.

6. De manera excepcional, i amb la finalitat de millorar el control de les poblacions de cabra silvestre i reduir-ne els efectes negatius sobre la flora dels espais naturals de les Illes Balears, s'autoritza el subministrament directe de petites quantitats de carn fresca de caça major procedent de caprí silvestre a consumidors finals o a establiments de comerç a la menuda que la subministrin directament al consumidor final, d'acord amb el que estableix el Reial decret 1086/2020.

7. Als efectes de l'apartat anterior, cada illa de la comunitat autònoma es considera una unitat sanitària local de les mateixes característiques.

8. Les instal·lacions que es descriuen en els apartats 2, 4 i 5 no tenen la consideració d'indústries de productes alimentaris sempre que no superin una capacitat de processament d'1 UBM al dia.

CAPÍTOL VIII

Gestió i aprofitament forestal

Article 78

Concepte de terreny forestal

1. D'acord amb la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, s'entén per *terreny forestal* o *forest* qualsevol terreny en el qual vegeten espècies forestals arbòries, arbustives, de bardissa o herbàcies, siguin espontànies o procedeixin de sembra o plantació, que compleixin o puguin complir funcions ambientals, protectores, productores, culturals, paisatgístiques o recreatives. També tenen aquesta consideració:

- a) Els terrenys erms, els rocams i els arenys.
- b) Les construccions i infraestructures destinades al servei de la forest en què s'ubiquen.
- c) Els terrenys agrícoles abandonats que hagin adquirit signes inequívocs de la seva condició de forest.
- d) Qualsevol terreny que, sense complir les característiques descrites, s'adscriu a la finalitat de ser repoblat o transformat a l'ús forestal, de conformitat amb la normativa aplicable.
- e) Els enclavaments forestals en terrenys agrícoles amb una superfície mínima de 1.000 m².

2. Les forests, independentment de la titularitat, tenen una funció social rellevant, tant com a font de recursos naturals i suport d'activitats econòmiques com per la capacitat de proveir múltiples serveis ambientals, com ara la protecció del sòl i del cicle hidrològic, la fixació de carboni atmosfèric, el manteniment de la diversitat biològica i com a elements fonamentals de la connectivitat ecològica i del paisatge.

Article 79

Titularitat dels aprofitaments forestals

1. Per raó de la seva titularitat el sòl forestal pot ser públic —demanial o patrimonial— o privat.
2. El règim jurídic del sòl forestal —tant públic com privat— és el que estableix la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests. Pel que fa al sòl públic, també s'ha d'ajustar a la legislació patrimonial de la comunitat autònoma. Quant al sòl forestal demanial, l'Administració autonòmica pot establir, reglamentàriament, les activitats que, per la seva intensitat, perillositat o rendibilitat, requereixen l'autorització de l'Administració gestora.
3. Els propietaris de les finques rústiques i, si escau, els titulars de les explotacions agràries tenen el domini dels recursos i els aprofitaments forestals —fusters o no— presents a l'explotació o la finca, sens perjudici que es puguin cedir a tercers.

Article 80

Concepte i classes d'aprofitaments forestals

1. S'entén per *aprofitament forestal*, la utilització dels productes, recursos o serveis que generen els terrenys forestals fruit dels seus processos ecològics i silvícoles.

2. Els aprofitaments forestals, d'acord amb l'article 6.i) de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, són, segons la seva naturalesa i tipus:

- a) Productes fusters i llenyosos, que comprenen les activitats destinades a la tala, l'extracció, el maneig, el transport i l'ús dels recursos per a fusta dels boscos, com també l'ús de la biomassa forestal per produir energia o esmenes orgàniques per al sòl.
- b) Productes cinegètics, que comprenen l'aprofitament cinegètic d'espècies que es poden caçar d'acord amb la normativa específica.
- c) Altres aprofitaments forestals no fusters, o de recursos silvestres, que comprenen la cura, la tala, la collita, l'obtenció, la recol·lecció i l'ús d'espècies de fauna i flora silvestres, com ara caragols, plantes aromàtiques o medicinals, resines, escorces, càrritx, fulla de garballó, bova, espàrrecs, productes apícoles, pastures, fruits, bolets, tòfones i altres productes micològics o de naturalesa similar.

3. Als efectes de l'apartat 2.c), les espècies silvestres susceptibles d'aprofitament en els vedats de recursos silvestres són les que s'estableixin mitjançant una resolució del conseller competent en matèria de forests i que s'assignin en l'autorització corresponent.

4. L'aprofitament forestal de productes fusters i llenyosos per a ús domèstic és el que es du a terme en terreny forestal amb aprofitament directe del seu titular sempre que la quantitat sigui inferior a 10 m³ o a 20 esteris de llenya anuals. Aquest aprofitament requereix la presentació d'una declaració responsable davant l'Administració forestal, d'acord amb l'article 37.2.b) de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, la qual té una vigència indefinida. Els aprofitaments destinats a ús domèstic únicament es poden fer de les espècies forestals no protegides i mantenint la condició d'ús forestal del terreny on es practiqui.

Article 81

Règim jurídic dels aprofitaments forestals

1. Els aprofitaments forestals dels recursos fusters i llenyosos es regeixen per la legislació de forests i per les disposicions d'aquesta Llei que els siguin aplicables i, si s'escau, s'han de dur a terme d'acord amb els instruments de gestió forestal.

2. Els aprofitaments forestals no fusters ni llenyosos es regeixen per la legislació de forests i per les disposicions d'aquesta Llei, llevat dels aprofitaments cinegètics, que es regeixen per la legislació de caça.

Article 82

Requisits per a aprofitaments forestals

1. L'òrgan forestal de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de regular els aprofitaments de productes fusters i llenyosos i de recursos silvestres, de conformitat amb les condicions i les autoritzacions que preveu per als aprofitaments forestals la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests. Les tals de masses arbrades o de vegetació arbustiva per a les quals es disposi de la declaració responsable, la comunicació prèvia o l'autorització de l'Administració forestal de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, segons correspongui, no estan subjectes a llicència urbanística ni a comunicació prèvia al municipi.

2. Els aprofitaments fusters i llenyosos que excedeixin l'ús domèstic, que es regulen en l'article 80.4, requereixen l'autorització prèvia de l'Administració forestal autonòmica, excepte si els empara un instrument de gestió forestal. En absència d'aquest instrument, i en el cas que es prevegin actuacions successives, el titular de l'explotació agrària o de la finca pot sol·licitar l'aprovació d'un pla d'aprofitament forestal (PAF), que contingui una breu descripció silvícola de la massa forestal objecte de l'aprofitament, la quantitat d'arbres que es preveuen talar i un plànol de la localització.

3. L'aprofitament o la modificació substancial de la coberta vegetal silvestre, tant herbàcia com arbustiva, situada dins un terreny forestal requereix l'autorització de l'òrgan forestal. Tanmateix, per modificar una coberta vegetal, amb una amplada inferior a 5 metres i una superfície inferior a una hectàrea, ubicada a la vorera d'una paret que afecti una superfície forestal enclavada en terrenys agrícoles és suficient la presentació prèvia d'una declaració responsable.

4. Queden excloses de la llicència preceptiva o la comunicació prèvia municipal i de l'avaluació ambiental —de conformitat amb l'article 8.2 de la Llei 21/2013 d'avaluació ambiental— les que corresponguin a les actuacions d'establiment, millora i manteniment de les infraestructures de prevenció d'incendis forestals que preveuen el pla anual de prevenció, vigilància i extinció d'incendis forestals, els plans insulars i comarcals de defensa contra incendis forestals, i també les mesures d'autoprotecció que preveu l'article 89.

Article 83

Comerç legal de la fusta

1. L'Administració forestal, com a autoritat que vetlla pel complement de la legalitat en aquest àmbit sectorial per als propietaris i rematants forestals, ha de garantir el desplegament i la implantació correctes del Reglament (UE) 2023/1115 del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de maig de 2023, relatiu a la comercialització en el mercat de la Unió i a l'exportació des de la Unió de determinades matèries primeres i

productes associats a la desforestació i a la degradació forestal, mitjançant un pla regional de control de la legalitat del comerç de la fusta, que pot ser aprovat per una resolució conjunta dels consellers competents en matèria forestal i industrial.

2. En els procediments de contractació pública, l'Administració ha de vetllar pel compliment de la legalitat pel que fa als aspectes dels productes de la fusta, dels seus derivats, i també dels productes que puguin causar desforestació en l'àmbit internacional, fet que es pot acreditar amb una certificació forestal, entre d'altres mitjans.

Article 84

Aprofitaments forestals de caràcter tradicional

1. Es consideren aprofitaments forestals de caràcter tradicional els que garanteixen la persistència i la conservació adequada dels recursos forestals i que s'han practicat consuetudinàriament, com ara el carboneig, els forns de calç, les podes, les tales d'arbres, la utilització de pals o barres per als tancaments de les finques, l'aprofitament de recursos silvestres i altres de naturalesa anàloga.

2. Els aprofitaments forestals de caràcter tradicional i els instruments de gestió forestal sostenible aprovats per l'òrgan forestal de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears es consideren actuacions amb relació directa amb la gestió dels espais on es duen a terme als efectes del que estableix l'article 39.1 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental; per tant, no estan sotmesos a l'avaluació de repercuissions que preveu l'article esmentat.

Article 85

Societats o agrupacions de foment forestal

Els titulars d'explotacions agràries i forestals poden constituir agrupacions o societats d'aprofitaments forestals amb l'objectiu de gestionar-ne adequadament l'explotació, en els termes que, si s'escau, s'estableixin reglamentàriament. Poden tenir la consideració de comunitats de béns i es regulen pels mateixos ajuts i beneficis fiscals específics que en fomenten la gestió i el desenvolupament, d'acord amb la normativa fiscal i d'ajuts vigents.

Article 86

Planificació forestal

1. El Pla Forestal de les Illes Balears (PFIB) és el pla director que ha d'organitzar i regir la política forestal de les Illes Balears en matèria de forests i del sector forestal, d'acord amb les competències autonòmiques sobre els terrenys que tenen la condició legal de forest, segons el que estableix la normativa forestal estatal.

2. El PFIB s'ha de basar en els principis de gestió activa, prevenció d'incendis, aprofitament dels recursos forestals, conservació del sòl i viabilitat econòmica del sector forestal, d'acord amb els principis i criteris establerts per la normativa forestal bàsica i amb els plans o programes forestals estatals.

3. El PFIB ha de desplegar l'estratègia forestal i establir les prioritats de conservació, gestió, ordenació i millora del sector forestal mitjançant eixos d'actuació que programin mesures sobre els espais forestals i el sector forestal de la comunitat autònoma, que s'han d'implementar al llarg de tres períodes pressupostaris de la Unió Europea. El PFIB s'ha de renovar cada quinze anys, o en un termini inferior quan les circumstàncies ho aconsellin.

4. El contingut en matèria forestal dels plans d'ordenació dels recursos naturals (PORN), els plans rectors d'ús i gestió (PRUG) dels espais naturals protegits, els plans de gestió dels espais de la xarxa Natura 2000 i altres plans equivalents, i també de les revisions, ha de comptar preceptivament amb l'informe favorable de l'òrgan competent en matèria de forests de la Comunitat Autònoma.

Article 87

Instruments de gestió forestal sostenible

1. Els instruments de gestió forestal sostenible (IGFS) a les Illes Balears es defineixen com les eines de planificació forestal destinades a gestionar les forests, tant públiques com privades, de manera sostenible, i integren els aspectes econòmics, socials, ambientals i culturals. D'acord amb la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, els instruments de gestió forestal sostenible a les Illes Balears són:

- a) Els projectes d'ordenació forestal (POF), aplicables a les finques de més de 200 hectàrees forestals arbrades.
- b) Els projectes tècnics de gestió forestal (PTGF), aplicables a les finques de més de 25 hectàrees forestals sempre que no optin per un projecte d'ordenació forestal
- c) Els plans tècnics de gestió forestal simplificat (PTGFS), aplicables a les finques de menys de 25 i més de 2 hectàrees forestals.

2. Per executar adequadament els instruments de gestió forestal sostenible, els titulars de les finques o les explotacions agràries han de presentar a l'Administració forestal una declaració responsable de les actuacions silvícoles o els aprofitaments forestals inclosos en

l'instrument de gestió forestal sostenible aprovat que preveuen dur a terme durant l'any corresponent.

3. Les forests privades de més de 100 hectàrees de superfície de terreny forestal a Mallorca i més de 50 hectàrees a Menorca, Eivissa i Formentera, han de disposar obligatòriament d'un instrument de gestió forestal sostenible aprovat pel conseller competent en matèria forestal, en el termini que estableixi la legislació bàsica en matèria de forests.

4. Els instruments de gestió forestal sostenible s'han d'ajustar a les instruccions que l'Administració forestal autonòmica estableixi reglamentàriament. Mentre no es disposi d'aquestes instruccions, els IGFS han de preveure, com a mínim, els aspectes següents:

- a) Per als projectes d'ordenació forestal, el contingut que determinin les instruccions vigents per a l'ordenació forestal.
- b) Per als plans tècnics de gestió forestal i els plans tècnics de gestió forestal simplificats, el contingut mínim següent:

1r. Detall de la situació legal, administrativa i ambiental.

2n. Descripció de la finca i dels recursos forestals.

3r. Definició dels objectius.

4t. Descripció de les actuacions i la programació.

5è. Mesures complementàries de millora ambiental, prevenció de plagues, defensa contra incendis forestals i mesures de seguiment i avaluació dels impactes.

6è. Directrius per a l'adaptació dels boscs als efectes del canvi climàtic que tinguin en compte la prevenció de riscos associats i l'augment de la biodiversitat.

7è. Mesures relatives a la gestió agroramadera de la finca, per la seva contribució a la gestió forestal i a l'estat de conservació.

8è. Sistema de seguiment i avaluació del pla.

Els instruments de gestió forestal sostenible han de tenir en compte la gestió agroramadera de la finca, atès que incideixen de manera clara en la gestió forestal i en l'estat de conservació de les forests, especialment pel que fa a la prevenció d'incendis, l'estructura del bosc, el manteniment de les infraestructures associades (parets seques, punts d'aigua) i, sobretot, la diversitat estructural i horitzontal de les forests, aspecte clau per a la resiliència dels boscs davant les adversitats climàtiques.

5. L'aprovació dels instruments de gestió forestal sostenible és competència de l'Administració forestal, i la tramitació s'ha de resoldre en un termini màxim de tres mesos per als projectes d'ordenació de forests i els plans tècnics de gestió, dos mesos per als projectes tècnics de gestió de forests simplificats, i un mes per a la resta d'aprofitaments forestals fusters o llenyosos.

6. L'Administració pública competent en matèria forestal ha d'impulsar tècnicament i econòmicament l'ordenació forestal. A aquest efecte, pot aprovar, mitjançant una ordre del conseller competent en la matèria, orientacions o models tipus de gestió forestal sostenible que donin suport als gestors forestals en l'assignació dels objectius de conservació, prevenció i gestió i en la planificació i l'execució de les actuacions silvícoles i els aprofitaments forestals.

De conformitat amb l'article 32.4 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, les finques de fins a dues hectàrees de superfície forestal en què la persona titular dugui a terme un aprofitament forestal que segueixi les orientacions o models aprovats de gestió forestal sostenible i es comprometi a seguir-los durant el període de temps que s'estableixi, que en cap cas no pot superar els deu anys, es consideraran adherides a aquests instruments i tindran la consideració de forests ordenades durant aquest mateix període. L'Administració forestal ha d'aprovar l'adhesió havent elaborat prèviament un informe tècnic que confirmi que l'aprofitament executat s'ha ajustat a les orientacions o models de gestió forestal.

Article 88

Planificació de la defensa contra incendis forestals

1. El Pla General contra Incendis Forestals de les Illes Balears (PGIF) té per objecte establir les mesures de protecció contra els incendis forestals a les Illes Balears, d'acord amb les competències autonòmiques en matèria de gestió d'incendis forestals. Aquest Pla és el principal instrument de referència per informar els plans anuals per a la seva prevenció, vigilància i extinció, de conformitat amb l'article 3 del Reial decret 716/2025, de 26 d'agost, pel qual s'estableixen les directrius i els criteris comuns dels plans anuals per a la prevenció, la vigilància i l'extinció d'incendis forestals. El PGIF s'ha de renovar cada deu anys i es pot prorrogar per un període màxim de cinc anys.

2. Davant el risc general d'incendis forestals i a proposta de la conselleria competent en matèria de forests, el Consell de Govern ha d'aprovar el pla anual de prevenció, vigilància i extinció d'incendis forestals, el qual ha d'incorporar totes les actuacions que s'han de dur a terme i abastar tot el territori de la comunitat autònoma, de conformitat amb les directrius i els criteris comuns dels plans anuals per a la prevenció, vigilància i extinció d'incendis forestals, aprovats pel Reial decret 716/2025.

El PGIF establirà les zones d'alt risc d'incendis forestals (ZAR) i delimitarà les àrees en què la freqüència o virulència dels incendis forestals i la importància dels valors amenaçats requereixin mesures de protecció especials contra els incendis. L'elaboració dels plans anuals ha de

prendre com a referència les ZAR de les Illes Balears que s'estableixen en el IV Pla de Defensa contra Incendis Forestals de les Illes Balears, aprovat pel Reial decret 22/2015, o en la norma que el revisi i l'actualitzi. No obstant això, amb l'informe tècnic previ de l'Administració forestal, el conseller competent en matèria de forests pot aprovar anualment la inclusió de modificacions o actualitzacions, generals o parcials, respecte de les ZAR.

3. Tant el Pla General contra Incendis Forestals de les Illes Balears com els plans anuals de prevenció, vigilància i extinció d'incendis forestals, es consideren plans amb incidència en l'ordenació del territori d'acord amb la normativa aplicable, i tenen el caràcter d'instrument d'ordenació preferent per al conjunt de les polítiques territorials.

4. D'acord amb l'article 21.4 de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, la determinació de les ZAR delimita en cada moment les àrees de prevenció de risc d'incendis que preveu la regulació territorial i urbanística.

Així mateix, d'acord amb el punt 3.3.3.2 de la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, aprovada pel Reial decret 893/2013, de 15 de novembre, els plànols amb la determinació de les ZAR s'han d'incloure com a annex en el pla autonòmic de protecció civil d'emergència per incendis forestals. Les mesures o actuacions previstes en el desplegament dels plans anuals de prevenció, vigilància i extinció d'incendis forestals tenen la consideració de projectes que tenen per objecte la protecció civil en casos d'emergència.

Article 89

Mesures de seguretat i defensa de les forests en zones d'interfície urbanoforestal

1. Es considera interfície urbanoforestal (IUF) l'entorn de nuclis de població, edificacions o instal·lacions situades en terreny forestal o en zones del voltant o limítrofes.

2. Els nuclis de població, les edificacions i les instal·lacions han d'adoptar, en les seves zones d'interfície urbanoforestal, mesures de prevenció d'incendis forestals que evitin la generació i la propagació d'incendis, estableixin espais de seguretat i facilitin les tasques necessàries per a l'extinció. Els instruments de planejament urbanístic i de planificació forestal han de fixar les normes específiques de seguretat i defensa de les forests a les zones d'interfície urbanoforestal, sens perjudici de la normativa de protecció civil relativa a l'autoprotecció.

3. En el cas dels habitatges unifamiliars, nuclis rurals o urbanitzacions amb zones d'interfície urbanoforestal, s'ha d'executar i mantenir una franja exterior perimetral de seguretat de 30 metres d'amplada com a mínim, lliure d'acumulacions de combustible vegetal, amb desbrossament selectiu, aclarides i podes de la massa arbòria que interrompin la continuïtat vertical i horitzontal de la vegetació.

Els propietaris d'habitatges unifamiliars situats en terrenys forestals o limítrofs a terrenys forestals han de mantenir, a les zones d'alt risc d'incendi forestal, franges longitudinals de seguretat de 10 metres d'amplada com a mínim a cada costat dels vials d'accés, amb actuacions preventives per al control del combustible vegetal.

L'Administració forestal ha de determinar les característiques específiques d'aquestes franges de seguretat i ha d'establir models tipus per executar-les en habitatges, nuclis rurals o urbanitzacions confrontants o dins terreny rústic. La gestió del combustible forestal en aquestes franges de seguretat la poden dur a terme directament els seus titulars amb una simple comunicació prèvia a l'Administració forestal d'adhesió al model tipus que sigui d'aplicació.

4. Els propietaris o titulars de les instal·lacions, estructures o immobles no residencials situats a zones d'alt risc d'incendi forestal amb interfície urbanoforestal han d'executar les mesures de prevenció d'incendis forestals que s'estableixen en l'apartat 3.

5. Amb l'objectiu de preservar la seguretat dels nuclis de població, les edificacions i les instal·lacions davant del risc d'incendis forestals, els ajuntaments poden executar subsidiàriament les actuacions que es preveuen en l'apartat 3. L'execució d'aquestes actuacions s'ha de requerir prèviament a cada entitat propietària responsable de la seva execució mitjançant procediment administratiu. Si transcorre el termini d'execució voluntària, d'un màxim d'un any, sense que s'hagin aplicat les mesures de prevenció exigibles, l'ajuntament podrà executar-les subsidiàriament, i repercutir-ne el cost total a la persona propietària que correspongui.

Per al cobrament a cada entitat propietària afectada de les despeses derivades d'aquestes intervencions subsidiàries preventives, els ajuntaments poden comptar amb el suport i la gestió delegada de l'Agència Tributària de les Illes Balears.

6. Els ajuntaments poden contractar els serveis externs necessaris per executar les actuacions preventives que prevegin dur a terme amb caràcter subsidiari. A aquests efectes, poden agrupar-se o establir els mecanismes de col·laboració que es considerin necessaris amb la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

7. Els planejaments urbanístics municipals han d'incloure, en les seves previsions, les mesures preventives i d'autoprotecció necessàries davant el risc d'incendis forestals.

Article 90**Restauració de zones forestals incendiades o afectades per altres desastres naturals**

1. L'Administració forestal té la facultat de restaurar els danys ocasionats per incendis forestals o altres desastres naturals, quan sigui necessari per qüestions de seguretat, dimensió de la superfície afectada, riscos greus per processos erosius o impacte ambiental o paisatgístic, dins terrenys públics o privats.
2. L'Administració forestal ha d'elaborar un pla de restauració forestal de les superfícies afectades pels successos que s'assenyalen en l'apartat 1, que prevegi els treballs de recuperació ambiental, les mesures necessàries per regenerar les masses forestals danyades, inclosa la possible retirada d'arbrat cremat, malalt o caigut, la protecció del sòl, les accions de millora paisatgística i l'assumpció dels costos econòmics dels treballs. Els treballs, les mesures i les accions que prevegi el projecte tenen la consideració d'utilitat pública, interès general i urgència, consideració que mantenen durant el període que estableixi el pla, amb una duració màxima de tres anys.
3. L'Administració pública competent en matèria forestal ha de garantir l'audiència dels propietaris dels terrenys inclosos en un pla de restauració forestal i els ha de notificar tots els actes administratius que els afectin. Els titulars afectats poden expressar el compromís de fer els treballs prevists amb els mitjans propis o amb uns altres de caràcter privat, o bé formalitzar un escrit d'acceptació i adhesió al pla de restauració. Si en el termini d'un mes comptador des de l'aprovació del pla no s'ha pogut establir contacte fefaentment amb els propietaris afectats, o si en el termini atorgat a aquest efecte no s'ha rebut el compromís d'acceptació del pla o d'execució dels treballs prevists en els seus terrenys, l'Administració forestal, prèvia publicació de la resolució corresponent del conseller competent en matèria forestal en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, pot començar els treballs sobre el vol vegetal de les superfícies particulars afectades, amb l'objectiu de dur-hi a terme les actuacions urgents i prioritàries que estableixi el pla de restauració forestal.
4. L'Administració autonòmica no pot autoritzar excepcions a la prohibició de canvi d'ús dels terrenys forestals incendiats, sens perjudici de les que estableix l'article 50 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests.

Article 91**Gestió del patrimoni forestal**

1. Correspon a les administracions públiques propietàries de les forests públiques, com a entitats gestores, elaborar i desenvolupar els instruments de gestió forestal sostenible del domini públic forestal de conformitat amb l'article 87 d'aquesta Llei. La gestió d'aquestes forests es pot fer de manera directa, per mitjà dels organismes públics instrumentals o mitjançant fórmules de gestió indirecta.
2. L'Administració forestal pot establir acords de col·laboració amb els titulars de les forests públiques per dur a terme, de manera conjunta, la planificació, la gestió, la conservació i la millora dels terrenys forestals.
3. En situacions d'emergència, en desenvolupament d'actuacions de prevenció d'incendis forestals o de necessitat de restauració urgent, l'Administració forestal pot dur a terme treballs forestals dins de forests públiques i privades, sempre que aquestes actuacions siguin declarades d'interès general, les forests disposin d'un conveni forestal o ambiental vigent o l'administració gestora autoritzi expressament l'Administració forestal. Tenen la consideració d'interès general les actuacions que prevegin el Pla Forestal de les Illes Balears, els plans de restauració forestal, el Pla General de Defensa contra els Incendis Forestals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els plans insulars, comarcals o anuals que els despleguin.
4. De conformitat amb l'article 25.1 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, s'estableix que el dret d'adquisició preferent de la comunitat autònoma en les transmissions oneroses de finques forestals, s'aplica quan aquestes finques siguin confrontants o estiguin enclavades en forests públiques, sempre que tinguin una superfície forestal mínima de mitja hectàrea.

Article 92**Recuperacions de cultius**

1. Es considera recuperació de cultiu l'eliminació de la vegetació forestal nascuda espontàniament fa menys de trenta anys a les parcel·les de cultiu agrícola, amb l'objectiu de mantenir-les en bones condicions per al conreu.
2. Sens perjudici de l'article 40 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, als efectes de l'article 78.1.c) d'aquesta Llei, i només pel que fa a la recuperació del cultiu, tenen la consideració de forest únicament els terrenys agrícoles abandonats durant més de trenta anys, sempre que presentin signes inequívocs d'estat forestal a la major part de la superfície. Els terrenys amb marjades de més de trenta anys d'antiguitat poden recuperar l'ús agrícola de manera permanent, sempre que la major part dels marges estigui en bon estat de conservació i es garanteixi un cultiu agrari efectiu de les marjades afectades durant, com a mínim, els cinc primers anys comptadors a partir de la presentació de la declaració responsable davant l'Administració forestal. També poden ser objecte de recuperació de cultius els terrenys amb una superfície no inferior a 5.000m² que hagin estat abandonats més de trenta anys però que comptin amb una densitat d'oliveres i/o garrovers vius superior a seixanta exemplars per hectàrea.

En cap cas es permetran cultius d'espècies ornamentals o de jardineria en els terrenys recuperats.

3. Per a les activitats que preveuen els apartats 1 i 2, el titular dels terrenys o de l'explotació agrària ha de presentar a l'Administració pública competent en matèria forestal una declaració responsable en la qual garanteixi el manteniment de les marjades afectades, la conservació dels hàbitats i les espècies catalogades com a amenaçades i l'ús agrícola dels terrenys afectats durant almenys cinc anys a partir de la presentació de la declaració responsable. Per a les recuperacions de cultius incloses dins un instrument de gestió forestal aprovat, no és necessari presentar la declaració responsable.

4. Les actuacions previstes en els apartats 1 i 2 que es duuguin a terme en zones de la Xarxa Natura 2000, tenen la consideració d'actuacions de relació directa amb la gestió del lloc, i no els és aplicable l'avaluació de repercussions que preveu l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental, sens perjudici de la normativa ambiental aplicable, especialment la que estableixen la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, i el Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

5. Tindran la consideració de projectes de prevenció d'incendis forestals les recuperacions de cultiu situades en terrenys forestals o en terrenys que hi siguin confrontants que tinguin la consideració de zones d'alt risc d'incendis forestals. En aquest cas, si escau, se'ls aplicarà el que estableix l'article 8.2 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

6. A les recuperacions de cultius de menys de 5 hectàrees que requereixin avaluació ambiental simplificada no se'ls aplica cap taxa per la tramitació

Article 93

La biomassa vegetal com a recurs per a la generació d'energia renovable i l'elaboració d'esmenes orgàniques per als sòls

1. La biomassa vegetal no té la consideració de residu quan es destina a la producció d'energia renovable, a l'elaboració d'esmenes orgàniques o a sistemes de protecció per als sòls, d'acord amb la normativa en vigor.

2. Les administracions públiques han de promoure la utilització de biomassa vegetal com a font d'energia, atès el seu paper multifuncional en la reducció de la dependència externa dels combustibles fòssils, l'adaptació i la mitigació dels efectes adversos del canvi climàtic, el foment de l'economia, la reducció dels costos energètics, l'aprofitament dels recursos vegetals disponibles, la generació de valor per al sector agrari i forestal, la prevenció dels incendis forestals i la conservació dels espais naturals.

3. Es consideren combustibles obtinguts a partir de biomassa vegetal els productes següents: llenyes, estelles, pèl·lets, palles, pinyol d'oliva, closques de fruits secs i carbó vegetal, entre d'altres.

4. L'aprofitament de la biomassa vegetal procedent de la silvicultura es considera un ús forestal tradicional; s'ha de dur a terme seguint criteris de gestió forestal activa i d'aprofitament eficient de recursos, i la seva regulació ha de garantir la conservació de la biodiversitat i l'estabilitat dels sòls i afavorir el desenvolupament dels cicles ecològics i la valoració integral de les forests en els seus usos i aprofitaments.

5. La integració de la producció d'energia renovable provinent de la biomassa vegetal a les explotacions agràries amb la finalitat que siguin més rendibles i que l'energia que s'hi produeixi sigui un complement econòmic de l'activitat de l'explotació, pot ser regulada reglamentàriament.

6. Les administracions públiques han de promoure polítiques relacionades amb l'eficiència energètica i l'aprofitament de la biomassa d'origen vegetal, incloent-hi els processos del tractament de la biomassa i la instal·lació de calderes de biomassa, tant industrials com domèstiques, incloses les que utilitzen piròlisi per obtenir biocarbó i generar energia.

Article 94

Usos admesos en la gestió de la biomassa

1. Les activitats relacionades amb l'obtenció i la gestió de la biomassa vegetal, en especial la procedent de la silvicultura, inclosos els punts de biomassa vegetal, que regula l'article següent, com també el desembosc —ja sigui per mitjà de camins, pistes forestals o vies de treta—, l'apilament, l'emmagatzematge, l'estellament, l'embalatge i la trituració, tenen la consideració d'ús admès en qualsevol tipus de sòl rústic, ja que són activitats relacionades amb la destinació o la naturalesa de les finques segons la definició de l'article 7.1.d) d'aquesta Llei i l'article 21 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears, sempre que tota la biomassa vegetal provingui del territori de les Illes Balears.

2. Així mateix, les activitats que preveu l'apartat 1, en especial les relacionades amb la biomassa vegetal procedent de la silvicultura, tenint en compte que es consideren actuacions de prevenció i extinció d'incendis forestals i compleixen la funció de protecció integral de l'ecosistema, tenen la consideració d'usos que s'han de fomentar en els instruments d'ordenació territorial, urbanística i ambiental.

Article 95**Els gestors de la biomassa vegetal**

1. Es considera un gestor de biomassa vegetal l'agent que participa en la cadena de valor de la biomassa vegetal, aplicant criteris d'eficiència en l'aprofitament, la gestió i la valorització de la biomassa, mitjançant la pràctica d'almenys dues de les activitats següents: enginyeria, treballs d'aprofitament, extracció, recol·lecció, emmagatzematge o valorització material de la biomassa vegetal.

2. Es distingeixen dues categories de gestors de biomassa vegetal:

a) Gestors de biomassa vegetal pròpia: titulars d'una explotació agrària de la qual prové la biomassa vegetal que gestionen o cooperatives agràries o societats agràries de transformació que gestionen biomassa vegetal procedent de les explotacions agràries dels seus socis.

b) Gestor de biomassa vegetal aliena: persones físiques o jurídiques que, essent o no titulars d'una explotació agrària, gestionen biomassa vegetal procedent d'altres explotacions agràries, de finques rústiques públiques o privades o espais urbans privats de tercers.

3. Les activitats que duen a terme els gestors de biomassa vegetal que es defineixen en l'apartat 2.a) tenen la consideració d'activitat agrària. En el cas de les explotacions agràries preferents, poden manipular també biomassa procedent d'altres explotacions agràries preferents amb les quals estiguin integrades en una agrupació d'explotacions preferents d'acord amb l'article 7.1.n).

4. L'Administració competent en matèria forestal, en coordinació i col·laboració amb les administracions agràries insulars, ha de mantenir un registre de gestors de biomassa vegetal. Els agents gestors de biomassa, per poder operar com a tals, s'han d'inscriure en aquest registre mitjançant una declaració responsable en la qual indiquin quines de les activitats que recull l'apartat anterior duen a terme. La inscripció en aquest registre constitueix un requisit previ per a la instal·lació de qualsevol dels tipus de punts de gestió de biomassa vegetal.

Article 96**Punts de gestió de biomassa vegetal (PBV)**

1. Es consideren punts de gestió de biomassa vegetal (PBV) els llocs o terrenys que facin servir els gestors de biomassa per a la recollida, l'emmagatzematge i la possible valorització material de la biomassa vegetal. No es consideren PBV les activitats consistents en el desenvolupament normal de treballs forestals d'acord amb un instrument de gestió forestal sostenible, un pla d'aprofitament forestal o una autorització d'aprofitament forestal, ni tampoc els espais d'emmagatzematge temporals generats pels treballs agrícoles derivats del desenvolupament normal d'una explotació agrària o forestal.

2. Els PBV poden destinar-se a la generació de combustible energètic, a la producció de material de compostatge per a esmenes orgàniques per millorar o protegir el sòl i també a la producció de fusta.

3. Es distingeixen dos tipus de PBV, segons qui els gestiona: PBV pròpia i PBV aliena.

4. Els PBV pròpia són els que gestionen els gestors que es defineixen en l'apartat 2.a) de l'article anterior. Tenen la consideració d'activitat agrària i es regeixen pel que estableix l'article següent. Els PBV aliena són els que gestionen els gestors que es defineixen en l'apartat 2.b) de l'article anterior. Es regeixen per la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, tenint en compte que es tracta d'un ús admès en sol rústic. En aquest segon cas, es requereix, a més, un informe favorable de l'Administració forestal autonòmica i/o de l'Administració agrària competent a cada illa, segons l'origen de la matèria prima que es gestiona. Si la totalitat o part del producte resultant es destina a esmenes per als sòls, també es requereix l'informe favorable de l'Administració agrària insular corresponent. L'Administració que atorgui el títol habilitant de l'activitat del PBV ha de comunicar aquesta concessió a les administracions agràries i forestals.

5. Els PBV pròpia s'han d'ubicar dins l'explotació agrària d'on provingui la biomassa vegetal o, en el cas de cooperatives agràries o societats agràries de transformació, en terrenys vinculats a l'entitat o a alguna de les explotacions agràries dels seus socis, preferentment a més de 50 m del terreny forestal, i s'han d'adoptar mesures de prevenció per evitar la continuïtat de la biomassa recollida amb la vegetació forestal adjacent al PBV, si n'és el cas. Les instal·lacions i edificacions necessàries per al desenvolupament de l'activitat es regeixen per aquesta Llei.

6. Els PBV aliena es poden ubicar fora dels terrenys d'on prové la biomassa vegetal. Les condicions i els paràmetres de les instal·lacions i les edificacions necessàries per al desenvolupament de l'activitat es regeixen per la normativa urbanística general. La condició d'ús admès només es manté quan la biomassa que processen té l'origen a les Illes Balears.

Article 97**Autorització dels PBV**

1. Per instal·lar un PBV pròpia, s'ha de presentar a l'Administració forestal autonòmica una declaració responsable en els termes i amb els

efectes que preveu la legislació general de règim jurídic i del procediment administratiu aplicable a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

En el cas que estigui previst en un instrument de gestió forestal sostenible, la instal·lació del PBV pròpia s'ha d'incloure en la declaració responsable anual d'actuacions silvícoles o d'aprofitaments forestals que preveu l'instrument de gestió forestal sostenible aprovat.

L'Administració forestal autònoma ha de comunicar les declaracions que s'hagin tramitat a l'ajuntament i al consell on s'ubiqui el PBV.

2. Juntament amb la declaració responsable, s'ha de presentar la documentació o la informació següent:

- a) Descripció de les instal·lacions, que ha d'incloure la ubicació identificada amb les coordenades geogràfiques, les característiques tècniques i l'origen i les quantitats estimades de biomassa que es preveu recollir.
- b) Descripció de les activitats de valorització de biomassa que s'han de dur a terme, amb indicació de la superfície que s'utilitzarà per a cada tipus d'operació, el tipus de maquinària i la capacitat màxima de tractament de la instal·lació.
- c) Mesures de prevenció i autoprotecció contra incendis per a tota la instal·lació i, si escau, en relació amb la massa forestal o les construccions adjacents.
- d) Mitjans adequats de lluita contra incendis segons la ubicació del PBV.
- e) Si escau, mesures de prevenció dels riscos derivats de les actuacions de trituració de la biomassa agroforestal.
- f) En el cas de recollida de biomassa forestal, si es disposa d'un instrument de gestió forestal sostenible, la declaració anual d'actuacions silvícoles o d'aprofitaments forestals que preveu l'IGFS; si no se'n disposa, l'autorització o la declaració d'aprofitament forestal que empari la tala de la biomassa forestal que s'ha de gestionar al PBV.
- g) Declaració de no afectació de valors protegits específicament per la legislació ambiental.
- h) Assegurança de responsabilitat civil que cobreixi possibles danys a tercers.

3. En el cas dels PBV aliena, la documentació o informació relacionada en l'apartat anterior també ha de constar en l'expedient d'autorització corresponent que es tramiti d'acord amb la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears.

4. La durada inicial de la vigència de la declaració responsable que permet l'activitat d'un PBV pròpia és de dos anys, prorrogable indefinidament per períodes iguals mentre es mantinguin les condicions recollides en la declaració inicial. Per prorrogar-ne la vigència, el titular del PBV ha de presentar, abans que acabi el període, una declaració responsable en què, si escau, actualitzi la documentació i la informació que es descriu en l'apartat 2, amb la finalitat que l'Administració pugui confirmar que es mantenen les condicions d'explotació, o bé que els canvis s'ajusten a les disposicions d'aquesta Llei.

5. Quan el PBV estigui previst en un instrument de gestió forestal sostenible, la vigència és de la mateixa durada que la que s'estableix en el pla de gestió, sempre que es presenti, anualment, la declaració responsable d'actuacions silvícoles o d'aprofitament forestal que inclouen els instruments de gestió forestal sostenible aprovats.

6. Tots els gestors de biomassa han de restituir el terreny utilitzat com a PBV al seu estat original, a càrrec seu, en un termini màxim de sis mesos des que acabi l'activitat. Aquest cessament s'ha de comunicar a la conselleria competent en matèria forestal o agrària, segons el cas. Si el gestor no du a terme aquesta restitució, ho pot fer l'Administració subsidiàriament, a càrrec de l'explotador. Si s'han construït edificacions, s'han de destinar a altres usos agraris o bé s'han de desmuntar.

7. Els PBV que gestionin biomassa provinent de la silvicultura situats a les zones de la Xarxa Natura 2000 tenen la consideració d'actuacions de relació directa amb la gestió del lloc, i no els és aplicable l'avaluació de repercussions que preveu l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental.

8. Els PBV han de complir els requisits de les normatives sectorials específiques que els puguin afectar en cas d'elaborar productes que hi estiguin sotmesos, com ara, per exemple, el carbó vegetal o el compost per a esmenes del sòl.

Article 98

Silvopastoralisme

1. Les administracions públiques han de promoure la utilització de ramats per al control de la vegetació i la reducció del combustible forestal en terrenys forestals, faixes de prevenció d'incendis forestals, torrents, aiguamolls, explotacions agràries en general i qualsevol altre espai anàleg en sòl rústic que ho necessiti, amb la finalitat de conservar el territori, el paisatge i els ecosistemes.

2. Per al control de la vegetació i la reducció del combustible forestal que preveu l'apartat 1, s'ha de fomentar la utilització de races autòctones de les Illes Balears i, de manera anàloga, també es pot utilitzar la varietat ancestral de cabra salvatge mallorquina en l'àmbit cinegètic, amb la finalitat de procurar-ne la conservació.

3. Els instruments de planificació ambiental i els de gestió forestal sostenible han de preveure l'ús de les tècniques del silvopastoralisme de manera preferent, sempre que es garanteixi la protecció de les espècies protegides.

4. El silvopastoralisme no ha de comportar cap minva de la protecció, el benestar o la sanitat del ramat.

Article 99

Recerca i innovació forestals

1. La conselleria competent en matèria forestal ha de promoure i fomentar activitats de recerca científica i innovació tecnològica en matèria forestal, amb mitjans propis o mitjançant acords de col·laboració amb altres entitats o institucions públiques que actuïn en l'àmbit de la recerca i el desenvolupament tecnològic.

2. L'Administració forestal autonòmica, per mitjà del Centre Forestal de les Illes Balears (CEFOR), ha de dur a terme les actuacions necessàries per a l'establiment i la conservació del banc de material forestal de reproducció (MFR); la producció de planta forestal; la prestació de serveis de formació i suport a l'educació; la recerca, la innovació, l'experimentació i la sensibilització en matèria competencial de l'Administració forestal, a més dels objectius que recull la disposició addicional cinquena de la Llei 1/2023, de 7 de febrer, per la qual es modifica la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).

3. El CEFOR, per al compliment eficaç de les seves funcions, ha de comptar amb els mitjans personals i materials de l'Institut Balear de la Natura (IBANAT).

Article 100

Informació forestal autonòmica

1. La Conselleria competent en matèria forestal és l'encarregada d'elaborar i recopilar la informació forestal de la comunitat autònoma amb la finalitat d'establir i publicar l'estadística oficial de referència. A aquests efectes, és l'encarregada de proporcionar la informació forestal al ministeri competent, en compliment de l'article 28.2 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests.

2. L'Administració forestal ha de mantenir un observatori forestal autonòmic com a sistema integrat per a la recollida, el tractament, l'edició i el subministrament d'informació, coneixement i estadístiques forestals d'interès per al sector forestal.

3. Als efectes de l'article 48.6 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, la conselleria competent en matèria forestal és l'encarregada d'establir la informació oficial sobre el risc d'incendi forestal de manera zonificada i insularitzada, a l'efecte d'establir les limitacions en la regulació de l'ús del foc i altres mesures preventives que siguin necessàries.

Article 101

Conscienciació sobre el risc d'incendi i capacitat forestal

1. Amb la finalitat de fomentar la conscienciació sobre el risc d'incendi forestal en els entorns vulnerables i divulgar els valors i la transcendència social dels espais forestals, els seus recursos naturals, els productes renovables i els beneficis derivats de la gestió activa dels espais forestals, l'Administració forestal autonòmica ha de fomentar la sensibilització i la divulgació de les bones pràctiques de gestió forestal entre la ciutadania, en especial a les escoles i entre els col·lectius i les entitats vinculats al sector forestal. En aquest sentit, per implementar i desenvolupar aquestes bones pràctiques per mitjà de Xarxa Forestal, s'ha de disposar dels mitjans personals i materials de l'Institut Balear de la Naturalesa (IBANAT).

2. L'Administració forestal ha de promoure iniciatives que afavoreixin la participació dels propietaris, gestors forestals, professionals del sector i altres persones afectades en la definició de les mesures de prevenció d'incendis, gestió forestal i aprofitament dels recursos forestals.

3. Amb l'objectiu d'impulsar la professionalització del sector forestal i de fomentar la creació dels llocs de feina vinculats a la gestió, l'aprofitament i la transformació dels recursos forestals, l'Administració autonòmica pot finançar programes o centres formatius especialitzats i subscriure acords de col·laboració amb aquests centres.

Article 102

Externalitats ambientals dels terrenys forestals

1. L'Administració competent en matèria forestal ha de fomentar mecanismes que incentivin els propietaris i els gestors dels espais forestals a aplicar pràctiques silvícoles que potenciïn les externalitats positives de les finques, mitjançant subvencions, inversions directes, contractes o convenis. Amb aquesta finalitat es pot recórrer al finançament procedent de l'impost de turisme sostenible, els recursos disponibles en els ajuts vinculats a la política agrària comuna o els fons de compensació específics que es creïn tant per finançar aquests incentius com per compensar els serveis ambientals que els espais forestals generen per a la ciutadania en general i per al sector turístic en particular.

2. Es reconeix la contribució essencial dels espais forestals en la prevenció d'incendis, la gestió activa del territori i l'aprofitament dels recursos forestals, mitjançant la fixació de carboni atmosfèric, la valorització energètica de la biomassa forestal o la generació de productes i serveis que generin activitat econòmica i renda per al sector forestal. En aquest context, les actuacions de prevenció d'incendis forestals i la silvicultura orientada a prevenir i reduir els efectes de la sequera, les altes temperatures, les plagues i altres adversitats climàtiques tenen un paper prioritari en les polítiques forestals de les Illes Balears.

Article 103

Reserves i vedats de recursos silvestres

1. Es creen, en l'àmbit de les Illes Balears, les reserves i els vedats de recursos silvestres, que inclouen, o poden incloure, les espècies de fauna i flora a què es refereix l'article 80.2.c) com a eina de gestió, conservació i manteniment dels diferents tipus d'aprofitaments o recursos silvestres a les explotacions i les finques rústiques.

2. La declaració d'una reserva o un vedat de recursos silvestres no té caràcter obligatori ni comporta cap variació del règim de propietat del recurs.

3. A les reserves de recursos silvestres queda suprimit amb caràcter permanent qualsevol tipus d'aprofitament dels recursos silvestres, excepte si l'autoritza l'Administració forestal per motius d'interès públic, degudament acreditat.

4. El titular d'un vedat de recursos silvestres pot destinar-lo a un ús recreatiu, amb finalitat lucrativa o no, i arrendar-lo o percebre una contraprestació per l'accés o la recol·lecció dels recursos.

5. Els vedats i les reserves de recursos silvestres han de tenir, com a mínim, una superfície forestal igual a la unitat mínima forestal que s'estableix en l'article 127.

6. Els vedats, reserves i refugis de caça i pesca fluvial es regularan per normativa sectorial de caça corresponent.

Article 104

Procediment per a la declaració de reserves i vedats de recursos silvestres

1. El procediment de declaració de reserves i vedats de recursos silvestres s'ha d'ajustar als tràmits següents:

a) Iniciació a sol·licitud del titular de l'aprofitament dels recursos silvestres, que ha d'acreditar la titularitat de l'explotació agrària o de la finca. Quan el vedat inclogui diverses explotacions agràries o finques de més d'un propietari o titulars de drets sobre aquestes, s'haurà d'acreditar la propietat de totes elles i/o la titularitat dels drets, i es delegarà la representació dels interessats en un sol titular del vedat a crear. Ha d'acompanyar la sol·licitud la documentació següent:

1r. Plànol d'ubicació, amb indicació del polígon i la parcel·la cadastral.

2n. Memòria o instrument de gestió forestal sostenible aprovat, amb indicació dels aprofitaments objecte de reserva o vedat, i en el cas del vedat, de les quantitats estimades de recol·lecció, les bones pràctiques que es preveu aplicar i altres previsions de gestió i conservació. Aquest document ha d'estar elaborat per un tècnic competent.

b) Instrucció de l'Administració pública competent en matèria forestal i d'espècies protegides, encaminada a l'estudi de la documentació presentada, l'emissió dels informes que corresponguin, i també sobre el compliment de la normativa que preveu l'article següent i de les bones pràctiques que preveu aquest article, amb l'atorgament del tràmit d'audiència a la persona interessada.

c) Declaració de reserva o vedat mitjançant una resolució del director general competent en matèria de gestió forestal, en la qual s'ha d'indicar l'aprofitament que inclou i, si s'escau, les quantitats màximes estimades de recol·lecció i les mesures de gestió i conservació dels recursos. La resolució pot establir limitacions a la recollida pel que fa a la quantitat per espècie, persona i dia, sempre que siguin necessàries per mantenir el bon estat de conservació de l'espècie. La declaració s'ha de notificar a la persona interessada i publicar en el Butlletí Oficial de les Illes Balears.

2. La declaració de vedat de recursos silvestres pot incloure un o diversos aprofitaments dels que recull l'article 80.2.c), o bé tots. Aquesta declaració està subjecta al pagament d'una taxa anual a favor de l'Administració forestal, en els termes que estableix la legislació de taxes de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Els titulars dels vedats de recursos silvestres han de traslladar anualment a l'Administració forestal una memòria en què ha de figurar el resultat dels aprofitaments que s'han duit a terme indicant la quantitat, la localització i els períodes corresponents a l'explotació de cada tipus de recurs autoritzat, a l'efecte de fer el seguiment estadístic i el control ambiental de les actuacions fetes. La declaració de reserva de recursos silvestres és indefinida, excepte en el cas de renúncia de la persona titular o d'anul·lació per proposta motivada de l'Administració forestal.

Article 105**Efectes**

1. La declaració de reserva o vedat comporta que el titular assumeix la responsabilitat de gestionar correctament els recursos silvestres. En el cas del vedat, només poden aprofitar els recursos silvestres el titular o les persones que disposin d'una autorització escrita del titular, que ha de ser nominativa, personal i intransferible, i ha d'especificar el tipus d'aprofitament.
2. L'Administració pública competent en matèria forestal ha de portar un registre de les reserves i els vedats dels recursos silvestres, en el qual s'han d'inscriure d'ofici totes les reserves i els vedats, amb indicació del tipus de recurs o d'aprofitament.

Article 106**Senyalització**

1. El perímetre exterior de les reserves i els vedats de recursos silvestres s'ha de senyalitzar a les entrades per carreteres, camins veïnals i pistes forestals i en els límits i les confrontes amb altres terrenys.
2. El conseller competent en matèria de forests, mitjançant una resolució, ha de determinar el model o la forma de senyalització, la distància i qualsevol altra circumstància necessària per garantir la senyalització adequada de les reserves i els vedats de recursos silvestres. Els efectes jurídics de la reserva o el vedat estan condicionats al compliment efectiu d'aquesta resolució.

Article 107**Vedats en finques públiques**

1. Els aprofitaments forestals, de qualsevol tipus, en finques i explotacions de titularitat autonòmica, insular o municipal, poden ser objecte de concessió o autorització amb la finalitat de garantir-ne un ús adequat o una explotació correcta viable en el temps. En qualsevol cas, l'administració gestora ha de respectar els principis de publicitat, objectivitat, imparcialitat i transparència.
2. El procediment de declaració de reserva o vedat de recursos silvestres, en el cas de propietats públiques, s'ha de sotmetre al tràmit d'informació pública durant un període de trenta dies com a mínim.

Article 108**Règim de gestió dels recursos silvestres**

Els recursos silvestres en els vedats s'han de gestionar d'acord amb les bones pràctiques agràries i ambientals. Sens perjudici de l'obtenció de la declaració de vedat d'aprofitament de recursos silvestres, l'aprofitament d'aquests recursos es pot fer en terrenys amb qualsevol tipus de pendent i amb qualsevol tipus de titularitat, de conformitat amb la normativa ambiental vigent.

Article 109**Desplegament reglamentari**

El conseller competent en matèria de forests, mitjançant una ordre, pot desplegar les previsions d'aquesta Llei sobre el règim de gestió dels recursos silvestres i, a més, establir limitacions a la recollida d'aquests aprofitaments pel que fa a l'estacionalitat i la quantitat per espècie, persona i dia, sempre que sigui per mantenir el bon estat de conservació de l'espècie.

TÍTOL IV**L'ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA****CAPÍTOL I****Disposicions generals****Article 110****Activitats complementàries**

1. L'activitat complementària de l'agrària comprèn, d'acord amb la definició de l'article 7.1.d), totes les activitats que tinguin lloc a l'explotació agrària amb caràcter vinculat a aquesta, que representin o puguin representar una millora de les rendes agràries diferents de les que deriven de l'explotació agrícola, ramadera o forestal. En tots els casos, l'exercici de les activitats complementàries implica que el titular de l'explotació agrària ha de coincidir amb la persona física o jurídica que executi l'activitat complementària i que disposi les autoritzacions corresponents per exercir-la.

2. Una explotació pot dur a terme les activitats complementàries que consideri oportunes, sense més restriccions que les que estableix aquesta Llei.

La conselleria competent en matèria d'agricultura ha d'establir un sistema de control específic del compliment dels requisits agraris de les explotacions que duguin a terme activitats complementàries, per evitar que es desvinculi l'activitat agrària de la complementària.

L'exercici de les activitats complementàries cessa quan cessi l'activitat agrària que les empara. L'Administració agrària corresponent ha de comunicar aquesta circumstància a l'ajuntament i al consell insular competents. No es considera activitat complementària de l'agrària cap activitat anàloga que no estigui vinculada a l'activitat agrària en els termes que preveu aquesta Llei.

3. Les activitats complementàries de l'article 7.1.d), punts 2, 3, 4, 6 i 7, d'aquesta Llei, només poden dur-se a terme mentre es mantingui el caràcter d'explotació agrària preferent o singular, i han de cessar en el moment que es perdi aquesta condició. L'Administració agrària corresponent ha de comunicar aquesta circumstància a l'ajuntament i al consell insular competents.

4. Els titulars d'explotacions agràries que duguin a terme qualsevol de les activitats complementàries que preveu l'article 7.1.d) d'aquesta Llei poden identificar i senyalitzar la ubicació de l'explotació agrària i de l'activitat complementària d'acord amb els models que preveu la normativa agrària vigent, tant a l'explotació mateixa com a les carreteres i els camins propers, amb l'objectiu de facilitar l'accés a les instal·lacions. Aquesta senyalització no té la consideració de publicitat que defineix la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 111

Naturalesa i títol habilitant

1. Les activitats considerades activitat complementària a l'activitat agrària, per la vinculació a una explotació agrària i la destinació o la naturalesa de les finques, es consideren usos admesos en tot tipus de sòl i no estan, en cap cas, subjectes a la declaració d'interès general. No obstant això, poden requerir, si escau, les autoritzacions urbanístiques corresponents segons la legislació aplicable, el títol habilitant que preveuen la legislació d'activitats i aquesta Llei i la inscripció en el registre agrari, sens perjudici del règim específic aplicable a les instal·lacions d'energies renovables que estableixen els articles 44 i 45 d'aquesta Llei.

2. També han de disposar dels informes sectorials favorables corresponents, com poden ser, entre d'altres, els relatius a la protecció ambiental, la conservació del patrimoni històric, la salut pública o recursos hídrics.

3. En qualsevol cas, han de disposar de l'informe preceptiu i vinculant de l'Administració pública competent en matèria agrària relatiu a la vinculació de l'activitat complementària a l'explotació agrària i a altres aspectes que regula l'article 110.

CAPÍTOL II

Activitats complementàries relacionades amb la conservació de l'espai natural, la protecció del medi ambient, la formació en tècniques i matèries pròpies agràries i l'elaboració d'estudis i investigacions dels àmbits agrari i rural

Article 112

Concepte

1. S'entén per *activitats complementàries relacionades amb la conservació de l'espai natural, la protecció del medi ambient, la formació en tècniques i matèries pròpies agràries i l'elaboració d'estudis i investigacions de l'àmbit agrari i rural*, totes les activitats ambientals i educatives, incloses les de caràcter cultural i científic, relacionades amb la destinació o la naturalesa de les finques, amb caràcter vinculat a una explotació agrària, bàsicament amb la finalitat de donar a conèixer el medi físic i les activitats que tenen lloc a l'explotació.

Les activitats ambientals, educatives i de formació inclouen, entre d'altres, les visites guiades; els tallers d'elaboració tradicional de productes agroalimentaris, forestals o gastronòmics de productes locals; les aules de la natura; les granges escola; els centres d'interpretació; els establiments etnològics; els jardins botànics, i qualsevol altra activitat semblant que tenguin relació amb el medi ambient i l'educació, sempre que compleixi els requisits que s'indiquen en el paràgraf anterior.

Aquestes activitats poden disposar d'instal·lacions desmuntables per oferir serveis complementaris, com ara taules i bancs, punts per torrar o banys mòbils, amb una capacitat màxima per a 50 usuaris simultàniament. Aquestes instal·lacions no es poden ubicar a zones arqueològiques ni a menys de deu metres de l'eix central de línies de mitja o alta tensió. Tampoc es poden situar a menys de 500 m de la línia de la costa, a menys de 250 m de pous d'abastiment, a zones qualificades com a àrees de risc potencial significatiu d'inundació (ARPSI) o a zones d'esllavissament.

Per dur a terme aquestes activitats a zones forestals, o a una distància inferior a 100 m de zones forestals, es requereix un informe favorable dels serveis de gestió forestal en matèria de prevenció d'incendis, els quals poden establir les condicions de prevenció que considerin oportunes i també limitacions temporals d'ús.

2. Les activitats de formació en tècniques i matèries pròpies del sector agrari i l'elaboració d'estudis i investigacions en els àmbits agrari i rural, inclouen també els que estiguin orientats a explicar les externalitats socials i ambientals positives de l'activitat agrària.

3. L'exercici de les activitats complementàries que preveu aquest article, en cas que requereixin edificacions, només pot tenir lloc a edificacions existents que no estiguin fora d'ordenació i no siguin necessàries per al desenvolupament de l'activitat agrària de l'explotació, amb l'excepció del que estableix el punt 5 d'aquest article.

4. Aquestes edificacions, quan hagin acollit una activitat agrària, es poden reformar per destinar-les a la nova activitat. Es permeten ampliacions de fins al 20 % del volum inicial per adequar-les a condicions d'habitabilitat; millorar-ne l'eficiència energètica, la gestió de l'aigua o les condicions estètiques, o adaptar-les a la normativa d'accessibilitat, sense que l'ampliació impliqui superar els paràmetres urbanístics en vigor que regeixen la parcel·la on s'ubiquen. L'increment de volum permès en aquest apartat no pot suposar en cap cas un augment de l'ocupació o de l'edificabilitat de la construcció.

5. També es poden autoritzar noves instal·lacions o edificacions ramaderes o agrícoles en el cas de granges escola i jardins botànics sense que se superin els paràmetres urbanístics a la parcel·la corresponent.

CAPÍTOL III

Activitats complementàries artesanals

Article 113

Concepte

1. L'activitat artesanal té la consideració d'activitat complementària d'una explotació agrària, d'acord amb el que preveu aquesta Llei, sempre que els productes resultants de l'activitat siguin elaborats o transformats a partir de matèries primeres produïdes a la mateixa explotació agrària o, si escau, per l'agrupació de titulars d'explotacions preferents a la qual pertany.

2. Als efectes d'aquesta Llei, es considera activitat artesanal l'activitat de creació, producció o transformació es du a terme mitjançant un procés en el qual la intervenció personal constitueix el factor predominant, i que dona lloc a un resultat final, individualitzat o particular, que no s'ajusta a la producció industrial totalment mecanitzada o en grans sèries.

3. Les activitats artesanals complementàries no tenen, en cap cas, la consideració d'activitats industrials de transformació sempre que es duguin a terme en obradors o instal·lacions de fins a 150 m² de superfície útil.

En aquesta superfície no es computen els magatzems de matèria primera o de producte acabat.

4. Les activitats artesanals complementàries podran ser reconegudes als efectes de la Llei 4/1985, de 3 de maig, d'ordenació de l'artesania quan compleixin els requisits que s'hi defineixen.

CAPÍTOL IV

Activitats complementàries agroturístiques i d'agricultura de lleure

Article 114

Concepte

Es consideren activitats complementàries agroturístiques i d'agricultura de lleure de diversificació agrària relacionades amb la destinació o la naturalesa de les finques, les activitats vinculades a una explotació agrària preferent següents:

- a) Els agroturismes.
- b) Les agroestades.
- c) Les activitats d'agrolleure.
- d) Les activitats d'agrocultura.

Els agroturismes i les agroestades només poden ser explotats per titulars d'explotacions agràries preferents que estiguin inscrites com a tals en el registre agrari corresponent des de fa més de quatre anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i a parcel·les que hagin format part de la base territorial de l'explotació agrària durant aquests mateixos quatre anys.

Aquest termini de quatre anys no s'aplicarà a aquells agroturismes i agroestades existents en el moment de l'entrada en vigor de la Llei i que faci menys de quatre anys que estan en funcionament.

Article 115

Condicions de les activitats agroturístiques i d'agricultura de lleure a explotacions agràries preferents

1. Les activitats complementàries que assenyalava l'article anterior —excepte els agroturismes, que es regulen en la normativa específica de turisme— només poden tenir lloc a habitatges existents que no estiguin fora d'ordenació o a edificacions agràries existents que no estiguin fora d'ordenació i no siguin necessàries per a l'activitat agrària de l'explotació. Aquestes edificacions agràries es poden reformar per destinar-les a la nova activitat. Es permeten ampliacions de fins al 20 % del volum inicial per adequar-les a condicions d'habitabilitat; millorar-ne l'eficiència energètica, la gestió de l'aigua o les condicions estètiques, o adaptar-les a la normativa d'accessibilitat, sense que l'ampliació impliqui superar els paràmetres urbanístics en vigor que regeixen la finca on s'ubiquen, i sens perjudici del que estableix altra normativa sectorial aplicable. L'increment de volum permès en aquest apartat no pot suposar en cap cas un augment de l'ocupació o de l'edificabilitat de la construcció.

2. Les edificacions esmentades en l'apartat anterior han de ser anteriors al 12 de gener de 2015. L'antiguitat de les edificacions destinades a agroturismes es determina per la normativa específica de turisme.

3. Per a les activitats que preveu aquest article s'ha de disposar d'una assegurança que cobreixi la responsabilitat civil pels danys corporals i materials que els clients i usuaris puguin patir.

4. Els establiments per a les activitats d'agrolleure i agrocultura no tenen la consideració d'establiments hotelers a efectes ambientals.

5. Els establiments agroturístics i d'agricultura de lleure tenen la consideració d'ús admès en tot tipus de sòl, sens perjudici del compliment d'altres normatives, especialment les ambientals i de patrimoni.

6. L'activitat agroturística i d'agricultura de lleure ha de cessar si cessa l'activitat agrària preferent que l'empara. Les administracions competents han de vetllar especialment perquè es compleixi aquesta condició.

Article 116

Agroturismes a explotacions agràries preferents

Les explotacions agràries preferents poden dur a terme l'activitat d'agroturisme a qualsevol parcel·la integrada a l'explotació agrària, amb les condicions i els requisits que estableix la Llei 8/2012, de 19 de juliol, del turisme de les Illes Balears, i la normativa que la desplega.

El titular de la llicència d'agroturisme ha de coincidir amb el titular de l'explotació agrària vinculada en tots els casos.

Article 117

Agroestades a explotacions agràries preferents

1. Els titulars d'explotacions agràries preferents que duguin més de quatre anys inscrites com a tals en el registre agrari corresponent, poden dur a terme l'activitat d'agroestada, entesa com el servei d'allotjament que ofereix activitats relacionades amb l'explotació agrària on s'ubica, com ara visites guiades per conèixer les activitats agrícoles o ramaderes que s'hi duen a terme, la possibilitat d'adquirir productes per mitjà de la venda directa, la degustació de plats elaborats a partir d'aquests productes, la participació en les activitats pròpies de l'activitat de l'explotació agrària, o altres activitats d'agrolleure o agrocultura descrites en els articles següents.

2. El servei d'allotjament es pot prestar, simultàniament o no, a:

a) Habitatges legalment construïts, que disposin de cèdula d'habitabilitat, i en els qual estigui empadronada una persona vinculada a la direcció o gestió de l'explotació agrària i que estiguin en una parcel·la inclosa en la base territorial de l'explotació agrària.

b) Edificacions agràries que no estiguin fora d'ordenació, que no siguin necessàries per a l'activitat agrària de l'explotació i que puguin permetre allotjaments vinculats amb l'entorn rural. Aquestes edificacions es poden reformar i ampliar fins a un 20 % del volum inicial existent per adequar-les a condicions d'habitabilitat, millorar-ne l'eficiència energètica, la gestió de l'aigua o les condicions estètiques o adaptar-les a la normativa d'accessibilitat, sense que amb l'ampliació es puguin superar els paràmetres

urbanístics en vigor i sens perjudici del que estableix la normativa ambiental o de patrimoni històric. Així mateix, han de disposar d'un certificat emès per un tècnic competent que n'acrediti l'habitabilitat. L'increment de volum permès en aquest apartat no pot suposar en cap cas un augment de l'ocupació o de l'edificabilitat de la construcció.

L'activitat d'agroestada no es pot dur a terme si en la finca registral no hi ha un habitatge en els termes descrits en aquest punt, el qual, a més, no pot estar destinat a cap altra activitat turística.

3. Es permeten un màxim de sis places d'allotjament per explotació. Aquestes places computen com a places turístiques, i el còmput es calcula tenint en compte la cèdula d'habitabilitat de l'habitatge, la llicència d'ocupació o primera utilització o el certificat d'habitabilitat emès pel tècnic competent.

4. Els consells insulars han de reservar un mínim del 10 % de les places que es posin a disposició del públic, tant a les borses temporals que preveu el Decret llei 4/2025, d'11 d'abril, contra l'oferta il·legal, de mesures transitòries per a l'oferta, i per la qualitat turística de les Illes Balears, com a les borses ordinàries que estableix la Llei 8/2012, de 19 de juliol, del turisme de les Illes Balears, per atorgar-les de manera prioritària a les sol·licituds corresponents a la modalitat d'agroestades. En ambdós casos, les places destinades a les agroestades es nodriran de les borses relatives a estades turístiques en habitatges residencials sempre que aquestes hagin estat creades pels consells insulars. En cas de no haver-se creat, es nodriran de la borsa general.

5. Els consells insulars han d'establir una bonificació mínima del 60 % sobre el preu d'adquisició per a les places que es destinin a agroestades.

6. Les estades en la modalitat d'agroestades estan subjectes a l'impost sobre estades turístiques de les Illes Balears, que regula la Llei 2/2016, de 30 de març, de l'impost sobre estades turístiques a les Illes Balears i de mesures d'impuls del turisme sostenible. A aquest efecte s'entendran incloses en el mateix grup que els agroturismes.

7. El titular de l'activitat d'agroestada ha de presentar la declaració responsable d'inici de l'activitat turística a l'Administració turística insular competent, en els termes que estableix la Llei 8/2012, esmentada. En conseqüència, en el moment de la presentació de la declaració, ja ha de complir tots els requisits normatius necessaris per l'exercici de l'activitat. Així mateix, i amb independència del que estableix aquesta Llei, l'activitat queda sotmesa al règim de la Llei 8/2012 i de la normativa que la desplega, que inclou, entre d'altres, el règim d'inspecció i sancionador turístic.

8. Les disposicions del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca no s'apliquen a les agroestades.

9. Mitjançant un reglament aprovat pel Govern de les Illes Balears es poden determinar els paràmetres i altres condicions que hagin de complir les agroestades.

10. Les agroestades no estan sotmeses a avaluació ambiental excepte si s'ubiquen dins zones de la xarxa Natura 2000, cas en què han de ser avaluades de conformitat amb la legislació corresponent per a aquests tipus de zones.

11. Una explotació agrària no pot dur a terme simultàniament activitats d'agroturisme i agroestada.

Article 118

Activitats d'agrolleure a explotacions agràries preferents

1. S'entén per *activitat d'agrolleure* qualsevol activitat basada en el món rural, com l'excursionisme, el senderisme, les rutes en bicicleta o amb cavalls aliens a l'explotació agrària i altres activitats anàlogues a les incloses dins el turisme actiu de conformitat amb la normativa turística, que té lloc a una explotació agrària preferent i no molesta ni afecta de manera apreciable o significativa el medi ambient.

2. Les activitats d'agrolleure tenen la consideració d'activitat complementària de l'agricultura quan el seu promotor és un titular d'una explotació agrària preferent i l'activitat es du a terme en el marc de la base territorial de la seva explotació o de l'agrupació d'explotacions agràries preferents de la qual forma part.

3. Per oferir les activitats incloses en aquesta categoria que incloguin la prestació de serveis es requereixen les mateixes condicions que estableix la normativa turística respecte de les mesures de seguretat i prevenció d'accidents, assegurances i personal.

4. Les activitats d'agrolleure en espais naturals protegits i en espais de la Xarxa Natura 2000 es consideren autoritzables en tots els casos, sempre que es compleixin els requisits ambientals que marca la normativa específica. Les autoritats de gestió dels espais naturals protegits poden dictar normativa específica per establir zones restringides i limitacions temporals al desenvolupament de les activitats que descriu aquest article, com també zones on l'activitat sigui directament permesa. En el cas que l'activitat sigui autoritzable, s'ha d'obtenir l'informe de l'autoritat de gestió de l'espai natural protegit corresponent perquè l'activitat es pugui dur a terme dins l'explotació agrària.

Article 119**Activitats d'agrocultura a explotacions agràries preferents**

1. S'entén per *activitat d'agrocultura*, als efectes d'aquesta Llei, qualsevol activitat complementària relativa al coneixement, la divulgació o el gaudi de la cultura i el patrimoni etnològic del món agrari de les Illes Balears que té lloc a una explotació agrària preferent, relacionada amb la producció agrària i/o la seva transformació. S'hi inclouen, entre altres, les activitats vinculades a la vinya i el vi (enocultura), a les oliveres i l'oli (oleocultura), al porc i els seus derivats, a la llet i els seus derivats, a la fruita seca i els seus derivats, al cànem i els seus derivats, a la caça; els cavalls, així com la degustació de productes de l'explotació o de l'agrupació de titulars d'explotacions preferents. També comprèn el gaudi i la interpretació, per part de terceres persones, del patrimoni etnològic i de les instal·lacions agrícoles tradicionals.

2. Els establiments agro culturals són els que tenen relació amb les activitats agro culturals, com ara els centres d'interpretació, els cellers, els museus etnològics i les tafones o els trulls tradicionals, dins explotacions agràries preferents, entre d'altres. Aquests tipus d'establiments poden associar-se o col·laborar amb la finalitat de crear rutes agro culturals.

3. Les explotacions agràries preferents que criïn porcs poden vendre'n un màxim de vint exemplars a l'any per a matances familiars de caràcter privat, entre d'altres activitats de l'agrocultura vinculada al porcí.

El titular de l'explotació agrària pot llogar part de les instal·lacions als compradors d'aquests animals perquè hi facin la matança particular. També pot oferir-los serveis d'ajuda i suport per a aquesta activitat, la qual ha de complir la normativa reguladora dels requisits sanitaris específics que s'estableixen per a la matança particular, en especial pel que fa al control de l'absència de triquina.

Els productes obtinguts d'aquestes accions no poden ser comercialitzats en cap cas i només es poden destinar al consum particular dels adquirents del porc i que han fet la matança.

Aquesta activitat només pot tenir lloc entre els mesos de novembre i març, ambdós inclosos, per garantir les condicions climàtiques adequades.

4. No es consideren incloses en l'activitat complementària de l'explotació agrària les activitats comercials, de restauració, d'espectacles o similars que es vulguin associar amb les activitats anteriors i no estiguin estrictament vinculades amb l'explotació agrària o les seves produccions.

CAPÍTOL V**Activitats complementàries relacionades amb èquids****Article 120****Activitats complementàries relacionades amb èquids**

1. Tenen el caràcter d'activitat complementària de l'explotació agrària i no caràcter esportiu, les activitats eqüestres següents: l'ensinistrament i el pupil·latge d'èquids; els certàmens de caràcter no permanent que no requereixin instal·lacions o infraestructures permanents; la creació, la utilització i l'explotació de rutes i senders per a èquids de l'explotació; l'ús d'èquids amb finalitats ambientals i terapèutiques; el pupil·latge i l'entrenament d'èquids destinats a esports hípics i la seva pràctica.

2. No es consideren incloses en l'activitat complementària de l'explotació agrària les activitats comercials, de restauració, d'espectacles o similars que es vulguin associar amb les activitats eqüestres anteriors.

3. A l'explotació agrària no es permet cap tipus de joc o aposta sobre aquestes activitats.

4. Tenen la consideració d'ús admès i no estan subjectes a la declaració d'interès general les activitats eqüestres complementàries que regula aquest article i les infraestructures i edificacions que hi estan relacionades, sempre que estiguin vinculades a una explotació agrària preferent i les instal·lacions es destinin exclusivament a activitats eqüestres. La pèrdua de la condició d'explotació agrària preferent comporta la prohibició de l'exercici d'aquestes activitats.

5. Les administracions públiques i els seus organismes instrumentals poden crear rutes eqüestres d'ús lliure dins les finques públiques o a zones de domini públic de la seva responsabilitat, sense que sigui necessària la declaració d'interès general.

Article 121**Mesures protectores, correctores i compensatòries**

Quan l'activitat eqüestre tingui lloc en l'àmbit d'un espai protegit a l'empara de la legislació territorial, urbanística o mediambiental, els titulars de les explotacions agràries han d'adoptar les mesures protectores, correctores o compensatòries necessàries per evitar, prevenir o

minimitzar els efectes negatius sobre el valor específicament protegit per la legislació, mesures que s'han de fixar, si n'és el cas, en l'informe preceptiu i vinculant de l'Administració pública competent en matèria agrària.

TÍTOL V ELS USOS AGRARIS

CAPÍTOL I Disposicions generals

Article 122

Concepte

1. Amb caràcter general, als efectes d'aquesta Llei, la legislació autonòmica de les Illes Balears i els instruments d'ordenació econòmica, territorial, urbanística, ambiental i d'altres, de competència autonòmica, insular o local, es consideren usos agraris els usos relacionats amb la destinació o la naturalesa de les finques quan es vinculin a les activitats agrària i complementària que regula aquesta Llei.
2. Els usos agraris són usos admesos en tot el sòl rústic en els termes que estableix aquesta Llei —sens perjudici del que estableixi la regulació ambiental o patrimonial per preservar-ne altres valors—, i així s'ha de reconèixer en els instruments d'ordenació territorial i urbanística.
3. Les activitats agràries i complementàries poden comportar l'execució o la reforma d'edificacions, construccions, instal·lacions, infraestructures i dotacions de servei que hi estiguin vinculades.
4. L'ús de l'habitatge, en qualsevol cas, resta sotmès al règim jurídic que preveu la normativa territorial i urbanística que hi sigui aplicable, sens perjudici de les previsions d'aquesta Llei.
5. Per a la regulació de l'ordenació territorial, urbanística o ambiental, es consideren usos agraris específics, com a mínim, l'activitat agrària i les activitats complementàries que preveu aquesta Llei.

Article 123

Vinculació del planejament econòmic, territorial, ambiental i de qualsevol altre tipus

1. Els instruments d'ordenació econòmica, territorial, urbanística, ambiental i de qualsevol altra classe, de competència de la Comunitat Autònoma, els consells insulars i els ajuntaments de les Illes Balears, quan planifiquin i ordenin les activitats agràries i complementàries, han d'ajustar-se a les previsions i les definicions que contenen aquesta Llei i la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.
2. Les definicions que recullen la Llei 19/1995, esmentada, i aquesta Llei, especialment en l'article 7, s'han d'incorporar, en l'àmbit competencial respectiu, als instruments d'ordenació econòmica, territorial, urbanística, ambiental i de qualsevol altra classe, de competència de la Comunitat Autònoma, els consells insulars i els ajuntaments de les Illes Balears.

Article 124

Directrius i criteris sobre la regulació de les activitats agràries i complementàries

Els instruments d'ordenació econòmica, territorial, urbanística, ambiental i d'altres, de competència autonòmica, insular o municipal, que regulin activitats agràries o complementàries, han de respectar les directrius i els criteris d'ordenació que preveu aquesta Llei. En particular, entre d'altres mesures, aquests instruments han de:

- a) Disposar, amb caràcter general, que els usos agraris en sòl rústic tenen la consideració d'usos admesos, sens perjudici de les excepcions previstes en aquesta Llei, en especial pel que fa a les construccions i les activitats complementàries.
- b) Determinar els usos en el sòl rústic per facilitar la implementació de les activitats agrària i complementària, en el marc d'un desenvolupament econòmic i social sostenible del món rural.
- c) Millorar les estructures agràries amb la finalitat d'obtenir unes rendes agràries que cobreixin les despeses de producció i transformació dels productes agraris, en facin possible la modernització i n'assegurin la continuïtat.
- d) Prioritzar, amb caràcter general, la reutilització, la recuperació i la millora d'edificacions i instal·lacions existents per destinar-les a usos agraris.
- e) Fomentar les activitats de transformació agrària i agroalimentària, la producció local i la venda directa i les activitats complementàries de l'agricultura que aquesta Llei defineix com a elements per incrementar les rendes de les explotacions agràries.
- f) Facilitar, en els casos justificats, la reubicació d'explotacions agràries preexistents.

g) Garantir, a les explotacions agràries, la circulació de vehicles de motor necessaris per a l'exercici dels usos agraris, sense que en cap cas no perjudiquin els valors ambientals en espais protegits ambientalment.

h) Fixar les condicions de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a una activitat agrària d'oci i autoconsum, d'acord amb criteris d'adequació de les característiques constructives a la finalitat a què es destinen, proporcionalitat respecte de la producció previsible i prioritat en la reutilització d'edificacions ja existents.

Article 125**Informe de l'Administració agrària sobre normes que afecten el sòl rústic**

L'aprovació i la modificació de disposicions reglamentàries, d'instruments d'ordenació territorial o urbanística, de plans directors sectorials, de plans d'ordenació dels recursos naturals i de plans rectors d'ús i gestió que afectin totalment o parcialment el sòl rústic requereixen l'informe favorable de l'òrgan competent en matèria agrària a cada illa, que ha d'avaluar la seva conformitat amb aquesta Llei i els efectes que puguin generar sobre els usos agraris.

CAPÍTOL II**Agrupació i divisió de finques rústiques****Article 126****Divisió de finques rústiques**

1. Les divisions de finques rústiques han de respectar la unitat mínima de conreu o forestal que preveu aquesta Llei.
2. De conformitat amb les excepcions que estableix la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, es permet dividir, segregar o parcel·lar per sota de la unitat mínima en els supòsits següents:
 - a) La divisió d'una finca per agrupar-la a una altra que hi confronti amb l'objectiu de permetre l'accés a una via de comunicació, quan estigui en una finca aliena sense sortida a un camí públic.
 - b) L'intercanvi recíproc de superfícies entre finques confrontants per reordenar-ne la forma, quan la diferència entre les superfícies intercanviades no superi el 15 %.
 - c) Altres supòsits anàlegs o similars, de caràcter agrari justificat, en els termes que es prevegin reglamentàriament.
3. En cap cas no s'han d'autoritzar divisions amb finalitats de parcel·lació urbanística. Tampoc no es poden autoritzar divisions quan el resultat impliqui finques en què se superi l'edificabilitat màxima permesa, sempre que les instal·lacions o edificacions agràries existents no hagin estat exonerades d'acord amb el procediment determinat en aquesta Llei.

Article 127**Unitat mínima de conreu i forestal**

1. La unitat mínima de conreu, als efectes que preveu la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, és la superfície suficient que ha de tenir una finca rústica perquè les tasques fonamentals per conrear-la, utilitzant els mitjans normals i tècnics de producció, es puguin dur a terme amb un rendiment satisfactori tenint en compte les característiques socioeconòmiques de l'agricultura a la comarca o la zona.
2. A la comunitat autònoma de les Illes Balears, segons l'aprofitament del terreny, l'illa o el terme municipal, s'estableixen, per a qualsevol classe de sòl, les unitats mínimes de cultiu següents:
 - a) Secà:
 - Eivissa i Formentera: 1,50 hectàrees.
 - Menorca: 3,0 hectàrees.
 - Artà, Capdepera i municipis de la serra nord de Mallorca (Andratx, Banyalbufar, Bunyola, Calvià, Deià, Escorca, Esporles, Estellencs, Fornalutx, Pollença, Puigpunyent, Sóller i Valldemossa): 3,50 hectàrees.
 - Resta de termes municipals de Mallorca: 2,50 hectàrees.
 - b) Regadiu:
 - Formentera i Eivissa: 0,35 hectàrees.
 - Mallorca i Menorca: 0,50 hectàrees.

La determinació d'aquestes superfícies té rang reglamentari i pot ser modificada per l'Administració pública competent en matèria agrària.

3. En els supòsits de finques que s'estenguin per més d'un terme municipal, de creació d'un nou terme o d'alteració dels límits d'un terme municipal, s'han de tenir en compte les regles següents:

- a) Si la parcel·la que es vol segregar d'una finca s'estén per més d'un terme municipal, amb unitats mínimes de cultiu diferents, se li ha d'aplicar la de menor extensió.
- b) Si es crea un nou terme municipal, s'hi han d'aplicar les unitats mínimes de cultiu fixades per al municipi del qual procedeixen els terrenys. Si el nou municipi s'ha format per l'agregació o la segregació de diversos municipis que tinguin unitats mínimes de cultiu diferents, se li ha d'aplicar la de menor extensió.
- c) Si s'alteren els límits d'un terme municipal, els terrenys segregats s'han de sotmetre a les unitats mínimes de cultiu fixades per al terme municipal al qual s'agreguen.

4. La unitat mínima forestal és la mateixa que la unitat mínima de cultiu en secà.

Article 128

Concentracions de finques rústiques

1. Els consells insulars han de fomentar la concentració de finques amb la finalitat de promoure el manteniment i el millor aprofitament de les explotacions agràries i incrementar-ne la rendibilitat.

2. Tenen dret de retracte els propietaris de terres contigües quan es venguin finques rústiques de menys d'una hectàrea de superfície, o inferiors a la unitat mínima de conreu en el cas de les de regadiu. Si dues o més finques contigües exerceixen el retracte dins el termini que estableix la Llei, té preferència el propietari de la terra contigua de menor cabuda, i si ambdues tenen la mateixa, el dret correspon al primer que ho sol·liciti.

3. D'acord amb l'article 27 de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, i en els seus termes, tenen el dret de retracte els propietaris de finques adjacents titulars d'explotacions prioritàries, si es tracta de la venda d'una finca rústica d'una superfície inferior al doble de la unitat mínima de conreu.

CAPÍTOL III

Edificacions, construccions i instal·lacions

Article 129

Règim de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a les activitats agrària i complementària

1. Les actuacions d'edificació, construcció o instal·lació, siguin o no de nova planta, vinculades a l'activitat agrària o complementària, i els canvis d'usos, només es poden dur a terme si s'ha obtingut prèviament la llicència urbanística preceptiva o s'ha presentat la comunicació prèvia, d'acord amb el procediment i les condicions que preveu la normativa territorial i urbanística.

Amb caràcter general, s'ha de prioritzar la utilització d'edificacions existents davant la construcció d'edificacions de nova planta, sens perjudici de les adaptacions necessàries per garantir-ne la funcionalitat.

2. D'acord amb l'article 9, l'ús de l'activitat agrària no requereix autorització. Conseqüentment, d'acord amb la previsió de l'article 146.1.g) de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears, tampoc no cal autorització per al canvi d'usos específics quan estiguin inclosos en l'ús d'activitat agrària.

3. En el cas que la parcel·la estigui vinculada a un ús condicionat, ja sigui habitatge o d'interès general, s'hi poden autoritzar les construccions necessàries i adequades per a les activitats agràries i complementàries, sempre que es compleixin els paràmetres urbanístics en vigor, tret que s'apliqui el procediment d'exoneració que preveu aquesta Llei.

4. Les actuacions d'edificació, construcció o instal·lació relacionades amb l'activitat agrària o complementària han de ser les adequades per al desenvolupament de l'activitat.

5. En el cas d'actuacions que impliquin edificis o construccions de nova planta, ampliacions de les existents o canvis d'ús, s'ha de justificar que siguin necessàries i adequades per a l'activitat prevista.

6. Les activitats complementàries en edificacions existents on es duia a terme una activitat agrària es poden autoritzar sempre que el canvi o els canvis successius no impliquin la inviabilitat de l'activitat agrària principal ni facin necessària la construcció d'edificacions noves, llevat que s'acrediti l'obsolescència o la inviabilitat per a l'activitat agrària a què es destinen.

7. Reglamentàriament es poden establir criteris de proporcionalitat i coherència referides a les diferents actuacions que es puguin plantejar recollides en els dos apartats anteriors i els diferents tipus d'usos agraris existents amb la finalitat de garantir que les actuacions mantinguin una vinculació real amb l'activitat agrària o complementària i siguin proporcionades a les necessitats efectives de l'explotació.

8. D'acord amb el règim general dels edificis fora d'ordenació, no s'ha d'autoritzar cap obra de nova planta ni ampliació de l'edificació o construcció legalment implantada, mentre en la mateixa finca registral hi hagi edificis o construccions en alguna de les situacions que preveu l'article 129.2.b) i c) de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears. Això no obstant, de manera excepcional, no és exigible aquest requisit per a l'autorització dels usos agraris, amb l'única excepció dels corresponents a l'agroturisme.

9. Els ajuntaments, per concedir la llicència urbanística, han de disposar prèviament de l'informe favorable que de manera preceptiva i vinculant ha d'emetre l'Administració pública competent en matèria agrària, quan les actuacions objecte de la llicència impliquin:

- Edificacions, construccions o instal·lacions de nova planta.
- Reformes que afectin més d'un 25 % del total de l'edificació o ampliacions de les edificacions o les construccions i instal·lacions existents que representin increments de volum superiors al 15 %.
- Canvis d'ús de les edificacions, les construccions o les instal·lacions existents per destinar-les a les activitats complementàries.
- Els casos que preveu l'article 141, relatiu a la implantació d'habitatges unifamiliars en sòl rústic.
- La implantació dels centres de protecció d'animals, dels nuclis zoològics d'animals de companyia, dels refugis definitius per a animals i de les instal·lacions destinades a la falconeria regulats en l'article 142.

10. Sens perjudici de la normativa ambiental, hidràulica, de domini públic maritimoterrestre o de patrimoni històric, en cap cas estan sotmesos a llicència urbanística municipal ni comunicació prèvia les actuacions següents, sempre que estiguin vinculades a una explotació agrària:

- La reconstrucció o reparació, amb tècniques de pedra en sec, de marjades, parets o parats de pedra.
- La rompada, el desempedregament, l'anivellament o l'aportació de terres que no impliquin canvis en el nivell del terreny original superiors a 60 cm, sempre que estiguin destinades a la implantació de cultius agrícoles.
- El picat de roques o pedres en terrenys agrícoles per facilitar la implantació de cultius sense modificar la topografia del terreny.
- L'aplicació d'esmenes tendents a la millora del sòl amb finalitats agrícoles, el conreu, la plantació, la sembra, el cultiu, la poda, l'adobament, el reg, els tractaments fitosanitaris i la collita.
- Les actuacions agràries de tala d'arbres cultivats i neteja de vegetació arbustiva en terrenys de cultiu.
- La recuperació de cultius d'acord amb el que preveu aquesta Llei.
- La instal·lació d'elements de tallavent per protegir cultius, amb una altura màxima de 4 m sempre que siguin desmuntables o vegetals.
- Les sèquies per enterrar conduccions d'aigua i electricitat per a usos agraris dins les mateixes explotacions.
- La instal·lació de conduccions de cultius hortícoles, vinya o fruiters.
- La instal·lació de parades de terra de menys de 40 cm d'altura destinades a cultius agrícoles.
- Els paviments permeables destinats a millorar les condicions de maneig del ramat, la salubritat dels productes agraris o la seguretat en el treball agrari o a habilitar vies de circulació agrària.
- Els túnels desmuntables de protecció de cultius fins a una altura de 1,5 m.
- El canvi dels materials de coberta i tancament d'hivernacles, umbracles i altres instal·lacions semblants sempre que es mantingui la mateixa estructura de suport, i dels elements auxiliars, com filferros, motors, emparrats i estructures interiors de cultiu, ventiladors, etc.
- Les instal·lacions d'acumulació d'aigua i fons en dipòsits flexibles.
- Les vies de circulació agrària a l'interior d'una explotació agrària creades pel pas repetitiu de maquinària agrícola per unes mateixes rutes.
- Les instal·lacions mòbils o desmuntables de menys de 6 m² de superfície per al resguard d'aus de corral, conills, porquí, ovi i boví.
- Les estructures, fixes i mòbils, d'una superfície màxima de 12 m² per protegir els capçals de reg, els pous i les seves instal·lacions annexes.
- Els tancaments a l'interior de les parcel·les agrícoles i les reparacions de qualsevol tipus de tancament, incloent-hi tots els tipus de tancaments per al maneig del bestiar, sempre que no superin una altura total de 2,20 m.
- L'obertura de passos per a maquinària agrícola a parets i tancaments.
- Els refugis de fauna de petita escala, els estanys, les basses i els abeuradors, amb una capacitat màxima de 5 m³ i marges amplis i poc profunds, dissenyats i instal·lats amb materials impermeabilitzants naturals o sintètics ecològicament neutres.
- Les casetes de refugi de cans de races de caça, de guarda o de pastor, de fins a 2 m² per animal i fins a una superfície màxima de 10 m², sempre que els animals estiguin correctament identificats. L'altura màxima permesa serà de 1,4 m.

11. Les obres destinades a l'extracció d'aigua de pou per a regadiu agrícola o abastiment ramader o altres usos agraris requereixen la presentació d'una comunicació prèvia davant l'Administració municipal, a la qual s'han d'adjuntar les autoritzacions sectorials corresponents

de l'Administració hídrica i el projecte tècnic d'extracció.

12. A la legalització d'edificis fora d'ordenació s'aplica el tractament que es preveu per als edificis de nova planta, excepte en els supòsits que preveuen la disposició adicional primera d'aquesta Llei o la disposició adicional setena de la Llei 7/2024, d'11 de desembre, de mesures urgents de simplificació i racionalització administratives de les administracions públiques de les Illes Balears.

Article 130

Paràmetres i condicions de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a les activitats agràries i complementàries

1. Les condicions de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a les activitats agràries i complementàries, i les condicions d'ús, són les que estableixen aquesta Llei.

2. No computen a l'efecte d'ocupació ni d'edificabilitat sempre que el promotor sigui el titular d'una explotació agrària:

- a) Les superfícies no cobertes destinades a activitats agràries o tinença de ramat, que estiguin pavimentades amb material permeable.
- b) Els hivernacles o umbracles per a la producció vegetal o ramadera no pavimentats interiorment amb material d'obra impermeable. Sí que computa la part pavimentada.
- c) Els envelats amb coberta de lona o material similar, desmuntables, per al ramat o l'emmagatzematge agrari, no pavimentats interiorment amb material impermeable. Sí que computa la part pavimentada amb material impermeable.
- d) Les basses, els capçals, els safareigs i els aljubs, destinats exclusivament a regadiu agrari i/o a abastiment ramader, els femers, les zones d'espera per munyir o les àrees d'acumulació de fems i purins que hagin d'estar pavimentats amb material impermeable d'acord amb el Codi de bones pràctiques agràries de les Illes Balears i la Directiva 91/676/CEE del Consell, de 12 de desembre de 1991, relativa a la protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats utilitzats en l'agricultura, incorporada al dret espanyol mitjançant el Reial decret 47/2022, de 18 de gener, sobre protecció de les aigües contra la contaminació difosa produïda pels nitrats procedents de fonts agràries; els estanys, les basses i els abeuradors amb una capacitat màxima de 10 m³ i marges amplis i poc profunds, dissenyats i instal·lats amb materials impermeabilitzants naturals o sintètics ecològicament neutres, i també les basses per a l'emmagatzematge de productes destinats a biomasses vegetals, les explanades per a l'obtenció de compost de biomassa vegetal i els dipòsits o aljubs necessaris per emmagatzemar els llixiviats.
- e) Les parets de pedra en sec i les destinades a tancaments agrícoles, ramaders, forestals, i les vies de circulació agrària a l'interior d'una explotació agrària creades pel pas repetitiu de maquinària agrícola per unes mateixes rutes.
- f) Els espais de confinament per a cans de guarda, pastor o caça de fins a 20 m²; les instal·lacions de resguard d'aus destinades a la falconeria o columbofilia de fins a 20 m²; les petites instal·lacions per a refugi de fauna, com ara clapers, i les basses de retenció d'aigua utilitzades com a abeuradors de fauna de fins a 10 m³ de capacitat.
- g) Les instal·lacions mòbils o desmuntables de menys de 6 m² de superfície per al resguard d'aus de corral, conills, porquí, ovi i boví.

3. Per a edificacions de nova planta, la parcel·la on es preveu edificar ha de tenir una superfície mínima de 14.000 m². No obstant això, aquesta superfície mínima no és aplicable a les actuacions a explotacions agràries prioritàries, explotacions d'agricultors professionals o explotacions classificades com a singulars, a les infraestructures de reg, als elements de dotació d'aigua per a reg o ús ramader, ni als hivernacles per a cultius i tampoc a les instal·lacions de les activitats complementàries de transformació que utilitzin exclusivament producte local com a matèria primera.

4. Les obres de construcció i d'instal·lació dels elements que es defineixen en l'apartat 2, punts b) i c), les instal·lacions desmuntables de fins a 16 m² per al resguard d'un èquid per explotació com a màxim i els sistemes i les infraestructures de reg, incloses les casetes de bombes d'extracció o impulsio d'aigua, necessaris per a la producció agrària, estan subjectes al règim de comunicació prèvia que preveu l'article 148 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears. Juntament amb la comunicació prèvia s'han de presentar els informes corresponents de l'Administració agrària que estableix l'article següent.

5. Els edificis s'han d'ubicar de manera que afavoreixin l'explotació agrària de la finca i la protecció del sòl més fèrtil.

6. Si la parcel·la on es preveu edificar o legalitzar una edificació no és propietat del titular de l'explotació agrària, ha d'estar inscrita a la seva base territorial, mitjançant un títol formalitzat en document públic, durant un període mínim de deu anys, i s'ha de disposar de l'autorització expressa o el consentiment del propietari de la parcel·la per edificar. Aquesta exigència no és necessària si el promotor és una entitat jurídica i el propietari de la parcel·la és un dels socis d'aquesta entitat o, en el cas de persones físiques, si la parcel·la és propietat d'un familiar de fins a segon grau de parentiu tant de consanguinitat com d'afinitat. En qualsevol cas, el promotor sempre ha de ser titular de l'explotació agrària i complir els altres requisits que s'estableixen en aquesta Llei.

7. En el supòsit de legalitzacions d'edificacions, noves construccions i instal·lacions, a parcel·les inferiors a 14.000 m², la parcel·la ha de ser propietat del titular de l'explotació agrària o d'un familiar de fins a segon grau de parentiu tant de consanguinitat com d'afinitat, en el cas de persones físiques. En el cas de explotacions prioritàries el titular de la qual sigui una entitat jurídica, la propietat de la parcel·la ha de ser d'un

dels socis de l'entitat. La vinculació expressa de la legalització o la nova construcció s'ha d'inscriure en el Registre de la Propietat. Aquest punt no s'aplica a les construccions, edificacions o instal·lacions que no requereixen una parcel·la superior als 14.000 m², en què s'aplicarà el punt anterior, ni als processos de regularització inclosos en la disposició addicional primera d'aquesta Llei

8. En el cas d'explotacions agràries en fase de constitució o ampliació, les edificacions, construccions o instal·lacions vinculades a l'activitat ramadera podran autoritzar-se sempre que la nova instal·lació permeti assolir les unitats de treball agrari mínimes requerides per aquesta Llei. En aquests casos, el compliment dels requisits mínims d'unitats de treball agrari (UTA) podrà acreditar-se de manera progressiva, mitjançant un compromís o pla de desenvolupament de l'explotació, que l'Administració competent en matèria agrària haurà de verificar en el termini establert reglamentàriament.

Article 131

Informe de l'Administració pública competent en matèria agrària

1. Amb la finalitat d'emetre l'informe de l'Administració pública competent en matèria agrària que preveu l'article 129.9, apartats a), b), c) i e), i l'article 130.4, el titular de l'explotació ha de presentar un projecte, elaborat per un tècnic competent, que inclogui una memòria agrària en la qual:

- a) En el cas que es prevegin edificacions de nova planta i hi hagi edificacions ja construïdes dins la base territorial de l'explotació agrària, s'ha de justificar que les edificacions existents no són aprofitables per a l'activitat agrària o complementària que s'hi ha d'instal·lar, i se n'ha de descriure la destinació o l'ús actual i la superfície construïda de cadascuna.
- b) S'ha d'especificar l'adequació de les edificacions, les construccions i les instal·lacions al desenvolupament efectiu de l'activitat i a les necessitats de l'explotació.

2. L'informe de l'Administració pública competent en matèria agrària ha de comprovar que es compleixen les condicions següents:

- a) Que l'explotació agrària està inscrita i classificada correctament en el registre agrari i, si escau, en el registre ramader, amb les dades i la classificació actualitzades, i que aquesta classificació sigui la requerida per realitzar l'actuació sol·licitada d'acord amb l'estipulat amb la present Llei.
- b) Que l'explotació agrària genera almenys 0,5 unitats de treball agrari a Mallorca o Menorca, 0,4 a Eivissa o 0,3 a Formentera, llevat que es tracti d'infraestructures d'emmagatzematge d'aigua per a reg, en què és suficient que generi 0,3 unitats de treball agrari a qualsevol illa.
- c) Que les dimensions i el tipus d'edificacions, construccions i instal·lacions s'adeqüen al desenvolupament efectiu de les activitats agrària i complementària. En el cas d'instal·lacions o edificacions ramaderes, que compleixen la normativa sectorial corresponent.
- d) Que les edificacions, les construccions i les instal·lacions són les necessàries per al desenvolupament efectiu de les activitats agrària o complementària.
- e) Que la superfície registral on es preveu ubicar l'edificació o la instal·lació és la que determina aquesta Llei.
- f) Mentre no es despleguin les normes que s'estableixen en l'article 134, que es compleixen les condicions per a les edificacions, les construccions o les instal·lacions ubicades a explotacions d'oci i autoconsum que es recullen en la disposició transitòria tercera.
- g) En el cas d'habitatges unifamiliars aïllats en sòl rústic, que es compleixen les condicions que estableix l'article 141.
- h) En el cas dels centres de protecció d'animals, nuclis zoològics d'animals de companyia, refugis definitius per a animals i instal·lacions destinades a la falconeria, que es compleixen les condicions que estableix l'article 142.

3. En el cas que preveu l'article 141, el promotor de l'actuació ha de presentar davant l'Administració agrària la documentació necessària per garantir que es compleix la condició seleccionada per satisfer els requisits establerts.

4. Per comprovar la veracitat del contingut de les memòries agràries, l'Administració pot visitar les explotacions.

5. En el cas que l'informe emès per l'Administració agrària sigui favorable, ha d'especificar les conseqüències de l'incompliment futur de qualsevol de les condicions que han motivat el sentit favorable de l'informe pel que respecte a la possibilitat d'exercir l'activitat vinculada a l'autorització i al règim sancionador recollit en aquesta Llei.

Article 132

Condicions específiques per a determinades categories de sòl

1. Quan l'edificació, la construcció o la instal·lació s'ubiqui en un espai amb una qualificació de sòl rústic específica, s'ha d'adequar a les condicions que estableix la normativa d'ordenació territorial, urbanística, ambiental o patrimonial, sens perjudici de les particularitats que determina específicament aquesta Llei i les possibilitats d'exoneració de condicions i paràmetres que recull l'article 133.

2. Els instruments d'ordenació territorial i urbanística han de garantir que la regulació dels usos agraris inclogui el detall suficient per permetre'n el reconeixement com a ús admès, sens perjudici dels informes que preveuen aquesta Llei i la normativa sectorial. Això no obstant, l'ús es pot limitar o prohibir en els casos següents:

- a) Als espais de rellevància ambiental, s'ha d'ajustar a la regulació, els plans i els procediments que estableix la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental.
- b) A les àrees de prevenció de riscos, s'ha de garantir la prevenció del risc per mitjà de la regulació específica i els informes o les autoritzacions que preveu la normativa sectorial.
- c) Als terrenys, edificis o instal·lacions sotmesos a un règim específic de protecció o afectats per figures de protecció cultural, patrimonial, arqueològica o científica o per la normativa d'aigües o d'infraestructures i serveis generals en sòl rústic, s'ha d'atendre la regulació, la planificació i el procediment que preveu la normativa específica.
- d) Al sòl forestal, s'ha d'ajustar a les previsions d'aquesta Llei, els instruments de planificació que s'hi preveuen i la legislació sectorial específica.

Article 133**L'exoneració de condicions urbanístiques**

1. D'acord amb l'article 21.3 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears, l'Administració pública competent en matèria agrària a cada una de les illes, per les característiques de l'activitat de què es tracti o per qualsevol altra circumstància de la seva competència, degudament acreditada en l'expedient, pot exonerar, de manera total o parcial, del compliment de les condicions que estableix el planejament territorial o urbanístic relatiu a les edificacions, les construccions i les instal·lacions, agràries, complementàries, tret de les agroturístiques i d'agricultura de lleure, i les vies i camins d'ús agrari, d'acord amb el que preveu aquest article.

2. Les explotacions agràries on estiguin ubicades les edificacions, les construccions i les instal·lacions agràries i complementàries susceptibles d'exoneració de les condicions d'edificació i instal·lació del punt a) de l'apartat següent, han d'estar inscrites en el Registre general agrari i estar classificades com a preferents o com a singulars, amb les dades degudament actualitzades. Per autoritzar l'exoneració de les condicions que preveu el punt b) del mateix apartat, les explotacions han d'estar inscrites en el Registre general agrari, amb les dades actualitzades.

3. Es pot exonerar, totalment o parcialment, de les condicions urbanístiques següents:

- a) Quant a les condicions de l'edificació i la instal·lació: la superfície construïble, l'ocupació, l'altura, el volum i les característiques tipològiques, estètiques i constructives.
- b) Quant a les condicions de la posició i la implantació: la ubicació dins la parcel·la i les reculades.

4. Les edificacions o instal·lacions no poden ser exonerades del paràmetre de reculada respecte del vial o el camí públic que preveu el planejament.

Pel que fa als llandars amb parcel·les de titularitat privada, només es pot exonerar del paràmetre de reculada amb el consentiment escrit de la propietat de la parcel·la contigua.

5. La sol·licitud d'exoneració de qualsevol de les condicions urbanístiques esmentades ha d'anar acompanyada d'una memòria agronòmica, elaborada per un tècnic competent, que justifiqui i valori tècnicament la necessitat i la conveniència de l'exoneració com la millor opció per al desenvolupament de l'activitat agrària o complementària prevista i, si escau, determini les mesures protectores, correctores o compensatòries adequades.

6. En el cas que el projecte estigui sotmès a avaluació ambiental, les eventuais mesures protectores, correctores o compensatòries s'han d'establir en el marc del procediment ambiental.

7. L'exoneració de paràmetres legitima l'ajuntament per atorgar la llicència urbanística que correspongui.

Article 134**Condicions de les edificacions, les construccions i les instal·lacions a explotacions d'oci i autoconsum**

1. El planejament urbanístic municipal ha de fixar les condicions urbanístiques de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a les activitats agràries d'oci i autoconsum, atenent als criteris d'adequació de les característiques de la construcció, la finalitat a la qual es destina, la proporcionalitat respecte de la producció previsible i la prioritització de la reutilització, la rehabilitació o la reconstrucció d'edificacions agràries existents.

2. En el planejament municipal es poden establir zonificacions específiques dins el municipi; condicions de parcel·la mínima; paràmetres d'ocupació, edificabilitat i altura, i condicions tipològiques. També es pot prohibir la implantació d'edificacions, construccions i instal·lacions vinculades a les activitats agràries d'oci i autoconsum

Article 135**Reubicació d'explotacions agràries**

Els ajuntaments poden autoritzar els titulars d'explotacions agràries que, a causa del creixement urbà, generin o puguin generar molèsties o incomoditats a la població, a reubicar els edificis, les construccions i les instal·lacions destinats a l'activitat agrària o complementària —excepte els d'agroturisme—, amb la mateixa superfície construïda, a una altra finca o parcel·la de la mateixa explotació, prescindint del requisit de parcel·la mínima exigible, sens perjudici del compliment d'altres normes aplicables.

Els edificis, les construccions i les instal·lacions inicials no poden ser destinats a cap altre ús i es desmuntaran i retiraran dels terrenys i dels edificis i construccions tots els elements que no siguin d'obra fixa.

Article 136**Senyalització de les explotacions agràries**

1. Els titulars d'explotacions agràries poden identificar i senyalitzar la ubicació de l'explotació o la del grup de productors al qual pertanyen d'acord amb els models que preveu la normativa agrària vigent, tant a l'explotació mateixa com a les carreteres i els camins propers, amb l'objectiu de facilitar l'accés a les instal·lacions. Aquesta senyalització no té la consideració de publicitat que defineix la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. També poden retolar la seva marca comercial o la del grup al qual pertanyen a les instal·lacions fixes, com ara naus agrícoles o hivernacles, sense que aquesta senyalització tenguí la consideració de publicitat que estableix la Llei 5/1990, esmentada.

Article 137**Caràcter agrari dels vivers i els centres de producció de material vegetal i de reproducció vegetativa**

Les instal·lacions i les construccions de les empreses dedicades a multiplicar i condicionar llavors, planters i material de reproducció vegetativa per a la sembra, la plantació o la comercialització, inscrites en els registres de productors de llavors i plantes de viver corresponents, es regulen per aquesta Llei sempre que constin degudament inscrites en el Registre autonòmic d'explotacions agrícoles.

Aquestes explotacions agràries podran dur a terme la venda directa dels seus productes d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

En cap cas, aquestes instal·lacions es podran destinar a la venda de productes d'alimentació, fertilitzants, elements de jardineria, material de reg, decoració o altres articles aliens al que determina aquesta Llei, ni a activitats de caràcter comercial minorista no agrari. La comercialització que excedeixi aquests límits es considerarà activitat comercial subjecta a la Llei 11/2024, de 15 d'octubre, del comerç de les Illes Balears, i a la normativa urbanística aplicable.

Article 138**Règim d'infraestructures i dotacions de servei relacionades amb les explotacions agràries en sòl rústic**

1. Les infraestructures i les dotacions de servei vinculades exclusivament a una explotació agrària o a diverses explotacions de manera simultània es regulen en aquesta Llei.

2. Tenen la consideració d'infraestructures i dotacions de servei vinculades a una explotació agrària les que donen servei a aquesta explotació per a les activitats pròpies d'acord amb aquesta Llei. S'hi inclouen, entre d'altres, els camins, les pistes forestals, les vies de treta, els marges, els tancaments, els portells, les xarxes i altres infraestructures de subministrament elèctric, les xarxes i instal·lacions de reg —inclosos els embassaments, les basses, els safareigs i les construccions per a motors d'impulsió i capçals de reg—, els sistemes de captura de la humitat atmosfèrica, els tallavents, les xarxes i les infraestructures de telecomunicacions, i també les instal·lacions i les infraestructures de generació, distribució i emmagatzematge d'energies renovables en els termes i condicions definits en els articles 44 i 45 d'aquesta Llei.

3. Per a les infraestructures de reg promogudes per l'Administració pública competent en matèria agrària, d'interès autonòmic, insular o supramunicipal, no és necessari obtenir cap tipus de llicència ni presentar la comunicació prèvia davant l'ajuntament.

Article 139**Tancaments perimetrals de les explotacions agràries**

1. El titular d'una explotació agrària té dret a tancar les parcel·les que la conformen, tant per al desenvolupament de l'activitat ramadera com per a la protecció dels cultius.

2. Els tancaments han de ser, prioritàriament, adequats a l'activitat agrària a la qual es dedica l'explotació i estan subjectes al procediment de comunicació prèvia en els casos de tancaments perimetrals de les finques.

3. Les reparacions en tancaments existents no requereixen l'obtenció de llicència municipal i no estan sotmeses a la presentació de la comunicació prèvia, sens perjudici d'altres autoritzacions sectorials que siguin necessàries.
4. Els tancaments han de complir les condicions estètiques i tipològiques determinades en els instruments d'ordenació territorial i urbanística, tot i que es pot sol·licitar l'exoneració d'aquesta obligació, tal com es determina en l'article 133.
5. A les àrees naturals d'especial interès que regula la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, els tancaments de les parcel·les de l'explotació agrària només es poden construir amb murs de pedra de la zona, i queda expressament prohibit arrebossar-los amb ciment. El tancament massís pot assolir una alçària màxima d'1,4 metres, i sobre la coronació es permeten elements diàfans de fins a 1,5m i fins a una altura màxima total de 2,20 metres.
6. S'ha de vetllar perquè els tancaments de les finques rústiques permetin l'accés i el pas de maquinària agrícola i facilitin el conreu de les parcel·les.
7. El tancament de l'explotació agrària, o el fet que el recinte estigui sembrat o hi pasturi ramat, comporta la prohibició d'accés a qualsevol persona no autoritzada expressament pel titular, sens perjudici dels drets de pas i de servitud i de les excepcions previstes per raons de seguretat, policia, emergència o altres d'anàlogues que estableix la legislació sectorial.

TÍTOL VI IMPLANTACIÓ D'ACTIVITATS NO AGRÀRIES EN SÒL RÚSTIC

Article 140

Règim d'infraestructures i dotacions energètiques en sòl rústic

1. Les administracions públiques han de prioritzar l'ús de terrenys de baixa productivitat agrícola, marginals o degradats, que no presentin valors naturals, paisatgístics o edafològics, per a la implantació d'infraestructures i equipaments energètics, públics o privats. En el cas que no sigui possible la instal·lació en aquests terrenys i concorrin raons d'interès públic que ho justifiquin, s'ha de garantir la mínima afecció possible a l'activitat agrària i s'ha de preveure una integració efectiva de la nova infraestructura o equipament amb l'activitat agrària, tant en la zona ocupada com en la resta de la parcel·la afectada. Així mateix, s'han d'establir compensacions agràries proporcionades a la pèrdua d'espai agrari. Les mesures d'integració o compensació agrària poden justificar per si soles la implantació de les instal·lacions fotovoltaïques sobre superfícies de cultiu.

2. La conselleria del Govern de les Illes Balears competent en matèria d'agricultura pot desplegar reglamentàriament les condicions de la integració agrària i les compensacions que s'esmenten en l'apartat 1. Aquestes determinacions s'establiran i es definiran de manera explícita, preceptiva i vinculant amb caràcter general.

3. Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica a partir de fonts d'energies renovables que ocupin més de 2 hectàrees en total s'han d'ubicar preferentment en els terrenys que s'esmenten en l'apartat 1.

A aquest efecte, en els procediments de declaració d'interès general o d'utilitat pública dels projectes d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica a partir de fonts d'energies renovables que ocupin més de 2 hectàrees en total, l'òrgan competent en matèria d'agricultura a cada illa ha d'informar de manera preceptiva i vinculant sobre les característiques que estableix l'apartat 1. A l'illa de Formentera, aquest informe s'elaborarà per a projectes amb més de mitja hectàrea d'ocupació.

Als efectes del còmput de la superfície ocupada per les instal·lacions indicades en el paràgraf anterior, aquesta serà la definida en el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears vigent.

Mentre no es despleguin reglamentàriament les condicions de la integració agrària i les compensacions que s'esmenten en l'apartat 1, l'Administració agrària competent a cada illa dictarà instruccions interpretatives pel que fa a la integració agrària i les compensacions de les instal·lacions fotovoltaïques.

4. L'Administració pública competent en matèria agrària de cada illa ha de participar en els procediments de planificació de les energies renovables que elabori l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, mitjançant un informe preceptiu.

5. Les administracions públiques han de prioritzar els usos agraris sobre l'ús residencial en el sòl rústic, i establir les mesures d'ordenació territorial i urbanística, sectorial i fiscal, adequades per assolir aquest objectiu.

Article 141**Condicions agràries per a la implantació d'habitatges unifamiliars en sòl rústic**

1. El sòl rústic mereix ser conservat i dedicat prioritàriament al cultiu i a l'aprofitament ramader i forestal.
2. Les administracions públiques, amb la participació dels representants del sector agrari, han d'establir les mesures necessàries per protegir els valors propis i productius del sector, i garantir la viabilitat de l'activitat agrària que s'hi dugui a terme.
3. Sens perjudici d'altres condicionants que es puguin derivar d'aquesta Llei o de la resta de normativa aplicable, l'atorgament de llicència urbanística per a la construcció d'un habitatge unifamiliar aïllat de superfície construïda superior a 100 m² en finques de superfície igual o superior a 14.000m² en sòl rústic, requereix el compliment d'alguna de les condicions següents:

a) La superfície de la finca no ocupada per l'edificació i altres elements accessoris vinculats a aquesta ha d'estar inscrita en una explotació agrària durant un termini mínim de quinze anys comptador des de la finalització de l'execució de les obres. Aquesta condició ha de constar tant en la llicència urbanística per a la construcció de l'habitatge com en la inscripció registral de la declaració d'obra nova corresponent. Per a l'atorgament de la llicència d'ocupació o de primera utilització de l'habitatge s'ha d'acreditar la inscripció al Registre insular agrari corresponent.

b) El promotor ha d'adjuntar a la sol·licitud de llicència un projecte d'inversió agrària que faci referència a la part de la finca no ocupada per l'edificació i altres elements accessoris existents, en el qual es defineixin les activitats agràries previstes per als quinze anys següents, i també la descripció, programació temporal i quantificació econòmica de les inversions que s'hi faran.

El projecte ha de justificar un increment del potencial productiu inicial de la finca equivalent, com a mínim, a 0,05 unitats de treball agrari per cada 100 m² de superfície construïda.

Amb caràcter previ a l'inici de les obres, s'ha d'haver executat almenys el cinquanta per cent de les inversions previstes per al primer any. Així mateix, per obtenir la llicència d'ocupació o de primera utilització, s'ha d'acreditar l'execució íntegra de les inversions previstes.

En els casos de cultius de regadiu, s'ha d'acreditar la disponibilitat efectiva de recursos hídrics suficients per garantir-ne el manteniment.

c) El promotor ha d'adjuntar a la sol·licitud de llicència un acord formalitzat mitjançant escriptura pública amb un agricultor professional o amb el titular d'una explotació agrària prioritària de les Illes Balears, en el qual s'assumeixi el compromís d'incrementar, en el moment d'iniciar les obres, el potencial productiu de l'explotació agrària signant en, com a mínim, una unitat de treball agrari.

Les inversions destinades a assolir aquest increment s'han de mantenir durant un termini mínim de deu anys. En cas de resolució anticipada de l'acord abans del termini establert, s'ha de subscriure un nou acord per al període restant.

d) El promotor ha d'adjuntar a la sol·licitud de llicència un document en què assumeixi el compromís de posar a disposició d'un banc públic de terres, durant un termini mínim de deu anys, un mínim del 50 % de la superfície agrària de la finca no ocupada per l'edificació ni pels seus elements accessoris, i d'assegurar en tot cas l'accés adequat als terrenys cedits per permetre'n el cultiu efectiu.

4. L'apartat anterior no és d'aplicació als habitatges la construcció dels quals s'empari en la disposició addicional vuitena de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears, ni als que se situïn en nuclis rurals ordenats.

En tots els casos de l'apartat anterior, l'habitatge autoritzat únicament es podrà utilitzar mentre es mantengui el compliment de la condició agrària que va justificar l'atorgament de la llicència.

5. Sens perjudici del que disposen els apartats anteriors, qualsevol implantació d'edificacions o instal·lacions ha de conservar els sistemes tradicionals de drenatge existents a la parcel·la on s'ubiqui o, si escau, garantir la implantació de sistemes equivalents que n'assegurin la funcionalitat hidrològica.

Article 142**Règim dels centres de protecció d'animals, nuclis zoològics d'animals de companyia, refugis definitius per a animals i instal·lacions destinades a la falconeria.**

1. Els centres de protecció d'animals, els nuclis zoològics d'animals de companyia, els refugis definitius per a animals i les instal·lacions destinades a la falconeria es poden ubicar en sòl rústic i tenen la consideració d'ús admès en sòl rústic comú als efectes de la normativa urbanística i territorial, sempre que no se superi la capacitat de 70 unitats, de les quals un màxim de 20 poden ser cans. En cas d'equipaments

amb més capacitat, es regirà pel que determina la matriu d'ordenació de sòl rústic.

2. Aquestes instal·lacions han de complir la normativa sectorial en matèria d'ordenació ramadera de benestar i protecció dels drets dels animals i de sanitat animal. Han de disposar de les instal·lacions adequades per assegurar el benestar dels animals que allotgin, que podran ser fixes o desmuntables. També han de disposar dels sistemes adequats de gestió dels fems i dels residus, com també del sistema tractament de les aigües residuals que es generin.

3. Aquests centres estan sotmesos a les previsions de la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, excepte les destinades a la falconeria de caràcter privat.

4. Les instal·lacions i construccions recollides en aquest article podran disposar d'espais per a cuidadors, d'acord amb la normativa laboral corresponent, com també d'instal·lacions bàsiques per dur a terme tractaments especialitzats de caràcter veterinari exclusivament per als animals del centre.

5. Les instal·lacions i construccions descrites en aquest article podran ser exonerades totalment o parcialment del compliment dels paràmetres següents: la superfície construïble, l'ocupació, el volum i les característiques tipològiques, estètiques i constructives.

6. El procediment d'exoneració serà anàleg al que estableix l'article 133 d'aquesta Llei i la seva normativa de desplegament.

7. Totes les instal·lacions desmuntables que es puguin implantar en aquest tipus de centres s'han de retirar quan acabi l'activitat per a la qual han estat autoritzades.

8. Per a les instal·lacions descrites en aquest article s'estableix una parcel·la mínima de 7.103 m² i una distància mínima de 200 m respecte de nucli urbà o d'habitatge unifamiliar aïllat existent i legalment implantat.

Article 143

Activitats de serveis a l'agricultura a antigues construccions agràries

1. Les construccions agràries situades en sòl rústic comú que, durant més de trenta anys de manera continuada, hagin format part d'una o diverses explotacions agràries i que hagin deixat de tenir un ús agrari per la finalització de l'activitat de l'explotació agrària poden ser destinades a activitats d'empreses de serveis a l'agricultura, tal com les defineix l'article 7.

2. La implantació d'aquestes empreses es considera un ús admès a sòl rústic comú i un ús prohibit a la resta de sòls, i no està subjecta a la declaració d'interès general. En tots els casos requeriran l'informe favorable de l'Administració agrària competent a cada illa.

3. La seva activitat es regula en la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, i en altres normes sectorials que siguin aplicables.

4. Les construccions es poden reformar, sense augmentar-ne el volum ni la superfície construïda, per adaptar-les a les noves necessitats.

Article 144

Centres veterinaris per a èquids

1. Els centres veterinaris per a èquids són establiments veterinaris que han de disposar de les instal·lacions, els equipaments, els serveis i els professionals necessaris per prestar una assistència sanitària de qualitat, completa o parcial, segons l'abast dels serveis disponibles, i per garantir les condicions higièniques i sanitàries adequades i el benestar dels animals. També s'hi inclouen les instal·lacions administratives, les destinades a la formació específica, les necessàries per al desenvolupament de l'activitat professional i les que la normativa laboral i de descans exigeixi per als treballadors del centre.

2. Entre els serveis que poden prestar els centres veterinaris per a èquids s'inclouen els corresponents a especialitats veterinàries, com ara cirurgia, hospitalització, rehabilitació, ortopèdia, reproducció, medicina interna i diagnòstic per la imatge, i els de suport administratiu, farmàcia i laboratori.

3. Els centres veterinaris per a èquids es consideren un ús admès a sòl rústic comú i un ús prohibit a la resta de sòls, i no estan subjectes a la declaració d'interès general.

4. Els centres veterinaris per a èquids es poden exonerar del compliment dels paràmetres urbanístics d'ocupació, edificabilitat, volum i característiques tipològiques i estètiques amb el mateix procediment que es descriu en l'article 133.

5. Els centres veterinaris per a èquids també poden atendre altres espècies ramaderes definides en l'article 7.1.as). En cap cas poden atendre animals no productius, d'acord amb la definició que estableix l'article 7.1.at).

6. Aquests centres estan sotmesos a la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, i a la resta de normativa de sanitat animal vigent.
7. Reglamentàriament es poden establir les categories i les dimensions dels centres veterinaris per a èquids.
8. Els centres veterinaris per a èquids han de disposar del registre ramader corresponent, d'acord amb la normativa sectorial aplicable.
9. Per al trasllat d'animals al centre veterinari, és suficient que inicialment s'acompanyin d'un certificat veterinari que en justifiqui el motiu. En un termini màxim de vint-i-quatre hores després de l'ingrés o de la sortida de l'animal, s'ha de formalitzar la comunicació administrativa corresponent.

TÍTOL VII

RECONeixEMENT DELS VALORS AGRARIS I ELS SERVEIS AMBIENTALS

Article 145

Custòdia del territori

1. D'acord amb la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, s'ha de fomentar la custòdia del territori mitjançant acords entre entitats de custòdia i propietaris o gestors de finques privades o públiques. Quan aquests acords tinguin un component agrari, s'haurà de promoure una activitat agrària viable i compatible amb la conservació dels valors propis de la finca.
2. S'han d'incentivar les externalitats positives dels terrenys agraris i forestals ubicats en espais protegits o en els quals hi hagi acords de custòdia del territori degudament formalitzats entre els propietaris o gestors i les entitats de custòdia. A aquest efecte, s'han de valorar, entre d'altres, els serveis ambientals i territorials següents:
 - a) La conservació, la restauració i la millora del patrimoni natural, la biodiversitat, la geodiversitat i el paisatge, en funció de les mesures específicament adoptades amb aquesta finalitat, amb especial atenció als hàbitats, les espècies amenaçades i el paisatge en mosaic.
 - b) La fixació de diòxid de carboni com a mesura de contribució a la cura i millora de fertilitat del sòl, com també la minimització d'esdeveniments extrems de caire climàtic.
 - c) La conservació del sòl i del règim hidrològic com a mesura de lluita contra la desertificació, en funció del grau de cobertura vegetal i les pràctiques productives que redueixin la pèrdua o la degradació del sòl i els recursos hídrics superficials i subterranis.
 - d) La recàrrega d'aqüífers i la prevenció dels riscos geològics.
 - e) L'establiment de plantacions d'espècies mel·líferes per contribuir a la recuperació dels pol·linitzadors.
3. Reglamentàriament, es pot establir el contingut mínim dels acords de custòdia del territori, amb l'objectiu de garantir-ne l'adequació a les finalitats establertes, com també el seguiment del compliment dels objectius de conservació i/o restauració del patrimoni natural i de la biodiversitat, i dels compromisos per assolir una activitat agrària viable en els àmbits econòmic, social i ambiental.

4. Als efectes d'aquest article, poden ser considerades entitats de custòdia del territori les organitzacions públiques o privades, sense ànim de lucre, que incloguin en els seus estatuts la custòdia del territori com a eina col·laborativa per aconseguir els objectius de conservació i/o restauració del patrimoni natural i de la biodiversitat.

A la pràctica, hauran de dur a terme iniciatives per complir aquests objectius que incloguin acords de custòdia del territori amb propietaris o gestors d'espais. Les associacions i societats de caçadors locals que defineix l'article 55 de la Llei 6/2006, de 12 d'abril, balear de caça i pesca fluvial, quan actuïn com a entitats col·laboradores de l'Administració en els supòsits legalment prevists, també podran ser considerades entitats de custòdia quan compleixin aquests requisits estatutaris.

Article 146

Agrocompromisos

Reglamentàriament, el Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller competent en matèria d'agricultura i amb la participació dels consells insulars, pot establir mesures de suport i foment de compromisos intersectorials —de caràcter ambiental, social, territorial, urbanístic o fiscal— entre el sector agrari i altres sectors productius de les Illes Balears, amb especial atenció als sectors turístic, energètic i del transport.

Article 147**Reconeixement de les aportacions ambientals de l'agricultura**

Les administracions públiques han de facilitar que els titulars de les explotacions agràries de les Illes Balears puguin accedir, amb caràcter voluntari, als mecanismes legalment reconeguts de compensació o remuneració derivats de les funcions i dels serveis ambientals positius que genera l'activitat agrària. Com a norma general, s'han d'incloure apartats específics per valorar aquestes funcions i serveis.

Aquests reconeixements no han de comportar noves obligacions o càrregues administratives per als agricultors que no s'hi acullin voluntàriament.

Article 148**Contractes territorials**

1. Les administracions competents en matèria agrària poden establir contractes territorials per potenciar la generació d'externalitats positives i aspectes transversals i multifuncionals a les explotacions agràries i forestals, d'acord amb el Reial decret 1336/2011, de 3 d'octubre, pel qual es regula el contracte territorial com a instrument per promoure el desenvolupament sostenible del medi rural.

El contracte territorial, de subscripció voluntària per als titulars de les explotacions agràries, ha de recollir els compromisos que assumeix el subscriptor, expressats de manera concreta i determinada tant en l'aspecte qualitatiu com quantitatiu, de manera que siguin comprensibles i inequívocs i que el compliment sigui objectivament verificable per l'Administració responsable del control. La subscripció i el compliment d'aquests compromisos donen dret al subscriptor a percebre les contraprestacions que s'hi determinin i a beneficiar-se de les preferències i prioritats que hi siguin legalment aplicables.

2. Les administracions agràries han de fomentar la formalització de contractes territorials individuals quan les finalitats específiques, els compromisos i les contraprestacions s'hagin de determinar cas per cas, d'acord amb la situació i les potencialitats de cada explotació, i de contractes territorials col·lectius, quan afectin una zona d'interès especial.

3. La convocatòria de contractes ha d'incloure, com a mínim, els aspectes següents:

- a) L'àmbit territorial i el tipus d'explotacions agràries als quals s'adreça el contracte.
- b) Els requisits que han de complir els subscriptors.
- c) Els criteris objectius i el procediment de selecció dels subscriptors.
- d) Els compromisos que ha d'assumir la persona titular de l'explotació i els criteris per determinar-los en cada cas.
- e) Les contraprestacions que corresponen al subscriptor i els criteris per determinar-les.
- f) El sistema de verificació i control del compliment dels compromisos i el règim aplicable en cas d'incompliment.
- g) El règim d'incompatibilitats.
- h) El règim de pròrrogues, modificació, subrogació, resolució i extinció del contracte.
- i) En el cas que les contraprestacions tinguin caràcter de subvenció, els elements que requereix la normativa aplicable.

4. L'Administració competent en matèria agrària ha dictar les convocatòries i instruir i resoldre els procediments.

Article 149**Bancs de terres i aprofitament agrari de les finques públiques**

1. El Govern, els consells insulars i els ajuntaments poden crear bancs de terres mitjançant:

- a) La creació de registres administratius de caràcter públic i altres instruments que facilitin el contacte entre l'oferta i la demanda de finques rústiques de l'illa, ja siguin conreades, cultivables o destinades a la conservació de la natura.
- b) La posada a disposició de terrenys públics per a l'aprofitament agrari de les persones que l'Administració en qüestió determini com a usuaris potencials.

2. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria agrària, ha d'establir mitjançant un decret els principis generals d'organització i funcionament pels quals s'han de regir els bancs de terres.

3. Les administracions públiques podran donar suport als bancs de terra existents i fomentaran els que puguin crear les entitats agràries, organitzacions professionals o cooperatives agràries.

4. Les administracions públiques han de prioritzar l'aprofitament agrícola, ramader i forestal de les seves finques cedint els terrenys, mitjançant els concursos públics corresponents, a titulars d'explotacions agràries prioritàries, joves agricultors professionals, societats agràries de transformació o cooperatives agràries.

En els casos en que les característiques de la finca, la seva ubicació, els seus usos o les seves finalitats públiques ho justifiquin, es pot prioritzar la gestió agrària amb tècniques d'agricultura ecològica de les finques cedides.

5. Es fomentarà la producció ecològica de manera prioritària en les finques rústiques públiques de la Comunitat Autònoma de gestió directa.

Article 150

Fons de Pastures de les Illes Balears

El Fons de Pastures de les Illes Balears és un inventari i un sistema de gestió de terres disponibles per a la pastura de la ramaderia.

El Fons integrarà terres públiques i privades, abandonades o infrautilitzades, que es posin a disposició de ramaders mitjançant cessió, lloguer o altres formes jurídiques. El funcionament del Fons s'haurà de desplegar en el reglament que correspongui.

Article 151

Parcs agraris

1. En el marc d'aquesta Llei, els parcs agraris es configuren com a instruments de protecció, ordenació, desenvolupament i gestió de determinats espais d'interès agrari situats a zones periurbanes, d'entitat significativa i amb voluntat de gestió integrada. Aquests espais es delimiten com a sòl rústic per facilitar i garantir la continuïtat de l'ús agrari, preservar-los de la incorporació al procés urbà, protegir el patrimoni natural i agrari i impulsar programes i mesures específics que permetin millorar i desenvolupar el seu potencial econòmic, ambiental i sociocultural.

2. Els ajuntaments de les Illes Balears poden definir la creació de parcs agraris tenint en compte tant els aspectes econòmics, com ecològics, culturals i socials de l'entorn en el qual s'estableixen. En aquests processos han de participar les organitzacions professionals agràries, les entitats representatives de cooperatives agroalimentàries i altres associacions i col·legis professionals del sector agrari.

3. Les administracions promotores han d'impulsar la creació d'un òrgan de gestió del parc agrari i l'elaboració d'un pla de gestió i desenvolupament, i també d'un pla especial urbanístic que pugui implementar mesures d'aquest tipus a les instal·lacions i edificacions agràries, amb la finalitat d'afavorir les activitats agràries i complementàries que incrementin la rendibilitat de les explotacions.

4. Cal fomentar especialment els parcs agraris supramunicipals amb l'objectiu de generar massa crítica territorial per millorar l'eficiència en la gestió.

5. Les administracions competents en agricultura poden establir línies d'ajuts específiques per impulsar els parcs agraris.

Article 152

Compensació per les pressions exercides sobre el sòl rústic

L'Administració autonòmica competent en matèria agrària pot desplegar reglamentàriament la regulació de la compensació pels usos impropis del sòl rústic, en benefici del sector primari, més enllà del que determini la normativa territorial.

TÍTOL VIII

LA TRANSFORMACIÓ I LA COMERCIALIZACIÓ

CAPÍTOL I

Principis generals

Article 153

Objectius

La transformació i la comercialització agrària a les Illes Balears s'han d'ajustar especialment als objectius següents, entre d'altres:

- a) La participació del sector productor en els processos de transformació i comercialització agrària i agroalimentària, com a mitjà perquè es beneficiï del major valor afegit que es genera.
- b) El foment del sector agroindustrial, de manera que contribueixi a impulsar el sector productor local.
- c) La transformació dels productes agraris i agroalimentaris a les explotacions que els produeixen o per mitjà d'obradors col·lectius en el cas de les petites explotacions.
- d) La identificació, la seguretat, la traçabilitat i la qualitat dels productes agraris i agroalimentaris.
- e) La millora de les estructures de transformació per incrementar-ne l'eficiència i la rendibilitat.

- f) La millora de l'eficàcia i l'eficiència de les estructures de transformació i comercialització, per adequar-les a les exigències del mercat.
- g) El foment de les noves ofertes i productes agroalimentaris.
- h) El foment dels productes agraris i agroalimentaris de les Illes Balears de caràcter local.
- i) El foment de la producció agrària i agroalimentària de productes de varietats vegetals locals i races autòctones.
- j) El suport a les produccions de qualitat d'aliments i a la seva comercialització per mitjà de cooperatives i societats agràries de transformació.
- k) La participació del sector productor en els processos de transformació i comercialització agrària i agroalimentària, com a mitjà perquè es beneficiï del major valor afegit que es genera, principalment mitjançant formes col·lectives cooperatives o societats agràries de transformació (SAT).
- l) L'impuls de la comercialització per mitjà dels punts de venda directa, les botigues agràries de producte local i les xarxes que es puguin crear entre elles.

Article 154**Participació del sector productiu en la transformació, la comercialització i les actuacions de foment**

Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar, mitjançant disposicions reglamentàries i plans i programes concrets:

- a) La participació del sector productor en els processos de transformació i comercialització agrària i alimentària, com a via fonamental perquè es beneficiï del major valor afegit que es genera en les baules superiors de la cadena alimentària, i promoure, amb aquesta finalitat, els acords entre els operadors i els productors. A aquest efecte, les cooperatives agroalimentàries i societats agràries de transformació seran considerades elements clau.
- b) La vinculació entre el sector agrari i la indústria agroalimentària transformadora i comercialitzadora de les Illes Balears, cosa que permetrà que gran part del valor afegit de la producció agroalimentària repercuteixi de manera directa en l'economia de la comunitat autònoma.
- c) La transformació i la venda de productes agraris i agroalimentaris a les explotacions agràries i a les botigues agràries de producte local.

Article 155**Identificació dels productes agraris i agroalimentaris**

1. Els productes agraris i agroalimentaris, en totes les seves fases, han d'oferir als destinataris una informació veraç, objectiva, completa i entenedora sobre les característiques essencials pròpies, amb indicacions per usar-los o consumir-los correctament, i advertiments sobre els riscos previsibles que impliqui usar-los o consumir-los, de manera que els usuaris puguin fer-ne una elecció conscient i racional i utilitzar-los d'una manera segura i satisfactòria, en els termes que estableixi la normativa aplicable.
2. Els productes agraris i agroalimentaris que es comercialitzin a granel han d'anar identificats, i els operadors han de garantir-ne la traçabilitat d'acord amb la normativa vigent.

Article 156**Seguretat dels productes agraris i agroalimentaris**

1. Les empreses comercialitzadores de productes agraris i agroalimentaris a la comunitat autònoma de les Illes Balears són responsables de la seguretat dels productes que produeixen, elaboren, serveixen i comercialitzen, i han de vetllar perquè els seus productes siguin innocus. En particular, han de complir i comprovar que es compleixen els requisits que estableix la normativa que afecta les seves activitats, en totes les etapes de producció, transformació, envasament, comercialització i servei dels seus productes.
2. Les empreses esmentades han de disposar dels sistemes de gestió de la seguretat alimentària que imposi en cada moment la normativa aplicable, amb la finalitat de garantir la innocuïtat i la salubritat dels productes que elaboren.
3. Les administracions públiques competents en matèria agrària, en col·laboració amb l'Administració de salut, duran a terme campanyes d'informació i cursos de riscos alimentaris dirigits als operadors agraris.
4. Les administracions públiques competents en matèria agrària, en col·laboració amb l'Administració de salut pública, han de promoure la implantació de mesures de flexibilització de la normativa higienicosanitària per a les elaboracions a petita escala, tot assegurant la salut pública

Article 157**Traçabilitat dels productes agraris i agroalimentaris**

1. La traçabilitat és un dels elements que han d'integrar els sistemes d'autocontrol, mitjançant procediments adequats, comprensibles i comprovables.
2. Les empreses que exerceixin l'activitat a la comunitat autònoma de les Illes Balears estan obligades a garantir la traçabilitat en totes les etapes de la cadena alimentària. Els procediments de traçabilitat han de permetre conèixer en qualsevol moment, entre la informació generada, la identitat dels proveïdors i subministradors de productes i matèries i de les empreses a les quals s'han subministrat.
3. Les empreses agràries i alimentàries han de tenir a disposició dels serveis oficials de control tota la informació relativa al sistema propi de traçabilitat, i també la informació derivada o produïda per aquest sistema.

Article 158**Qualitat dels productes agraris i agroalimentaris**

Les administracions de la comunitat autònoma de les Illes Balears, especialment dels àmbits agrari, sanitari i educatiu, han de desenvolupar programes per incentivar la millora de la qualitat dels productes agraris i alimentaris produïts en el seu territori, de manera que el mercat en reconegui les bones qualitats fisicoquímiques, organolèptiques i nutritives; l'obtenció de productes amb origen i qualitat diferenciats, i el patrimoni agrari i agroalimentari.

L'Administració agrària ha de publicar una llista autonòmica de productes de temporada, amb l'objectiu de garantir-ne el coneixement i fomentar-ne la comercialització i la distribució en els períodes adequats.

CAPÍTOL II**La qualitat diferenciada i el producte local****Article 159****Gestió de la qualitat**

Les administracions públiques competents en matèria agrària de les Illes Balears han de potenciar, fomentar i promoure mesures d'incentivació per a la implantació de sistemes de gestió i millora de la qualitat, en relació amb les empreses agràries i agroalimentàries.

Article 160**Denominacions de qualitat diferenciada**

1. La denominació de qualitat diferenciada és una figura que serveix per identificar un producte agrari o alimentari amb característiques diferencials, que té un reglament o un plec de condicions i que disposa d'un sistema de control.
2. Als efectes d'aquesta Llei, es consideren denominacions de qualitat diferenciada:
 - a) Les denominacions d'origen protegides.
 - b) Les indicacions geogràfiques protegides.
 - c) La producció ecològica.
 - d) La producció integrada.
 - e) Els aliments tradicionals, en especial els elaborats amb producte local.
 - f) Les marques de garantia i altres distintius autoritzats.
 - g) Els productes procedents de races autòctones de les Illes Balears i de varietats locals.
 - h) Les especialitats tradicionals garantides.
3. Les denominacions de qualitat diferenciada poden ser gestionades i controlades per entitats públiques o privades, les quals han de vetllar pel compliment dels reglaments d'aquestes denominacions. En tots els casos, les entitats de gestió i control han de complir la normativa sobre requisits generals de les entitats de certificació de productes i el Reglament (UE) 2017/625 del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relatiu als controls i altres activitats oficials efectuats per garantir l'aplicació de la legislació sobre aliments i pinsos, i de les normes sobre salut i benestar dels animals, sanitat vegetal i productes fitosanitaris.
4. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de vetllar per la certificació correcta dels productes agraris i agroalimentaris que tinguin denominació de qualitat diferenciada, i establir la supervisió adequada del funcionament regular de les entitats certificadores.

Article 161**Especial protecció de la producció agrària ecològica, les races autòctones i les varietats locals**

Les races autòctones, les varietats locals i els sistemes de producció ecològica han de ser objecte d'especial protecció pel seu valor productiu, genètic i patrimonial, i també per la seva adaptació a les condicions pròpies de les Illes Balears. La producció agrària ecològica pot ser objecte de mesures de foment i suport, sense que això suposi minvar els recursos destinats a la resta de sistemes productius legalment reconeguts.

El Govern de les Illes Balears ha de contribuir a sufragar les despeses derivades de la certificació de les explotacions agràries que apliquin aquests sistemes de producció i els seus productes, amb la finalitat que siguin tan assequibles i accessibles com sigui possible.

Article 162**Els consells reguladors i altres organismes de gestió i control de denominacions de qualitat**

Els consells reguladors o altres organismes assimilats de gestió i control de les denominacions de qualitat, són corporacions de dret públic de base associativa, amb autonomia i capacitat d'obrar per al compliment de les seves funcions, que han d'ajustar l'activitat pròpia a l'ordenament jurídic privat, sens perjudici de l'aplicació de l'ordenament jurídic públic pel que fa a l'exercici de les potestats administratives que tenen atribuïdes i altres supòsits que preveu la llei.

Article 163**Promoció del producte local**

1. Les administracions públiques de les Illes Balears, en especial les competents en matèria agrària, turística, sanitària, educativa i d'affers socials, han de potenciar, fomentar i promoure mesures per incrementar el consum del producte local, tal com es defineix en l'article 7.1. *au*), en cada un dels seus àmbits competencials.
2. La conselleria competent en matèria agrària de les Illes Balears, en col·laboració amb altres administracions competents en matèria agrària, ha de crear i mantenir un sistema d'identificació del producte local que permeti:
 - a) Garantir que el sector productor agrari i agroalimentari identifiqui correctament el producte local.
 - b) Assegurar que el producte local s'identifiqui correctament en la cadena de distribució.
3. La conselleria competent en matèria agrària de les Illes Balears ha de planificar i executar anualment un pla de promoció agroalimentària, que pot incloure actuacions plurianuals, amb la finalitat de millorar el coneixement del producte local i incrementar-ne el consum.
4. L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de dotar l'organisme competent en matèria agrària del pressupost necessari per aconseguir els objectius de promoció que estableixi el pla de promoció anual.
5. Les accions de promoció poden incloure concursos d'aliments de productes locals, amb les condicions que desplegui reglamentàriament l'Administració agrària.
6. Les actuacions de promoció de producte local podran incloure mesures específiques per a la producció ecològica de les Balears.

Article 164**Els aliments tradicionals de les Illes Balears**

1. Es crea el Catàleg d'aliments tradicionals de les Illes Balears, amb l'objectiu de preservar i revalorar el patrimoni alimentari del territori, en el qual s'han d'incloure els aliments típics i tradicionals. Als efectes d'aquesta Llei, es considera que un aliment és tradicional de les Illes Balears quan s'acrediti un mínim de trenta anys de producció, elaboració o comercialització a l'arxipèlag.
2. El Catàleg es regula mitjançant un decret, a proposta del conseller competent en matèria agrària del Govern de les Illes Balears.
3. D'acord amb la normativa comunitària en matèria d'higiene i seguretat alimentària, el Govern de les Illes Balears, a proposta de les persones interessades i per una causa justificada, pot adoptar mesures que permetin continuar utilitzant mètodes tradicionals per garantir les característiques dels aliments tradicionals de les Illes Balears, la qual cosa ha de comunicar a l'Administració de l'Estat i a la Unió Europea.
4. L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en col·laboració amb les administracions públiques competents en matèria agrària, ha d'elaborar un pla de mesures per incentivar la comercialització i el consum dels aliments tradicionals de les Illes Balears.

CAPÍTOL III**La transformació de productes agraris i agroalimentaris****Article 165****Concepte i desenvolupament de la indústria de transformació agrària**

1. Són indústries de transformació agrària les infraestructures que duguin a terme les activitats que es defineixen en l'article 7.1.f).
2. Les indústries de transformació agrària que processin productes locals d'acord amb la definició de l'article 7.1.au) es consideren infraestructures estratègiques a l'objecte d'aquesta Llei perquè assegurin la viabilitat dels sectors agrari i agroalimentari de les Illes Balears.
3. A efectes enunciatius però no limitadors, es consideren indústries de transformació agrària les relacionades amb els sectors relatius a la llet; la carn, inclosos els escorxadors; l'olivar i les vinyes i els seus derivats; els fruits secs; els cereals; les hortalisses; les fruites; les plantes aromàtiques i medicinals; l'alimentació animal, i el compostatge de biomassa d'origen vegetal.
4. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar el desenvolupament de l'agroindústria, especialment i prioritàriament la que utilitza producte local, i prioritzar les indústries formades o participades per productors agraris, en particular les cooperatives i les societats agràries de transformació, mitjançant l'establiment de programes específics de promoció econòmica que en facilitin l'eficiència i la modernització en els àmbits següents, entre d'altres:

- a) La valoració de la producció agrària i el desenvolupament i la instal·lació d'indústries de transformació que potenciïn el sector agrari balear, incrementant-ne la rendibilitat.
- b) La diversificació i la innovació tecnològica en els productes agraris i agroalimentaris.
- c) L'adaptació a les demandes dels consumidors i la implantació de sistemes de gestió de la qualitat.
- d) La responsabilitat ambiental en els processos agroindustrials.
- e) La millora en l'estructura de les empreses que possibilitin l'augment de la rendibilitat.
- f) La creació i el foment de les agroindústries i la seva integració en el desenvolupament rural.
- g) La formació, la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació.

Article 166**Drets i obligacions**

1. Les persones físiques o jurídiques que exerceixen l'activitat agroindustrial tenen dret, entre d'altres, a exercir l'activitat en un marc empresarial que els permeti competir en igualtat de condicions amb qualsevol altra indústria situada en el territori de la Unió Europea; a assolir una estructura de negoci pròpia i a respondre a les necessitats del mercat, i també a col·laborar amb l'Administració i les associacions de consumidors en campanyes per millorar el coneixement, si n'és el cas, de les característiques organolèptiques i nutritives dels productes i els hàbits alimentaris de la població.
2. Són obligacions de les persones que exerceixin l'activitat esmentada, entre d'altres:
 - a) Complir els requisits de bones pràctiques en l'activitat industrial i empresarial, si escau, i també la legislació vigent en matèria de seguretat, traçabilitat i qualitat alimentària.
 - b) Informar amb veracitat i exactitud sobre els productes que elaboren, en les etiquetes, els documents d'acompanyament, la publicitat i qualsevol altra forma de promoció.
 - c) Complir la legislació alimentària en vigor, especialment la que emana del Reglament de la Comissió Europea núm. 178/2002, de 28 de gener, pel qual s'estableixen els principis i requisits generals de la legislació alimentària a la Unió Europea, i les mesures per a la millora del funcionament de la cadena alimentària.

Article 167**Caràcter d'activitat complementària de l'agroindústria**

La indústria de transformació agrària té la consideració d'activitat complementària, d'acord amb el que preveu aquesta Llei, sempre que els productes siguin elaborats o transformats a partir d'ingredients primaris produïts a la mateixa explotació agrària, per l'agrupació de titulars d'explotacions preferents de la qual formi part o pels socis d'una cooperativa o societat agrària de transformació a la qual pugui pertànyer.

L'activitat que es defineix en l'article 77 té la mateixa consideració de complementària quan compleix els mateixos requisits que la indústria de transformació agrària d'aquest article.

Article 168**Projectes de cooperació**

Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar el desenvolupament de projectes de cooperació i d'intercooperació entre empreses agràries i agroalimentàries, productors agraris i agroalimentaris i centres tecnològics o institucions, en els àmbits de la recerca, la producció, la promoció i la comercialització.

CAPÍTOL IV**La promoció i la comercialització dels productes agraris i agroalimentaris de les Illes Balears****Article 169****Millora de la informació sobre la comercialització del producte local**

1. La conselleria competent en matèria agrària de les Illes Balears ha de posar en marxa els mecanismes necessaris per a la publicació periòdica dels preus dels productes agraris i alimentaris, tant en origen com al consumidor final. La publicació regular d'aquests preus es pot ampliar a les diferents etapes de la cadena alimentària.

2. Amb la finalitat de sistematitzar la recollida dels preus dels productes agraris i alimentaris, l'Administració competent en matèria agrària pot desplegar reglamentàriament aquesta disposició.

3. La conselleria competent en matèria agrària de les Illes Balears i les altres administracions competents en matèria agrària han de posar en marxa les polítiques necessàries per millorar la informació sobre la comercialització del producte local, amb la finalitat d'afavorir-ne la distribució i incrementar-ne el consum. Així mateix, han d'impulsar estudis sobre la quota de mercat del producte local en cada nínxol comercial, analitzar nous mercats i promoure iniciatives que contribueixin a aquest objectiu.

Article 170**Actuacions d'informació i promoció**

1. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar i dur a terme actuacions d'informació, foment i promoció dels productes agraris i agroalimentaris de la comunitat autònoma de les Illes Balears, amb especial atenció als que aquesta Llei defineix com a producte local.

2. Així mateix, han de fomentar la presència dels productes agraris i agroalimentaris de les Illes Balears en els mercats, mitjançant accions de promoció, amb especial atenció als que aquesta Llei defineix com a producte local.

3. També han de fomentar la implantació de sistemes i canals de comercialització que permetin escurçar la distància entre productors i consumidors, amb prioritat per a la venda en circuit curt i la venda directa i les botigues agràries de producte local.

4. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de facilitar l'exportació de productes agraris de la comunitat autònoma de les Illes Balears mitjançant campanyes de promoció a mercats internacionals.

5. Les administracions públiques competents en matèria agrària i turística han de dur a terme actuacions de difusió dels productes locals en fires i actes de promoció turística.

Article 171**Foment, iniciatives i projectes empresarials o sectorials**

1. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar les iniciatives i els projectes sectorials o empresarials de desenvolupament de la comercialització dels productes agraris i agroalimentaris en l'àmbit territorial propi i els han de donar suport. Aquestes obligacions corresponen a la conselleria competent en matèria d'agricultura de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears quan les iniciatives o els projectes siguin d'àmbit pluriinsular o de fora de les Illes Balears.

2. En particular, s'han de fomentar, prioritàriament, les iniciatives i els projectes orientats als fins següents:

a) La millora de la comercialització del producte local.

b) L'enfortiment de la capacitat de negociació sectorial dins la cadena de valor i la vertebració d'un sector agrari i agroalimentari fort propi.

- c) La promoció dels models de producció propis, els mercats interns i els canals curts de comercialització, els punts de venda directa i les botigues agràries de producte local.
- d) La comercialització de productes agraris i agroalimentaris a nous mercats emergents i la consolidació dels mercats existents.
- e) El desenvolupament de programes orientats a la formació i l'assessorament en matèria de comercialització.
- f) La creació i la consolidació d'agrupacions empresarials o organitzacions de productors, de cooperatives agroalimentàries i de societats agràries de transformació, constituïdes amb la finalitat d'incrementar i millorar la comercialització de productes agraris i agroalimentaris.

Article 172**Mercats i fires locals tradicionals**

1. Els productes que es comercialitzin a mercats i fires locals tradicionals de les Illes Balears han d'estar clarament identificats, amb la indicació de l'origen o la procedència, sens perjudici de complir la resta requisits que preveu la normativa vigent.

La vigilància i la supervisió d'aquest compliment és competència dels ajuntaments on tinguí lloc el mercat o la fira.

2. Els municipis de les Illes Balears, en l'exercici de la competència en matèria de mercats i fires locals, han d'establir mecanismes per prioritzar la presència i la comercialització del producte local en els espais destinats a productes alimentaris.

3. Les administracions amb competències agràries han de col·laborar amb els ajuntaments per fomentar la presència del producte local a les fires i als mercats.

CAPÍTOL V**El subministrament de productes agraris i agroalimentaris a les institucions públiques de les Illes Balears****Article 173****Contractació pública de productes agraris i agroalimentaris**

1. De conformitat amb la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014, els contractes del sector públic autonòmic per mitjà dels quals s'adquireixin, de manera directa o indirecta, productes agrícoles o alimentaris, han de valorar els aspectes socials i ambientals, i han de considerar especialment que el fet que tinguin l'origen a les Illes Balears fa que la producció i el transport generin una menor petjada de carboni.

2. Tenint en compte criteris ambientals de preservació del medi, de lluita contra el canvi climàtic, de reducció de consum energètic i de millora de l'eficiència de la cadena alimentària, els contractes del sector públic per mitjà dels quals s'adquireixin, de manera directa o indirecta, productes agrícoles o alimentaris han d'establir mecanismes per afavorir la presència del producte local, tal com es defineix en l'article 7.1.a).

3. D'acord amb l'article 35 bis de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, l'òrgan de contractació pot incloure consideracions ambientals relatives a la legalitat de l'aprofitament de la fusta i dels seus productes derivats en origen, i establir-ne el caràcter excloent en cas que no s'acrediti. Així mateix, pot incorporar consideracions relatives a la sostenibilitat, que es poden acreditar mitjançant la certificació forestal, que defineix l'article 6 de la mateixa Llei.

4. Sens perjudici de l'aplicació directa dels apartats 1, 2 i 3, el Consell de Govern de les Illes Balears ha de regular les condicions i els requisits que han de regir els contractes del sector públic mitjançant els quals s'adquireixin, de manera directa o indirecta, productes agrícoles o alimentaris, entre els quals s'han d'incloure:

- a) Un percentatge mínim de productes agrícoles o alimentaris que tinguin la consideració de producte local.
- b) Un percentatge mínim de productes agrícoles o alimentaris que tinguin la consideració de producte ecològic.
- c) La valoració, durant la fase d'adjudicació, dels percentatges que superin els percentatges mínims exigits per als productes que tinguin la consideració de producte local o ecològic.
- d) L'establiment, durant la fase d'execució, de condicions especials que assegurin la presència de producte local i ecològic.

CAPÍTOL VI
La venda directa**Article 174****Concepte i dret**

1. Els titulars de les explotacions agràries de les Illes Balears inscrites en els registres agraris corresponents tenen el dret a la venda directa, entesa com l'acte de vendre sense intermediaris els productes obtinguts de les activitats agrària i complementària de la mateixa explotació agrària. També s'hi inclouen els productes transformats en indústries de transformació agrària sense caràcter de complementària, sempre que els ingredients primaris tinguin l'origen a l'explotació agrària.
2. La venda directa es pot dur a terme dins els elements que integren l'explotació agrària; a mercats municipals, fires i espais que no siguin establiments comercials permanents, fent servir instal·lacions mòbils o vehicles adaptats a aquest propòsit, i també mitjançant les noves tecnologies de la comunicació.
3. Les explotacions agràries preferents associades, les cooperatives agràries i les societats agràries de transformació, poden comercialitzar, en la modalitat de venda directa, els productes originaris d'altres explotacions, d'acord amb l'article 180.
4. En cap cas els punts de venda directa poden destinar-se a la venda de productes d'alimentació, de begudes o d'altres articles aliens al que estableix aquesta Llei, ni a dur-hi a terme activitats de caràcter comercial minorista no agrari. La comercialització que excedeixi aquests límits es considerarà activitat comercial i restarà subjecta al que disposa la Llei 11/2024, de 15 d'octubre, de comerç de les Illes Balears, com també a la normativa urbanística aplicable.

Article 175**Superfície destinada a la venda directa**

1. La superfície destinada a l'exposició i la venda directa dels productes en una explotació agrària no pot ser superior a 65 m² útils en el cas d'explotacions agràries generals, i pot arribar a 150 m² útils en el cas d'explotacions agràries preferents. Es poden tenir un màxim de dos punts de venda directa per explotació a diverses parcel·les sense que la suma de les superfícies d'ambdós punts superi els màxims establerts en aquest punt.
2. Els espais definits anteriorment fan referència a superfícies edificades i cobertes.
- 3- En el còmput dels espais que s'estableixen en l'apartat 1 no s'inclouen els espais destinats exclusivament a la degustació de productes, els banys ni els magatzems.

Article 176**Degustació de productes**

1. La degustació de productes, tal com es defineix en l'article 7.1.av), pot ser senzilla o elaborada, amb combinació de diversos productes transformats i no transformats, i ha de tenir lloc dins els elements que integren l'explotació agrària o a zones habilitades a l'exterior.
2. Només es poden oferir degustacions de productes que formin part de la venda directa associada o d'elaboracions obtingudes a partir d'aquests productes.
3. Les explotacions agràries que ofereixen la degustació de productes poden habilitar espais destinats a la preparació de les elaboracions, els quals han de complir els requisits sanitaris corresponents i s'han de considerar part de l'activitat agrària.
4. Les explotacions agràries preferents associades, les cooperatives agràries i les societats agràries de transformació poden oferir degustacions dels productes originaris d'altres explotacions, d'acord amb l'article 180.
5. La superfície destinada a degustació en una explotació agrària no pot ser superior a 65 m² útils en el cas d'explotacions agràries generals, i pot arribar a 150 m² útils en el cas d'explotacions agràries preferents. En el cas de les explotacions preferents, poden tenir un màxim de dos punts de degustació per explotació a diverses parcel·les sense que la suma de les superfícies d'ambdós punts superi els màxims que s'estableixen en aquest punt.
6. Els espais definits anteriorment fan referència a superfícies edificades i cobertes.
7. Es poden oferir activitats de degustació a instal·lacions no permanents en altres llocs a l'aire lliure de l'explotació agrària, que s'han de desmuntar una vegada acaba la degustació.

8. En el càlcul dels espais que s'estableixen en l'apartat 5 no s'inclouen els espais destinats exclusivament a l'elaboració de productes, els banys ni els magatzems.

9. En cap cas, en els espais de degustació, es podran oferir productes que no estiguin inclosos en la venda directa vinculada, ni comercialitzar productes d'alimentació, begudes o altres articles aliens al que estableix aquesta Llei, ni dur a terme activitats comercials minoristes no agràries. La comercialització que excedeixi aquests límits es considerarà activitat comercial i restarà subjecta a la Llei 11/2015, de 15 d'octubre, del comerç de les Illes Balears, i a la normativa urbanística i a la sectorial de restauració aplicable.

Article 177

Finalitats de la venda directa

La venda directa persegueix les finalitats següents, entre d'altres:

- a) La millora de les estructures agràries, orientada a augmentar les rendes agràries per als titulars de les explotacions.
- b) La creació i el foment d'explotacions agràries, viables i rendibles.
- c) La continuïtat de les explotacions agràries com a instrument bàsic del desenvolupament econòmic i la continuïtat de l'activitat agrària en el medi rural.
- d) El foment del coneixement dels productes locals i els seus sistemes de producció entre els consumidors.
- e) L'obtenció d'un valor afegit addicional a les explotacions agràries.
- f) La generació i l'estabilitat de l'ocupació, amb la incorporació de joves agricultors.
- g) La millora de la competitivitat de les explotacions agràries de les Illes Balears, en les mateixes condicions que altres països de la Unió Europea.
- h) El desenvolupament d'una gamma de productes diferenciats quant a qualitat i acceptació, que abasteixi un mercat valorat i creixent en la societat.
- i) La potenciació de la producció local i els canals curts i directes de comercialització, amb l'objectiu de generar un benefici directe a les explotacions agràries i als consumidors, mitjançant la disminució dels costos de comercialització i els beneficis ambientals que genera la producció local.

Article 178

Productes objecte de venda directa

1. Els productes objecte de la venda directa poden ser d'origen agrícola, ramader o forestal, i també elaborats o transformats a partir d'aquests, siguin alimentaris o no.
2. Els productes d'origen cinegètic han de complir les condicions específiques que estableix la normativa aplicable. En el cas de la carn i els productes derivats que no siguin cinegètics, els animals han d'haver estat sacrificats d'acord amb la normativa vigent.
3. Tots els productes objecte de venda directa han de complir les condicions específiques que estableix la normativa sanitària vigent.

Article 179

Prohibició de limitacions o restriccions

1. Els instruments d'ordenació territorial o urbanística no poden imposar sobre la venda directa limitacions o restriccions diferents de les que estableixen les normatives europees o les disposicions que en regulen la transposició o l'execució.
2. Els instruments d'ordenació i gestió dels espais naturals protegits han d'establir mesures per afavorir les activitats de venda directa i de degustació vinculades a les explotacions agràries situades en el seu àmbit d'afectació.

Article 180

Altres requisits per a la venda directa i la degustació de productes

1. Els titulars de les explotacions agràries poden fer venda directa i degustació de productes sempre que compleixin els requisits següents:
 - a) Ser titular d'una explotació agrària inscrita en el registre agrari.
 - b) Abans de començar l'activitat, comunicar-ho a l'òrgan gestor del registre insular corresponent perquè ho anoti en el Registre agrari i, si escau, en el Registre d'empreses, establiments i productes del sector alimentari de les Illes Balears de la Conselleria de Salut.
 - c) Garantir la identificació, la seguretat i la traçabilitat dels productes, i també el compliment de la legislació alimentària i sanitària.
 - d) Produir a l'explotació o elaborar amb ingredients primaris de l'explotació tots els productes objecte de la venda directa.
2. En el cas d'una explotació agrària preferent, mentre mantingui aquesta condició, també es permet:

Article 181**Identificació, seguretat i traçabilitat**

Els titulars d'explotacions agràries que accedeixin a la venda directa estan obligats a garantir:

- a) La identificació i la traçabilitat dels productes que venen, d'acord amb la legislació vigent, segons la naturalesa del producte.
- b) La seguretat i la innocuïtat dels productes que produeixen, elaboren, transformen o comercialitzen. En concret, han de complir, en totes les etapes de producció, transformació, envasament i comercialització dels productes, els requisits de la normativa que afecta les seves activitats.

Article 182**Identificació dels establiments de venda directa i de les botigues agràries de producte local**

L'Administració pública competent en matèria agrària, mitjançant una disposició reglamentària, pot regular l'ús d'un logotip identificador dels establiments de venda directa i de les botigues agràries de producte local.

TÍTOL IX**LA MILLORA DEL CONEIXEMENT AGRARI****CAPÍTOL I****Disposicions generals****Article 183****Principi de prioritat estratègica i contingut**

La millora del coneixement agrari i agroalimentari inclou la recerca (R), el desenvolupament (D), la innovació (I) i la transferència (T), i es considera una prioritat estratègica de la política agrària de les Illes Balears.

Article 184**Principi de participació de les administracions públiques competents en matèria agrària en les polítiques generals de formació, recerca, desenvolupament, innovació i estadística**

Les administracions públiques competents en matèria agrària han de participar en tots els processos d'elaboració i aprovació de les polítiques públiques en matèria de formació, recerca, desenvolupament, innovació i estadística que afectin o puguin afectar els sectors agrari i agroalimentari.

Article 185**Finalitats de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears**

1. L'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears (IRFAP) és l'entitat del sector públic instrumental, adscrita a la conselleria del Govern de les Illes Balears competent en matèria agrària, que promou, coordina, planifica, desenvolupa i avalua programes de recerca, desenvolupament, innovació i transferència (R+D+I+T) en els sectors agrari, alimentari i pesquer.
2. Una de les finalitats de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears, d'acord amb les directrius de les polítiques agroalimentàries i de R+D+I+T del Govern de les Illes Balears i de la conselleria competent en matèria agrària, és millorar i modernitzar els sectors agrari i alimentari, impulsar-ne la competitivitat i contribuir al seu desenvolupament, rendibilitat i continuïtat.

Article 186**Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari**

1. Es crea l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari com a programa de la política agrària comuna de les Illes Balears, amb abast suprainsular i autonòmic, destinada a la millora del coneixement agrari i agroalimentari. Aquesta estratègia ha de fixar les directrius i els plans d'actuació que les administracions públiques han de seguir en un període determinat.
2. L'Estratègia ha de ser aprovada pel Govern de les Illes Balears, mitjançant un decret, a proposta del conseller competent en matèria d'agricultura i amb la participació de les administracions públiques competents en matèria agrària.
3. L'elaboració de l'Estratègia correspon a l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears.

4. El Govern de les Illes Balears ha de promoure i impulsar les directrius i els plans d'actuació de l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari.

CAPÍTOL II

Recerca, desenvolupament i innovació agrària i alimentària

Article 187

Principis generals

En matèria de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, la conselleria competent en matèria agrària de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, sens perjudici que els consells insulars puguin actuar en l'àmbit insular, ha d'actuar d'acord amb els principis generals següents:

- a) La coordinació i la planificació general, en l'àmbit administratiu, de les activitats de recerca, desenvolupament, innovació i transferència agrària i agroalimentària d'altres conselleries, dels consells insulars i dels ajuntaments de les Illes Balears, d'acord amb l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari.
- b) L'increment de la recerca, el desenvolupament tecnològic, la innovació en matèria agrària i alimentària, l'ús de noves tecnologies, l'adaptació als efectes de les adversitats climàtiques i la incorporació del sector agrari a la societat de la informació.
- c) La modernització, el desenvolupament i la millora de la rendibilitat de les estructures empresarials de les explotacions agràries i la indústria alimentària.
- d) L'adaptació dels sectors agrari, alimentari i agroindustrial a les condicions i la realitat del mercat.
- e) L'afavoriment de la participació de les organitzacions representatives del sector professional i del cooperativisme agroalimentari en l'orientació, la priorització, el finançament i l'execució dels programes públics de millora del coneixement.

Article 188

Objectius

L'Estratègia persegueix els objectius següents, orientats a la recerca, la innovació i el desenvolupament dels sectors agrari i agroalimentari de les Illes Balears:

- a) Promoure, coordinar, planificar i executar programes de recerca i de desenvolupament tecnològic adequats a la realitat dels sectors agrari i alimentari, tenint en compte les particularitats de cada illa de l'arxipèlag balear. Els resultats dels projectes de recerca aplicada han d'anar acompanyats d'una anàlisi de viabilitat econòmica, costos, beneficis i impacte sobre l'activitat agrària, que valori els costos i els beneficis.
- b) Promoure la innovació en els sectors agrari i alimentari.
- c) Contribuir a la planificació de les polítiques agràries i pesqueres derivades de la política agrària comuna i amb abast pluriinsular.
- d) Fomentar la transformació digital dels sectors agrari i agroalimentari i els instruments necessaris per implementar-la.
- e) Promoure el desenvolupament empresarial i nous models de negoci en els sectors agrari i agroalimentari.
- f) Potenciar l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears i la recerca que s'hi desenvolupa.
- g) Incentivar la tasca investigadora del personal de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears, fomentant la promoció dels investigadors mitjançant la formació, la consolidació, la captació, la retenció i, quan calgui, el retorn de talent, com a element necessari per al progrés científic, social i econòmic dels sectors agrari i alimentari de les Illes Balears.
- h) Promoure l'establiment d'acords de col·laboració amb altres entitats o institucions públiques que actuen en l'àmbit de la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació.
- i) Establir col·laboracions amb diferents explotacions agràries, cooperatives, societats agràries de transformació i associacions sectorials per dur a terme tasques de recerca aplicada coordinades amb les necessitats del sector.
- j) Assegurar la transmissió dels resultats de les investigacions fetes en el sector agrari.

CAPÍTOL III

La transferència del coneixement

Article 189

Principis generals de la transferència del coneixement

1. En matèria de transferència del coneixement, la conselleria competent en matèria agrària de l'Administració de la Comunitat Autònoma de

les Illes Balears, sens perjudici que els consells insulars puguin actuar en l'àmbit insular, ha d'actuar d'acord amb els principis generals següents:

- a) Promoure i desenvolupar actuacions i programes de transferència de coneixement i tecnologia en matèria agrària i alimentària, assegurant-ne la qualitat.
- b) Aprovar, a proposta de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears, i d'acord amb l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari, el pla anual de transferència (PAT) en els sectors agrari i agroalimentari, amb la finalitat de millorar la formació i la professionalització del sector agrari i alimentari, mitjançant programes de transferència de coneixement i de tecnologia.
- c) Avaluar els resultats del pla anual de transferència en col·laboració amb altres entitats i organismes, i en particular amb l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears, les organitzacions professionals agràries, les cooperatives agroalimentàries i les agrupacions o associacions sectorials.
- d) Garantir que totes les accions de transferència que ofereixin les administracions públiques i el sector públic instrumental de les Illes Balears, i també les organitzacions professionals agràries, les unions de cooperatives i les agrupacions o associacions sectorials, sempre que rebin ajuts públics per a l'organització d'actuacions de transferència o viatges formatius, s'adeqüen als principis i les directrius que estableix l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari i al pla anual de transferència vigent.
- e) Fomentar l'organització d'activitats de transferència agrària i agroalimentària, mitjançant ajuts destinats a altres administracions, el sector públic instrumental, organitzacions professionals agràries, cooperatives, unions de cooperatives i entitats associatives, agrupacions o associacions sectorials.

2. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar l'organització d'activitats de transferència relacionades amb el producte local, destinades a la distribució alimentària, l'hoteleria i la restauració, bé directament, o bé mitjançant ajuts destinats a altres administracions, organitzacions professionals agràries, cooperatives, unions de cooperatives i entitats associatives, agrupacions o associacions sectorials.

Article 190

Objectius de la transferència del coneixement

La transferència del coneixement persegueix els objectius següents:

- a) Millorar la formació i les competències professionals de les persones que s'incorporen als sectors agrari i alimentari o hi treballen.
- b) Promoure, coordinar, planificar i executar programes de transferència de coneixement i de tecnologia adequats a la realitat dels sectors agrari i alimentari, tenint en compte les particularitats de cada illa de l'arxipèlag balear.
- c) Promoure el desenvolupament, la rendibilitat empresarial i nous models de negoci.
- d) Contribuir a la planificació de les polítiques agràries i pesqueres derivades de la política agrària comuna i amb abast pluriinsular.
- e) Potenciar l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears i la recerca que s'hi desenvolupa.
- f) Incentivar la formació del personal de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears com a element necessari per al progrés científic, social i econòmic dels sectors agrari i alimentari de les Illes Balears.
- g) Promoure, coordinar i dur a terme activitats pedagògiques dirigides als infants de les Illes Balears.
- h) Promoure l'establiment d'acords de col·laboració amb altres entitats o institucions públiques que actuen en l'àmbit de la recerca, el desenvolupament tecnològic i la transferència.
- i) Promoure les cooperatives i les societats agràries de transformació com a entitats en les quals els productors adquireixen la triple condició de propietaris, proveïdors i clients, fet que permet avançar en la cadena de valor de la producció.

CAPÍTOL IV

La formació agrària

Article 191

Principis generals de la formació agrària

1. S'estableix com a objectiu prioritari d'aquesta Llei la millora de la qualificació dels professionals del sector agrari, mitjançant programes de formació que incorporin disciplines que els permetin una adaptació adequada a la realitat del sector. Amb aquest objectiu:

- a) Els plans de formació no universitària i de formació professional no reglada en matèria agrària i agroalimentària que duguin a terme les administracions públiques i els particulars finançats totalment o parcialment amb subvencions de les administracions públiques, s'han d'ajustar als principis i les directrius de l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari. El seguiment i l'avaluació dels resultats d'aquests plans correspon a les administracions públiques competents en matèria agrària de la comunitat

autònoma de les Illes Balears, per si mateixes o en col·laboració amb altres entitats i organismes, i en particular amb la Universitat de les Illes Balears (UIB), les organitzacions professionals agràries, la Unió de Cooperatives Agràries de les Illes Balears i les agrupacions o associacions sectorials.

b) Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar l'organització d'activitats de formació agrària i agroalimentària bé amb actuacions pròpies o bé mitjançant ajuts destinats a altres administracions, organitzacions professionals agràries, cooperatives, unions de cooperatives i entitats associatives, agrupacions o associacions sectorials, que compleixin els requisits que estableixi la convocatòria.

c) Les administracions públiques competents en matèria agrària han d'elaborar, d'acord amb l'Estratègia Balear, un pla de formació agrària i agroalimentària al qual s'han d'ajustar tots els cursos de formació agrària o agroalimentària que ofereixin les administracions públiques de les Illes Balears, les organitzacions professionals agràries, les unions de cooperatives o les agrupacions o associacions sectorials que rebin ajuts per a l'organització de cursos de formació.

2. Les administracions públiques competents en matèria agrària han de fomentar l'organització d'activitats de formació destinades a la millora del coneixement del producte local que tenen el sector de la distribució alimentària, l'hoteleria i la restauració, bé directament, o bé mitjançant ajuts destinats a altres administracions, organitzacions professionals agràries, cooperatives, unions de cooperatives i entitats associatives, agrupacions o associacions sectorials que compleixin els requisits que estableixi la convocatòria.

3. Els programes de formació s'han d'adreçar a la consecució dels fins i els objectius que fixa aquesta Llei, amb especial atenció a la formació i la capacitació dels professionals actuals i futurs. Aquests programes han d'incloure mesures per garantir-hi l'accés a totes les persones del sector agrari i el món rural.

CAPÍTOL V

Del sistema d'informació i anàlisi econòmica

Article 192

Competències

1. Els consells insulars, en l'àmbit insular respectiu, han de mantenir una estadística agrària adequada que permeti un coneixement exhaustiu del sector, essencial per a la presa de decisions.

2. La conselleria competent en matèria agrària de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de determinar la informació estadística que han de trametre els consells insulars, i també la periodicitat de la tramesa, amb la finalitat d'elaborar l'estadística interinsular. La informació s'ha de remetre telemàticament, utilitzant els sistemes d'intercomunicació i coordinació que es determinin, i que garanteixin la compatibilitat informàtica.

Article 193

Creació i funcions de la Unitat Tècnica d'Estadística i Anàlisi Econòmica Agrària i Pesquera

1. L'Institut de Recerca i Formació Agrària i Pesquera (IRFAP) disposarà d'una Unitat Tècnica d'Estadística i Anàlisi Econòmica Agrària i Pesquera, com a estructura especialitzada en la recopilació, el tractament, l'anàlisi i la difusió de la informació estadística i econòmica dels sectors agrari, ramader, pesquer i alimentari de les Illes Balears.

2. Corresponen a la Unitat les funcions següents:

- Elaborar, mantenir i actualitzar les estadístiques oficials agràries, ramaderes i pesqueres de les Illes Balears.
- Exercir les funcions com a unitat estadística de la conselleria competent en matèria agrària, d'acord amb l'article 38 de la Llei 3/2002, de 17 de maig, d'estadística de les Illes Balears.
- Fer les operacions estadístiques acordades entre la conselleria i el ministeri competents en matèria agrària i lliurar-les segons el calendari establert.
- Analitzar la informació econòmica del sector amb la finalitat d'avaluar-ne la competitivitat, la rendibilitat i l'evolució econòmica, i donar suport a la planificació de la política agrària i pesquera del Govern de les Illes Balears.
- Integrar i processar, amb les garanties de confidencialitat i de protecció de dades degudes, les dades procedents de fonts administratives de la Comunitat Autònoma, d'altres administracions públiques o dels ens del sector públic instrumental i de les empreses que en depenguin, amb finalitats exclusivament estadístiques i d'anàlisi econòmica.
- Elaborar informes, estudis i indicadors econòmics sobre el sector agrari, pesquer i agroalimentari.
- Col·laborar amb altres organismes públics i privats en matèria d'investigació, planificació i anàlisi econòmica del sector primari.

3. Les persones físiques o jurídiques titulars d'explotacions agràries, associacions de l'àmbit agroalimentari o pesquer, organitzacions professionals, cooperatives agroalimentàries, empreses agroalimentàries, com també la conselleria competent en matèria agrària i la resta

d'entitats, organismes o empreses que en depenen o hi estan adscrits, han de facilitar la informació que sigui exigible d'acord amb la legislació sobre estadística pública, el Pla d'Estadística de les Illes Balears i els programes anuals que el despleguin.

Així mateix, han d'evitar, sempre que sigui possible, el requeriment dades que ja estiguin en poder de les administracions públiques o que puguin obtenir-se mitjançant mecanismes d'interoperabilitat.

4. Quant a la confidencialitat i protecció de les dades:

a) Tota la, informació individualitzada obtinguda per la Unitat té caràcter confidencial i només pot emprar-se amb finalitats estadístiques i d'anàlisi econòmica, d'acord amb la Llei 3/2002, de 17 de maig, d'estadística de les Illes Balears, pel que fa a la planificació estadística, i d'acord amb la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, i amb el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques, pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades).

b) L'accés a dades procedents de fonts administratives s'ha de fer mitjançant convenis o protocols interns de cessió d'informació, que han de garantir l'anonimat de les dades i les mesures de seguretat adequades.

c) La Unitat facilitarà l'accés i la difusió de fitxers amb microdades a personal investigador de l'IRFAP i a altres persones usuàries d'acord amb les condicions i garanties establertes per la normativa vigent en matèria de protecció de dades i confidencialitat estadística.

5. La Unitat d'Estadística i Anàlisi Econòmica Agrària i Pesquera pot formalitzar convenis de col·laboració, entre altres entitats, amb:

a) L'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT).

b) El Ministeri competent en matèria agrària, pesquera o estadística.

c) Les universitats, centres de recerca i organismes públics o privats que duguin a terme activitats d'anàlisi econòmica o estadística en l'àmbit del sector primari.

6. La Unitat d'Estadística i Anàlisi Econòmica Agrària i Pesquera crearà i mantindrà la infraestructura tecnològica necessària per garantir la interoperabilitat organitzativa, tècnica i semàntica dels sistemes d'informació utilitzats en la producció d'estadístiques del sector agrari i pesquer de les Illes Balears, sempre respectant la confidencialitat i la protecció de les dades personals d'acord amb la normativa vigent.

Es promourà la creació d'un sistema de difusió integrat que permeti la publicació de dades, metadades, tractaments i serveis comuns de manera interoperable, accessible i ben documentada, i que garanteixi en tot moment l'anonimat i la seguretat de la informació estadística, amb l'objectiu de facilitar-ne la utilització i l'anàlisi per part de les administracions, institucions i públic interessat.

7. La Unitat aprofitarà les noves tecnologies incorporades en els plans estadístics de les Illes Balears per optimitzar la recollida, el tractament, l'anàlisi i la difusió de la informació estadística, garantint-ne l'eficiència, la qualitat i la fiabilitat, i també el compliment de la normativa sobre protecció de dades personals.

La conselleria competent en matèria agrària determinarà reglamentàriament, d'acord amb la legislació sobre estadística pública, l'organització interna i el règim de funcionament de la unitat.

TÍTOL X

LA FUNCIÓ SOCIAL I PREVENTIVA

CAPÍTOL I

Els joves, el relleu generacional i les explotacions agràries familiars

Article 194

Integració i relleu generacional

Les administracions públiques competents en matèria agrària han d'afavorir la incorporació dels joves en els sectors agrari i agroalimentari, i el relleu generacional, especialment en l'accés a la titularitat d'una explotació agrària.

En particular, s'han d'establir criteris de preferència vinculats a la incorporació de joves al sector, al relleu generacional, a la professionalització i a la viabilitat de l'explotació en les línies d'ajuts, en l'accés a bancs de terra, en els programes de formació i en la participació en activitats de promoció del producte local.

Article 195**Les explotacions agràries familiars**

1. Les explotacions agràries familiars han de rebre una consideració especial en les polítiques de les administracions agràries de les Illes Balears, amb les finalitats següents:

- a) Assegurar-ne la rendibilitat, de manera que constitueixin una base estable per a una economia agrària rendible i amb continuïtat.
- b) Millorar el benestar dels membres de les explotacions familiars com a element fonamental per a la fixació i la conservació de la població en l'entorn rural.
- c) Fomentar el relleu generacional a les explotacions familiars, per assegurar-ne la continuïtat.
- d) Afavorir la formació, la innovació i l'accés a les noves tecnologies, amb l'objectiu de millorar les condicions laborals i conciliació familiar.

2. Es distingeixen dos tipus d'explotacions familiars agràries:

- a) Explotació familiar agrària individual: explotació en què el titular és una persona física que du a terme l'activitat empresarial agrària com a activitat principal, assumint-ne directament el risc inherent, i en què les feines les fa personalment el titular, el cònjuge o altres membres de la família fins al quart grau de consanguinitat, sempre que l'aportació de mà d'obra assalariada fixa, si n'hi ha, no superi el còmput anual equivalent a la feina familiar en jornades efectives.
- b) Explotació familiar agrària associativa: explotació en què el titular és una persona jurídica que té l'activitat agrària com a objecte principal. Pot estar formada per un màxim de deu socis, tots persones físiques, dels quals almenys el 50 % compleix les condicions que l'apartat anterior estableix per a les explotacions familiars individuals.

3. Les explotacions agràries familiars poden beneficiar-se, entre altres mesures, de preferència en la concessió i el nivell d'intensitat dels ajuts agraris en cas de tenir la categoria de prioritàries; prioritat en la possible adjudicació de terres procedents dels bancs que s'hagin creat; suport específic en accions de formació, o actuacions específiques destinades a afavorir la conciliació laboral.

- a) Vendre els productes de l'agrupació de titulars d'explotacions agràries preferents de les Illes Balears a la qual pertany, i oferir-ne degustacions.
- b) Si el titular forma part d'una cooperativa agrària o una societat agrària de transformació, vendre els productes primaris o elaborats dels altres socis o elaborats per la cooperativa o la societat agrària de transformació, i oferir-ne degustacions. En aquest darrer cas, també es poden oferir productes primaris o elaborats de la cooperativa de segon grau o la societat agrària de transformació de comercialització a la qual pertany l'entitat associativa de la qual el titular forma part.
- c) Vendre els productes de la pesca, el marisqueig o l'aqüicultura, sempre que hagin estat comercialitzats en primera instància en punts de primera venda, llotges o centres d'expedició de les Illes Balears, i oferir-ne degustacions.
- d) Dur a terme l'activitat de venda directa i degustació a locals habilitats específicament a aquest efecte, tant als propis de l'explotació com als de l'agrupació de titulars d'explotacions agràries preferents de les Illes Balears a la qual pertany.

3. Als efectes dels punts a), b) i d) de l'apartat anterior, les agrupacions de titulars d'explotacions agràries preferents, cooperatives agràries o societats agràries de transformació poden establir acords de col·laboració que els permetin actuar de forma única.

4. Els titulars de les explotacions agràries que duguin a terme la venda directa poden identificar i senyalitzar la ubicació de l'explotació agrària d'acord amb els models que prevegi la normativa agrària vigent, tant a l'explotació mateixa com a les carreteres i els camins propers, amb l'objectiu de facilitar l'accés a les instal·lacions. Aquesta senyalització no té la consideració de publicitat que defineix la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

També poden retolar la seva marca comercial o la del grup al qual pertanyen a les instal·lacions fixes, com ara naus agrícoles o hivernacles, sense que aquesta senyalització tenguí la consideració de publicitat que estableix la Llei 5/1990, esmentada.

5. Les explotacions agràries que ofereixen degustacions al públic poden disposar, dins la mateixa explotació, dels equipaments adequats i necessaris per elaborar els productes que ofereixen, com ara cuines, càmeres de fred, equips de neteja o mobiliari de servei al públic, complint les condicions sanitàries establertes.

6. Les botigues agràries de producte local també podran ser identificades de manera concreta amb els models i les condicions que la normativa agrària prevegi.

7. A les botigues agràries de producte local s'hi podran establir espais de degustació de producte local d'acord amb la normativa urbanística y sectorial corresponent al tipus de sòl urbà on s'ubiquin. Aquests punts podran formar part de les accions de difusió i promoció que duguí a terme l'Administració.

Article 196**Mesures de suport**

Les administracions agràries de les Illes Balears han de promoure polítiques i mesures de suport a la incorporació dels joves al sector agrari, al relleu generacional i a la continuïtat de les explotacions agràries familiars, amb especial atenció a les següents:

- a) Garantir un tractament preferent als joves que s'incorporin al sector agrari en l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari i els plans sectorials, i establir programes específics de formació, amb especial atenció a l'accés a les noves tecnologies i la formació vinculada a la societat de la informació.
- b) Assegurar un tractament preferent als joves agricultors i als processos de primera incorporació i relleu generacional en l'accés a qualsevol tipus d'ajut, inclosos els derivats de la política agrària comuna, i també en les reserves dels drets d'ajut o d'altres drets que es generin en la política agrària comuna, sempre que la legislació comunitària ho permeti.
- c) Garantir l'accés preferent dels joves agricultors i de les explotacions vinculades a processos de relleu generacional als aprofitaments comunals, de forests públiques i de béns patrimonials i demanials, de conformitat amb la legislació sectorial aplicable.
- d) Aplicar el règim especial de reducció de la base imposable que preveuen els articles 9 i 11 de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, i les reduccions que estableix el Decret legislatiu 1/2014, de 6 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de les disposicions legals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de tributs cedits per l'Estat.
- e) Desenvolupar mecanismes per millorar la representativitat dels joves agricultors en els òrgans de gestió públics i privats.
- f) Afavorir la viabilitat econòmica de les explotacions agràries familiars i de les vinculades a processos de relleu generacional per preservar-ne la continuïtat.
- g) Incentivar la transferència intergeneracional d'actius agrícoles i promoure la innovació i la modernització.

Article 197**Titularitat compartida**

1. D'acord amb la Llei 35/2011, de 4 d'octubre, sobre titularitat compartida de les explotacions agràries, l'explotació agrària de titularitat compartida és la unitat econòmica, sense personalitat jurídica i susceptible d'imposició a efectes fiscals, que constitueix un matrimoni o una parella unida per una relació d'afectivitat anàloga per a la gestió conjunta de l'explotació agrària.
2. De conformitat amb l'article 6 de la mateixa Llei es crea el Registre interinsular de titularitat compartida, gestionat per la conselleria competent en matèria agrària de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, directament o per mitjà dels seus organismes del sector públic instrumental. Aquest Registre es nodreix de la informació que li trameten de manera telemàtica i periòdica els consells insulars, que el gestionen en l'àmbit territorial respectiu.
3. La titularitat compartida produeix els efectes socials, laborals, econòmics, fiscals i altres inherents a la titularitat de l'explotació que preveu la Llei 35/2011, de 4 d'octubre, sobre titularitat compartida de les explotacions agràries.

CAPÍTOL II**Les assegurances agràries, les zones catastròfiques i la prevenció de riscos laborals****Article 198****Assegurances agràries**

Les administracions públiques competents en matèria agrària han dur a terme les accions i utilitzar els instruments adequats en matèria d'assegurances agràries amb la finalitat d'assolir els objectius següents:

- a) Promoure la implantació d'un sistema d'assegurances agràries que permeti disposar, a un cost raonable, d'una cobertura bàsica de protecció davant les conseqüències derivades de fenòmens naturals adversos no controlables.
- b) Col·laborar en la implantació de noves línies d'assegurances agràries, el perfeccionament de les assegurances existents, l'adequació de les assegurances a les condicions climàtiques i agràries de les Illes Balears i la millora de la informació disponible en matèria d'assegurances agràries.

Article 199**Zones catastròfiques**

1. El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller competent en matèria d'agricultura, per iniciativa pròpia, dels consells insulars o dels municipis de les Illes Balears, mitjançant un decret llei, pot aprovar la declaració de zona catastròfica dels espais que hagin patit danys i pèrdues substancialment importants en les produccions agràries, ramaderes o forestals per motius meteorològics, epidèmies, plagues o altres esdeveniments imprevisibles o inevitables, d'acord amb la legislació vigent.

2. Així mateix, pot articular un conjunt de mesures pal·liatives i reparadores que siguin adequades a la situació creada i contribueixin al restabliment de la normalitat agrària a les zones sinistrades, i establir, al mateix temps, els procediments que garanteixin, amb la rapidesa i la flexibilitat necessàries, el finançament de les despeses que derivin de la reparació dels danys catastròfics produïts.

Article 200**Beneficiaris**

Per ser beneficiari dels ajuts que, si s'escau, s'estableixin i sens perjudici del que disposi la norma a què es refereix l'apartat 1 de l'article anterior, s'ha d'exigir que el risc no estigui inclòs en els plans d'assegurances agràries, llevat que l'extensió o la intensitat del dany ho justifiquin.

Article 201**Prevenió de riscos laborals**

Les administracions públiques competents en matèria agrària, en col·laboració amb l'Administració laboral, han d'implementar mesures i organitzar cursos de prevenció de riscos laborals, que l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha d'incloure en l'Estratègia Balear de Millora del Coneixement Agrari.

TÍTOL XI**L'ASSOCIACIONISME AGRARI****Article 202****Promoció de l'associacionisme agrari**

Les administracions públiques competents en matèria agrària de la comunitat autònoma de les Illes Balears han de promoure la constitució i el manteniment de les associacions agràries i agroalimentàries que tinguin algun dels objectius que estableix aquesta Llei en les fases de producció, transformació, envasament, comercialització i activitats complementàries. També han de promoure l'associacionisme cooperatiu i les estructures d'integració econòmica i representativa, amb absolut respecte a la llibertat i l'autonomia.

Article 203**Processos consultius amb les entitats representatives del sector**

1. Les administracions públiques competents en matèria agrària de la comunitat autònoma de les Illes Balears han de consultar les organitzacions professionals agràries i les estructures representatives de les societats cooperatives en l'elaboració i l'aprovació de tots els plans, els programes i les estratègies relatius a la política agrària i agroalimentària, i fomentar que participin en el disseny de les polítiques agràries i agroalimentàries de la comunitat autònoma.
2. Les administracions públiques competents en matèria agrària de la comunitat autònoma de les Illes Balears, independentment del que s'estableix en l'apartat anterior, han de consultar les associacions sectorials en l'elaboració i l'aprovació dels plans, els programes i les estratègies relatius a la política sectorial específica que els afecti directament.

Article 204**Cooperativisme agrari i societats agràries de transformació**

1. Les administracions públiques competents en matèria agrària han d'impulsar la creació de cooperatives i societats agràries de transformació com a canal de participació dels productors agraris en els processos de producció, transformació i comercialització dels seus productes, amb l'objectiu d'incrementar el nivell de renda en el medi rural.
2. Així mateix, aquestes administracions han de donar suport a les cooperatives i les societats agràries de transformació en els àmbits següents:
 - a) La incorporació de joves agricultors a les explotacions agràries per mitjà de fórmules associatives cooperatives o societats agràries de transformació.
 - b) La prestació de serveis de gestió tècnica i econòmica, substitució de titulars o assessorament integral a les explotacions agràries, orientats a l'assoliment dels objectius d'aquesta Llei.
 - c) La participació en els òrgans col·legiats de les administracions públiques amb competència en audiència, coordinació, consulta i assessorament tècnic d'aquestes administracions.
 - d) La millora de la qualitat de la producció per mitjà de la formació, l'experimentació agrària i la implantació de processos de qualitat en el sector.

- e) L'afavoriment dels processos de transformació dels productes agraris, la creació de indústries agroalimentàries i la introducció d'aquests productes transformats en els mercats.
- f) L'ajuda tècnica i econòmica per a la constitució de parcs de maquinària necessària per a les explotacions i l'execució de programes de millora integral.
- g) La constitució d'entitats associatives cooperatives i societats agràries de transformació com a associacions de defensa vegetal (ADV) i associacions de defensa sanitària (ADS).
- h) La constitució d'explotacions agràries mitjançant fórmules cooperatives i societats agràries de transformació.
- i) L'ús de maquinària en comú com a element per dotar el sector agrari de maquinària i noves tecnologies amb la consegüent racionalització de despeses i amortitzacions de les inversions col·lectives.

Article 205**Integració cooperativa agrària**

Les administracions públiques competents en matèria agrària de la comunitat autònoma de les Illes Balears han de posar en marxa mesures dirigides a afavorir la integració de les cooperatives agràries i agroalimentàries i d'altres entitats de naturalesa associativa com a mitjà per aconseguir els objectius següents:

- a) Incrementar la concentració de l'oferta, millorant la competitivitat i guanyant poder de negociació.
- b) Agrupar les primeres baules de la cadena alimentària perquè adquireixin més protagonisme en la regulació dels mercats en els quals exerceixen la seva activitat.
- c) Contribuir a fer valer les seves produccions mitjançant la formació dels equips directius i de gestió d'aquestes entitats, especialment en les noves eines i els nous instruments de gestió i comercialització.

TÍTOL XII**EL RÈGIM D'INSPECCIÓ I D'INFRACCIONS I SANCIONS EN MATÈRIA AGRÀRIA I AGROALIMENTÀRIA****CAPÍTOL I****Disposicions generals****Article 206****Règim jurídic**

1. El règim d'inspecció i d'infraccions i sancions de les matèries que regula aquesta Llei es regeix per aquest títol.
2. El règim d'inspeccions, infraccions i sancions en matèria de producció i comercialització agroalimentària és el que preveu la Llei 1/1999, de 17 de març, de l'Estatut dels productors i els industrials agroalimentaris de les Illes Balears. Supletòriament s'ha d'aplicar aquesta Llei.
3. El règim d'inspeccions, infraccions i sancions en matèria de sanitat animal és el que preveu la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal. Supletòriament s'ha d'aplicar aquesta Llei.

Article 207**Potestat sancionadora**

La potestat sancionadora en les matèries objecte d'aquesta Llei correspon a les administracions públiques competents en matèria agrària, que l'han d'exercir mitjançant els òrgans administratius que la tenen atribuïda d'acord amb aquesta Llei, els principis que estableix la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, i la resta de disposicions que hi siguin aplicables.

Article 208**Vinculació amb l'ordre jurisdiccional penal i concurrència de sancions**

1. El règim d'infraccions i sancions que preveu aquesta Llei s'entén sens perjudici que els fets siguin constitutius de delictes tipificats en el Codi penal, cas en què s'ha de dictar la suspensió del procediment i trametre les actuacions al Ministeri Fiscal o al jutjat d'instrucció.
2. Les sancions que estableix aquesta Llei no impedeixen la imposició de les que preveuen altres lleis per infraccions concurrents, llevat que aquelles disposin altrament.

CAPÍTOL II**La inspecció****Article 209****Inspecció**

1. En l'exercici de les competències pròpies, les administracions públiques de les Illes Balears han de dur a terme les accions de control, verificació i inspecció per garantir el compliment d'aquesta Llei, mitjançant els funcionaris que tenen atribuïdes aquestes funcions.
2. En l'exercici de les funcions de control i inspecció, els inspectors tenen la consideració d'agents de l'autoritat, amb els efectes que preveu l'article 77.5 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i poden sol·licitar el suport necessari de qualsevol altra autoritat, i també de les forces i cossos de seguretat. A més, tant els òrgans de les administracions públiques com les empreses amb participació pública, els organismes oficials, les organitzacions professionals i les organitzacions de consumidors, han de prestar, quan siguin requerits amb aquesta finalitat, la informació que se'ls sol·liciti, respectant, en tot cas, la normativa relativa a la protecció de dades de caràcter personal.

Article 210**Facultats de la inspecció**

En l'exercici de les funcions pròpies, els inspectors estan facultats per:

- a) Accedir, havent-se identificat prèviament, a explotacions, locals i instal·lacions, llevat que tinguin el qualificatiu de domicili, i a la documentació industrial, mercantil i comptable de les empreses que inspeccionen quan ho considerin necessari en el curs de les seves actuacions, que en tot cas tenen caràcter confidencial. Els inspectors estan obligats a complir el deure de secret professional, i incomplir-lo pot donar lloc a l'exigència de responsabilitat.
- b) Sol·licitar informació a les persones presents, prendre les mostres necessàries per practicar les anàlisis corresponents i dur a terme les proves, la investigació o els exàmens que siguin necessaris per assegurar-se de l'observança de les disposicions vigents.
- c) Estendre l'acta corresponent i, si adverteixen alguna conducta que pugui ser constitutiva d'una infracció, adoptar, si escau, les mesures cautelars necessàries per assegurar l'eficàcia de la resolució final que hi pugui recaure.

Article 211**Obligacions dels inspeccionats**

1. Les persones físiques i jurídiques que en l'exercici de les seves actuacions estiguin compreses en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei, estan obligades a complir aquesta Llei i la normativa que la desplegui. Així mateix, estan obligades a consentir les visites d'inspecció i a conservar durant un temps mínim de quatre anys la documentació relativa a les seves obligacions, que s'estableixen en l'apartat següent, en condicions que en permetin la comprovació.
2. A requeriment dels òrgans competents o dels inspectors, estan obligats a:

- a) Subministrar qualsevol classe d'informació sobre les instal·lacions, els productes, els serveis o els sistemes de producció o elaboració, i permetre que els inspectors la comprovin directament.
- b) Exhibir la documentació que serveixi de justificació de les transaccions efectuades, i facilitar que se n'obtingui una còpia o una reproducció.
- c) Permetre que es prenguin les mostres oportunes i que es dugui a terme qualsevol altre tipus de control o assaig sobre l'explotació, els productes o les mercaderies que elaborin, distribueixin o comercialitzin, i sobre les matèries primeres, els additius o els materials que utilitzin.

Article 212**Mesures cautelars**

1. Si, a conseqüència d'una inspecció, es detecta que hi ha indicis clars de la comissió d'una infracció presumpta, i sens perjudici de la instrucció del procediment sancionador corresponent, els inspectors poden adoptar les mesures cautelars necessàries per assegurar l'eficàcia de la resolució que pugui recaure i el bon fi del procediment, evitar el manteniment dels efectes de la infracció i garantir els interessos generals.
2. Les mesures cautelars s'han d'adoptar basant-se en un judici de raonabilitat i triant la que menys danyi la situació jurídica de la persona interessada, per la qual cosa han de ser proporcionades a la irregularitat detectada i mantenir-se el temps estrictament necessari, sense que en cap cas puguin causar perjudicis de reparació difícil o impossible als interessats o implicar violació de drets emparats per les lleis.

3. Les mesures cautelars poden consistir en les accions següents:

- a) La immobilització cautelar de les mercaderies, els productes, els envasos, les etiquetes i qualsevol altre objecte relacionat presumptament amb alguna de les infraccions que preveu aquesta Llei, i també dels vehicles destinats al transport.
- b) La suspensió cautelar de l'activitat i el funcionament d'una determinada àrea o element de l'explotació, l'establiment o el servei.
- c) La retirada dels animals, quan s'hi detectin mancances del benestar i no s'esmenin en el termini establert.

4. L'adopció d'aquestes mesures s'ha de fer mitjançant una acta motivada que s'ha de notificar a la persona interessada, amb la concessió d'un termini de cinc dies per presentar al·legacions.

5. Les mesures han de ser confirmades, modificades o aixecades per l'òrgan competent per incoar el procediment sancionador corresponent en un termini de quinze dies. Les mesures queden sense efecte si no s'inicia el procediment en aquest termini o si l'acord d'inici no conté un pronunciament exprés sobre aquestes mesures. En tot cas, durant la tramitació del procediment poden ser aixecades o modificades, d'ofici o a instància de part, i s'extingeixen amb l'eficàcia de la resolució administrativa que exhaureix el procediment.

6. En els supòsits de venda per subhasta pública o de destinació alternativa, l'import obtingut de la venda s'ha de posar a disposició de l'òrgan competent, pendent de la resolució del procediment sancionador.

7. Si en la resolució s'aprecia la inexistència d'infracció s'ha de retornar el producte o, si ha estat subhastat, l'import de la venda, a la persona interessada. En el supòsit de lliurament a beneficència o destrucció, l'autoritat competent ha d'indemnitzar la persona interessada, amb la declaració prèvia de responsabilitat de l'Administració.

Article 213

Persones responsables

1. Es consideren responsables de les infraccions tipificades en aquesta Llei les persones físiques i jurídiques que les cometin a títol de dol o culpa.

2. Quan el compliment de les obligacions que preveu aquesta Llei correspon a diverses persones conjuntament, o si la infracció és imputable a diverses persones i no és possible determinar el grau de participació de cadascuna, totes responen de manera solidària, si escau, tant de les infraccions que es cometin com de les sancions que s'imposin.

3. Les persones físiques i jurídiques sobre les quals recaiguin les obligacions de vigilància que estableix expressament aquesta Llei per prevenir que persones que en depenguin o hi estiguin vinculades cometin infraccions administratives són responsables subsidiàries d'aquestes infraccions.

4. Els titulars de l'explotació són responsables de les infraccions relatives a les explotacions agràries i de les derivades de l'activitat agrària.

5. En les infraccions imputades a una persona jurídica, també es consideren responsables les persones físiques que integrin els seus òrgans rectors o de direcció, i també els tècnics responsables de l'elaboració i el control, quan se n'acrediti la responsabilitat.

6. Sens perjudici de les sancions que pertocuin, les persones responsables de les infraccions administratives han d'indemnitzar pels danys i els perjudicis causats i restituir la legalitat jurídica conculcada, si escau.

CAPÍTOL III

El restabliment de l'ordre jurídic pertorbat i la reposició de la realitat física alterada

Article 214

El restabliment de l'ordre jurídic pertorbat i la reposició de la realitat física alterada

1. El restabliment de l'ordre jurídic pertorbat per un acte o un ús sense l'autorització requerida, o bé contravenint-ne les condicions, s'efectua mitjançant la legalització de l'acte o l'ús corresponent o, si escau, mitjançant la reposició de la realitat física alterada a l'estat originari, segons que l'actuació sigui compatible o no amb l'ordenació vigent.

2. Les persones responsables de l'acte o l'ús il·legal estan obligades a dur a terme la reposició de la realitat física alterada o a instar-ne la legalització dins el termini de dos mesos des del requeriment de l'Administració.

3. Si, un cop transcorreguts els terminis establerts, no s'ha sol·licitat la legalització ni s'han ajustat les obres a les condicions fixades, o bé si es denega la legalització, l'instructor ha de formular una proposta de reposició de la realitat física alterada per restablir l'ordre jurídic pertorbat i concedir un termini per presentar les al·legacions que es considerin oportunes.

Article 215**Les multes coercitives**

En els supòsits que preveu l'article 103 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, l'autoritat competent, independentment de les sancions pecuniàries principals, pot imposar multes coercitives de fins al deu per cent de la sanció fixada per la infracció comesa.

Aquestes multes poden reiterar-se amb la periodicitat necessària per garantir l'execució dels actes ordenats, com ara el cessament d'una acció prohibida, d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

CAPÍTOL IV**Infraccions****Secció 1a****Concepte i classes****Article 216****Concepte**

1. Qualsevol acció o omisió tipificada en aquesta Llei constitueix una infracció administrativa en matèria agrària.
2. Les disposicions reglamentàries de desplegament d'aquesta Llei poden establir especificacions o graduacions en el quadre d'infraccions legalment previstes que, sense crear-ne de noves ni modificar la naturalesa o els límits de les que tipifica la Llei, permetin una identificació més precisa de les conductes infractores.

Article 217**Classes i qualificació**

1. Les infraccions administratives que preveu aquesta Llei es classifiquen, segons la matèria, en les categories següents: exercici de l'activitat agrària, registre, drets i obligacions dels titulars d'explotacions agràries, producció agrària, activitat complementària, usos agraris, venda directa i inspecció.
2. Així mateix, segons la importància, les infraccions administratives que preveu aquesta Llei es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

Secció 2a***Infraccions en matèria d'exercici de l'activitat agrària, el seu registre i els drets i les obligacions dels titulars de les explotacions agràries*****Article 218****Infraccions administratives en matèria d'inici i exercici de l'activitat i de registre agrari**

1. Són infraccions administratives en matèria d'inici i exercici de l'activitat agrària i de registre agrari:
 - a) La manca de declaració responsable d'inici de l'activitat a què es refereix l'article 10.
 - b) La inexactitud, la falsedat o l'omissió de dades, manifestacions o documents de caràcter essencial que s'adjuntin o s'incorporin a la declaració responsable d'inici de l'activitat.
 - c) La manca de comunicació al Registre de les modificacions substancials de les dades incloses en la declaració responsable, relatives a l'explotació agrària o a l'activitat, i també del cessament o del canvi d'activitat.
 - d) L'incompliment o la transgressió dels requeriments que, d'acord amb la normativa en vigor, formulin les autoritats i el personal al servei de l'Administració pública competent en matèria agrària o els seus organismes del sector públic instrumental.
 - e) En general, l'incompliment dels requisits, les obligacions o les prohibicions que estableixen aquesta Llei i les disposicions que la despleguen en relació amb l'inici i l'exercici de les activitats agrària i complementària i el registre agrari.
2. Les infraccions que preveuen els apartats a), b) i c) es qualifiquen com a greus, i les que preveuen els apartats d) i e), com a lleus.

Secció 3a**Infraccions en matèria de producció agrària****Article 219****Infraccions en matèria de fems****1. Són infraccions administratives en matèria de fems:**

- a) L'incompliment dels requisits aplicables als sistemes d'emmagatzematge permanent de fems que estableixen els apartats 4.2 i 4.3 de l'annex, relatiu a la impermeabilització, el sistema de recollida de lixiviats, el dipòsit i la bassa d'emmagatzematge de fems líquids.
- b) L'incompliment de la capacitat d'emmagatzematge del femer permanent que estableix l'apartat 4.2 de l'annex.
- c) L'incompliment de les condicions dels femers temporals que estableix l'apartat 4.3 de l'annex.
- d) L'incompliment de l'aportació màxima de nitrogen provinent dels fems per a la utilització com a fertilitzant o esmena que estableixen els apartats 5.1 i 5.2 de l'annex.
- e) L'incompliment de la tasca superficial d'enterrament en els supòsits d'aportació mecànica de fems al sòl que estableixen els apartats 5.3 i 5.5 de l'annex.
- f) La manca de disposició del pla de producció i gestió de fems de l'explotació.
- g) L'incompliment del contingut mínim del pla de producció i gestió de fems que estableix l'apartat 6 de l'annex.
- h) La manca de comunicació del pla de producció i gestió de fems, o de les modificacions substancials d'aquest pla, a l'Administració pública competent en matèria agrària.
- i) La manca de disposició del llibre de producció i gestió de fems en els supòsits que preveu l'article 59.
- j) La manca d'actualització i de disposició per a l'Administració del llibre de producció i gestió de fems.
- k) L'incompliment del contingut mínim del llibre de producció i gestió de fems.

2. Es consideren lleus les infraccions en matèria de fems a què es refereix aquest article que no estiguin tipificades com a greus.**3. Es qualifiquen com a infraccions greus les infraccions dels apartats a), b), c), d) i e) quan s'esdevingui alguna de les circumstàncies següents:**

- a) Dany greu al medi ambient.
- b) Contaminació dels aqüífers.
- c) Molèstia greu a nuclis de població.

Article 220**Infraccions en matèria de recursos silvestres****1. Són infraccions administratives en matèria de recursos silvestres, sens perjudici del que estableix la legislació de forests:**

- a) L'aprofitament comercial dels recursos silvestres sense la declaració prèvia del vedat o sense la memòria o l'instrument de gestió forestal sostenible corresponent.
- b) L'aprofitament dels recursos silvestres quan hi hagi una declaració prèvia de reserva, excepte per raons científiques.
- c) L'accés i la recol·lecció dels recursos silvestres en un vedat sense autorització del titular.
- d) La recol·lecció contra les bones pràctiques agràries i ambientals.
- e) La recol·lecció de bolets o l'aprofitament micològic sense tenir en compte les pràctiques prohibides i obligatòries.
- f) L'aprofitament comercial dels recursos silvestres sense la memòria o l'instrument de gestió forestal sostenible sense actualitzar

2. Les infraccions que preveuen els apartats a) i b) es qualifiquen com a greus; les que preveuen els apartats c) i d), com a greus o lleus, segons l'entitat de la pràctica i el dany causat, i les que preveuen els apartats e) i f), com a lleus.**Article 221****Infraccions en matèria de gestió de biomassa vegetal****1. Constitueixen infraccions en matèria de gestió de biomassa vegetal:**

- a) La instal·lació d'un punt de biomassa vegetal sense la declaració responsable corresponent.
- b) L'aportació de dades, manifestacions o documents essencials inexactes, falsos o incomplets, i també l'omissió d'aquests, en la declaració responsable corresponent.
- c) El manteniment de l'activitat d'un PBV declarat prèviament sense que s'hi mantinguin les condicions declarades.
- d) L'incompliment de les mesures de prevenció i autoprotecció contra incendis, la manca de mitjans adequats de lluita contra incendis o l'absència de mesures de prevenció dels riscos derivats de les actuacions de trituració de la biomassa agroforestal.

e) La manca de l'assegurança de responsabilitat civil en els casos necessaris.

2. Les infraccions que preveuen els apartats anteriors es qualifiquen com a lleus o greus, segons l'entitat de la pràctica, el compliment de les disposicions d'aquesta Llei, la ubicació del punt i el dany causat. Les infraccions previstes en els apartats c), d) i e) comporten, mentre no s'esmenin, la impossibilitat de continuar l'exercici de l'activitat declarada des del moment en què es té constància dels fets objecte de la infracció.

Article 222

Infraccions administratives en matèria de recuperació de cultius

1. Són infraccions administratives en matèria de recuperació de cultius, sens perjudici del que estableix la legislació de forests:

- a) L'execució d'una recuperació de cultiu sense la declaració responsable corresponent o fora dels límits que defineix la declaració responsable.
- b) L'execució d'una recuperació de cultiu a zones expressament prohibides per la legislació forestal.
- c) L'eliminació de la vegetació forestal a les zones on no es compleixen els requisits per a la recuperació de cultiu.
- d) La manca d'ús agrícola efectiu previst, durant els cinc primers anys comptadors a partir de la presentació de la declaració responsable davant l'Administració forestal, dels terrenys amb marjades objecte de la recuperació de cultiu declarada.

2. Les infraccions que preveu el punt 1 es qualifiquen com a lleus, greus o molt greus, segons si la zona compleix o no els requisits per a la recuperació de cultiu, la superfície afectada, les característiques ambientals de la massa forestal afectada, la ubicació del punt i la capacitat de regeneració natural.

Secció 4a

Infraccions relatives a l'activitat complementària

Article 223

Infraccions administratives en matèria d'activitat complementària i registre

1. Són infraccions administratives en matèria d'activitat complementària i registre:

- a) Les que preveu l'article 218.1.
- b) L'incompliment del caràcter vinculat d'activitat complementària de l'explotació agrària.
- c) L'incompliment dels requisits específics per a l'exercici de l'activitat complementària de què es tracti.

2. Les infraccions administratives que preveu l'apartat a) es qualifiquen d'acord amb l'article 218.2 d'aquesta Llei, i les que preveuen els apartats b) i c), com a molt greus.

Secció 5a

Infraccions relatives als usos agraris

Article 224

Infraccions administratives en matèria d'usos agraris

1. Són infraccions administratives relatives als usos agraris:

- a) La manca de vinculació de l'edifici, la construcció o la instal·lació a les activitats agrària i complementària.
- b) L'incompliment de les mesures protectores, correctores i compensatòries que estableixi l'informe de l'Administració pública competent en matèria ambiental, quan l'edifici, la construcció o la instal·lació s'ubiqui en un espai protegit a l'empara de la legislació territorial i urbanística.
- c) L'exercici de l'activitat agrària o complementària quan s'incompleixin les condicions per les quals foren autoritzades pel que fa al que regulen els articles 131 i 133 d'aquesta Llei.
- d) L'incompliment de les condicions establertes en l'article 141 i 143 d'aquesta Llei.

2. Les infraccions que preveu l'apartat 1 es qualifiquen com a molt greus.

Secció 6a**Infraccions relatives a la venda directa****Article 225****Infraccions en matèria de venda directa i degustació**

Són infraccions en matèria de venda directa, sens perjudici de l'aplicació de les sancions que aquesta Llei preveu per a l'activitat complementària i en matèria de producció i comercialització agroalimentària, les que tipifica la Llei 1/1999, de 17 de març, de l'Estatut dels productors i industrials agroalimentaris de les Illes Balears, que s'ha d'aplicar supletòriament, i les següents:

- a) La manca de comunicació al Registre de l'exercici de la venda directa.
- b) L'incompliment dels requisits específics per a la venda directa que estableix el Capítol VI del títol VIII d'aquesta Llei.
- c) L'incompliment de la normativa relativa a la identificació, la seguretat i la traçabilitat dels productes objecte de venda directa.

Article 226**Qualificació de les infraccions en matèria de venda directa**

1. Totes les infraccions en matèria de venda directa que no estiguin incloses en les infraccions greus es qualifiquen com a lleus.
2. Es qualifiquen com a greus les infraccions en matèria de venda directa que es tipifiquen en l'article 225 quan s'esdevingui alguna de les circumstàncies següents:
 - a) Que el volum de la facturació o el preu dels productes objecte de la infracció sigui superior a 150.000 € i no excedeixi de 300.000 €.
 - b) Que les infraccions es cometin a l'origen de la producció o la distribució, de manera conscient i deliberada, o per manca dels controls o les precaucions exigibles a l'activitat, el servei o la instal·lació corresponent.
 - c) Que hi hagi una negativa reiterada a facilitar informació o col·laborar amb els serveis de control i inspecció.
3. Es qualifiquen com a infraccions molt greus qualsevol de les que es consideren greus segons l'apartat 2, quan s'esdevingui alguna de les circumstàncies següents:
 - a) Que el volum de la facturació o el preu dels productes objecte de la infracció sigui superior a 300.000 €.
 - b) Que la infracció, totalment o parcialment, sigui concurrent amb infraccions sanitàries molt greus, o hagi servit per facilitar-les o encobrir-les.

Secció 7a**Infraccions en matèria d'inspecció****Article 227****Infraccions per obstrucció a la inspecció**

1. Són infraccions per obstrucció a la inspecció:
 - a) L'obstrucció o la negativa a facilitar les funcions d'inspecció, vigilància o informació, i també a subministrar dades als inspectors, i especialment la negativa amb la intenció d'evitar la presa de mostres o fer ineficax la inspecció, i també el subministrament d'informació inexacta o documentació falsa.
 - b) La resistència, la coacció, l'amenaça, la represàlia o qualsevol altra forma de pressió als funcionaris encarregats de les funcions a què es refereix aquesta Llei o contra les empreses, els particulars o les associacions de consumidors que hagin iniciat o vulguin iniciar qualsevol tipus d'acció legal, denúncia o participació en procediments ja iniciats, i també la temptativa d'exercir aquests actes.
 - c) L'incompliment dels requeriments efectuats pels òrgans administratius, encaminats a l'aclariment dels fets i l'esbrinament de les responsabilitats susceptibles de sanció.
 - d) L'incompliment de les mesures cautelars i preventives adoptades per l'autoritat competent i qualsevol conducta que tendeixi a ocultar o manipular les mercaderies obtingudes.
2. Les infraccions en matèria d'obstrucció a la inspecció es qualifiquen com a infraccions greus.

CAPÍTOL V
Sancions**Article 228****Classes de sancions**

Les sancions que s'han d'imposar per la comissió de les infraccions que preveu aquesta Llei poden consistir en una multa o sanció pecuniària, advertència, sanció rescissòria de privació de drets i sanció accessòria.

Article 229**Sancions**

1. La comissió de les infraccions administratives que preveu aquesta Llei pot donar lloc a les sancions següents:

- a) Advertència o multa de fins a 3.000 €, per a les infraccions lleus.
- b) Multa compresa entre 3.000,01 € i 25.000 €, per a les infraccions greus.
- c) Multa compresa entre 25.000,01 € i 250.000 €, per a les infraccions molt greus.

2. En les infraccions greus o molt greus, l'òrgan competent per resoldre-les pot imposar alguna de les sancions accessòries següents:

- a) El decomís de mercaderies, productes, envasos, etiquetes i altres objectes relacionats amb la infracció. Són a compte de l'infractor les despeses que originin les operacions d'intervenció, dipòsit, decomís i destrucció de la mercaderia.
- b) La clausura temporal, parcial o total, de l'empresa o l'explotació sancionada.
- c) La suspensió dels organismes de control i certificació, sens perjudici de l'aplicació del Reglament (UE) 2017/625 del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relatiu als controls i altres activitats oficials efectuats per garantir l'aplicació de la legislació sobre aliments i pinsos, i de les normes sobre salut i benestar dels animals, sanitat vegetal i productes fitosanitaris.
- d) La sanció rescissòria, que consisteix en la retirada de l'autorització, aplicable tant als òrgans de gestió com als organismes d'avaluació.
- e) La inhabilitació per obtenir subvencions públiques en els termes que preveu la legislació de subvencions.
- f) La clausura temporal o definitiva de l'activitat autoritzada.

3. Per raons d'exemplaritat, i sempre que hi concorri alguna de les circumstàncies de risc o dany efectiu per als interessos econòmics del sector agroalimentari o forestal, reincidència en infraccions greus o molt greus, o intencionalitat acreditada en la comissió de les infraccions, l'autoritat que adopti la resolució del procediment sancionador podrà acordar que es doni publicitat de les sancions fermes imposades acompanyades del nom de l'empresa i de les persones físiques o jurídiques responsables, amb indicació expressa de les infraccions comeses. Aquestes dades es publicaran en el Butlletí Oficial de les Illes Balears, en el tauler d'edictes de l'ajuntament del municipi on radiqui l'empresa, en el Butlletí Oficial de l'Estat, si l'empresa infractora és d'àmbit estatal o internacional, i en els mitjans de comunicació que es considerin oportuns.

4. En matèria de producció ecològica, es prohibeix als operadors la comercialització de productes amb referència al mètode de producció ecològica en l'etiquetatge i la publicitat durant un termini de sis a divuit mesos en el cas d'infraccions greus, i de divuit a trenta-sis mesos en el cas d'infraccions molt greus.

5. Les quantitats recaptades per les sancions imposades en virtut d'aquesta Llei s'han de destinar a accions de formació (F), recerca (R), desenvolupament (D) i innovació (I) del sector agrari i forestal.

Article 230**Criteris de graduació i règim de sancions**

1. Per determinar la sanció concreta que s'ha d'imposar, s'ha de respectar l'adequació entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció aplicada. Amb aquesta finalitat, s'han de tenir en compte, de manera general, els criteris següents:

- a) L'existència d'intencionalitat o de simple negligència.
- b) La reiteració, entesa com la concurrència de diverses irregularitats o infraccions que se sancionin en el mateix procediment.
- c) La naturalesa dels perjudicis causats, especialment l'efecte nociu sobre la salut o els interessos econòmics dels consumidors, o sobre els interessos de les indústries agràries i alimentàries.
- d) La reincidència en infraccions greus i molt greus, que es produeix quan es comet, dins el termini de tres anys, una infracció de la mateixa naturalesa, sempre que hagi estat declarada per mitjà d'una resolució ferma i els fets hagin tingut lloc o hagin estat detectats amb posterioritat a la fermesa de la resolució.

2. També constitueixen criteris de graduació de caràcter específic:

- a) El volum de vendes o producció, i també la importància de l'empresa infractora.
- b) El reconeixement o l'esmena de la infracció abans que es resolgui l'expedient sancionador corresponent.
- c) La manca de controls i precaucions exigibles a l'activitat, el servei o la instal·lació de què es tracti.
- d) El grau d'incompliment de les advertències prèvies.
- e) L'import del benefici il·lícit obtingut per la comissió de la infracció o les infraccions.
- f) L'extensió de la superfície afectada, la dimensió de l'explotació i el valor de la instal·lació o l'edifici.

3. Les sancions pecuniàries s'han d'imposar de manera que la comissió de la infracció no resulti més beneficiosa per a l'infractor que el compliment de la norma infringida.

4. La quantia de la sanció es pot reduir motivadament quan resulti excessivament onerosa, en consideració a les circumstàncies específiques del cas. A més, si per raó de les circumstàncies concurrents, s'aprecia una disminució qualificada de la culpabilitat de la persona sancionada, l'òrgan sancionador pot establir la quantia de la sanció aplicant l'escala relativa a la classe d'infraccions de menys gravetat que aquella en què s'integra.

5. Les sancions que preveu aquesta Llei són compatibles amb la pèrdua o la retirada dels drets econòmics que regula la normativa comunitària, estatal o autonòmica.

6. La quantia de les sancions pot ser actualitzada pel Consell de Govern un cop hagin transcorregut tres anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. Les actualitzacions posteriors es poden efectuar anualment quan les circumstàncies econòmiques i socials ho justifiquin.

CAPÍTOL VI

La prescripció i la caducitat d'infraccions i sancions

Article 231

Prescripció i caducitat

1. Les infraccions molt greus tipificades en aquesta Llei prescriuen al cap de tres anys; les greus, al cap de dos anys, i les lleus, al cap de nou mesos.
2. La sol·licitud d'anàlisis contradictòries i diriments interromp els terminis de prescripció de l'acció de persecució de la infracció o de caducitat del procediment ja iniciat fins que les analítiques s'hagin practicat.
3. Les sancions imposades per faltes molt greus prescriuen al cap de tres anys; les greus, al cap de dos anys, i les lleus, al cap d'un any.
4. El còmput dels terminis de prescripció d'infraccions i sancions s'efectua d'acord amb l'article 30 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

CAPÍTOL VII

El procediment

Article 232

Actuacions prèvies

1. Amb anterioritat a la iniciació del procediment sancionador, es poden dur a terme actuacions prèvies per determinar, de manera preliminar, si concorren les circumstàncies que el justifiquen. Aquestes actuacions tenen com a objectiu principal identificar, amb la màxima precisió possible, els fets susceptibles de motivar la incoació del procediment; la identificació de la persona o les persones que puguin ser responsables; les circumstàncies rellevants que hi concorrin, i les actuacions de vigilància, control o seguiment de determinades conductes.
2. Les actuacions prèvies, les han de dur a terme els òrgans que tenen atribuïdes les funcions d'investigació, indagació i inspecció en la matèria o, si no n'hi ha, la persona o l'òrgan administratiu que determini l'òrgan competent per a la iniciació o la resolució del procediment.

Article 233

Procediment sancionador

1. No es pot imposar cap sanció per infraccions en matèria agrària o agroalimentària sense el procediment sancionador oportú tramitat d'acord amb la normativa autonòmica per a l'exercici de la potestat sancionadora, llevat que hi siguin aplicables, totalment o parcialment, per raó de

la matèria, altres procediments més específics, establerts legalment o reglamentàriament.

2. El termini màxim per resoldre i notificar la resolució sancionadora, comptador a partir de la data de l'acord d'inici del procediment sancionador, és el següent:

- a) En els procediments ordinaris, dotze mesos comptadors a partir de la data de l'acord d'inici del procediment sancionador.
- b) En els procediments simplificats, trenta dies comptadors des de l'endemà de la notificació de la resolució de tramitació simplificada.

3. Un cop transcorreguts els terminis que preveu l'apartat 2, i sens perjudici de les possibles interrupcions del còmput per causes imputables a les persones interessades o per la suspensió legal del procediment, s'ha de declarar la caducitat del procediment, sens perjudici que es pugui obrir un procediment nou si la infracció no ha prescrit.

Article 234

Òrgans competents

1. La competència per iniciar el procediment sancionador en les matèries agràries objecte d'aquesta Llei correspon:

- a) En l'àmbit de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears o dels seus organismes del sector públic instrumental, a la persona titular de l'òrgan directiu competent en matèria d'agricultura o al director o directora gerent.
- b) En l'àmbit dels consells insulars, als òrgans competents en matèria d'agricultura que estableixin els reglaments interns respectius.

2. La instrucció dels procediments sancionadors correspon als funcionaris que designi la persona titular de la competència per iniciar-los.

3. En l'àmbit de l'Administració i el Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la competència per resoldre correspon:

- a) Per a les infraccions sancionades amb multes de quantia inferior a 60.000 €, a la persona titular de l'òrgan directiu competent en matèria d'agricultura o, si escau, al director o directora gerent de l'organisme del sector públic instrumental.
- b) Per a les infraccions sancionades amb multes de quantia entre 60.000 € i 150.000 €, a la persona titular de l'òrgan superior competent en matèria d'agricultura o, si escau, al consell de direcció de l'organisme del sector públic instrumental.
- c) Per a les infraccions sancionades amb multes de quantia superior a 150.000 €, al Consell de Govern.

4. La competència per imposar la sanció rescissòria de privació de drets i les sancions accessòries correspon al mateix òrgan competent per imposar la multa o sanció principal.

5. En l'àmbit dels consells insulars, la competència per resoldre correspon als òrgans competents en matèria d'agricultura que estableixin els reglaments interns respectius.

Disposició addicional primera

Procediment extraordinari d'incorporació a l'ordenació d'edificacions, construccions i instal·lacions agràries construïdes amb anterioritat a l'entrada en vigor de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears

1. Les edificacions, les construccions i les instal·lacions destinades a usos agraris, ubicades a una explotació agrària existent el dia 29 de maig de 2024 inscrita com a general, preferent o prioritària i construïdes amb anterioritat a l'entrada en vigor de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, es consideren incorporades a l'ordenació amb tots els drets i els deures inherents a les obres executades amb llicència, independentment de la qualificació del sòl.

Aquesta consideració no és aplicable en el cas d'edificacions, construccions o instal·lacions situades al domini públic maritimoterrestre o les seves zones de servitud.

Tot això, sempre que el dia 29 de maig de 2024 no pertoqui adoptar mesures de protecció de la legalitat urbanística derivades de resolucions administratives o judicials fermes.

El procediment per reconèixer aquesta incorporació s'estableix en els apartats següents.

2. La persona titular de l'edificació, la construcció o la instal·lació ha de sol·licitar a l'Administració agrària de l'illa corresponent l'emissió d'un certificat de compliment de les condicions establertes en matèria agrària.

Per obtenir aquest certificat, s'ha de presentar la documentació següent: plànols acotats de plantes i alçats de les edificacions, construccions o instal·lacions; un reportatge fotogràfic actualitzat de les edificacions, construccions o instal·lacions; una fotografia aèria anterior a l'any 1991 i una altra d'actual, i un certificat emès per un tècnic competent que acrediti el compliment de les condicions exigides.

3. L'Administració agrària ha de comprovar d'ofici les inscripcions corresponents en els registres agraris a data 29 de maig de 2024 i en el moment de l'emissió del certificat de compliment. Així mateix, ha de dur a terme una visita d'inspecció per comprovar la veracitat de la documentació presentada.

4. La persona interessada ha de presentar davant l'ajuntament del municipi on s'ubica l'edificació, la construcció o la instal·lació una sol·licitud d'incorporació a l'ordenació, amb tots els drets i els deures inherents a les obres executades amb llicència. A la sol·licitud s'ha d'adjuntar el certificat emès per l'Administració agrària esmentat en l'apartat 2, i la resta de la documentació que s'indica en el mateix punt.

5. Amb tota la documentació de l'expedient, l'ajuntament ha de dictar una resolució d'incorporació a l'ordenació, amb tots els drets i els deures inherents a les obres executades amb llicència.

6. El procediment regulat en aquesta disposició addicional no és aplicable a les edificacions, les construccions o les instal·lacions ubicades dins la delimitació de les zones de flux preferent resultant dels estudis hidrològics o hidràulics aprovats o validats per l'Administració hidràulica, d'acord amb el procediment que estableix l'article 17 de la Llei 7/2024, d'11 de desembre, de mesures urgents de simplificació i racionalització administratives de les administracions públiques de les Illes Balears, que no respectin les limitacions que estableix l'article 9 bis del Reglament del domini públic hidràulic, aprovat pel Reial decret 849/1986, d'11 d'abril.

7. Les edificacions, les construccions i les instal·lacions regularitzades pel procediment esmentat en aquesta disposició només es podran destinar a usos agraris o a altres usos permesos en la categoria del sòl on s'ubiquin, amb els permisos i títols habilitants pertinents.

En el procediment regulat en els apartats anteriors no són aplicables els paràmetres i les condicions urbanístiques que s'apliquen amb caràcter general.

Disposició addicional segona

Notificacions electròniques i assistència en l'ús de mitjans electrònics de la Conselleria d'Agricultura Pesca i Medi Natural i els seus ens adscrits

1. Les direccions generals de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural i els diversos ens que hi estan adscrits poden establir, en els procediments propis de l'àmbit de les seves competències, l'obligació, de les persones físiques de relacionar-se amb aquest organisme per mitjans electrònics, sempre que, per raó de la seva capacitat econòmica, tècnica, dedicació professional o altres motius, quedi acreditat que tenen accés i disponibilitat dels mitjans electrònics necessaris.

2. Així mateix, de conformitat amb l'article 41.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i sempre que no s'hagi previst l'obligació que preveu l'apartat anterior, les direccions generals de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural i els diversos ens que hi estan adscrits poden determinar que, durant els diversos procediments de gestió esmentats, les notificacions es facin de manera electrònica, sempre que quedi acreditat que les persones interessades tenen accés i disponibilitat dels mitjans electrònics necessaris.

3. Les direccions generals de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural, i també els diversos ens que hi estan adscrits, en l'exercici de les seves funcions, poden prestar assistència en l'ús dels mitjans electrònics que preveu l'article 12 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, a totes les persones físiques que s'hi relacionin electrònicament en l'àmbit dels procediments gestionats per cada una de les diverses unitats, amb independència de l'obligació de relacionar-s'hi electrònicament, sempre que es compleixin la resta de les condicions que preveu aquest article.

4. Queden excloses dels procediments anteriors les explotacions d'oci i autoconsum.

Disposició addicional tercera

Requisits per a la implantació de noves explotacions ramaderes avícoles intensives a les Illes Balears

1. Al territori de les Illes Balears, es prohibeix instal·lar noves explotacions ramaderes d'aus de corral o ampliar les que hi ha actualment o altres instal·lacions annexes, com puguin ser els femers, en què la càrrega ramadera sigui superior a 2.240 UBG (160.000 gallines ponedores), calculades d'acord amb les equivalències que figuren en la Directiva 2010/75/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 de novembre de 2010, sobre les emissions industrials (prevenció i control integrats de la contaminació).

2. Les noves explotacions ramaderes d'aus de corral i l'ampliació de les explotacions que hi ha actualment o d'altres instal·lacions annexes, entre d'altres els femers, amb un cens inferior al que s'estableix en l'apartat anterior, es poden autoritzar sempre que entre l'explotació ramadera i el límit del nucli urbà residencial més proper es compleixin les distàncies mínimes que figuren a continuació.

— Explotació ramadera que superi la càrrega ramadera equivalent a 280 UBG calculades d'acord amb les equivalències que figuren en la Directiva 2010/75/UE (20.000 gallines ponedores): ha de mantenir una distància no inferior a 2.000 metres lineals respecte del sòl urbà de tipus residencial més proper.

— Explotació ramadera que superi la càrrega ramadera equivalent a 560 UBG calculades d'acord amb les equivalències que figuren en la Directiva 2010/75/UE (40.000 gallines ponedores): ha de mantenir una distància no inferior a 4.000 metres lineals respecte del sòl urbà de tipus residencial més proper.

— Explotació ramadera que superi la càrrega ramadera equivalent a 1.120 UBG calculades d'acord amb les equivalències que figuren en la Directiva 2010/75/UE (80.000 gallines ponedores): ha de mantenir una distància no inferior a 6.000 metres lineals respecte del sòl urbà de tipus residencial més proper.

Per calcular aquestes distàncies, s'ha de mesurar la distància topogràfica en línia recta del punt del nucli urbà més a prop de l'explotació ramadera respecte de qualsevol nau d'animals o instal·lació complementària de l'explotació ramadera.

3. Les autoritzacions queden condicionades al fet que es compleixin els requisits d'ordenació ramadera i mediambientals que es fixen en la normativa bàsica sectorial de les granges avícoles i en la normativa mediambiental per tipus d'explotació i capacitat.

Disposició transitòria primera

Instrument de gestió forestal sostenible per a les forests públiques

Abans de l'any 2028, totes les forests públiques de les Illes Balears han de disposar de manera obligatòria de l'instrument de gestió forestal sostenible que preveu l'article 87 d'aquesta Llei, tal com estableix la disposició transitòria segona de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests.

Disposició transitòria segona

Atribucions i funcions en matèria agrària a Mallorca

La conselleria del Govern de les Illes Balears que tenguí atribuïdes les competències en matèria agrària ha de continuar exercint-les fins a les transferències efectives de les atribucions i funcions a favor del Consell Insular de Mallorca, d'acord amb el que preveu l'article 70 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Disposició transitòria tercera

Condicions de les edificacions, les construccions i les instal·lacions vinculades a les explotacions d'oci i autoconsum

Mentre no es despleguin les normes que s'estableixen en l'article 134, es fixen les condicions següents, amb l'acord previ per majoria del plenari de l'ajuntament corresponent:

1. La parcel·la mínima requerida per a les edificacions agrícoles de nova planta que només es poden situar en qualsevol categoria de sòl rústic comú, i en les categories d'àrea rural d'interès paisatgístic i d'àrea de prevenció de riscos en sòl rústic protegit, serà la següent:

a) En totes les categories de sòl rústic comú: 14.000 m². En el cas de municipis els instruments de planejament dels quals estableixen una parcel·la mínima superior als 14.000 m² per edificar un habitatge unifamiliar aïllat en el sòl rústic comú o en alguna de les seves categories o en el cas que ho estableixin els plans territorials insulars, prevaldrà la superfície determinada per l'instrument de planejament o pels plans territorials insulars.

b) En les àrees rurals d'interès paisatgístic: 50.000 m². En el cas de municipis els instruments de planejament dels quals estableixen una parcel·la mínima superior als 50.000 m² per edificar un habitatge unifamiliar aïllat en les àrees rurals d'interès paisatgístic o en el cas que ho estableixin els plans territorials insulars, prevaldrà la superfície determinada per l'instrument de planejament o pels plans territorials insulars.

c) En les àrees de prevenció de risc: la parcel·la requerida per a la categoria de sòl subjacent. Només es poden situar en aquestes àrees si les categories del sòl rústic subjacent són les esmentades en els apartats a) i b).

2. Les edificacions, construccions i instal·lacions han de complir les condicions següents:

a) La superfície màxima edificada serà de 20 m² i ha d'incloure la construcció o la instal·lació d'un sistema d'emmagatzemament d'aigües pluvials cobert, amb una capacitat màxima de 5 m³ i mínima de 2 m³.

b) El tipus d'edificació s'ha d'adaptar als materials de l'entorn rural i disposar de dues úniques obertures com a màxim, una de més d'1,20 m d'amplada, destinada a porta d'accés, i una altra a una altura interior mínima d'1,50 m fins a l'ampit inferior, destinada a finestra de ventilació i il·luminació. Alternativament, pot ser una construcció sense tots els tancaments perimetrals, amb tipologia de porxo.

A més, la construcció ha de fer una altura màxima de 3,50 m sobre el terreny natural, i tenir la coberta tal com determina la norma territorial i urbanística corresponent i l'espai interior totalment diàfan. No s'hi permet la presència de banys.

Per a l'autorització de les edificacions o instal·lacions d'aquest apartat es requereix l'informe favorable de l'Administració agrària.

3. La parcel·la mínima requerida per a les edificacions ramaderes de nova planta, que només es poden situar en sòl rústic comú i en les categories d'àrea rural d'interès paisatgístic, serà de 7.000 m².

Només es poden situar en àrees de prevenció de riscos si les categories del sòl rústic subjacent són les esmentades en aquest apartat.

4. Les edificacions, construccions i instal·lacions han de complir la normativa de benestar i sanitat animal corresponent, amb les particularitats següents:

- a) Les edificacions per a porquí, caprí, oví, aus de corral i conills no poden superar 20 m² de superfície construïda ni 2,60 m d'altura lliure interior.
- b) Les edificacions per a la guarda d'èquids no poden superar 16 m² de superfície construïda per exemplar, incloent-hi l'espai destinat a alimentació i ormejos de maneig, ni 3,50 m d'altura lliure interior. La tipologia ha de correspondre inequívocament a la de quadra.

En el moment de la sol·licitud, s'ha de disposar del document d'identificació dels èquids ubicats a l'explotació.

S'ha d'assegurar el subministrament d'aigua per als animals. A aquest efecte, conjuntament amb l'edificació, s'incorpora la construcció o la instal·lació d'un sistema d'emmagatzemament d'aigües pluvials cobert, amb una capacitat màxima de 5 m³ i mínima de 2 m³.

c) S'estableixen les dimensions i el nombre màxim d'animals per explotació següents:

Espècie	Superfície construïda màxima per cap de bestiar adult	Superfície útil mínima per cap de bestiar adult	Nre. màxim d'animals adults per explotació/Nre. màxim d'UBM per explotació
Oví/Caprí	3,0 m ²	2,0 m ²	5 reproductors
Porquí	10,0 m ²	7,5 m ²	2 porcs engreix
Equí	16,0 m ²	12,0 m ²	2 cavalls
Conills	0,5 m ²	0,35 m ²	5 reproductores
Aus de corral	0,5 m ²	0,35 m ²	20 reproductors

Per a l'autorització de les edificacions o instal·lacions d'aquest apartat es requereix l'informe favorable de l'Administració agrària.

5. Per a les instal·lacions desmuntables per a ramat: es permeten a parcel·les amb una superfície registral igual o superior a 7.000 m² a totes les illes, a les categories de sòl rústic comú i a àrees rurals d'interès paisatgístic. Han de complir la normativa de benestar i sanitat animal corresponent. S'aplicaran en aquest apartat les condicions establertes en l'apartat d) del punt anterior.

Es permeten instal·lacions ramaderes desmuntables per a aus de corral o conills de fins a 8 m² i per a èquids de fins a 16 m², amb el nombre màxim d'animals que recull l'apartat anterior.

Aquestes instal·lacions no han de complir les normes d'estètica i tipus que defineix la normativa urbanística. Per instal·lar-les només es requereix una declaració responsable d'inici de l'activitat, una comunicació prèvia davant l'ajuntament corresponent i l'informe favorable de l'Administració agrària.

Disposició transitòria quarta

Condicions mínimes per a l'activitat d'agroestada

Per a l'activitat d'agroestada, mentre l'Administració turística, conjuntament amb l'Administració agrària, no en desplegui reglamentàriament els requisits, i amb independència de que disposa l'article 117, s'han de complir les condicions següents:

- a) Tot l'establiment ha d'estar en perfectes condicions de neteja i higiene.
- b) Tots els mecanismes i equips han de funcionar perfectament.
- c) Els dormitoris han de disposar de mitjans per enfosquir-ne l'interior.
- d) La unitat d'allotjament s'ha de netejar almenys dos cops per setmana, o quan l'usuari ho requereixi.
- e) Les tovalloles s'han de canviar si l'usuari ho sol·licita.
- f) La roba de llit s'ha de canviar una vegada a la setmana com a mínim.
- g) L'establiment ha de disposar d'un sistema de gestió de queixes a disposició dels usuaris.
- h) S'ha de proporcionar als usuaris un número de telèfon que garanteixi assistència i informació les 24 hores.
- i) Cada edificació que es destini totalment o parcialment a allotjament ha de disposar, com a mínim, de lavabo, inodor i dutxa.
- j) S'ha de disposar d'elements contra incendis i senyalització d'evacuació.
- k) S'ha de disposar d'un sistema de recollida i emmagatzematge d'aigua pluvial amb una capacitat mínima de 5 m³.

l) S'ha de disposar d'una farmaciola de primers auxilis.

m) S'ha de tenir, a disposició dels usuaris, un manual d'informació i coneixement sobre l'activitat agrària que es du a terme, que ha d'estar com a mínim en català, castellà, anglès, alemany i francès.

Disposició transitòria cinquena

Requisits per assolir la condició d'explotació agrària

Mentre no es desplegui reglamentàriament, s'estableixen els següents requisits mínims per assolir la condició d'explotació agrària:

- a) Generar un volum superior a 0,15 unitats de treball agrari.
- b) Obtenir uns ingressos agraris anuals superiors a 300 €.

En cas que no s'assoleixin aquests mínims, es consideraran explotacions d'oci i autoconsum.

Disposició transitòria sisena

Règim de les explotacions agràries preferents anteriors a aquesta Llei

Les explotacions agràries que, en el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei ja estiguin classificades com a preferents d'acord amb l'article 5.1.t).4 de la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears, mantindran aquesta categoria i continuaran sotmeses a les condicions de tipologia d'ingressos i de superfície vigents en el moment en què van ser classificades inicialment.

Disposició transitòria setena

Règim de les agroestades existents

Les agroestades que estiguin autoritzades pel consell insular corresponent en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es continuaran regint per la normativa vigent en el moment en què es van autoritzar. En particular, no se'ls aplicarà el que disposa l'article 117.2 d'aquesta Llei, sempre que en el moment de renovar les llicències d'estada turística, l'explotació agrària mantengui la categoria de preferent.

Disposició transitòria vuitena

Règim dels agroturismes existents

1. Els establiments que, en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, tinguin l'autorització, la llicència o la declaració responsable d'inici d'activitat turística per operar com a agroturisme es continuaran regint per les condicions i els requisits que estableix la normativa agrària en virtut de la qual van obtenir l'habilitació esmentada.

2. La normativa aplicable a aquests establiments és la normativa agrària anterior a aquesta Llei pel que fa a les obres de reforma, modernització i ampliació permeses per la normativa esmentada, com també als canvis de titularitat i a la resta d'actes de gestió i d'explotació de l'establiment.

3. El que disposen els apartats anteriors s'entén sens perjudici de l'aplicació de les normes d'aquesta Llei que, per la seva naturalesa, no afectin els requisits constitutius de l'activitat i suposin una millora o una actualització en matèria de qualitat o promoció turística.

Disposició transitòria novena

Vinculació als planejaments territorials i urbanístics

1. Les disposicions d'aquesta Llei són d'aplicació directe mentre no s'adaptin els instruments d'ordenació territorial i urbanística corresponents, sens perjudici de la seva vigència i aplicació indefinida un cop feta l'adaptació esmentada.

2. Queda sense efecte qualsevol norma que exigeixi la declaració d'interès general per a la implantació d'activitats agràries i complementàries d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

Disposició transitòria desena

Règim d'aplicació de les condicions agràries per a la implantació d'habitatges unifamiliars en sòl rústic

Les condicions requerides per l'article 141.3 d'aquesta Llei no s'aplicaran als procediments d'atorgament de llicència urbanística que es trobin en tramitació o respecte dels quals no s'hagi dictat una resolució ferma en la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, sens perjudici d'altres condicionants que es puguin derivar d'aquesta mateixa Llei o de la resta de normativa aplicable.

Disposició derogatòria única

Normes que es deroguen

1. Queden derogades totes les disposicions del mateix rang que aquesta Llei, o d'un rang inferior, que s'hi oposin, la contradiguin o siguin

incompatibles amb el que disposa.

2. Queda derogada expressament la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears.

Disposició final primera

Modificació de la matriu d'ordenació del sòl rústic, les categories de sòl, la regulació dels usos i les normes específiques de l'annex I de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries

La matriu d'ordenació del sòl rústic, les categories de sòl, la regulació dels usos i les normes específiques de l'annex I de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, queden modificades de la manera següent:

	SECTOR PRIMARI ⁽²⁾				SECTOR SECUNDARI		EQUIPAMENTS ⁽⁴⁾		ALTRES			
	Activitats extensives	Activitats intensives	Activitats complementàries		Indústria de transformació agrària no complementària	Indústria en general	Sense construcció	Altres equipaments	Activitats extractives	Infraestructures ⁽⁴⁾	Habitatge familiar aïllat	Protecció i educació ambiental
			Transformació	Resta d'activitats complementàries								
AANP	1	4	4	4	2-3	3	2-3	3	3	2-3	3	2
ANEI	1	1	1	1	2-3	3	2	3	2-3	2	3	1
ARIP	1	1	1	1	2	3	2	2	2-3	2	2-3	1
APR	1	1	1	1	2	3	2	2	2-3	2	2-3	2
APT	1	4	4	4	2	3	2	3	2-3	2	3	1
AIA	1	1	1	1	2	2-3	2	2	2-3	2	2	1
AT	1	1	1	1	2	3	2	2	3	2	2	1
SRG	1	1	1	1	2	2-3	2	2	2-3	2	2	1

Categories del sòl

SRP: sòl rústic protegit:

AANP: àrea natural d'especial interès d'alt nivell de protecció

ANEI: àrea natural d'especial interès

ARIP: àrea rural d'interès paisatgístic

APR: àrea de prevenció de riscos⁽¹⁾

APT: àrea de protecció territorial

SRC: sòl rústic comú:

AIA: àrea d'interès agrari

AT: àrea de transició

SRG: sòl rústic de règim general

Regulació dels usos

1. Admès sens perjudici del compliment de la normativa sectorial.

2. Condicionat segons el que estableixi el pla territorial insular.

2-3. Prohibit, amb les excepcions que estableixi el pla territorial insular corresponent. En el cas d'habitatges unifamiliars aïllats s'entén que l'ús és condicionat fins que el pla territorial insular estableixi les excepcions corresponents.

3. Prohibit.

4. Admès sempre que no impliqui la construcció de noves edificacions o instal·lacions ni tampoc altres ampliacions que les que permet la normativa agrària, sens perjudici de la normativa sectorial. En altres casos es considera prohibit.

Les determinacions dels usos d'aquesta matriu tenen el caràcter de nivell de protecció mínima del sòl rústic, i poden ser incrementades pels instruments d'ordenació territorial i de planejament urbanístic, excepte pel que fa als usos del sector primari, atès que són usos propis del sòl rústic.

Normes específiques**(1) Àrees de prevenció de riscos**

Els usos a les àrees de prevenció de riscos només es poden autoritzar amb l'informe previ favorable de l'Administració competent en matèria de medi ambient. Queden exempts d'aquest informe preceptiu les àrees de prevenció de riscos d'erosió i les d'afectació o vulnerabilitat dels aqüífers.

Als efectes de l'autorització de nous habitatges en sòl rústic dins una APR, la parcel·la mínima és la que correspon a la qualificació del sòl rústic subjacent i, si no és coneguda, la que correspon al sòl rústic contigu. Si hi ha diverses qualificacions de sòls rústics contigus, s'aplica la més restrictiva.

Així mateix:

- a) A les àrees de prevenció de risc d'incendis, quan es destinin a usos o activitats que comportin habitatge, s'han d'incorporar mesures de seguretat viària per garantir l'accés de persones i vehicles, dipòsits d'aigua per a una primera situació d'emergència i actuacions sobre la vegetació en un radi de 30 metres al voltant de les edificacions per reduir la càrrega de combustible, i se'ls ha d'aplicar el règim d'usos previst per a la categoria de sòl que correspondria en absència d'aquest risc d'incendi.
- b) A les àrees de prevenció de riscos d'erosió:

1r. S'han d'estabilitzar els talussos d'excavació mitjançant murs de contenció o bancals.

2n. Els bancals i les parets seques, existents o de nova creació, s'han de mantenir en bon estat de conservació.

3r. La desforestació ha de ser estrictament la necessària per a l'execució de l'obra.

- c) A les àrees de prevenció de riscos de vulnerabilitat dels aqüífers:

1r. El sistema de tractament d'aigües residuals ha de complir les disposicions del pla hidrològic de les Illes Balears.

2n. Durant l'execució de les obres s'han d'adoptar les màximes precaucions per evitar el vessament de substàncies contaminants, incloses les derivades del manteniment de les màquines.

Per a l'autorització d'usos, obres o activitats del sector primari, s'ha d'atendre a la regulació d'usos del sòl subjacent, sense perjudici de la necessitat, si escau, de disposar d'un informe favorable o de l'autorització de l'Administració competent amb l'objectiu de prevenir el risc.

(2) Sector primari

Als efectes de l'aplicació transitòria d'aquesta matriu, pel que fa al sector primari, s'hi entenen inclosos els usos als quals es refereix la Llei agrària vigent, encara que no estiguin previstos en els instruments d'ordenació i planejament en vigor.

(3) Equipaments

Les activitats que regulades en els articles 77.1 i 77.2 d'aquesta Llei, quan no tinguin el caràcter d'activitats complementàries, com també les activitats que es descriuen en els articles 142, 143 i 144 d'aquesta Llei, només es poden implantar en sòl rústic comú (AIA, AT i SRG), on tenen la consideració d'ús admès. Aquestes activitats es consideren prohibides en sòl rústic protegit, excepte en les APR, en què es regeixen per la categoria de sòl subjacent. Les activitats que es descriuen en els articles 77.2, quan tinguin el caràcter d'activitat complementària, com també en els articles 77.4, 77.5 i 96 d'aquesta Llei, es poden implantar en totes les categories de sòl rústic, en les condicions que estableix aquesta mateixa Llei, on tenen la consideració d'ús admès, excepte en les AANP, on estan prohibides.

(4) Infraestructures

En aquest grup no estan incloses les infraestructures que descriu específicament la legislació agrària, que tenen la consideració d'ús admès en totes les categories de sòl rústic, excepte en les AANP, en què es consideren un ús condicionat. Les infraestructures relacionades amb les energies renovables de les explotacions agràries es regulen en l'article 44 d'aquesta Llei.

Disposició final segona

Modificació de les definicions de les activitats regulades en la matriu d'ordenació del sòl rústic, de l'annex I de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries

Els apartats A i B i el punt 2 de l'apartat D de les definicions de les activitats regulades en la matriu d'ordenació del sòl rústic, de l'annex I de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, queden modificats de la manera següent:

A) Protecció i educació ambiental sense que tenguin caràcter complementari de l'agricultura

Són les activitats pròpies de la protecció i l'educació ambiental. Comprenen les instal·lacions necessàries per dur-les a terme: habilitació de camins i accessos, instal·lacions d'observació, centres d'interpretació, aules de la natura, granges escola, passos sobre torrents o rieres, miradors i instal·lacions similars.

B) Activitats del sector primari

La definició de les activitats del sector primari incloses en la matriu d'ordenació del sòl rústic és la que estableix la Llei agrària vigent.

2. Resta d'equipaments

Consisteix en la transformació de les característiques d'un espai per permetre la realització d'una activitat, o per instal·lacions i construccions de nova planta destinades a les activitats d'oci, recreatives, científiques, culturals, comercials i d'emmagatzemament, educacionals, socioassistencials i al turisme d'una certa dimensió que, per les seves característiques, necessàriament s'han de situar a sòl rústic.

S'hi inclouen, a tall d'exemple, els càmpings, els centres de protecció d'animals, els nuclis zoològics d'animals de companyia, els refugis definitius per a animals i les instal·lacions destinades a la falconeria, els parcs zoològics o circuits esportius, els petits escorxadors i punts de biomassa vegetal definits per la legislació agrària quan no tenguin el caràcter d'activitat complementària de l'agricultura, els centres veterinaris per a èquids i les activitats de serveis a l'agricultura tal com es defineixen en la legislació agrària.

Disposició final tercera

Modificació del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears

1. El punt 12 del grup 3 de l'annex 1, relatiu als projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental ordinària, del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, queda modificat de la manera següent:

“12. Les instal·lacions següents per a la producció d'energia elèctrica a partir de l'energia solar, incloses les esteses de connexió a la xarxa:

- Instal·lacions amb una ocupació total de més de 20 ha situades a sòl rústic i definides com a aptes per a les instal·lacions esmentades en el pla territorial insular corresponent i a les zones d'aptitud alta del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears.
- Instal·lacions amb una ocupació total de més de 10 ha situades a sòl rústic a les zones d'aptitud mitjana del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears, excepte les situades a qualsevol classe de coberta o a zones definides com a aptes per a les instal·lacions esmentades en el pla territorial insular corresponent.
- Instal·lacions amb una ocupació total de més de 2 hectàrees situades a sòl rústic fora de les zones d'aptitud alta o mitjana del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears, excepte les situades a qualsevol tipus de coberta o a zones definides com a aptes per a les instal·lacions esmentades en el pla territorial insular corresponent.
- Instal·lacions amb una ocupació total de més de 1.000 m² situades a sòl rústic protegit, excepte si es tracta d'instal·lacions d'autoconsum de les explotacions agràries o que es consideren activitat complementària de les explotacions agràries.”

2. El punt 6 del grup 2 de l'annex 2, relatiu als projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental simplificada, del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, queda redactat de la manera següent:

“6. Les instal·lacions destinades a la producció d'energia elèctrica a partir de l'energia solar següents, incloses les esteses de connexió a la xarxa, excepte les situades a qualsevol classe de coberta:

- Les instal·lacions amb una ocupació total de més de 4 ha situades a sòl rústic a les zones d'aptitud alta del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears i a les zones definides com a aptes en el pla territorial insular corresponent.
- Les instal·lacions amb una ocupació total de més de 2 ha situades a sòl rústic a les zones d'aptitud mitjana del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears.
- Les instal·lacions amb una ocupació de més de 100 m² situades als espais de rellevància ambiental que defineix la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental, o a les zones de sòl rústic protegit que defineix l'article 19 de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, excepte si es tracta d'instal·lacions d'autoconsum de les explotacions agràries o que es consideren activitat complementària de les explotacions agràries.
- Les instal·lacions amb una ocupació total de més d'1 ha situades fora de les zones que preveuen els apartats anteriors.
- Les instal·lacions amb una ocupació total de més de 1.000 m² situades a sòl rústic protegit quan es tracta d'instal·lacions d'autoconsum de les explotacions agràries o que es consideren activitat complementària de les explotacions agràries.”

Disposició final quarta**Autorització de desplegament**

S'autoritza el Govern, a proposta del conseller competent en matèria agrària, a modificar mitjançant un decret l'annex d'aquesta Llei, amb la finalitat d'adaptar-lo a la normativa vigent, als avenços científics i tècnics i també a les normes internacionals i al dret de la Unió Europea.

Disposició final cinquena**Desplegament reglamentari**

S'autoritza el Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els consells insulars, en els àmbits competencials respectius, a dictar les disposicions reglamentàries necessàries per desplegar i executar aquesta Llei.

Disposició final sisena**Entrada en vigor**

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

El conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural

Joan Simonet i Pons

La presidenta

Margalida Prohens i Rigo

ANNEX**Els fems****1. Objecte**

L'objecte d'aquest annex és determinar les condicions de producció, emmagatzematge, gestió, transport i utilització com a fertilitzant o esmena dels fems generats a les explotacions agràries de les Illes Balears.

2. Definicions

Als efectes d'aquest annex, cal atènyer-se a les definicions següents:

- Fems: material resultant de la barreja de dejeccions ramaderes, el llit, l'aigua de rentat, les restes de pinso i material vegetal, en procés de canvi biològic. Segons el sistema de producció, els fems tenen un contingut d'aigua diferent, que donen lloc a fems sòlids, que no flueixen per gravetat i no poden bombar-se, o líquids, que poden fluir per gravetat i ser bombejats, també anomenats purins.
- Femer temporal: emmagatzematge no permanent de fems sòlids, sobre terreny natural, ubicat a les explotacions ramaderes on s'originen o a les parcel·les de les explotacions agrícoles on es valoritzen com a fertilitzant o esmena del sòl.
- Gestor de fems: persona física o jurídica que, de manera intermèdia entre les explotacions ramaderes i les agrícoles o forestals, du a terme les operacions de recollida, emmagatzematge, transport, valorització o subministrament de fems per al seu ús com a fertilitzant o esmena a les explotacions agrícoles o forestals.
- Factor agroambiental de l'explotació: paràmetre que s'utilitza per determinar la càrrega de nitrogen orgànic que una explotació ramadera genera per unitat de superfície, que es calcula dividint la producció total de nitrogen d'origen ramader generada en una explotació ramadera, calculada d'acord amb la taula d'equivalències de l'apartat 3, entre la superfície destinada a la valorització dels fems, inclosa la superfície de pastura.
- Llibre de producció i gestió de fems: document que recull la producció i la gestió de fems en una explotació ramadera o la d'un gestor de fems, el contingut mínim del qual està fixat en aquest annex.
- Explotació ramadera reduïda: explotació que alberga una quantitat de bestiar inferior a l'equivalent a 4,80 UBG per espècie, excepte en el cas de les aus, que és de 0,75 UBG. En el cas d'explotacions amb bestiar porcí, el nombre de truges reproductores ha de ser inferior a 5, i el nombre de places d'engreix, inferior a 25. En el cas d'albergar més d'una espècie, no es pot superar en total l'equivalent a 10 UBG.

3. Producció de fems

La producció de fems a les explotacions ramaderes de les Illes Balears es calcula d'acord amb les equivalències entre el tipus de bestiar, les unitats de bestiar gros i la producció de fems sòlids, purins i nitrogen a què es refereixen les taules d'equivalències següents:

Taula 1. Equivalències entre tipus de bestiar i unitats de bestiar gros (UBG)

<i>Tipus de bestiar i fase productiva</i>	<i>UBG</i>
Boví	
Menys d'un any	0,4
D'un any a dos anys	0,7
Masclès ≥ 2 anys	1
Brava ≥ 2 anys	0,8
Vaques d'aptitud làctia ≤ 2 anys	1
Altres vaques ≥ 2 anys	0,8
Porcí	
Truja de cicle tancat	0,96
Truja amb garrins fins al deslletament (< 6 Kg)	0,25
Truja amb garrins (< 20 Kg)	0,3
Truja de reposició	0,14
Garrins de 6 a 20 Kg	0,02
Porc de 20 a 50 Kg	0,1
Porc de 50 a 120 Kg	0,14
Porc d'engreix de 20 a 120 Kg	0,12
Porc d'engreix de 6 a 120Kg	0,15
Verro	0,3
Aus	
Gallina	0,005
Polleta de recria	0,001
Gallina reproductora pesada	0,005
Gallina reproductora lleugera	0,004
Pollastre d'engreix (Broiler)	0,003
Indiot reproductor	0,01
Indiot d'engreix	0,005
Ànnera reproductora	0,006
Ànnera d'engreix	0,003
Pintada	0,007
Oca reproductora	0,006
Oca d'engreix	0,003
Perdiu reproductora	0,002
Perdiu d'engreix	0,0009
Guàtlera reproductora i ponedora	0,0009
Guàtlera d'engreix	0,0004
Colom	0,002
Faisà d'engreix	0,003
Faisà reproductor	0,006
Estruç	0,33
Conills	

Tipus de bestiar i fase productiva	UBG
Reproductor	0,01
D'engreix	0,004
Equí	
Reproductors (> 12 mesos)	1
Reposició (6-12 m)	0,5
Poltres (> 6 m)	0,2
Oví i caprí	
Reproductors	0,15
Reposició	0,1
Anyell	0,05
Anyell de llet i cabrit	0,02

Taula 2. Tipus de bestiar i producció de purins i fems sòlid per plaça i any

Tipus de bestiar		Purins (m3) per plaça i any	Fems sòlid (t) per plaça i any
Boví			
De llet	Femella	14	18
	Semental	9	18
	Cria	0,4	0,7
	Reposició	5,5	7
	Engreix	3,6	4
De carn	Reproductor	9	18
	Cria	0,5	0,7
	Reposició	5,5	7
	Engreix	3,6	4
Porcí			
Truja de cycle tancat		17,75	18,8
Truja amb garrins fins al deslletament (< 6 Kg)		5,10	5,4
Truja amb garrins (<20 Kg)		6,12	6,4
Truja de reposició		2,50	2,75
Garri de 6 a 20 Kg		0,41	0,6
Porc de 20 a 50 Kg		1,80	2
Porc de 50 a 120 Kg		2,50	2,8
Porc d'engreix de 20 a 120 Kg		2,15	2,4
Porc d'engreix de 6 a 120Kg		1,67	1,9
Verro		6,12	6,4
Aus			
Gallines		---	0,04
Recria de gallines		---	0,0073
Reproductors		---	0,044
Recria de reproductors		---	0,011
Pollastres d'engreix		---	0,01
Indiots		---	0,01
Ànecs reproductors		---	0,035
Ànecs engrossits		---	0,035
Ànecs d'engreix		---	0,018
Estruços adults		---	0,73

<i>Tipus de bestiar</i>	<i>Purins (m3) per plaça i any</i>	<i>Fems sòlid (t) per plaça i any</i>
Estruços d'engreix	---	0,4
Conills		
Conills reproductors	---	0,0007
Conills d'engreix	---	0,0003
Equí		
Reproductors	---	9,4
Reposició	---	6,3
Poltres	---	3,2
Oví i Caprí		
Reproductors	---	0,9
Reposició	---	0,6
Anyells	---	0,3
Anyells de llet i cabrits	---	0,12

4. Emmagatzematge

1. Les explotacions ramaderes de les Illes Balears han de disposar d'un sistema d'emmagatzematge de fems. S'exceptuen d'aquesta obligació les explotacions que s'indiquen a continuació quan tenguin una superfície associada per aplicar els fems equivalent a una hectàrea per cada 3 UBG:

- Les explotacions ramaderes reduïdes, a les quals es refereix l'apartat 2.f) d'aquest annex.
- Les explotacions ramaderes extensives amb capacitat inferior a 35 UBG.

2. Sens perjudici del compliment de la normativa vigent, els sistemes d'emmagatzematge permanent de les explotacions ramaderes han de complir les condicions següents:

- El sòl de les instal·lacions ramaderes cobertes ha de ser impermeable, excepte quan s'utilitzi llet i a la part inferior hi hagi una capa de material absorbent suficient per garantir l'absència de vessaments i lixiviats.
- Els femers de sòlids s'han d'ubicar sobre terreny compactat, estar impermeabilitzats i disposar d'un sistema de recollida de lixiviats que garanteixi l'estanquitat i eviti filtracions superficials i subterrànies, amb una dimensió adequada per a una gestió correcta, o bé disposar d'un cavalló o cordó perimetral al sòl que n'impedeixi la dispersió superficial.
- Les explotacions ramaderes que generin fems líquids han de disposar de dipòsits o basses d'emmagatzematge, tancats i estancs, de manera que s'eviti el risc de filtració i contaminació de les aigües superficials i subterrànies. A més, han de disposar d'elements de seguretat com escales, cordes, flotadors i altres de similars.

En el càlcul de la capacitat dels femers de líquids sense coberta s'ha de tenir en compte la precipitació rebuda durant el període màxim d'emmagatzematge, calculat segons les precipitacions mitjanes mensuals d'un període de deu anys de l'estació climatològica de l'Agència Estatal de Meteorologia (AEMET) o del Govern de les Illes Balears més propera.

3. Sens perjudici del compliment de la normativa vigent, els femers temporals de les explotacions ramaderes, que poden situar-se sobre terreny natural, han de complir les condicions següents:

- No poden ser permanents, ni romandre més de quaranta-cinc dies a l'explotació ramadera on es generen. A les explotacions agrícoles de destinació, el femer temporal ha de complir els requisits de la normativa en vigor.
- A les explotacions agrícoles de destinació, la capacitat de l'emmagatzematge ha de ser inferior a l'equivalent en fems de la quantitat màxima establerta de nitrogen de les parcel·les on es vulgui aplicar.

4. La capacitat d'emmagatzematge dels femers permanents s'ha d'adaptar al temps d'estabulació del bestiar i al volum de fems que s'hagi d'emmagatzemar, calculat d'acord amb la taula d'equivalències de l'apartat 3. En tot cas, ha de ser suficient per al volum de fems produït en estabulació durant tres mesos d'activitat com a mínim.

No obstant això, quan el pla de producció i gestió de fems prevegi, de manera justificada, sistemes de gestió o valorització dels fems, tant en superfície agrària com concertada, i sempre que no causin danys al medi ambient, la capacitat d'emmagatzematge es pot reduir al volum de fems produït en estabulació durant dos mesos d'activitat.

A les instal·lacions ramaderes cobertes, amb fosses interiors o de jaç, la capacitat es computa com a part integrant del sistema d'emmagatzematge.

5. Utilització

L'ús dels fems com a fertilitzant o esmena, sens perjudici del compliment de la normativa vigent, s'ha d'ajustar a les condicions següents:

1. Amb caràcter general, les aportacions màximes de nitrogen procedent de fems com a fertilitzant o esmena s'estableixen en 170 kg de nitrogen per hectàrea i any per a les explotacions situades a zones oficialment declarades vulnerables a la contaminació per nitrats d'origen agrari, i 210 kg de nitrogen per hectàrea i any per a la resta de zones. En el cas d'explotacions amb parcel·les incloses a ambdues zones, s'aplica el resultat de la mitjana de les dues quantitats, ponderada per la superfície de la parcel·la inclosa a cada zona.

2. No obstant el que estableix l'apartat 1, es permeten aportacions superiors de nitrogen en els supòsits següents:

a) Quan ho estableixi l'Administració pública competent en matèria agrària, d'acord amb el procediment que estableix l'annex III de la Directiva 91/676/CEE del Consell, de 12 de desembre de 1991, relativa a la protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats procedents de fonts agràries, amb una justificació prèvia d'acord amb els criteris objectius que estableix l'article 10, per a l'adopció de mesures que permetin reduir la contaminació causada o provocada pels nitrats d'origen agrari i actuar preventivament contra noves contaminacions d'aquest tipus.

b) A les zones d'espera, exercici o pastura de les explotacions ramaderes que no superin l'aportació màxima de nitrogen establerta. A les parcel·les d'espera, els fems acumulats s'han de retirar com a mínim un cop a l'any, entre els mesos de juny i octubre.

3. L'aportació de fems al sòl exigeix una feina superficial d'incorporació, que no és exigible a les superfícies corresponents a prats i pastures de caràcter permanent o conreus amb coberta vegetal. En el cas de fems líquids o purins, la feina d'incorporació s'ha d'efectuar immediatament després de la distribució. Els fems sòlids s'han d'incorporar en un termini màxim de 72 hores des de la distribució, sens perjudici del compliment de la normativa vigent.

4. L'aportació mecànica dels fems com a fertilitzant s'ha d'anotar en el llibre de producció i gestió de fems.

5. L'aplicació amb mitjans mecànics de fems al sòl, amb les aportacions màximes de nitrogen establertes, s'ha de dur a terme amb especial precaució a les zones de protecció de torrents, pous, sèquies i aigüamolls, i també a les àrees vulnerables a la contaminació d'aqüífers, amb la finalitat d'evitar o minimitzar la contaminació per nitrats d'origen agrari, respectant les distàncies que estableixi el pla hidrològic.

6. Contingut del pla de producció i gestió de fems

El pla de producció i gestió dels fems ha de contenir, com a mínim:

a) Les dades del titular de l'explotació ramadera o del gestor de fems.

b) La ubicació i la descripció de l'explotació, si escau, amb les espècies i els tipus d'animals, el sistema de producció, les característiques de la gestió i el nombre de places disponibles a les instal·lacions. En el cas dels gestors de fems, s'ha de detallar el volum o el pes total de fems per espècie que es preveu gestionar.

c) El sistema de recollida dels fems i les instal·lacions on es preveu emmagatzemar-los.

d) La previsió del dipòsit permanent de fems i, si escau, la localització.

e) La producció anual de fems segons la taula d'equivalències de l'apartat 3, en el cas de les explotacions ramaderes, i la quantitat de fems anual que hagi de gestionar el gestor de fems.

f) En el cas d'explotacions extensives, la indicació de les èpoques i les superfícies de pastura habituals, amb la determinació del temps mitjà d'estabulació a l'any, les èpoques i també la localització del lloc d'estabulació.

g) La descripció de la gestió prevista per als fems, amb la indicació de la quantitat que es destina directament a fertilitzant o esmena del sòl.

h) La superfície de les parcel·les on s'apliquen els fems, amb la indicació del nombre d'hectàrees disponibles i la quantitat màxima de nitrogen admissible, llevat que l'explotació ramadera lliuri tots els fems a gestors de fems o gestors de residus.

i) Si escau, la identificació dels gestors de fems i dels gestors de residus als quals es preveu lliurar els fems de les explotacions ramaderes.

7. Contingut del llibre de producció i gestió de fems

El llibre de producció i gestió de fems ha de contenir, com a mínim:

a) La identificació de l'explotació ramadera que genera els fems i la que els utilitza com a fertilitzant o esmena o, si escau, del gestor de fems.

- b) La descripció de les instal·lacions permanents d'emmagatzematge de fems, inclosa la capacitat.
- c) Les dates d'aplicació o lliurament, la quantitat i el tipus de fems aplicats o lliurats i la identificació de les parcel·les, les explotacions o els gestors de fems on s'aplica o a als quals es lliura.

